1/7/87

דבר

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום רביעי, ד' בתמוז תשמ"ז, 1 ביולי 1987 ● גליון 19158

היום 14 עמודים ● המחיר 85 אג', באילת 74 אג'

65938
2074

היום בדבר

● על סף טירוף מערכות / דרור שרביט
● חאג' דאוד חולייסי / חיים גורי
● חינוך פוליטי – לכיתה / אליעזר שמואלי
● בורסה (6); כלכלה (9); ספורט (4); בידור (12)

דבר·אחר

מזג האויר

(ע).– הטמפרטורות החזויות היום: ירושלים: 21–30, רמת־הגולן: 19–34, צפת: 22–32, חיפה: 22–30, טבריה: 22–37, נצרת: 20–30, עפולה: 22–34, השומרון: 19–32, תל־אביב: 22–29, נתב"ג: 19–30, יריחו: 25–40, עזה: 22–20, באר־שבע: 19–35, אילת: 25–41.

המבקר: החלטות גורליות – בתהליך לקוי

ה„לביא" – הדוגמה הבולטת להחלטה חפוזה, שהתקבלה בלי בדיקה ועל סמך נתונים לא־נכונים ● דוגמה נוספת: הפגיעה החמורה במאזן המים ● בזבוזים במשרד הבטחון ● משמעת לקויה בצה"ל ● שחיתויות במינהל האזרחי בשטחים ● מינויים פוליטיים של משרד הבינוי ב„שיכון ופיתוח" ● הטבות חורגות במשרד התעשייה והמסחר ● כשלון של משרד העבודה והרווחה במאבק באבטלה ● אי־סדרים בארגון מחדש של משרד התקשורת וחברת „בזק" ● מחדלי מודיעין במשטרה

מבקר המדינה יעקב מלץ מגיש את הדו"ח השנתי ה־37 ליו"ר הכנסת שלמה הלל. ליד הלל – יו"ר ועדת הכנסת לביקורת המדינה דוד ליבאי. (צילום: יצחק הררי)

מאת אמנון אבור, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

החלטות כבדות משקל בתחומי הבטחון והכלכלה התקבלו על סמך נתונים לא שלמים או לא נכונים ועל סמך תחזיות והערכות לא־ריאליות. כך אמר אתמול מבקר המדינה יעקב מלץ במסיבת עיתונאים שכינס בירושלים לרגל פרסום דו"ח הביקורת השנתי הי"37.

לדברי המבקר, כאשר התגלו הנתונים הנכונים היתה התגובה לעתים קרובות מאוחרת, דבר שחייב פעולה במצב של חוסר ברירה. במקרה כזה, קובע מלץ, התיקון קשה, ומי שנושא בנטל התשלום הוא הציבור.

הדוגמה הבולטת ביותר לקבלת

(המשך בעמ' 2)

דו"ח מבקר המדינה:
פירוט – ראה
עמ' 10־11

מנכ"ל משרד הכלכלה משה דברת (מימין) והמפקח הכללי במשרד עוזי ברלינסקי מדווחים על מה שתוקן ומה שלא תוקן בעקבות דו"ח המבקר. (צילום: יצחק הררי)

רבין והאמריקאים דנים בשלוש אלטרנטיבות: הלביא, ייצור מטוס אמריקאי או רכישת מטוס

משקיפים ישראלים בוואשינגטון טוענים: רבין בא לקבור את הלביא ולשמוע מה מוכנה ארה"ב לתת בתמורה

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – שר הבטחון יצחק רבין אמר אתמול, כי יבקש לבדוק עם בני שיחו האמריקאים את השלכותיהם של שלושה כיוונים אפשריים בהחלטה על גורל ה„לביא": המשך פיתוח המטוס, ייצור מטוס אמריקאי בארץ, או קניית מטוסים אמריקאיים מן המדף בארה"ב. כמו כן יבקש רבין לשמוע משר ההגנה קספר ויינברגר ומממשל המדיניות ג'ורג' שולץ מה תהיה מוכנה ארה"ב להעניק לישראל בכל אחת מן החלופות האלה.

באורח לא רשמי אמרו אתמול משקיפים ישראלים בוואשינגטון, כי רבין בא לקבור את ה„לביא" ולשמוע מהממשל – שגם הוא אינו מעוניין בהמשך פיתוח המטוס – מה בכוונתו לתת לישראל בתמורה על החלטה להפסיק את הפרוייקט.

בשיחה עם עתונאים ישראלים במלונו בוואשינגטון היה רבין זהיר בהבעת דעתו ובהעדפותיו וביקש שלא להיכנס לפירוט העניינים, שעליהם ירצה לשוחח עם האמריקאים. אולם מקורות ישראלים בוואשינגטון פירטו, כי המדובר בעזרה ובסיוע אמריקאי בתחומים שיפצו את ישראל על הפסקת פיתוח ה„לביא", ויאפשרו לה להעסיק את התעשיות הבטחוניות שלה:

● אפשרות להוציא בישראל חצי מיליארד דולאר מכספי הסיוע הבטחוני.

● הכפלת כספי המאצ'ינג האמריקאי לצורך פיתוח ישראלי של מערכות טילים נגד טילים.

● לחץ על גרמניה המערבית להסכים לתביעה הישראלית לקנות סחורות בישראל בתמורה לבניית צוללות בעבור חיל הים.

● סיוע לישראל על ידי פנייה למדינות שלישיות בבקשה לרכוש ציוד בטחוני ישראלי.

● פנייה למדינות נאט"ו שיאפשרו לישראל לבנות חלקים מהאף 16, אם יוחלט על חלופה זו.

● סיוע כספי לישראל בנושא הפיצויים בעבור הפסקת התקשרויות בקשר ל„לביא".

רבין אמר, כי פנה לאמריקאים „בדרכים שונות" בשבועות האחרונים כדי לקבל תשובות על השאלות המטרידות את ישראל, ומצא כי הדרכים הללו לא היו יעילות ולפיכך החליט לבוא בעצמו לוואשינגטון. הוא הוסיף: "אם תהיה ועדת חקירה שתשאל אם התייעצו עם האמריקאים לפני שהגיעו להחלטה – אני רוצה שתהיה לי תשובה חיובית על כך".

עוד אמר, כי יבהיר בשיחותיו שההחלטה היא של ממשלת ישראל, ושום החלטה שתתקבל בארה"ב לא תחייב את ישראל. עם זאת הביע אופטימיות זהירה, כשאמר כי "יש בארה"ב הבנה למשמעויות של ביטול ה„לביא".

מקורות אמריקאיים אמרו בימים האחרונים, כי ספק אם רבין יוכל לקבל תשובות על שאלותיו, בשל הכנה בלתי מספקת של הביקור. אמנם היה ידוע כי רבין עומד להגיע לוואשינגטון, אולם דיונים על גורל ה„לביא" לא היו על הפרק עד סוף השבוע שעבר. רבין אמר אתמול, כי לאמריקאים היה די זמן להכין תשובות, מכיוון שמבררים וכהם הנושאים לדיון יצאו לוואשינגטון לפני יותר משבוע.

אווירה קשה בפמליית רבין

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – האווירה בחדר המלון של יצחק רבין בוושינגטון היתה עצובה מעט ומתוחה. יצחק רבין לא נראה מאושר מהתפקיד שהוטל עליו. במיוחד לא היה מוצלח התזמון: הפגישה היום עם בני שיחו האמריקאים תיערך יום לאחר פרסומו בארץ של הדו"ח הקטלני של מבקר המדינה על ה„לביא". אי נעימות נוספת תהיה לשר הבטחון, כשייפגש עם ששת חברי הקונגרס שהשתתפו בחגיגת גלילת הלביא ועתה יתבקשו לסייע בצורה לא טקסית בסתימת הגולל על ה„לביא".

בצד התהליך עצבני מנחם עיני, ראש מנהלת ה„לביא". הוא חש כנראה, כי למרות המלים הטובות שאמר שר הבטחון על הטכנולוגיה של המטוס הישראלי, הוא בא לקבור את המטוס ולא להללו. הוא התפרץ בקול רם כשהוזכרו השמות של דב זקהיים ושל מבקר המדינה. כולם טועים והוא צודק – ולכן רבין צריך לבוא ולעשות את התפקיד הלא נעים כאן בוואשינגטון.

הכל נראים נפחדים מעט מכובד ההחלטה. "חברה", אומר רבין, "אתם יושבים כאן בוואשינגטון ואין לכם מושג מה הולך בארץ בעניין הלביא". דווקא יש לנו מושג, אבל ההבדל הוא כנראה שאנחנו לא מפחדים.

500 חברות גדולות חייבות לבנקים יותר מ־15 אחוז מהונן – שלא כחוק

מאת מאיר תרמור, סופרו הכלכלי של „דבר"

500 חברות גדולות חייבות לבנקים יותר מ־15 אחוז מההון העצמי של הבנק ממנו לוו, בניגוד לחוק הקובע שחבות של לווה בודד לא תעלה על 15 אחוז מהונו של הבנק. כך גילה סגן המפקח על הבנקים ד"ר אמנון גולדשמיט בהרצאה ביום עיון של המכון לפריון העבודה.

בסוף 1986 היו 2,000 לווים גדולים שחבותם למערכת הבנקאית היתה גדולה ביותר מ־5 אחוזים מהון הבנק, ומאלה היו 500 לווים החייבים לבנקים יותר מ־15 אחוז מהון הבנק.

מתוך כ־250 קבוצות של חברות היו 70 קבוצות שחרגו מההגבלה של חבות עד 30 אחוז מהון הבנק. בין הלווים הבודדים היו 250 חברות שחבותם לבנקים היתה בין 5 ל־15 אחוז מההון העצמי של הבנק.

ד"ר גולדשמיט אמר עוד כי ההפרשות הגדולות של הבנקים לחובות מסופקים מרמזים על כך שמשהו במדיניות הבטחונות של הבנקים אינו כשורה.

משרד החינוך מכין ביטול האינטגראציה

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

משרד החינוך יפעיל בשנה הבאה בעיר אחת תכנית ניסוית הסותרת את מדיניות האינטגראציה בניגוד להחלטות הכנסת וללא דיון מוקדם בגוף האחראי על החלטות פדגוגיות במשרד החינוך.

התוכנית שנהגתה על־ידי מנכ"ל משרד החינוך ד"ר שמשון שושני, גרמה לניתוק בצמרת משרד החינוך בין המנכ"ל לאחראי על הפדגוגיה דוד פור.

לפי התוכנית יוכלו ההורים לרשום את ילדיהם לחטיבות הביניים כראות עיניהם ובתי־הספר יורשו לבחור לעצמם את התלמידים הטובים. בסוף כיתה ו' ייערכו בחני הערכה באנגלית, חשבון ועברית, ולפיהם יסווגו התלמידים לרמות.

כל בית־ספר יתחייב אמנם לקבל 30 אחוז טעוני טיפוח אבל תהיה תחרות חופשית על התלמידים הטובים. בתי־ספר בעלי מוניטין יוכלו לקלוט רק את הטובים והמחוננים ואחרים יצטרכו להסתפק בבינוניים ובחלשים. סופרת „דבר" מעירה, כי תוכנית דומה פועלת באנגליה וזוכה לתמיכת השמרנים. בארה"ב הביאה תוכנית דומה לפיצול בין בתי־ספר למבוססים ובתי־ספר לחלשים.

ד"ר שושני כתב בתוכניתו, כי „יתרונה הוא בכך שתמנע שביתות הורים ומאבקים נגד הרפורמה בחינוך".

במסיבת עתונאים לרגל סיום שנת הלימודים שנערכה אתמול, הגן שר החינוך יצחק נבון על התוכנית באמרו: „זהו רעיון שגם ישמור על האינטגראציה וגם יעודד תחרות בין בתי־ספר". ד"ר שושני הצדיק את התוכנית באמרו: „הרעיון נזרק במטרה לדרבן את מערכת החינוך לשיפור מתמיד".

מזכ"ל הסתדרות המורים, יצחק ולבר, קרא לשושני להזור בו מהתוכנית כיוון שהיא עלולה לגרום למלחמת עדות.

החלה חופשת הקיץ. (צילום: אפי שריר)

כהנא בא לבירעם והמשטרה הגנה עליו מפני חברי הקיבוצים בסביבה

ברמת־עמידר אין עוד ערבים ואין חשש למהומות – אמר אחד הפרקליטים

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

כוחות גדולים של משטרה ומשמר הגבול מנעו אתמול עימות אפשרי בין כמה עשרות מאנשי תנועת „כך" וחברי משבים באיזור הרי הגליל. אנשי כהנא באו להתפלל ליד בית־הכנסת העתיק של בירעם, ואילו חברי קיבוצים באיזור ביקשו למחות על הפגנתם.

המשטרה שידעה מבעוד זמן על התפילה המתוכננת ריכזה, שעות אחדות לפני האירוע, כוחות גדולים באיזור. הם נדרשו למנוע כל מגע פיסי קרוב בין שתי הקבוצות.

כהנא ואנשיו הגיעו בשעות הצהריים למקום כשהם לבושים בטליתות. אליהם הצטרפו כמה מחברי המושבים באיזור, ובעיקר מושב דובב. חברי הקיבוצים, ביניהם אנשי סאסא וברעם, קראו לעברו של כהנא „פאשיסט".

בתום התפילה נדרשו כהנא ואנשיו לעזוב את המקום מיד. יצויין כי הזאיל ואנשי „כך" ביקשו לערוך תפילה במקום, נמנעה המשטרה מלשלול את הבקשה, אך הזהירה את כהנא ואנשיו לבל יהפכו את התפילה לעצרת ולהפגנה.

הארך מעצר שני חשודים ברמת־עמידר

(ע). – מעצרם של שניים מאנשי ההתפרעות ברמת־עמידר הוארך אתמול בבית משפט השלום בתל אביב עד יום ו' הקרוב, שבו צפויה החלטת השופטת על בקשת המשטרה לעצור את השניים וכן נאשמת נוספת ששוחררה בערבות, עד תום ההליכים המשפטיים נגדם.

(המשך בעמ' 2)

וייצמן: לא קיבלתי הזמנה למוסקווה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

השר עזר וייצמן אינו יודע דבר על הזמנה שכביכול קיבל לבקר בברה"מ. אמש אמר ל„דבר": „שמעתי על כך לראשונה בשידור הטלוויזיה".

מבירור שנערך עולה כי גם לידי משרד החוץ ולידי גורמים אחרים לא נמסרה הזמנה כזו. גם ח"כ נאוה ארד שחזרה מביקור במוסקווה אמרה אמש ל„דבר" כי לא ידוע לה על הזמנה כזו. היא הוסיפה כי בשיחותיה בברה"מ עם פקידי ממשל לא דובר כלל בנושא זה, אם כי, לדבריה, חשה ברצון של הסובייטים לשפר את יחסיהם עם ישראל. ארד השתתפה בקונגרס בין־לאומי לנשים בברה"מ.

ידיעה על הזמנה כביכול שהועברה לשר עזר וייצמן לבקר במוסקווה שודרה אמש במהדורות „מבט" של הטלוויזיה, בלי שיימסר מי מסר את ההזמנה וכיצד הועברה לישראל. עם זאת נודע כי כתב הטלוויזיה ששידר אותה הסתמך על מקורות בפאריס. יצויין, כי החודש אמורים לבקר בברה"מ כמה חברי כנסת ובהם גם מזכ"ל מפלגת העבודה עוזי ברעם.

עזר וייצמן עצמו אמר: „אם אקבל הזמנה אשמח להיענות לה".

ראש משלחת ברה"מ: סגן מנהל המחלקה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

סגן מנהל המחלקה הקונסולארית של משרד החוץ הסובייטי, גיאורגי אנטיפוב, יעמוד בראש המשלחת שתגיע בעוד כעשרה ימים לביקור בישראל.

בין חברי המשלחת, שתכלול עשרה פקידים, יהיו גם איגור פליכין, משפטן המתמחה בחוק הבין־לאומי בנושא הגבולות, מוכידה ונהג.

המשלחת הסובייטית קיבלה אשרות כניסה לישראל למשך שלושה חודשים, כפי שביקשה עוד לפני כשנה בשיחות הלסינקי עם נציגי ישראל.

פנייה להפחית עונשי בני הזוג פולארד

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – עורכי־הדין של ג'ונתן ואן פולארד הגישו אתמול לבית המשפט בוואשינגטון בקשה להפחתת העונשים שהוטלו על בני הזוג שהורשעו בריגול לטובת ישראל.

ג'ונתן פולארד נדון למאסר עולם ואשתו אן למאסר של חמש שנים.

משטרת צרפת על הרגליים:

נעלמה בתו של ברנטר שיזם הסגרת בארבי

מאת גדעון קרן, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – דאגה חמורה שררה אתמול לגורל בתו של שר המשפטים הצרפתי לשעבר רוברט ברנטר, יהודית בת ה־20, שנעלמה אתמול בבוקר מביתה. משטרת צרפת פתחה בחיפושים נרחבים.

ברנטר, מן האישים הבולטים בקהילה היהודית, היה אחראי כשר משפטים להסגרתו של בארבי מבוליביה לצרפת. אביו היה בין קרבנותיו של בארבי שגורש בפקודת מפקד הגסטפו של ליון לאושוויץ. אמש חששו שהחטיפה עשויה להיות קשורה לשלבים האחרונים במשפט בארבי. (ראה ידיעה בעמ'

אסירי ארגון הטרור היהודי:

השב"כ הבטיח חנינה ולכן גילינו סודותינו

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

אסירי ארגון הטרור היהודי, הנתונים עדיין במעצר ואלו ששוחררו מתכוונים לפנות היום לוועדת החקירה לנהלי העבודה של השב"כ ולבקש לזמנם לעדות.

הטיעון העיקרי שיעלו אנשי הארגון הוא שהשב"כ הבטיח להם, במסגרת החקירה לאחר מעצרם, שאם יגלו את כל

(המשך בעמ' 2)

רופאי המרכז הרפואי בילינסון

גילוי דעת

בימים האחרונים התפרסמו באמצעי התקשורת ידיעות כוזבות הפוגעות בשם הטוב של רופאי המכון האונקולוגי של המרכז הרפואי בילינסון והזורעות בהלת שוא בקרב ציבור החולים המטופלים במסגרת המכון.

ציבור רופאי המרכז הרפואי בילינסון מוסר את העובדות הבאות:

1. **הטיפול הנסיוני בתכשיר אינטרלאוקין 2 ניתן לחולים בהתאם לתכנית הטיפולית.**

2. **בשום שלב לא ניתן לחולים „טיפול מוסווה" במקום התרופה הנ"ל ולא נמנע מהחולים כל טיפול דרוש לרבות הטיפול בתרופה שהיתה עילה לפרסומים.**

ציבור רופאי המרכז הרפואי בילינסון והנהלתו עומדים מאחורי רופאי המכון האונקולוגי שנפגעו בשל פרסומים אלה וידאגו לכך כי תוגש תביעה משפטית לפי חוק איסור לשון־הרע כנגד העתונים שפרסמו דברי כזב.

ועד רופאי המרכז הרפואי בילינסון

هكذا من الأصل

صكنا من الاصل

הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, ביקר אתמול בדרום לבנון ושמע סקירות מפי אלוף הפיקוד יוסי פלד וקצינים בכירים. בתמונה: הרמטכ"ל צופה על אזור הבטחון ושומע הסברים מפי תא"ל דוד אגמון, מפקד יחידת קישור ללבנון. (צילום: עופר קרני/דו"צ)

מגיעה משפחת עולים מהונגריה

מאת יקיר צור, סופר "דבר"

משפחת עולים מהונגריה אמורה להגיע הערב לנמל התעופה בן־גוריון. הם יהיו העולים הראשונים שקיבלו אישורי יציאה משלטונות הונגריה מאז נסגרו שעריה ליציאת יהודים בשנת 1967.

בני משפחת הרסט מבודאפשט, אב אם ושתי בנות, יתקבלו בשדה התעופה בטקס חגיגי בהשתתפות ח"כ מיכה חריש, נציגי משרד הקליטה והסוכנות היהודית ופעילי התאחדות יוצאי הונגריה בישראל.

הקהילה היהודית בהונגריה מונה כיום בין 16,000־80,000 איש. בארץ מצויים כיום כ־120,000 יוצאי הונגריה.

ידידי ישראל בקונגרס שוקלים מאבק בתוכנית הפנטאגון:

חשש מהטכנולוגיות שתקבל מצרים עם הזיכיון לייצר הטנק האמריקאי

מאת אמנון דנקנר, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – ידידי ישראל בקונגרס שוקלים אם להיאבק בתוכנית הפנטאגון להניח למצרים לייצר את טנק המערכה האמריקאי "מ.־1 א.־1". הם מודאגים מכך שרשיון הייצור יאפשר למצרים ללמוד טכנולוגיות אמריקאיות סודיות בתחום האלקטרוניקה והמטאלורגיה.

בוואשינגטון מעריכים כי אם תחליט השדולה הפרו־ישראלית בקונגרס להיאבק בפרוייקט יצטרפו אליה גם קבוצות אחרות והן אלה החוששות באורח מסורתי מהעברת ידע טכנולוגי חריש מארה"ב למדינות זרות, וקבוצות החוששות מאובדן מקומות עבודה בארה"ב בשל העברת ייצור נשק מבנה למדינות אחרות. נמסר כי גם בצבא ארה"ב יש התנגדות לפרוייקט. בצבא מעריכים כי מצרים תתקל בקשיים כרונים במהלך הייצור משום יכולתה הטכנולוגית הבלתי מספקת, וחוששים כי ייצור הטאנק במצרים יעלה 4 מיליון דולאר ליחידת ייצור, פי שניים מהעלות בארה"ב.

החלטת הפנטאגון לאשר את הפרוייקט נתפשת כאן כהחלטה פוליטית שבאה לרצות את המצרים, שלחצו להגיע להסכם באמצעות מערכת שתדלנות תקיפה שניהל שר ההגנה עבדול חאלים אבו ראזאלה. האמריקאים סבורים כי עליהם לגלות רצון טוב כלפי המצרים, הטוענים כי בחודשים האחרונים הם זוכים לאוזן קשבת יותר בבריה"מ מאשר בארה"ב. לדוגמה הם מביאים את נשק המערכה "מ.־1 א.־1" שהוא הטנק המתקדם ביותר בשירות האמריקאי, מצוייד במערכות מתוחכמות של מחשבים, הטעייה אלקטרונית וכוונות לייזר. בארה"ב סבורים כי הוא עשוי לעלות בתכונותיו על טנק המרכבה הישראלי, והוא מגיע למהירות של 100 קמ"ש.

עם זאת סבורים מקורות בממשל האמריקאי כי למרות ההחלטה החיובית שאליה הגיע הפנטאגון באורח עקרוני, עדיין יש מכשולים רבים בדרך. אחד מהם הוא המכשול הכספי. הסיוע הצבאי שנותנת ארה"ב למצרים מגיע ל־1.3 מיליארד דולאר בשנה, וקשה לצפות כי הקונגרס המצוי בלחץ לקצץ בתקציבים הגרעוניים יסכים להקציב למצרים סכומים נוספים לצורך ייצור הטאנק. המצרים מתכננים להקים ולהפעיל את המפעל באיזור הדלתא, סמוך לקאהיר, בעזרה תורכיה וסעודיה, אולם תורכיה תייצר, ככל הנראה, טאנק מערכה בשיתוף עם האירופים, או תרכוש מהם טאנקים, וסעודיה מתכננת הקמת מפעל לייצור טאנקים בשיתוף עם בראזיל.

חוסיין דיווח לשליט עיראק על יוזמת הפיוס עם סוריה

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

המלך חוסיין דן אתמול בבגדאד עם שליט עיראק, סדאם חוסיין ביוזמה הירדנית לפיוס בין מנהיגי סוריה ועיראק.

יוזמה זו עמדה, כזכור, במוקד השיחות שקיים המלך הירדני בשבוע שעבר עם הנשיא אסד בדמשק. היא גם נדונה בשיחות שקיים השבוע חוסיין עם נשיא תורכיה כנען אוורן.

מאז פתח חוסיין ביוזמתו נועדו הנשיאים אסד וסדאם חוסיין לפגישה חשאית אחת, ב־27 באפריל בשדה התעופה אל־ג'יפר שבדרום ירדן. במהלכה מאז נערכה פגישה בצפון ירדן בין שרי החוץ של סוריה ועיראק אולם בינתיים עלתה כנראה יוזמת התיווך הירדנית על שרטון בגלל העמדות הבלתי ניתנות לגישור בין שליטי דמשק ובגדאד. כתוצאה מכך חידשו אמצעי התעמולה העיראקיים את התקפותיהם על משטרו של הנשיא אסד.

האיראנים מצידם רוגזים על הסורים שהסכימו להידבר מאחורי גבם עם יריביהם העיראקים.

טיל קטיושה בדרום־לבנון

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

טיל קטיושה בקוטר 122 מ"מ התפוצץ אתמול באיזור הבטחון. לא היו נפגעים ולא נגרם כל נזק.

הטיל נורה, ככל הנראה, מחוץ לאיזור הבטחון. כוחות צד"ל פתחו בסריקות. הד ההתפוצצות נשמע היטב בכמה מישובי הצפון, אך לא גרם לבהלה או למצב חירום.

כרוזים אנטישמיים בצרפת עם סיום משפטו של בארבי

מאת גדעון קיץ, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר"). – כרוזים אנטישמיים המכחישים את קיום השואה הופצו אתמול בפאריס ובערים אחרות בצרפת, עם הצגת החלק השני של הסרט "שואה" בטלוויזיה הצרפתית. הכרוזים קוראים לציבור "לפקוח את העיניים ולשבור את הטלוויזיה" ומכנים את העדויות על תאי הגאזים והשואה כשקרים.

"שואה" זוכה לצפיית שיא ולמרות שעת ההקרנה המאוחרת, עשר וחצי, צפו בפרק הראשון ארבעה מיליון בתי־אב. שלושה מיליון ראו את הפרק עד סיומו באחת בלילה. ההקרנה מקבילה לימים האחרונים במשפט בארבי.

אתמול דרש התובע במשפט בארבי, פייר טרויש, בסיכום נאום התביעה להטיל על הנאשם מאסר עולם. העונש הגבוה ביותר הקבוע בחוק הצרפתי, לאחר ביטול עונש המוות. התובע אמר, כי העדים הכירו את בארבי וכי המסמכים שהוצגו נושאים את חתימתו, ומראים כי הוא אשם בכל סעיפי האישום.

בארבי – אמר התובע – לא היה בורג קטן כפי שניסו להציג אותו, אלא מפקד בכיר האחראי לכל פעולות הגסטאפו ולכן אין הצדקה להקל בעונשו.

"אדם זה היה חסר רחמים ולא היה לו האומץ להביט בעיני קרבנותיו ולבקש סליחה. הוא נאמן גם היום לאידיאלוגיה הנאצית, חי בשלווה ארבעים שנה, ועליו להיענש", סיכם התובע.

טריש חישב, שבארבי גירש 248 אנשים למחנות הריכוז ואחראי למותם של 343 מהם ובתוכם 25 ילדים.

היום ייפתחו סיכומי ההגנה, וגזר הדין יינתן ביום ו'.

נפתחה ועידת הנוער העובד

(עץ). – על כל אחד מאתנו, יהודים וערבים, לעשות מאמץ כן לשמור על אופיה היהודי של ישראל ולשמור את השלום חי, קיים ותוסס, אמר ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס בטקס פתיחת הוועידה השמינית של הסתדרות הנוער העובד והלומד שנערכה אמש בבנייני האומה בירושלים במעמד נשיא המדינה.

"אנו צריכים להיות יוזמי השלום, מובילי השלום ותובעי השלום", אמר פרס והוסיף: "על יושבי הגליל והנגב לעמוד בראש המאמץ הלאומי שלנו להתיישבות, ואין הבדל בין זה לבין התנחלויות במקומות אחרים. אנו רוצים ישראל עם קיבוצים ומושבים ולא ישראל עם ועדות חקירה על קיבוצים ומושבים".

נשיא המדינה חיים הרצוג אמר בטקס כי עלינו "להתמודד למען עתידנו במיעוט העלייה וריבוי הירידה, בפערים חברתיים מסוכנים. מי שאהבה בליבו, מי שמצוייד ביוזמה וברצון טוב, יראה בכל אלה אתגר".

התעשיינים תוקפים תוכנית ההסת' לקצץ שעות עבודה

מאת דני גוב, סופר "דבר"

ביקורת חריפה על תוכניתו של יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד בדבר קיצור שבוע העבודה בסקטור הציבורי מתח אתמול יו"ר לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים ונשיא התאחדות התעשיינים, דב לאוטמן.

לאוטמן אמר, כי לא יתכן שבסקטור הציבורי יעבדו פחות שעות מאשר בסקטור היצרני־תעשייתי, במיוחד נוכח העובדה שהפריון בישראל לא גדל בעשר השנים האחרונות. לדבריו, האתגר העומד היום לפני המשק הוא הגדלת התפוקה הלאומית ולא שמירה על הקיים על־ידי הפחתת מספר שעות העבודה.

בתגובה על דברי הברפלד, כי אם לא יצליח לממש את תביעתו לקצר את שבוע העבודה, יפנה לכנסת שתחוקק חוק בנדון, אמר לאוטמן, כי תהיה זו טעות חמורה אם האיגודים המקצועיים ינסו שוב לחוקק חוק בתחום יחסי העבודה. "אם זו גישתו של הברפלד, יתחילו המעסיקים כבר מהיום לנהל מו"מ בנושא שכר עם יו"ר הכנסת שלמה הלל", אמר.

לאוטמן אמר, כי יהיה מקום לדון בקיצור שעות העבודה אם יחול גידול שנתי של 5 אחוזים בפריון העבודה.

היום לוויית שמואל תמיר

(עץ). – ארונו של עו"ד שמואל תמיר, שר המשפטים לשעבר, יוצב היום בשעה 12.30 בצהריים ברחבת "בנייני האומה" בירושלים, כשלידו משמר כבוד של משמר הכנסת. הקהל יוכל לעבור על פניו עד השעה 14.00.

מסע הלוויה יעבור, לפי בקשתו האחרונה של המנוח, ליד קבר בנו, הטייס דוד תמיר שנפל בסיני ונטמן בבית הקברות הצבאי בהר הרצל.

תמיר יובא למנוחות בבית העלמין בסנהדריה בשעה 16.00.

אוטובוסים יועמדו לרשות המלווים: בשעה 14.00 מ"בנייני האומה" בירושלים, ובשעה 14.30 ממסוף "אל־על" בתחנת הרכבת בצפון תל־אביב לטקס הלוויה בסנהדריה.

הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק
הודעה ע"פ סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
מר שם רוזנשטיין דב הגיש בקשה לועדה זאת בתוכנית מס' 19984 לבנות בנין בן 3 קומות מעל קומה מפולשת ברח' העצמון 22 גוש 6187 חלקה 61 באיזור מגורים ב' בהקלות הבאות: 3. (5) אחוזים בנין בנית מעלית בעל (105%) המותרים וזה שלא בהתאם לתוכנית בנין ערים ב־105 החלה במקום. כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעירית בני־ברק בשעות קבלת קהל וזכאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.
מר. מ. אירנשטיין
יו"ר הועדה המקומית
לבנין ותכנון עיר בני־ברק

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך "דבר־השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון ברנזי
המו"ל – "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
298032, 281860, 286156
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו הפנסיונר
אנטול שוחור
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
ועד עובדי חברת החשמל לישראל
התיקים הפנסיונרים בחברת החשמל

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של חברתנו
רחל לוז
מראשוני הקבוצה
אלמנת יו"ר הכנסת
קדיש לוז ז"ל
תובא למנוחת עולמים היום יום רביעי ד' תמוז תשמ"ז
1.7.87 בשעה 17.00 בבית העלמין בדגניה ב'.
המשפחה
וקבוצת דגניה ב'

פיקרינג הבהיר לפרס מגעי ארה"ב עם סוריה

מאת יוסי מלמן ואמנון דנקנר, סופרי "דבר"

שגריר ארה"ב בישראל תומאס פיקרינג נפגש אמש בירושלים עם שר החוץ שמעון פרס, והעביר לו את הבהרות ואשינגטון למגעים האחרונים עם סוריה. קודם לכן נפגש השגריר גם עם ראש הממשלה יצחק שמיר.

במסיבת עתונאים אתמול בשגרירות ארה"ב בתל־אביב, הדגיש פיקרינג כי שיגור שליח מיוחד לדמשק אין פירושו "מדיניות חדשה של ארה"ב אלא המשך המדיניות הקיימת". השגריר האמריקאי ציין עוד כי נשיא ארה"ב רונאלד רייגן שלח איגרת לנשיא סוריה חאפז אל־אסד שבה הדגיש את מחוייבות ארה"ב למלחמה בטרור. לדברי פיקרינג יתמקדו השיחות בין ואשינגטון לדמשק בנושא הטרור אך יועלו בהן גם עניינים אחרים.

ארה"ב מנהלת את המגעים עם דמשק לאחר שזו סגרה את משרדיו של ארגון הטרור של אבו־נידאל, ואנשיו עברו, ככל הנראה, ללוב ואולי גם לאתונה.

בנושאים אחרים ציין השגריר כי ארה"ב סבורה שיש סיכוי "ריאלי" לכינוס ועידה בין־לאומית לשלום במזרח התיכון עד סוף השנה והיא תמשיך לפעול למען קידום הרעיון הזה.

ישכנעו הסובייטים

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ, אמר שלשום לחבר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת שמחה דיניץ כי תהליך הוועידה הבין־לאומית בעינו, וכי בפגישות צפויות עם הסובייטים ינסו נציגי ארה"ב לשכנע אותם כי התהליך הוא הדרך היחידה להגיע להסכם במזרח התיכון.

אבו־נידאל קנה דירות בפרברים של אתונה

מאת אמנון דנקנר, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – אבו־נידאל רכש באחרונה דירות בשני פרברים של אתונה, ליד נמל־התעופה הבין־לאומי של העיר. זאת מסר העתון "ואשינגטון טיימס" מפי מקורות ערביים באתונה.

המקורות אמרו, כי הדירות נרכשו לפני 18 חודש, ולא ברור לאיזו מטרה הן משמשות והאם מישהו מתאכסן בהן.

העתון מוסר עוד, כי בסוף השבוע שעבר התלוננו שליחים אמריקאים בפני ממשלת יוון על כי הגיעה להסכמים עם ארגון אבו־נידאל. היוונים הכחישו ידיעות אלו בתוקף.

החייל הנעדר ניר אלון נמצא – מבלה באילת

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

החייל הנעדר ניר אלון נמצא באילת כשהוא בריא ושלם, כשבוע לאחר שנעלם מביתו בבאר־שבע.

אתמול, סמוך לשעה 2 אחה"צ, התקשר אלון, בן 19, לבית הוריה של חברתו בבאר־שבע, עדנה ביטון והודיע לה: "קראתי את הידיעות על היעדרי בעתונים. אל תדאגו לי. אני אוהב את כולכם ונמצא באילת". בשיחה עם חברתו אמר אלון כי הוא אוהב אותה ורוצה לפגוש אותה ביחידות. הוא מסר לה את המקום המדוייק שבו הוא שוהה, והיא נסעה אליו, כשאליה מתלווים בני משפחתו וחוקר של המשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח).

ניר אלון עזב את ביתו ביום ג' שעבר לאחר שנפקד מיחידתו, ליעד בלתי ידוע. שלשום קיבלו חברתו של החייל וקצינת המבחן בבאר־שבע, שעמה היה בקשר, מכתבים שבהם הוא הביע את רצונו להתאבד, עקב אהבתו הנכזבת אל חברתו. "הכל אבוד וגמור. כשתקבלי את המכתב, זה יהיה כבר אחרי הסוף", כתב ניר במכתב אל חברתו.

המשנה ליועץ קארפ: לבטל סימון בראזיל

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בירושלים

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה יהודית קארפ, תובעת ממשרד הפנים לבטל את סימון הזיהוי של ילדי בראזיל המאומצים.

במכתב ליועץ המשפטי של משרד הפנים כותבת קארפ כי לכאורה נראה שסימון הזיהוי מאפשר חשיפה של ארם מאומץ והדבר נוגד את רוחו של חוק אימוץ הילדים. לפיכך, היא כותבת, כי תכיר תודה אם היועץ המשפטי של משרד הפנים יודיע לה מה בדעת משרדו לעשות כדי לבטל את סימון הזיהוי של ילדי בראזיל.

הסימון בתעודת הזיהוי של ילדי בראזיל הוא 02. אתמול נודע כי כמה הורים של ילדים מאומצים מבראזיל מתכוונים להגיש עתירה לבג"צ בעניין הסימון בתעודת זיהוי. ממשרד הפנים נמסר, כי המכתב טרם הגיע ליעדו לכן אין עליו תגובה.

ההסתדרות מסתייגת מהכוונה לבטל האינטגרציה בחינוך

מאת סופר "דבר"

ההסתדרות הובעה אתמול מורת־רוח מכוונת משרד החינוך והתרבות לסגת ממדיניות האינטגרציה בחינוך.

יו"ר האגף לתרבות ותינוך בהסתדרות, נחום פסה, שיגר מברק מחאה למשרד החינוך והתרבות, שבו הוא מטעים שהאינטגרציה היא מכשיר ראשון במעלה להתמודדות עם בעיית הפערים. הוא הביע דאגה לנוכח "מגמות ההגבלה של החינוך הציבורי והתפשטות צורות שונות של חינוך אפור".

השב"כ הבטיח חנינה

(המשך מעמ' 1)

תוכניותיהם ומבצעיהם הם יקבלו חנינה מיד לאחר שייתפסו.

לדבריהם, על סמך הבטחות חוקרי השב"כ, מהם בדרגים בכירים ביותר, גילו את כל המידע שדרוש היה לשב"כ ואף מידע רב שהשב"כ לא ידע עליו. כך למשל דיווחו על התוכנית לפיצוץ כיפת הסלע, שנחשבת אחת העבירות החמורות ביותר של ארגון המחתרת. אנשי המחתרת אף הסגירו חלק מחבריהם, אודותם לא ידע השב"כ.

אישים פוליטיים בכירים, ששוחחו בימים אלו עם צמרת השב"כ טוענים כי השב"כ אינו מתכחש להבטחות שנתן, אך טוען כי הן ניתנו כחלק משיטות חקירה פסיכולוגיות לגיטימיות.

כפר חטים
מושב שיתופי ליד הכנרת
קולט משפחות
עד גיל 35
המעוניינים מתבקשים לפנות בצרוף
תולדות חיים אל: ועדת קליטה כפר
חטים ד.נ. גליל תחתון מ. 15280
טל' 067־93791

חלק מהרכוש הגנוב שנתפס בידי משטרת ירושלים. (צילום: יצחק הררי)

מצבור ענק של רכוש גנוב מירושלים נתפס ברמאללה

מאת יורם לוי

המשטרה חשפה מצבור ענק של רכוש גנוב, הכולל מכשירי וידיאו, מצלמות טלוויזיה ורדיו־טייפים, שנגנבו בתקופה האחרונה מדירות ומכוניות בירושלים.

במשטרת ירושלים פועל זה כחודשיים צוות חקירה מיוחד המטפל בנושא גניבות מרכב. מאז החל הצוות בעבודתו נפתחו 200 תיקים נגד 64 חשודים ורובם נעצרו. בסוף השבוע שעבר נעצר בירושלים צעיר בן 30, והוא הודה בביצוע עשרות ואולי מאות גניבות מבעלי רכב במרכז העיר. בחקירתו התברר, כי מכר את הרכוש לסוחר סמים מרמאללה.

בסיוע משרד חקירות מרמאללה נעצר שלשום הסוחר החשוד, ובביתו התגלה מצבור ענק של רכוש החשוד כגנוב. בין פריטי הרכוש טלוויזיות צבעוניות, מכשירי וידאו, מצלמות, ערשות, מצלמות טלוויזיה מקצועיות, רדיו־טייפים ועוד. כעת מנסה המשטרה לאתר את בעלי הרכוש בנסיון להחזירו.

המבקר: החלטות גורליות

(המשך מעמ' 1)

החלטות לארכבונות היא פרוייקט ה"לביא". בפרוייקט זה התקבלו החלטות כבדות משקל על סמך הערכות בלתי־מבוססות, מגמתיות ובלתי־נכונות של העלות. אחד הגורמים לכך היה הימנעותה של מערכת הבטחון משיתוף פעולה עם משרד האוצר. לדברי מבקר המדינה, מקבלי ההחלטות לא בחנו כראוי את שיקולי התעסוקה, את סיכויי היצוא ואת בעיות המימון של הפרוייקט. תהליך לקוי של קבלת החלטות, קובע מלץ, הוא דבר שמדינת ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה.

דוגמה נוספת הביא המבקר ממשק המים. במשך 20 שנה נעשתה שאיבת־יתר של מים על סמך הגדרה מוטעית של פוטנציאל המים. כתוצאה מכך נוצר גרעון מצטבר של כ־22 מיליארד ממ"ע מים, והדבר הביא לחדירת מי ים למי התהום ולפגיעה באיכות המים.

בתשובה לשאלות אמר מבקר המדינה החדש, כי בעתיד הוא מתכוון להגביר את המעקב אחר תיקון הליקויים שנמצאו. על הכוונה של המערכת הפוליטית להצר את סמכויותיו של מבקר המדינה אמר מלץ: "אינני מתכוון לוותר לאיש בנושא זה. אבקר כל מה שדרוש ביקורת ואחשוף כל מה שדרוש חשיפה".

תוקנו פחות מ־10 אחוזים מהליקויים

עד היום תוקנו רק 210 ליקויים מתוך 2,700 הליקויים שעליהם מצביע המבקר בדו"ח שפורסם אתמול.

כך עולה מסיכומים שנערכו באגף הפיקוח הכללי במשרד הכלכלה, האחראי לתיקון הליקויים בגופים המבוקרים. מסיכומים אלה מתברר עוד, כי יותר ממחצית מהליקויים שהועלו בדו"ח הקודם עדיין לא תוקנו.

המפקח הכללי במשרד הכלכלה, עוזי ברלינסקי, מסר אתמול, כי בעקבות מימצאי הביקורת על העדר שיתוף פעולה בין מערכת הבטחון ומשרד האוצר בפרוייקט ה"לביא" פנה משרד הכלכלה למנכ"ל האוצר וביקש את תגובתו. לדברי ברלינסקי, עד כה לא התקבלה כל תגובה מהאוצר.

ינוכה שכר מפגיני תע"א

מאת אמנון אמר, סופר הכלכלי של "דבר" בירושלים

משרד האוצר ינכה משכרם של עובדי התעשייה האווירית שהפגינו ביום א' השבוע מול בניין ראש הממשלה.

בתגובה לידיעה לפיה החליטה הנהלת התעשייה האווירית לשלם למפגינים משכורת מלאה, הודיע אתמול האוצר כי להנהלת חברה ממשלתית אין סמכות לשלם שכר בגין שביתה. לדברי דובר האוצר, מחייבות הוראות רשות החברות הממשלתיות את הנהלת החברה לנכות משכר העובדים בגין עיצומים או ימי שביתה.

מצרים מעלה מחירי הנפט

קאהיר (רויטר) – מצרים העלתה אתמול את מחירי הנפט הגולמי שלה, לראשונה מאז חודש פברואר השנה, כנראה כתגובה להחלטת ארגון אופ"ק להעלות את מחירי הנפט.

"תאגיד הנפט הכללי" שבבעלות הממשלה הודיע, כי מחירי כל סוגי הנפט הגולמי יועלו ב־10 אחוזים בזול מהיום לתקופה בלתי מוגדרת.

מחירי סוגי הנפט הכבדים הועלו קלות בחודש שעבר, אולם מחירי הסוגים "סואץ" ו"ראס באגדר" נשארו יציבים מאז חודש פברואר. עתה הם יימכרו ב־17.35 דולאר לחבית – עלייה של 10 סנט.

כהנא בא לבירעם

(המשך מעמ' 1)

השלושה, יעקב עיני בן 27 מפתח־תקווה, יעקב ציפורי בן 28 מרמת־גן ודבורה יצחק בת 39 מרמת־עמידר הובאו אתמול בפני השופטת חוה חפץ.

נציגת המשטרה טענה בדיון, כי מדובר בעבירות חמורות. "נאשמים אלה התפרעו והיכו אזרחים שכל אשמתם היא בכך שהם בני מיעוטים, ותחושת הצדק מחייבת את מעצרם". היא דרשה הארכת מעצרם. התובעת הוסיפה, כי נוכח החומרה שבמעשיהם קיים אינטרס ציבורי, כי מעשי אלימות כאלה יופסקו ולא ייהפכו לנורמה מקובלת במדינה.

עו"ד אברהם לנדשטיין, סניגורו של עיני, טען, כי מרשו אינו תושב השכונה, אלא מתגורר בפתח־תקווה, וכי הזיהוי שלו על ידי המתלונן – אחד הערבים שהוכו – היה פגום כיוון שנערך כאשר המתלונן וחבריו היו ב"טראומה" עקב המהומה שאירעה, ולכן כושר הזיהוי נחלש במצב כזה. כן אמר שלנאשם זה שני אחים המתגוררים בשכונה הדומים לו – ולכן מן הדין לקיים מסדר זיהוי כמקובל ולא מין זיהוי "ספונטני" כפי שנערך.

עו"ד לנדשטיין קבל על כך שהפרשה לוותה בפירסומים מוגזמים בכלי התקשורת, כאשר "היה מי שגייס את כל ההיסטוריה של העם היהודי נגד הנאשמים, ובכך הדביקו להם סטיגמה מסולפת". כן התריס הסנגור נגד הדיבורים על "פוגרום" שנעשה כביכול על־ידי הנאשמים.

עו"ד דוד חושן, סניגורו של ציפורי, אמר, כי אין שחר לטענת התביעה, ששחרור הנאשמים יהווה סכנה לשלום הציבור. "ברמת־עמידר אין כבר יותר ערבים – אז אין עוד חשש למהומות בשכונה" – הטעים.

סרתב תכנון מקומי רחובות
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה
בקשה לשימוש חורג
בהתאם לסעיפים 146־150 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית בקשה לאישור שימוש חורג לבני חלקה 507 בגוש 3703. השימוש החורג מתבקש מכך שהועדה המקומית תתיר את השימוש למבנה הנ"ל בית קפה – מסעדה.
כל המעונין יוכל לעיין בתכנית הבנין, ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית קומה ד', כל יום, בשעות העבודה הרגילות פרט ליום שישי ולהגיש התנגדות לתוכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתון.
יחזקאל הרמלך
יו"ר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה רחובות

הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני ברק
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
מר שם דוד סכפנסקי הגיש בקשה לועדה זאת לתוכנית מס' 19975 לבנין מאושר בן 4 קומות מעל קומה מפולשת ברח' אברהם בן דוד גוש 6190 חלקה 229 באיזור מגורים ב' בהקלות הבאות 3. (11) אחוזים בנין בנית מעלית. סיפור תנאי דיור מעל (140%) המותרים וזה שלא בהתאם לתוכנית בנין ערים 403 החלה במקום. כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעירית בני־ברק בשעות קבלת קהל וזכאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.
מ. אירנשטיין
יו"ר הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק

"מקום בצמרת"

מצעד הפזמונים הישראליים
רשת ג' – קול ישראל 30.6.87

1. תחת ירח ערבי – ריטה
2. באה מאהבה – יהודית רביץ
3. הרכבת כבר עברה בתחנה – אסתר שמיר
4. קשה בלילה – הראלה בר
5. הכראת מלחמה – אדם
6. אצל הדודה והדוד – דני סנדרסון
7. צומת דרכים – יהזר כהן
8. שיר מדבר – רמי קליינשטיין
9. אל תעשו חשבון עלי – אבי טולדנו
10. אחרת לא הייתי שר – חנן יובל
11. שלל שרב – גידי גוב
12. סרט בשחור לבן – אילנית
13. הלאה – רבקה זוהר
14. כל החלומות – נועה ואריק לביא
15. מערבה מכאן – ריקי גל
16. קריאה לעזרה – קו 8
17. לא צריך אשה – עפר אקרלינג
18. בקצב הזמן – נאוה ארבל
19. מוסיקה היא נשיקה לנצח – ורדינה ויאהר כהן
20. אחות מהבהמה – אריק סיני
21. זה נגמר – טובה גרטנר
22. סיפורים – פופלקס
23. תפוס אותי – ירמי קפלן
24. תל־אביב אינה מודאגת – להקת הנחל
25. ילדי 67 – להקת פיקוד המרכז
26. פירות אסורים – קורין אלאל
27. עצוב שמח – מירי אלוני
28. זאב בודד ביער – אריאל זילבר
29. תום ושמעונה – גילי קצנלבוגן
30. טוב שיש חברים – שקי שוקי

הפינה לשיפוטכם
31. שלח לי מלאך – להקת משינה
32. כמעט סתיו – גידי גוב
33. אהבתי אותך אז – סי היימן ולהקה מקומית
34. סיפור אמיתי – דני אמיר
35. תן – אילנה אביטל

לכבוד:
"מקום בצמרת" קול ישראל
ת.ד. 1082, ים. מיקוד 91010
אני מצביע/ה עבור את מספר השיר
1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12
שם:
כתובת:
תאריך

המדיניות המוניטרית תמיט שואה על המשק היצרני – טוען נחמקין

יוצא נגד דו"ח רביד – ובעד ארגוני הקניות ועקרון הערבות ההדדית

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בכנסת

„המדיניות המוניטארית הנהוגה תמיט שואה על המשק היצרני, שההתיישבות היא חלק ממנו", כך אמר שר החקלאות אריק נחמקין, בעת נאומו במליאת הכנסת על מצב החקלאות.

שר החקלאות, שיצא גם נגד „ההתקפה משולחת הרסן ומשוללת הבסיס", על ארגוני הקניות, הוסיף כי ההתקפות הללו אינן פוגעות בשורש הבעיה ואינן מביאות לפתרון המשבר. „אלמלא ארגוני הקניות לא היתה מתקיימת ההתיישבות בנגב, בערבה, בבקעת־הירדן וברמת הגולן", אמר.

לדבריו, ארגוני הקניות והערבות ההדדית הם שסימנו את הפיתוח בישובים, ועל שניהם קמו מקטרגים שלא טרחו ללמוד את מסלול הייסורים שנקבע על־ידי הממסד והעמיד בסכנת קיום כפעל חיים בן שלושה דורות.

„מיום שהוקפא שער החליפין והתשומות השקליות המשיכו לעלות, הגיעו משקים רבים למצב בלתי נסבל – 72 אחוז ריבית ריאלית ו־214 אחוז ריבית חריגה ריאלית. גיבנת המימון המוסיפה להתקיים גם בימים אלה (ריבית ריאלית של 40־50 אחוז) מונעת פיתוח ומאיימת על הקיים", אמר נחמקין.

השר הוסיף, כי דו"ח הוועדה שמונתה על־ידי שר האוצר ועל־ידי שר החקלאות איננו עושה צדק עם החקלאים, ואין בו יותר מאשר אמצעי למניעת קריסה טוטאלית. אך האפשרויות היו דו"ח מוסכם עם האוצר או לא להגיע לדו"ח כלשהו. „כל פתרון טוב יותר מזה המוצע בתנאי שהפתרון יחייב גם את משרד האוצר ויוצא לאלתר מן הכוח אל הפועל. כל יום העובר ללא פתרון מחליש ומפורר את כוח עמידתם של המושבים", אמר השר.

בדיון שהתקיים לאחר דברי השר האשים ח"כ מוחמד ותד (מפ"ם) את שר החקלאות בהתעלמות עקבית מענפי החקלאות העיקריים שבהם עוסקת האוכלוסיה הערבית – השמן והטבק.

ח"כ ותד שאל את שר החקלאות מה עשה משרדו בעקבות המלצת ועדת הכלכלה להקמת שני ישובים חקלאיים בדוויים וכן תבע משר החקלאות לעזור לתושבי בית־ג'אן בתביעותיהם.

ח"כ אפרים שלום (מערך), אמר כי היום אין ברירה אלא לאשר את דו"ח רביד שהוגש לוועדת הכספים, אך על מנת שהיושבים יוכלו לעמוד בהתחייבות ולא יחזרו לוועדת הכספים בבקשת סיוע נוסף יש לשפר את התנאים ולהגביר הנטל על הבנקים ולא על החקלאים. שלום דרש מוועדת הכספים לאשר בדחיפות את הסיוע לפני התמוטטות מושבים נוספים.

ח"כ עדנה סולודר (מערך) אמרה, כי התמוטטות המושבים נבעה לא רק מהריבית הרצחנית שהוטלה עליהם, אלא גם בגין גורמים חיצוניים עולמיים. „בעיות ארגוניות ומבניות הן חלק קטן בעניין", אמרה. היא העלתה על נס את העזרה ההדדית שלולא התקיימה לא היו המושבים יכולים לעמוד.

ח"כ דוד דנינו (מפד"ל) אמר, כי אין מנוס מלסייע למושבים כדי למנוע את פשיטת הרגל המאיימת על חלק גדול מהם. עם זאת חייבת הממשלה להגביר את הפיקוח על המושבים ולדאוג לשינוי שיטת העבודה של ארגוני הקניות.

„יש למנוע בעתיד פעילויות כלכליות ספקולטיביות של ארגוני הקניות, דבר שהביא להדרדרותם הכספית של מוסדות המסונפים אליהם", אמר.

הוא בירך על החלטת יו"ר ועדת הביקורת של ההסתדרות, שהחליט למנות ועדת בדיקה שתבדוק את הסיבות להתמוטטות ארגוני הקניות ומוסדותיהם הכלכליים. הפסדים הנאמדים, לדבריו, במאות מיליוני הדולארים.

ח"כ תופיק טובי (חד"ש) הביא את הזווית הערבית של מצב החקלאות. לדבריו, בעיות החקלאים הערבים מקורן במדיניות האפליה הלאומית הנקוטה כלפיהם: הפקעות האדמה, קיפוח במשאבים ובמכסות מים, אשר לדבריו נועדו להרוס את החקלאות הערבית. „סכנין, עראבה ודיר־חנא מעבדים בבקעת נטופה 35,000 דונם ואין הם מקבלים ולו טיפה אחת של מים מהמוביל הארצי העובר באדמתם שהופקעה לצורך הקמת מוביל זה", אמר ח"כ טובי, שהסביר כי החקלאות הערבית, המהווה 10 אחוזים מהחקלאות בארץ, מקבלת 1 אחוז מכלל מכסות המים לחקלאות.

ח"כ גרשון שפט („התחיה") אמר שאי־אפשר לבצע את דו"ח רביד כי החקלאים לא יעמדו בתשלומים שיוטלו עליהם, ונעשה עוול למושבניקים שיצטרכו לשלם חובות שלא הם עשו אותם.

ח"כ שפט הציע אלטרנטיבות: מחיקת הריבית הרצחנית, שהגיעה ל־100 אחוז במשך מספר שנים; ביטול הערבות ההדדית והחזרת הערבויות למתיישבים; לא לגעת בתקציב הפיתוח של השנים הבאות; הפרדה בין החוב הישיר של החקלאי לאגודה לבין החוב של המפעלים הארגונים האזוריים.

סעודיה תיבנה בסיס צוללות בסיוע בריטי

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – פאהד מלך סעודיה שוקל עסקה עם בריטניה על הספקת צוללות ואימונים בסך מיליארד לישט"ש – מוסר ה"אינדיפנדנט".

המדובר בקנית עשר צוללות מטיפוס וויקרס 2400, הנמצאות בשימוש הצי המלכותי הבריטי, ובתוכנית להכשרה מלאה של צוללנים, חלקה בסעודיה, בדומה להכשרה שמספק חיל־האוויר המלכותי לטייסי מטוס ה"טורנאדו".

תוכנית האימונים תכלול העברת צוללת אימון "אוברון" לסעודיה, וחיל־הים המלכותי יתרום מנסיונו לבנית בסיס צוללות על חופיהם הארוכים.

הבריטים מצפים עתה גם להזמנה להספקת צוללת נושאת טילים "טריידנט" בנוסף לזו שהסעודים כבר הזמינו.

על המלך פאהד לבחור בין הצעות בריטניה, צרפת, והולנד, אך ההצעה הבריטית היא הטובה ביותר, ובלונדון טוענים כי היא זו שתועדף.

"הבימה" הוזמנה לפולין

התיאטרון הלאומי "הבימה" הוזמן רשמית להשתתף בפסטיבל וורצלב בפולין – "פגישת תיאטרון בין־לאומי" – שיתקיים בחודשים ספטמבר־אוקטובר השנה. ב"הבימה" שוקלים עתה את האפשרות להיענות להזמנה מבלי לפגוע בתוכניות העבודה המקוריות של התיאטרון בארץ.

הפסטיבל בוורוצלב מתקיים זו השנה השמינית וזו הפעם הראשונה ש"הבימה" הוזמנה להשתתף בו.

ב־8 בספטמבר מתחיל התיאטרון הלאומי סיבוב הופעות באירופה (דנמרק, ברלין ובלגרד) שם יעלה את "השקיעה", "המשפט" ו"נמר הברבורות". סיבוב הופעות זה אמור להסתיים ב־22 בספטמבר. אם יחליט התיאטרון להשתתף גם בפסטיבל בפולין ייתכן שיעלה בוורצלב את אותן הצגות אך נשקלת גם האפשרות להוציא לפסטיבל זה הצגה אחרת.

אסירים במחנה העבודה הסובייטי ארגש שבסיביר מעמיסים בולי עץ באתר עבודה המרוחק 60 קילומטר מהמחנה. התמונה צולמה בראשית שנות ה־80 בידי אסיר פוליטי, ששוחרר בתחילת 1983. (צילום: א.פ)

בריטניה תיכנע כנראה ללחץ האירופי בעד מגעים עם סוריה

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – נראה, כי בריטניה תיכנע ללחץ מצד שותפותיה בקהילה האירופית ותסיר את החסר על מגעים בדרג גבוה עם סוריה בפגישת 12 שרי החוץ של הקהילה, שתתקיים בקופנהאגן ב־13 ביולי.

הקהילה החליטה על סנקציות דיפלומאטיות וכלכליות על סוריה בנובמבר שעבר, אחרי שבריטניה ניתקה את יחסיה הדיפלומאטיים עם סוריה בעקבות המעורבות הסורית בנסיון לפוצץ את מטוס „אל־על" שיצא מנמל־התעופה של לונדון היתרו.

פקידים גבוהים במשרד החוץ, המשתתפים עתה בוועידת הפסגה של הקהילה בבריסל, אמרו אתמול, כי אינם חושבים שבריטניה תעמוד מול הלחץ של חברות אחרות בקהילה להסיר את החרם על מגעים בדרג גבוה עם סוריה. צרפת ומערב גרמניה בעיקר רואות זאת כחלק ממאמציהן לקדם ועידת שלום בין־לאומית במזרח התיכון ולהבטיח את שחרור בני הערובה המערביים המוחזקים בלבנון.

ארה"ב מודאגת נוכח הצלחות ברה"מ בחדירתה למזרח־התיכון

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

בממשל האמריקאי שוררת באחרונה דאגה מפני הצלחות סובייטיות במזרח־התיכון. בעיקר מודאגים האמריקאים מחדירתה המוצלחת של ברה"מ לאיזור המפרץ ומקשריה המתחדשים עם מצרים, שנהנתה החודש מהחלטה רוסית לשמוט את חובותיה לברה"מ.

על רקע דאגה זו רואים משקיפים בוואשינגטון את ההחלטה האמריקאית לשלוח צי למפרץ, את הסכמת הפנטאגון לייצור טנק המערכה „מ.1 א.1" במצרים ואת חידוש המגעים בין וואשינגטון ובין דמשק.

בהתקרבותם האחרונה לאסד מנסים האמריקאים לבודד את איראן מסוריה, להפעיל על טהראן לחץ להגיע להסכם הפסקת אש עם עיראק ולמנוע חדירה של איראנים מטהראן ללבנון דרך סוריה.

עם זאת אומרים מקורות בממשל, כי ארה"ב מתקדמת בזהירות ביחסיה המתחדשים עם דמשק וכי עדיין לא נתמלאו התנאים שיאפשרו להחזיר לדמשק את השגריר האמריקאי.

משקיפים ישראלים בוואשינגטון אמרו אתמול, כי ישראל עוקבת בעניין אחרי חידוש המגעים בין ארה"ב סוריה. לישראל, אמרו, אין אינטרס בניתוק יחסים בין שתי המדינות, אך עם זאת היא לא תראה בעין יפה הסכמה אמריקאית לנרמול מלא של היחסים בין שתי המדינות, בלא תמורה סורית הולמת.

חבלנים מהצבא הבריטי עמלים על פירוק פצצה גרמנית בת 1,000 קילוגראם, שנשארה טמונה באדמה ברובע ברמונדסיי שבדרום־לונדון מאז מלחמת־העולם השנייה. החבלנים פינו מאות אנשים מהסביבה והצליחו לפרק בשלום את הפצצה. (צילום: א.פ)

פולמוס ואלדהיים אינו עניינו אומרים אישי ירדן ערב הביקור

רבת עמון (ע"ר) – הכבישים הראשיים ברבת עמון קושטו אתמול בדגלים אוסטריים, בכרזות „ברוך הבא" ובתצלומים של קורט ואלדהיים והמלך חוסיין לקראת בואו של נשיא אוסטריה היום לביקור ממלכתי בירדן.

„הפולמוס סביב לנשיא ואלדהיים אינו מעניין אותנו", אמר שר ההסברה הירדני מוחמד אל חאטיב. „ירדן ואוסטריה נהנות מיחסים יוצאים מהכלל".

אולם בירדן נשמעו אתמול התבטאויות מפורשות בזכות אישיותו של ואלדהיים. „הפלשתינים וכל הערבים אסירי תודה לאישיות זו ואנו מאושרים שהחליט לבקר תחילה בירדן מבין כל המדינות הערביות", אמר יו"ר המועצה הלאומית הפלשתינית עבדול חאמיד א־סייח.

העיתון „אדוסתור" שיבח גם את ביקורו של ואלדהיים בוואתיקן והגדיר אותו כ„תבוסה דיפלומאטית ומוסרית לישראל".

ואלדהיים יבוא היום לרבת עמון בלוויית שר החוץ אלויס מוק וינהל שתי שיחות עם המלך חוסיין. הנשיא האוסטרי גם יבקר באתרי העתיקות בג'רש ובפטרה ובמפעל האשלג בים המלח, שהוקם על ידי חברה אוסטרית.

ציידת הנאצים ביאטה קלארספלד הגיעה אתמול לרבת עמון ואמרה, כי תנסה להציג לפני הפקידים הירדניים עדויות על עברו הנאצי של נשיא אוסטריה. קלארספלד אמרה, כי אינה סבורה שתערוך הפגנות מחאה נגד הביקור. „זה יהיה קשה משום שאני לבד ואיני סבורה שהציבור יצטרף אלי", אמרה.

יחידת טרור מלבנון – לפיגועים בגרמניה – לשם שחרור חמאדי

האמבורג (א.פ.) – יחידת טרור המונה שישה לבנונים עתידה לבצע שורה של פיגועים במערב־גרמניה בימים הקרובים, כדי להביא לשחרורו של מוחמד עלי חמאדי, הכלוא בפראנקפורט בחשד לשותפות בחטיפת מטוס „ט.ו.א." ב־1985 – כך דיווח אתמול השבועון המערב גרמני „שטרן".

השבועון, המצטט דו"ח סודי של מחלקת הפשעים הפליליים במדינה, טוען שקבוצת הטרוריסטים עזבה באחרונה את לבנון „דרך דמשק בכיוון קפריסין". לדברי השבועון, הטרוריסטים מתכוונים לערוך שורה של פיגועים כדי להביא לשחרורו של חמאדי בן ה־23.

כזכור, דחתה ממשלת בון בשבוע שעבר את בקשת ארה"ב להסגיר אליה את חמאדי. שר הפנים הגרמני הגיב לדיווח בשבועון „שטרן" באומרו, כי המשטרה הגבירה את כוננותה לקראת אפשרות של מעשי טרור הנוגעים למאסרו של חמאדי.

ספינת תותחים איראנית תקפה בטיל ספינה של כווית במפרץ

מנאמה (א.פ.) – ספינת תותחים איראנית ירתה אתמול טיל לעבר ספינת משא שנשאה דגל כוויתי באותו איזור בו הותקפו בשבוע שעבר שתי מכליות סקאנדינאוויות בידי אניות איראניות. הממשל האמריקאי הודיע בתוך כך, כי הוא איתן בדעתו לתת הגנה אמריקאית ל־11 מכליות כוויתיות במימי המפרץ הפרסי.

בהתקפה על ספינת המשא הכוויתית לא היו נפגעים, ולספינה עצמה נגרם נזק קל בלבד. נמסר, כי ספינת התותחים ירתה טיל אחד לעבר ספינת המשא „אל־מירקאב". לא נמסר מה היה סוג המטען שנשאה „אל־מירקאב", אולם ככל הנראה היא היתה בנתיב רגיל בין כווית לבחריין ודובאי ומשם לנמלים במזרח הרחוק.

בינתיים נמסר מוואשינגטון, כי ממשל הנשיא רייגן מתכוון ליישם את תוכניתו להניף דגל אמריקאי על מכליות כוויתיות מאמצע חודש זה, וזאת למרות התנגדות הדמוקראטים בקונגרס.

אנשי צבא בכירים בממשל הודו, כי תוכנית זו עלולה להביא לסיכון הספינות האמריקאיות, שילוו את מכליות הנפט. „איני אומר שהן לא יותקפו", אמר יו"ר המטות המשולבים האדמירל ויליאם קרואו לאחר התייעצות עם הנשיא רייגן ועם יועציו הבכירים.

בוואשינגטון מתכננים באותה עת „יוזמה דיפלומאטית חשובה" כדי לשים קץ למלחמת המפרץ. במסגרת יוזמה זו, יצא אתמול שליח אמריקאי למוסקווה כדי לדון עם הסובייטים על תוכניתה של ארה"ב להפסיק את הלוחמה בין עיראק לאיראן על ידי תיווך האו"ם.

קשר בזאל

هكذا من الاصل

פיטר דוהאן גמר – השוודים ממשיכים

וימבלדון

הטניסאי האוסטרלי בן ה־26 פיטר דוהאן, שהדיח בסיבוב השני את אלוף וימבלדון בוריס בקר, גמר את הסיפור שלו בסיבוב הרביעי, כשנכנע ליוגוסלאבי גבה הקומה, סלובודאן ז'יבויינוביץ' 6:2, 6:4, 7:6.

גם אלכסנדר וולקוב מברית־המועצות שהצליח להעפיל מהמוקדמות ולנצח שלושה אמריקנים. בינהם המדורג 12 בוד גילברט, נוצח לאחר מאבק חריף בידי השוודי אנדרס יארייד 7:6, 7:5, 6:4, 6:7.

כל הכבוד קונורס

ג'ימי קונורס עשה זאת בצורה מעוררת כבוד, כשהפך פיגור 0:2 במערכות ועל סף הפסד הפך את הקערה על פיה וניצח את ידידו השוודי מיכאל פרנפורס 1:6, 1:6, 5:7, 4:6, 2:6. פרנפורס היה השוודי היחיד אשר בין ארבעה, שהודחו בהתמודדות.

קונורס, שזכה פעמיים בווימבלדון ב־1974 וב־1982, יתמודד ברבע הגמר מול היוגוסלבי סלובודאן ז'יבויינוביץ'.

רבע הגמר הגברים:
וילאנדר – פאט קאש
יארייד – אדברג
לקונט – לנדל
קונורס – ז'יבויינוביץ'

יצאו איפוא, שני שחקנים בלתי מדורגים, היוגוסלבי ויארייד העפילו לרבע הגמר.

קונורס: למרות הגיל

שוודי אדברג: בדרך הנכונה עם פוזה של בוריס בקר

גם יעקב לאסק משוייץ נתן "פייט" רציני, אך לא מנע משוודי נוסף, סטפן אדברג המדורג רביעי, להעפיל לסיבוב הבא כשנכנע לו – 6:3, 6:7, 6:1, 6:4.

השוודי השלישי שעלה לרבע הגמר הוא מאטס וילאנדר המדורג שלישי, שניצח את הספרדי אמיליו סאנצ'ז, המדורג 14, בארבע מערכות 6:2, 6:7, 3:6, 5:7.

קאש בכושר

וילאנדר יפגוש ברבע הגמר מול האוסטרלי פאט קאש, שהעפיל גם אתמול לרבע הגמר. קאש הפגין אתמול משחק מצויין, כשגבר על הצרפתי גי פורז'ה 2:6, 3:6, 4:6.

הצרפתי הנרי לקונט, המדורג תשיעי ואשר ניצח בשלבים הקודמים את הישראלים עמוס מנסדורף וגלעד בלום, ניצח לאחר מאבק צמוד את האקוודורי אנדרס גומז, המדורג שמיני – 5:7, 5:7, 5:7, אגב, שניהם חובשים ביד שמאל. ומעניין לציין שגומז שנה פעמיים בהבסה, בכדור הסיום לחובתו.

המדורג שני, איוואן לנדל מצ'כוסלובקיה, הכניע את יוהאן קריק מארה"ב יליד דרום־אפריקה 3:6, 6:7, 2:6.

נאברטילובה מתקדמת

במאבק חריף בין הנשים, ניצחה פאם שרייוור מארה"ב את סילביה האניקה ממערב־גרמניה 7:6, 5:7, 8:10, בעוד שאת הנצחון הבהיר ביותר השיגה הצ'כית הלנה סוקובה המדורגת רביעית על האיטלקיה רפאלה רג'י, המדורגת 15 – 0:6, 0:6.

גם המדורגת שלישית, כריס אוורט, עמלה קשה, כדי לנצח את הדרום־אפריקנית רוזאלין פרבנק 2:6, 2:6, 5:7.

גבריאלה סאבאטיני בת ה־17, המדורגת שישית, ניצחה את אלופת ברית־המועצות נטליה זוורבה בת ה־16 – 0:6, 6:2, 4:6. קלאודיה קודה־קילש, המדורגת שמינית בגרמניה, ניצחה את השוודית קתרינה לינדקויסט (11) 4:6, 2:6.

האלופה מרטינה נאברטילובה מוסיפה להלום. היא הכניעה את ג'יגי פרננדז מפורטוריקו 3:6, 1:6.

האוסטרלית ראיינה באלאסכראב גברה על מריג'ו פרננדז מארה"ב 2:6, 5:7.

רבע גמר נשים:
נאוורטילובה – באוסטראס
גראף – סאבאטיני
אוורט – קודה־קילש
סוקובה – שרייבר

מכבי נתניה והפועל רמת־גן עלו לגמר

קט־רגל

מאת שמואל קליגר

מכבי נתניה (ניצחה את מכבי חיפה 0:7) והפועל רמת־גן (גברה על שמשון תל־אביב 2:5) הם הפינאליסטיות שיתמודדו ביום חמישי באולם הספורט של אוניברסיטת תל־אביב בגמר על אליפות ישראל בקט רגל. האלופה תזכה גם בפרס כספי של 45,000 שקל.

שני המשחקים שנערכו אמש באולם ברמת־אביב התעלו לרמה גאותה ומספר תרגילים בהתקפה אף גררו תשואות ממושכות ביציעים, שאוכלסו הפעם על ידי קרוב לאלף צופים. נראה, שהמשחק החדש קנה לו שביתה בקרב צופי הכדורגל. הראייה, ממשחק למשחק מתרבים הצופים ואפשר ובמשחק הגמר יהיה האולם מלא.

במשחק הראשון ניצחו כדורגלני הפועל רמת־גן את השמשונים בפער משכנע של 3 שערים. הפתיחה של הרמת גנים היתה מהממת. צדקה ופונטן הבקיעו 2 שערים, שהכניסו את השמשונים משיווי משקלם. עופר–אוסובסקי הוסיף עוד שני שערים לאחר ההפסקה שהתחייבה ביתרון 1:2. אבינועם עובדיה, שלמה מזרחי ואפרים אריבב, כוכבי שמשון, הסתבכו עם הכדור ונסיונותיהם לכבוש מרחוק עלו בתוהו. לעומתם, היו הרמת גנים הנמרצים השליטים הבלעדיים ונצחונם הפתיע בקלות שבה הושג.

המשחק המעניין ביותר היה זה שבו הביסו כדורגלני נתניה את חיפה בשביעייה ללא מענה. היה זה משחק חד צדדי שבו הפתיעו החיפאים בחולשתם. מסכת שערים מהממת חיפתה על היעדר מאבק ראוי לשמו. השערים רדפו זה את זה ולמעשה היה שער יפה ממישנהו. בני לם היה משכמו ומעלה כשכבש 3 שערים והיה הרוח החיה בהתקפה יחד עם רונן גבאי, שכבש שער אחד. יתר המבקיעים היו רוני לוי, שמעון מכלוף ודני גואטה. אם יגלו הנתנייתים אותה יכולת גם במשחק הגמר יזכו באליפות ישראל בקט רגל. במקרה כזה יזכו שחקני הפועל רמ"ג בן בסגנות ב־30,000 ש"ח. במשחק מוקדם יתמודדו שמשון ומכבי חיפה על המקום השלישי.

ה"אוסקר" של הכדורגל הברזילאי ישחק בטוקיו

המגן הוותיק אוסקר בן ה־33, שהופיע בשלושה מונדיאלים (1978, 1982 ו־1986) בשורות נבחרת בראזיל, אמר בסאו פאולו, כי יחתום חוזה בשבוע הבא בטוקיו עם קבוצת ניסאן.

אוסקר ביטל את חוזהו עם האלופה הברזילאית סאו פאולו, לאחר ריב עם המאמן סלינזה. אוסקר היה קפטן הנבחרת הברזילאית במשחקי 1978 בארגנטינה ושחקן קבוע בנבחרת ב־1982 בספרד. במקסיקו היה שחקן מילואים לאחר צירוף ג'וליו סזאר.

אוסקר לא פירט את תנאי החוזה, אבל אישי הקבוצה היפאנית הסכימו לשלם לו שכר, לספק לו מכונית ולשלם עבור לימודיהם של ילדיו ומשכורת חודשית.

"בתכניתי להישאר שנה או שנתיים ביפאן ואחר כך אפרוש ואתחיל בחיים חדשים כאיכר", אמר אוסקר.

נויוביץ': תדי הבטיח מזכיר חדש להפועל

מאת משה כהן

חבר ועדת הגזברות של מועצת פועלי ת"א, מרדכי נויוביץ', דרש אתמול ממזכיר מועצת פועלי ת"א תדי קאופמן להפריד את ניהול החשבונות של מועצת הפועלים והפועל ת"א.

בישיבת ועדת הגזברות של המועצה טען נויוביץ', כי החשבונות המשותפים מכבידים על פעילות האיגוד המקצועי, שהוא עומד בראשו.

נויוביץ' מסר אמש, כי תדי קאופמן הבטיח לו למצוא במהרה מזכיר חדש להפועל ת"א, שיעסוק גם בגזברות של האגודה והדבר יערב להפרדת החשבונות.

ראוי לציין, כי מזכיר הפועל ת"א, מאיר ברנשטיין התבקש לפני כמה שבועות לפרוש מתפקידו, אבל הוא סירב בטענה שרק מזכירות הפועל רשאית להפיק את עבודתו.

אתלטיקו רוצה את מנוטי

אתלטיקו מאדריד רוצה את סזאר לואיס מנוטי, שהצעיד את ארגנטינה לזכיה בגביע העולמי ב־1978, כמאמנה בעונה הקרובה.

מנוטי, שנטל לפני כמה חדשים את אימון בוקה ג'וניורס, ביקש לשקול את ההצעה לחוזה של שנה.

סרגיי בובקה נוצח כשקפץ רק 5.50

השיאן העולמי בקפיצה במוט, הסובייטי סרגיי בובקה, נוצח בתחרות בין לאומית בשטוקהולם, כשקפץ רק 5.50 מטר.

גם המנצח, הבולגרי אטאנאס טארב והאמריקני ראג פריילי קפצו לאותו גובה, אבל מבובקה פסל יותר. גם השבדי מירו זאלאר, שתפס מקום רביעי, קפץ לאותו גובה. השיא העולמי של בובקה שנקבע בשבוע שעבר בפראג, עומד על 6.03 מטר.

השיאן האירופי בקפיצה משולשת, הבולגרי חריסטו מארקוב נוצח על ידי המזרח גרמני פרוקד מאי, שקפץ ב־17.02 מטר, הבולגרי קפץ ב־12 ס"מ פחות.

זמן טוב נקבע בריצת 800 מטר לנשים, על ידי המזרח גרמני זיגרון וודארס שעברה את המרחק ב־1:58.45 דקה.

הספרדי חוזה לואיס גונזאלס, שניצח את סטיב קראם בתחרויות גביע אירופה למרחק 1500 מטר עבר 3000 מטרים ב־7:43.67 דקות.

מבראזיל לבנפיקה

מגינה הבינלאומי של פלמנגו ריו, ג'וזה קרלוס מחר בן ה־26, הועבר לבנפיקה ליסבון תמורת חצי מיליון דולר.

מחר יצג 15 פעמים את נבחרת בראזיל והחמיץ אשתקד את המונדיאל בגלל פציעה.

בכוורת בנפיקה, שזכתה העונה ב"דאבל" מככבים שני הבראזילאים האחרים הקשר אלזו והחלוץ צ'יקניה.

בני איטליה ובנות בלגיה אלופים

מאת חיים בדטל

נבחרות הבנים של איטליה ונבחרת הבנות של בלגיה זכו במקומות הראשונים באליפות הבינלאומית באתלטיקה הקלה לבתי־הספר התיכוניים שנערכה ביומיים האחרונים בהדר־יוסף.

להלן הדירוג הסופי: בין הבנים – 1. איטליה. 2. ריאל־חיפה, ישראל. 3. בלגיה. 4. אוסטריה. 5. מקיף רמת־השרון. 6. דנמרק. 7. אורט־סינגלובסקי.

בין הבנות – 1. בלגיה. 2. אוסטריה. 3. מקיף רמת־השרון. 4. איטליה. 5. דנמרק. 6. אורט קריית־ביאליק. 7. אליאנס.

הנערים בפעולה

נבחרת הנערים של ישראל בכדורגל, שהוזמנה לטורניר בינלאומי גדול בהונגריה בסוף חודש זה, חידשה אימוניה למרות פגרת הקיץ. המאמן אמנון רז זימן חמישה שחקנים חדשים, בנוסף ל־16 הכלולים בסגל: אסף רחמים, יוסף בישה, ארז אוליצקי, שלומי סייג ואיתן מזרחי.

בין הסלים / משה כהן

בגלל החובות הכספיים הכבדים הרובצים עליה:

הפועל חיפה: לא יכולה להירשם וגם לא להתפרק

לאחר התמוטטותן הכספית של קבוצות הפועל עפולה העמק והפועל ר"ג הגיעה תורה של הפועל חיפה. יתכן, שבעקבות תסביכים שונים ומשונים תרשם הקבוצה למשחקי העונה הקרובה, אבל אתמול אמר אחד מחברי המדורים כביב [illegible] להמשיך להיות גבוה.

מתברר, כי האיומים של ראשי עמותת הכדורסל של חיפה רציניים בשלב זה. אתמול לא נרשמה הקבוצה באיגוד הכדורסל ובעת נותרו לה רק עשרה ימים כדי להרשם. במקרה זה יוטל קנס כספי על איחור בהרשמה.

אומנם, אחד מנציגי חיפה ניסה לרשום את הקבוצה, אבל חוב כספי של 4,000 שקל מנע את ההרשמה. בינתיים, מנהלים סוכני הקבוצה מגעים עם קבוצות שונות.

כך למשל כצוי יונתן דלול על הכוונת של הפועל ת"א, אבנר שם טוב חתם על חוזה באליצור רמלה והוגלד יוסטון הבהיר, שאין בכוונתו לשחק בעונה הקרובה בארץ.

כתבנו בחיפה, יצחק ציביין מדווח, כי אתמול הוציא שופט בית המשפט המחוזי, א. ד. בר צו מניעה זמני האוסר על עמותת הכדורסל של הפועל חיפה לפזר או לפרק את הקבוצה. בצו שניתן במעמד צד אחד לבקשת מועצת פועלי חיפה נאסר על חברי העמותה לשחרר או להשאיל שחקנים לקבוצות אחרות. הצו גם מונע מראשי העמותה להתחייב התחייבויות כספיות. דיון במעמד שני הצדדים יערך ביום חמישי. להערכת גורמים במועצת פועלי חיפה מסתכמים חובות קבוצת הכדורסל לפחות ב־100,000 דולר.

ראשי העמותה הבטיחו, כי הם ירשמו את הקבוצה. אולם, על־פי קצב בריחות הכוכבים היתה נרשמת למעשה קבוצת נערים, שהיתה משמשת בשר תותחים לרוב קבוצות הליגה. צריך לזכור, כי הפועל חיפה אמורה לשחק בעונה הקרובה במשחקי גביע קוראק. אם הקבוצה לא תרשם לטורניר זה תחליף אותה הפועל הוהוד.

יצחק מדר התפטר

על רקע הבעיות החמורות של קבוצת הכדורסל החיפאית הודיע אתמול מחזיק תיק הפועל במועצת פועלי חיפה, יצחק מדר על התפטרותו. כתבנו יצחק ציביין מציין, כי מדר נימק את התפטרותו בחוסר סמכויות, שהוקצבו לעמותות העצמאיות שהוקמו בהפועל חיפה.

אליצור נתניה לא נרשמה
אך תחתים את קדמן

קבוצת אליצור נתניה לא נרשמה אתמול במשרדי איגוד הכדורסל לקראת העונה הבאה. ראשי הקבוצה הסבירו, כי בגלל בעיות כספיות ואי איתורו של זאב ברזורבן, כדי שיחתום על הטפסים לא ניתן היה לרשום את הקבוצה במועד הדבר יעשה בימים הקרובים. בכל מקרה תאלץ נתניה לשלם קנס של 150 שקל.

יואב קדמן הוא שחקן מאוד מבוקש. בימים האחרונים הוא ניהל מגעים עם הפועל ת"א וחולון, אבל בסופו של דבר הוא ישחק כנראה באליצור נתניה. הקבוצה הנתנייתית תפתח את אימוניה ב־8 לאוגוסט.

דלול במקום חזן

ראשי הפועל ת"א מנהלים בימים האחרונים מגעים עם שחקנים בעלי שעור קומה. בין הישראלים מצויים על הכוונת יונתן דלול וארז חזן. אם דלול יחתום בת"א תוותר הקבוצה על שרותיו של ארז חזן, שטרם הצליח להשיג שחרור מהפועל גליל עליון. ראשי הקבוצה גם מנהלים מגעים עם חמישה שחקנים זרים שהבולטים בהם הם סאונדס ותומפסון ●●● בהפועל חולון מצפים היום לבואו של מאמנה האמריקאי של הקבוצה, מרוין קסלר, שבימים האחרונים שהה בספרד, שם העביר השתלמות למאמני כדורסל. קסלר ידון עם ראשי חולון על שוקעי הרכש של הקבוצה בעונה הבאה ●●●

מסיפורי בודאפשט

יו"ר איגוד הכדורסל, יורם אוברקוביץ חזר לארץ מרוצה ועמוס חוויות ממסעו הקצר בהונגריה, שם נערך קונגרס פיב"א.

ההונגרים אירחו את המשלחות במלון המפואר ביותר בבודאפשט ודאגו ללא הרף לספק את צרכי האורחים רמי המעלה מאירופה. באחד הערבים הופתעו חברי המשלחת הישראלית, מנגן צוענים סיגנן להם נעימות ישראליות. הישראלים לא נותרו אדישים והצטרפו בשירה לצלילי הנעימות.

●●● הנציג הבולגרי היה מאוד ידידותי לאחר הגרלת משחקי דרג ב'. הוא הבטיח לארח את ישראל כראוי ואף ציין, כי עתונאים ישראליים יוכלו להתלוות למשלחת הישראלית. כבר לאחר ההגרלה נערכה שיחת עבודה ראשונה, במטרה לתאם את כל הסידורים. הנבחרת הישראלית תגיע לבולגריה יומיים לפני פתיחת הטורניר, כדי להתרגל לתנאי המקום ●●●

●●● הנציג הצ'כי בקונגרס פיב"א הביע את תקוותו, כי נבחרת ארצו תגיע למשחקי ידידות בארץ בהקדם האפשרי. הנציג הצ'כי ציין את הערכתו הרבה לכדורסל הישראלי ●●●

●●● הרוסים שיגרו לקונגרס נציג זוטר, שקיבל סיכת זהב לרגל יום הולדתו ה־60. מתברר, כי נציגיהם הבכירים נותרו בבית. המעניין הוא, כי הם היו רשאים להשתתף בקונגרס בתוקף תפקידם כחברי ועדות פיב"א ●●●

מילאן זכתה במונדיאליטו

קבוצת הכדורגל מילאן זכתה בטורניר במילאנו לאחר ששניצחה את ברצלונה 0:1, לעיני 40 אלף צופים, כשאת שער הנצחון הבקיע "מלך השערים" בליגה האיטלקית, פייטרו־פאולו וירדיס מהנקודה הלבנה בדקה ה־41.

במשחק השני, גברה אלופת אירופה, פורטו, על סאן ז'רמן פאריס 0:1.

מילאן צברה בסיכומו ארבעת המשחקים שבע נקודות, לפני פורטו חמש, אינטר מילאנו 4, ברצלונה 3 וסאן ז'רמן 1.

מסביב לעולם / שמואל טל

סאותהול גורם כאב ראש למנהלי אברטון

נוויל סאותהול, שוערה הוולשי הבינלאומי של אלופת אנגליה, קבוצת אברטון, הציב בפני מנהלו החדש קולין הארווי בעיה ראשונה עוד בטרם נפתחה העונה.

סאותהול, המחלים מניתוח, לא יהיה כשיר לפתוח את העונה במדי קבוצתו בליגה וכמובן לא יוכל להתייצב בין הקורות במשחק על גביע הצדקה בין אברטון ומחזיקת הגביע קובנטרי סיטי ב־1 באוגוסט.

הארווי יכול אולי להתנחם בעובדה שגם מאמן נבחרת וולס מייק אינגלנד מצפה בכיליון עיניים להחלמתו של השוער המעולה כדי שיוכל להרכיבו במשחק במסגרת מוקדמות אליפות אירופה נגד דנמרק ב־9 בספטמבר בקרדיף.

בוב מקאדו נשאר בטראסר מילאנו

בוב מקאדו כוכבה של אלופת אירופה קבוצת טרסר מילאנו ימשיך לשחק בשורותיה גם בעונה הבאה. הודעה על כך נמסרה אתמול ע"י דובר רישמי של המועדון.

מקאדו שהוליך את טרסר לזכיה בשלושה תארים, אליפות היבשת, אליפות איטליה והגביע האיטלקי יקבל עבור חוזה בן שנה אחת סכום הנע בסביבות 300,000 דולאר.

מקאדו השוהה עתה בחופשת מולדת הודיע כי הוא מתכוון לסיים את הקאריירה שלו באיטליה.

בו זמנית הודיע אתמול דובר של טרסר כי הם מנהלים מו"מ מתקדם כדי להעביר לשורות הקבוצה את ריקי בראון מברשייה, כשחקן הזר השני. אם יחתום בראון על חוזה הוא יחליף את קן באגלו.

טור דה פרנס

לאמריקאים יש יורש ללמונד – האמפסטן

הטור דה פראנס ה־74 במספר יוצא היום לדרך במערב ברלין ללא מנצח אשתקד האמריקאי גרג למונד. אולם מומחים טוענים כי גם בהעדרו יכול התואר לחזור לארה"ב בפעם השניה ברציפות בזכות אנדי המפסטן, המתכוון להסתער על הבכורה במירוץ האופניים הקשה והמפורסם בעולם.

למונד, האמריקאי הראשון שניצח בטור יעדר מהמירוץ השנה בשל תאונה שפקדה אותו בחודש אפריל במהלך מסע ציד.

דמות מפורסמת אחרת שתעדר מהנוף היא זו של הצרפתי הוותיק ברנאר הינו שזכה חמש פעמים בטור. הינו פרש והותיר את המאבק על הבכורה והיוקרה ל־207 רוכבים אחרים, שיזנקו היום למירוץ נגד השעון למרחק 6.1 ק"מ.

בהעדרו של הינו תולים הצרפתים תקוות רבות בלוראן פיניון מנצח הטור בשנים 1983 ו־1984. יריביו העיקריים יהיו האירים שון קלי וסטיבן רוש, מנצח הג'ירו האיטלקי של השנה והקולומביאני לואיס הררה, המצטיין ברכיבה בהרים הוא זכה השנה בטור הספרדי.

אנדריו המפסטן רמז כבר בטור של השנה שעברה על כוונותיו כשסיים במקום הרביעי והוכתר כ"רוקי" של השנה. הוא יתייצב לזינוק במצב רוח מרומם לאחר נצחונו בשוויץ בתחילת החודש.

המפסטן ערך את אימוניו לקראת הטור הצרפתי בהרי קולוראדו, במטרה להתכונן לטיפוסים הקשים הנכונים לו וליריביו בהרי האלפים והפירנאים.

הטור הנוכחי הוא השביעי בו נערך הזינוק מחוץ לצרפת והוא עלה לגרמנים 4.5 מיליון מארק. המירוץ ישתרע על פני 25 קטעים לאורך 4203 ק"מ. הסיום יהיה ב־26 ביולי בשאנז אליזה בפאריס.

בית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

הזמנות בדבר קיום צוואות וירושות ומינוי מנהלי עזבון

להווי ידוע כי הוגשו לבית המשפט בקשות ליתן צווים לקיום צוואה וירושה, או למינוי מנהל עזבון, או לשלושתם, כמפורט להלן. כל המתנגד לבקשות יגיש תוך ארבעה־עשר יום מפרסום הזמנה זו את טעמי התנגדותו, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

ירושות

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
2007/87	זריצקר דר שקלניק	6.1.87	פלדמן מרגריטה והלווה לובין
4172/87	עדית גבריאלי	10.4.86	אבשלום גבריאלי
4173/87	קלמן לנדשטיין	15.5.87	אברהם לנדשטיין
4174/87	הדסה לנדשטיין	21.5.87	אברהם לנדשטיין
4175/87	סיני הודבקס	1.2.85	סיני משה
4178/87	מרים סמית	25.6.71	סמואל גפרי סמית
4180/87	משה זליג פרידמן	29.5.86	שושנה שלזינגר
4181/87	חיה ציזובנסקי	29.5.86	שושנה שלזינגר
4283/87	דרגיף ראובן	22.3.87	דרגיף פייגלה
4184/87	ברנזי שושנה	18.2.87	ברנזי מאיר
4189/87	בן ציון אבישי	12.1.76	ויקטוריה אבישי
4192/87	חיה נחום קזי	29.8.86	אריה קזי
4193/87	שלומון קלרה	20.7.77	שלומון אברהם
4194/87	שרה קורנקר	22.1.87	[illegible]
4195/87	משיח שלמה	27.11.86	[illegible]
4196/87	ברנפלד קרול	7.4.87	שפלר פילומלה
4197/87	מנחם ויסלברג	17.3.82	[illegible]
4196/87	ברנפלד קרול	7.4.87	שפלר פילומלה
4197/87	מנחם ויסלברג	17.3.87	הנה ויסלברג
4198/87	ינובוד סלמון	22.4.87	אירזול ינובבר
4201/87	לוי שלמה	22.12.76	רוקה בכן
4203/87	מיילס הנה	2.7.85	מיילס יהושע
4204/87	מיילס יעקב	30.1.75	מיילס יהושע
4205/87	שמעון בוזאלי	9.3.87	מרים יאבה
4206/87	רבקה סגלוביץ	4.5.87	יוסף סגלוביץ
4208/87	לאה גול	3.3.86	יצחק גול
4210/87	מנחם גרסיאני	17.2.86	דבורה גרסיאני
4211/87	לאון מול	16.12.86	לאון אברהם
4212/87	שפן חיים	8.3.84	שפן שלמית
4213/87	יצחק רובינשטיין	19.12.83	שושנה רובינשטיין
4214/87	בוהרי אריה	18.3.87	בוהרי שרה
4215/87	אליהו פודולסקי	26.3.87	מרים כץ
4216/87	זבירה גוטסב איזיק	13.3.87	חנה נהרי
4217/87	רייכמן קרול	4.4.78	שמואל רייכמן
4220/87	זלמן רידוביץ	18.5.81	דוד צרוביץ
4224/87	גאמתי כאיד	18.4.87	גאמתי ששון
4226/87	גוסר ארנאוד	21.3.87	גוסר מריה
4227/87	אוזרון זיזאן	10.4.87	אוזרון חיים
4230/87	ראובן בריל	1.11.86	בריל רוזה
4233/87	בן ציון פלד	23.4.86	אודי אלגום
4234/87	גוייכן אברהם	5.7.85	גרימן מרכיה
4235/87	שטיגליץ מרים	13.4.81	שטיגליץ ישראל
4236/87	רחל בתיה שור	25.11.86	שור עמנואל
4237/87	מנאש יחזקאל	15.3.86	מנאש שרה
4239/87	פול פנחסי	4.9.83	פנחס פנחסי
4240/87	סלמון מרים	15.11.64	ראובן סלמון
4240/87	סלמון מנשה	17.7.61	ראובן סלמון
4242/87	מזרחי צדוק	24.12.86	ברוך מזרחי
4244/87	זלפרט ברכה	10.9.86	הובשוביץ שמואל דוד
4246/87	משה סלי	4.11.81	דן פרנקר
4247/87	אשר ברנע	21.5.87	ברנע אילנר
4249/87	יצחק רוטנברג	18.3.82	ישראל רוטנברג
4250/87	רינגרוב אברהם	28.4.87	רינגרוב חיים
4251/87	אברהם סימה	19.9.86	גוברין צדוק
4252/87	אברהם קבוריעה	4.6.78	גוברין צדוק
4218/87	קובריניץ סימה	3.3.86	קובריניץ משה
4254/87	פריץ גילצר	20.5.87	יוכבד אברהמי
4256/87	אריה רינס	23.2.87	עליזה רינס
4257/87	כספין יוסף	29.4.87	קלרה שטרן
4258/87	פומרנציק לאה	15.12.86	שפרה מי סלמן
4259/87	רוזה לופו	14.2.78	דוד לופו
4260/87	קפמנרד אליהו	13.8.85	קפמנרד שלומון
4262/87	שרה לנדאו	6.6.85	גלדים הלפרין
4263/87	ירחמיאל אורן	17.2.87	רבקה אורן
4264/87	אלפנדרי אברהם	2.3.87	ליסנר לילי
4266/87	נפתלי הרץ בוקסנר	25.4.87	לב (בוקסנר) נחמה
4267/87	ישראלי גאולה	13.3.87	ישראלי מרדכי
4270/87	אסתר גדנקי	30.11.78	מיכאלה קרוס
4271/87	יוסף גדנקי	31.3.87	מיכאלה קרוס
4274/87	אליהו אורשב	3.1.87	אלישע אורן
4278/87	מסה שמואל	18.12.86	מסה תמר
4279/87	סלומון אריה	12.2.87	סלומון מיכאלה
4281/87	אנתבי פורטונה	28.4.86	מרסל אנתבי
4282/87	סליימן סלימן	25.2.87	חממה סליימן
4285/87	ציפורה סולי	6.4.87	סול סולי
4286/87	דוד זיסלה	19.4.87	לאה זיסלה
4290/87	ניסנבליט זלדה	17.3.87	ניסנבליט נתנאל
385/87	זלמן לנקובסקי	2.5.71	שמואה כהן
4293/87	לאה פולבר	16.6.86	יעקב פולבר
4295/87	עאמר נפיסה	6.5.87	מוחיים אבו אלעסל
4296/87	פיינגבאום יצחק	13.9.86	חיים פיינגבאום
4299/87	בוסין רחל	17.3.87	הגר פרץ
4302/87	סלמה ארוך	22.5.87	חיים ארוך
4303/87	מכה פרידמן	22.5.87	לאה פרידמן
4306/87	רוזנברג יוסף	6.3.87	כהן (רוזנברג) ברכה
4307/87	יעקב טרבניק	8.4.87	רוזה טרבניק
4308/87	לנקה ברוך	11.4.87	רבקה סלומון
4311/87	מנשרוב חוה	27.2.87	מנשרוב ראובן
4317/87	רביס מרים	12.3.86	נעים ליאורה
4320/87	שרה אלדר	9.3.87	אלדר שמעון
4323/87	רוזן יוסף	18.3.87	אילנה שורץ
4324/87	כהן הולב	15.11.84	כהן אריה
4325/87	אהרון כהן	27.5.86	אריה כהן
4326/87	יצחק (איזיק) פרטוש	21.2.86	פרטוש לרנר עזיזה
4319/87	חנה אסטרייך	2.2.87	אזה רייך
4328/87	רוזנבאום בת שבע	5.11.85	רוזנבאום יהואל
4335/87	ביאנה כמייסטרייך	30.9.84	[illegible]
4336/87	בן אנוש אפרים	23.7.85	בן אנוש חיים
4339/87	שמואל כץ	18.3.87	יוסף כץ
4340/87	פאניה כץ	31.3.87	יוסף כץ
4342/87	ולקר ברוך	13.5.87	ולקר רבקה
4344/87	לבנברג צבי	7.11.86	איזיק גלנר
4346/87	אינגה שילר	5.6.85	שמואל שילר
4347/87	מרים מוסקל	19.5.87	יעקב מוסקל
4348/87	דינה בלומנפלד	24.10.86	זהבה בלומנפלד
4349/87	מנדל גרנסקי	19.1.87	ישה גרנסקי
4350/87	ריקלו רוזה	2.2.86	סגלר גרסה
4353/87	ישראל אופיר	1.5.87	יעל אופיר
4354/87	מנחם משולם	27.5.87	חיים משולם
4355/87	מרגלוט קרולינה	23.4.87	דב מרגלית
4356/87	אביב יעקב	1.8.85	אביב מילכה
4357/87	מנחם אונגר	19.5.87	בלה אונגר
4358/87	אסתר בודר	12.6.85	מנחם בודר
4360/87	רוברטו אורביב	15.6.86	ליננה ברנו
4361/87	נמני סבטו	13.4.85	ראוסטה אגוליקה
6102/86	קרטולה משה	19.4.86	רפאל קרטולה

צוואות

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
4071/87	פלדמן יוסף	5.5.87	בית לוחמי הגטאות
1007/87	ד"ר נחום יצחק	30.11.86	שושנה רוזנברג
5588/83	שכטר שבע	14.3.78	שכטר שרה
4176/87	מריאש נחום	16.3.87	מריאש פינה
4177/87	נתן סמית	25.5.79	אברהם רונלד איזדון
4179/87	גיטלה רוסין	9.5.87	ישעיהו רוסין
4182/87	גרבוסי גולדה	29.1.87	גוית הגריישה
4185/87	משה רינגרפלייס	22.8.86	חיים זמן
4187/87	אברהם אקסלרוד	18.5.87	לוחיה אקסלרוד
4188/87	שטמלר צבי	9.11.86	זיזה קליין
4199/87	אקהויז יעקב יצחק	28.4.87	תמר אקהויז
4200/87	אלכלך מרי	10.11.85	אלימלך אוסגר
4202/87	מילנר משה	7.4.87	שושנה מייסטר
4207/87	שרה קיזל	21.11.86	יוסף קיזל
4209/87	ראובן בר עזן	14.11.86	הזוזה ברעזן
4219/87	אברהם ורד	14.5.87	רנה ורד
4221/87	סולומון גבריאלה	20.8.85	סולומון משה
4222/87	דודק מאיר	1.12.86	קטרינה דודק
4223/87	דינה דובדבני	23.2.87	משה גולובי
4225/87	שר אידה	10.5.87	רוזנטל אברהם
4228/87	יעקב דילנברשטיין	22.5.87	רבקה דילנברשטיין
4229/87	אידה צוקרבאום	9.6.87	יוסי צוקרמן
4231/87	רחל לרנר	8.1.85	אליעזר בן חיים
4232/87	אלחנן לרנר	1.1.87	אליעזר בן חיים
4238/87	רוברנדקר פרימה	16.4.87	גליקמן איטה
4241/87	אברהם מרגליות	14.5.87	אודה מרגליות
4243/87	יהנה ריגצקי	23.2.87	אילן ריגצקי
4245/87	שאול מסיח	7.3.87	יצחק מסיח
4248/87	דבורה רוטנברג	13.5.87	ישראל רוטנברג
4253/87	מרים פלזן	28.5.87	הלנה פלזן
4186/87	סובה (אנטוניניה) הוכהייזר	2.6.87	חב' לנאמנות בנק לאומי
4255/87	ישראל גרין	17.5.87	לאה גרין
4261/87	חיים דניאלי	23.4.87	כלהה דניאלי
4265/87	אלפנדרי מריה	7.3.80	ליסנר לילי
4268/87	ישעיהו רייכל	4.4.87	בלה רייכל
4269/87	מנחם לוסטיג	1.5.87	רות לוסטיג
3532/87	ברוך נמני	7.5.87	נמני יוסף
4272/87	שקן יהודית	22.3.87	מנחם וולברק מורג
4273/87	דבורה זייסברוס	16.12.86	שפרה גולדברג
4275/87	חלה שכטה	30.4.87	חלה שלמה
4276/87	אלתר חיים	31.1.87	אלדר (אלתר) משה
4277/87	לנדמן מרים	3.3.87	הלר עמליה (הלר כלכה)
4280/87	גרנר פרץ	3.4.87	גרנר חוה
4283/87	אלעזר גור אריה	3.5.87	שרה ברנשטיין
4284/87	טובה רכאמן	2.2.87	חיאלה סוסטרמן
4289/87	מנשה מודד	3.5.87	דוד מודד
4291/87	פיוזה אודליצקי סיקלוצקי	4.6.87	אזה חוה נאמן
4292/87	מיכה בן גור עצמון	12.6.87	ליאורה בר
4294/87	מלכה זוסרוי	7.1.87	הרצל זוסרוי
4297/87	פני שר	8.5.87	מלכה לוי
4298/87	גורגיה כנבורה	28.4.85	סמי רבורה
4301/87	אתל סיסקוף	9.5.87	לואי סיסקוף
4304/87	לונה לורקביץ	6.5.87	פרטס לורקביץ
4305/87	תרי גינריק	3.5.87	סימונה לואיז
4310/87	רפאל קלצקין	27.5.87	הרמה קלצקין
4312/87	אורית שילה	8.4.87	אורי שילה
4313/87	צביה חגה	13.3.87	בנימין פריזל
4314/87	פנחס הוכהייזר	5.6.87	שרה הוכהייזר (הכט)
4315/87	בנימין לייב קופמן	22.4.87	אלידע גרא
4316/87	אבריקו רהנשר	15.1.87	ישעכר פישר
4318/87	איזרגליק תקוה	15.5.87	איזרגליק שמואל
4322/87	זלכן שמעון	5.4.87	זלכן בטיה
4327/87	העליון שלכה	7.4.87	גרציה מלאך
4329/87	אליעזר שורץ	11.9.86	חסיה שורץ
4330/87	ניקו טראום	31.5.87	דנה טל
4366/87	הגם לוזינג איגנל	8.1.87	ברוקה איגנל
4331/87	בסרני בריאל	5.4.87	בסרני שרה
4332/87	מאיר בלמר	4.6.87	אבנר בלמר
4333/87	רבבלסקי מרים	30.1.83	רבבלסקי אהרון
4334/87	יעקב יעקובוביץ	30.3.87	מרגרטה יעקובוביץ
4337/87	שמואל שילוני	22.4.86	ברסה שילוני
4338/87	דוד כהן	23.5.87	מרים חיים
4341/87	מרסוס עליזה	22.1.87	ורדי צבי
4343/87	בלה רובין	6.6.87	בנימין רובין
4345/87	שרה ליבוביץ	14.2.87	אנגל פרץ
4351/87	ידהם הלוי	8.4.87	אברהם הלוי
4352/87	רחל בר זכאי	30.7.86	ארי בר זכאי
4359/87	שורצברג יוסף	7.7.86	בת יפה אסתר

דבר היום

„לביא": הביקור והביקורת

מראשיתו, היה המטוס „לביא" כחול־לבן־אדום לא פחות מאשר כחול־לבן, שהרי מימונו, מנועו ורבים מקבלניו סומנו בצבעי הדגל האמריקאי ולא הישראלי. הצהרתית, יכולה היתה ישראל לייצר את המטוס לבדה. אך בנסותה למצוא לו בסיס כלכלי – הן בהשקעות ראשוניות בפיתוח והן בתקווה לייצוא – החליטה מראש להישען על נדיבות אמריקאית. כיוון שכך, יש הרבה גאווה לאומית באמירה כי ההחלטה על המשך תוכנית ה„לביא" תהיה בלעדית לממשלת ישראל, אך המציאות המדינית אחרת. גם אם במימשל רייגן ובקונגרס מעדיפים להימנע מלשון בוטה ולהותיר את ההכרעה הרשמית בירושלים, אין להניח כי האמריקאים יסתפקו בהמתנה סבילה להכרעה זו ויתנו לה הכשר רב־שנתי ורב־דולרי.

שר־ההגנה קספר ויינברגר נחרץ בהתנגדותו ל„לביא". אשתקד הצליח ויינברגר לספח לעמדתו גם את גדול ידידיה של ישראל במימשל הנוכחי, שר־החוץ ג'ורג' שולץ. בשנה האחרונה עבר מרכז־הכובד של ההתנגדות ל„לביא" מוושינגטון לתל־אביב, לתוככי מערכת הבטחון, אך הדממה מעבר לאוקינוס האטלנטי אינה מעידה על התרככות שם. מה קרה בשנה זו? לאמריקאים יש פחות כסף פנוי ופחות חשק להרעיף על ישראל, גם בעקבות פרשת פולארד. אם יש שינוי ביחס האמריקאי ל„לביא", הוא לרעה ולא לטובה.

שר הבטחון יצחק רבין אמור לערוך בביקורו בוושינגטון את הנתונים שלקראת ההחלטה הישראלית, ולא להשלות את השרים ואחרים כי צפוי ריכוך בעמדה האמריקאית. מימשלים ובתי־מחוקקים בוושינגטון כבר ביטלו תוכניות הצטיידות אמריקאיות יקרות ויוקרתיות, כמו מטוס־הנוסעים העל־קולי והמפציץ הגרעיני בי־1 (שחודש אחר כך). מכאן שאין לייחס חשיבות רבה לטענה כי אמינות ישראל תיפגם אם תחליט לבטל את ה„לביא".

בוושינגטון מודעים היטב למחלוקת הפנימית בארץ ולליקויים החמורים בתהליך קבלת־ההחלטות על ה„לביא", שתועדו בדו"ח החדש של מבקר המדינה. הדו"ח תובע, בדרגות שונות של חומרה, הסברים משרי־הבטחון ויצמן, בגין, שרון וארנס, מהרמטכ"לים איתן ולוי, ממפקדי חיל האוויר עברי ולפידות ומאישים אחרים, ביניהם שרי־האוצר מארידור ואילך. דווקא הרמטכ"ל הנוכחי שומרון, שכלפיו נשמעו בימים האחרונים טענות על התנגדותו בבחינת „מה התחדש", מוכר בעקביו (ובמשתמע כצודק) בעמדתו עוד מימיו כסגן הרמטכ"ל.

רבין חייב לברר בוושינגטון את הסיכויים לקבל מימון נוסף למטוס. אם לאו, עליו להצטייד במידע על פיצוי אפשרי בתחומי הבטחון והתעסוקה. הפעם הממשלה צריכה לקבל החלטה על בסיס מוצק כדי למנוע דו"ח ביקורת נוסף המוקיע את תהליכי ההכרעה.

על סף טירוף מערכות

מאת דרור שרביט

חבל שמבקר המדינה מופיע רק כמנתח פאתולוגי; פרוייקט ה„לביא", כמו ויסות המניות, השתרע על־פני עשור

הדו"ח ה־37 של מבקר המדינה מקפל בדפיו את המעבר מהמבקר הקודם יצחק טוניק, למבקר הנוכחי יעקב מלץ – אך ייחודו הבולט אינו בשינוי שמו של החתום עליו. הדו"ח, בן יותר מ־1,200 עמודים, משרטט תמונה כאובה על־אודות השלטון בישראל – הפגימה בסדרי המינהל התקין והשיבוש בתהליכי קבלת ההחלטות, עד לכדי איום בטירוף מערכות.

אין מדובר רק בפגמים מהותיים בתהליך קבלת ההחלטות – או בקבלת החלטות, בתחומים מרכזיים, על־סמך נתונים חלקיים – אלא בעיקר באיזור־התגובה שסיגל לעצמו השלטון, הנוטה לטפל בעניינים חשובים רק לנוכח משבר, כשאין כבר ברירה.

יתכן שזהו מחירה של ממשלת האחדות, שתחומי ההסכמה שלה מצומצמים ושנגזר עליה שיתוק בתחומים שאינם בוערים או מסכנים. גם כך קשה להבין את המחדלים בטיפול הממשלתי בפרוייקט ה„לביא", שראשיתו בתחילת שנות ה־80 לפני הבריאה הנוכחית של הממשלה; קשה להבין את האדישות להידרדרות משק המים – שהגיע לסף הקו־האדום וניצל בזכות גשמי ברכה בשנה החולפת – ואת האדישות לנוכח התמוטטות סקטורים שלמים במשק. בכל הדוגמאות הללו לא היה כל ניסיון מוקדם לטפל בשורשי המשברים, הטיפול החל רק כאשר נשמעו קריאות ההצלה.

זו ביקורת שאינה מופנית רק נגד האחראים בממשלה. אלה הם דברי אישום העומדים גם כנגד המבקר עצמו, וכנגד המשרד שהוא עומד בראשו. בכל אירועי המשבר הגדולים שהיו במדינה בשנים האחרונות, הופיע מבקר המדינה עם הדין־וחשבון שלו – כמנתח פאתולוגי. ויסות מניות הבנקים, שהחל עוד באמצע שנות השבעים ונמשך כעשור שלם, זכה לטיפול מבקר המדינה רק לאחר התמוטטות מניות הבנקים, ולאחר התחייבות הממשלה לערוב לפדיונן (בסך 6.9 מיליארד דולאר). פרוייקט ה„לביא" – שהחל, כאמור, בתחילת העשור ואשר עד כה הוצאו לפיתוחו יותר ממיליארד דולאר – זכה רק עכשיו לדו"ח מיוחד. בכל אותו הזמן טיפל משרד מבקר המדינה בבטוסי „ערבה", „וסטודינר" ואחרים, אך משום מה נמנע מלטפל בעיקר – הן בנוגע לתעשיה האווירית, הן בנוגע למשק בכללותו. גם התמוטטות סקטורים שונים במשק לא היתה מקרית ובלתי ניתנת לחיזוי. ביקורת במועדה היתה מגלה את רגישותם של הענפים האלה – המושבים, הקיבוצים והבניה – לחשיפה לריבית גבוהה ואת תלותם המוחלטת במקורות מימון חיצוניים, בשל העדר משאבים עצמיים מספיקים.

אומנם, ביקורתו של מבקר המדינה מוגבלת לתחומים שאינם מדיניות – אך הגבלה זו אינה צריכה לצמצם את מעורבותו בנושאי מדיניות חשובים. אולי אין זה פלא שהמבקר – שלא טיפל בזמן בוויסות המניות, בפרוייקט ה„לביא" ובהתמוטטות הצפויה לענפים רבים במשק – נמנע עתה מהתייחסות משמעותית למדיניות הכלכלית הנוהגת מאז יולי 1985, או לכל עיסקות־החבילה שקדמו לה. אין מדובר בביקורת מקצועית על המדיניות ואמצעיה (השמורה למוסדות כלכליים אחרים), אלא בליווי המדיניות וצורת הפעלתה – וחשיפת השינויים בנתונים ובתנאים, המחייבים לעתים גם שינוי במדיניות.

לבד מן הפרק על ה„לביא" – פרק עכור בפני עצמו – כולל דו"ח מבקר המדינה ה־37 פרקים חמורים אחרים, העוסקים לא רק בפקידיהם של כמה משרדי ממשלה, אלא בעיקר בעומדים בראשם. למשל, הפרקים העוסקים במשרדי התעשיה והמסחר ובמשרד הבינוי והשיכון. שלוש פרשיות שונות, הקשורות למשרד התעשיה והמסחר, כורכות את השר אריאל שרון – במישרין ובעקיפין – במידה שטעונה, עדיין, בדיקות נוספות.

בפרשה אחת, העוסקת בכתן תנאי־הון והקלות־מיסוי למפעל תעשייתי, אף עולה חשד לעבירה על כללי ועדת אשר – למניעת ניגוד־אינטרסים אצל שרים. מדהים לגלות עד כמה קטנה היתה עצמאותו של המנכ"ל, שפעל כדי לשרת את מקורבי השר העומד בראש משרדו. מתן רשיונות ליבוא ברזל הוא פרשה נוספת. הרשיונות ניתנו תחילה במחתרת וכנראה היתה לכך סיבה טובה: הם ניתנו למקורבים הפוליטיים של המשרד.

לא פחות חמורה היא פרשת המינויים המשפחתיים של השר דוד לוי, בחברה הממשלתית „שיכון ופיתוח". למקרא הדו"ח, נוצר רושם שמדובר בחברה משפחתית עם מינויים ממשלתיים. בתחום אחריותו של השר לוי גם הפרשה השערורייתית של הקמת עמנואל בשומרון. יתכן שזהו מחיר סביר בעיני מי שמוכן לגאול את שטחי הגדה בכל מחיר – גם כאשר היזמים בורחים עם מעותיהם של המשתכנים וכספה של המדינה.

חבל שפרשיות אלה – ועוד רבות אחרות – אינן זוכות לפרסום מיוחד של מבקר המדינה, בשעת התרחשותן. פרסום חד־שנתי של עבודת המבקר מקטין את יעילות הביקורת ואת מידת ההתייחסות אליה. הזמן שחלף וריבוי נושאי הביקורת מקטינים את עוקצה – ופוגעים בתרומתה.

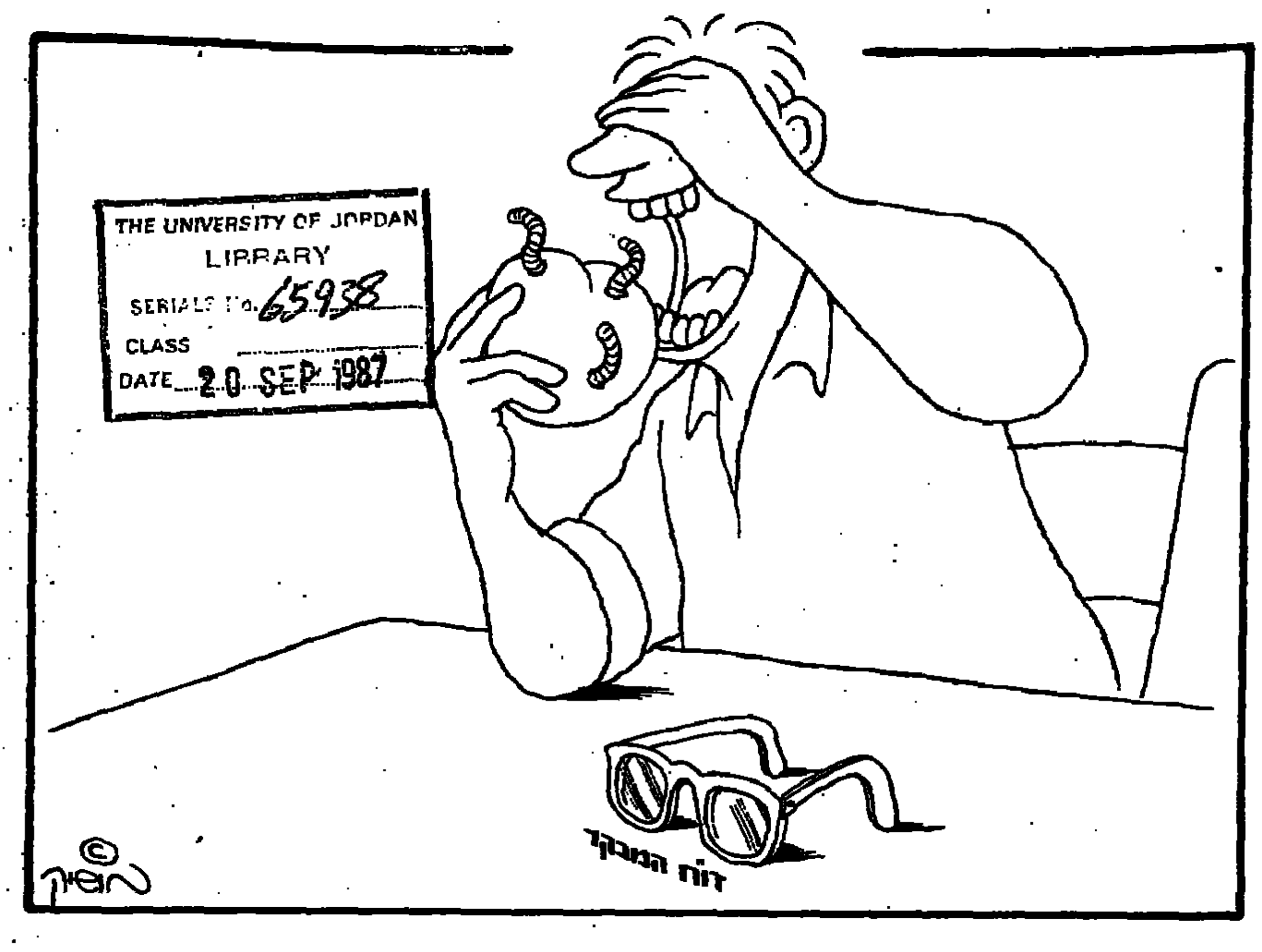

THE UNIVERSITY OF JORDAN
LIBRARY
SERIAL No. 65938
CLASS
DATE 20 SEP 1987

חאג' דאוד חולייסי / ח-ג'

סובבתי בחברתו של הארכיאולוג הירושלמי־המטולאי מאיר בן־דב במורד הדרומי־מזרחי של הר־ציון. הוא הראה בידו על אחד הבתים שמעבר לכביש ואמר: כאן גרה משפחתו של חאג' דאוד חולייסי. היו לו שישה עשר בנים ובנות מאשה אחת. בעת הוא חי בחוץ לארץ.

לא ידעתי בדיוק במי מדובר ומאיר הזכיר לי את הפיגוע שנעשה לפני שנה בערך בחיילי „גבעתי" שהתכנסו לטקס הגיוס ליד הכותל. „שניים מבניו", אמר, „הטילו את הרימונים. אני היכרתי אותם", המשיך, „שני צעירים שקטים. לא היית מעלה על הדעת שהם מסוגלים למעשה כזה. הם כבר נשפטו. כעת תלוי ועומד משפטו של אח שלישי, שוטר לשעבר ושמו איסמעיל, שעבד פה, קרוב, ליד החפירות שלנו. השוטר הזה היה נשוי לאשה אנגליה שילדה לו בן. לאחר מאסרו חזרה לאנגליה. הוא חשוד כי סייע לשני אחיו במעשה ההרג. היכרתי אותו היטב. בן אחר נמצא בחו"ל ויש לו שם, אם אינני טועה, איזו מסעדה. אח אחר מקרב האחים האלה התגורר עם משפחתו בעיראק עוד לפני '67. עוד בנים מפוזרים פה ושם".

שאלתי למה עזב האב את ירושלים, ומאיר אמר לי כי לאחר מאסר שלושת בניו נפלה רוחו. מאיר המשיך וסיפר לי, כי יום אחד לפני כמה שנים בא אליו חאג' דאוד חולייסי מודאג וחרד מאוד, ואמר לו כי בנו המתגורר בעיראק נאסר שם באשמת ריגול לטובת ישראל וכי עומדים לתלות אותו ללא משפט. הוא נשבע למאיר כי הבן חף מפשע. הוא היה שבור ונואש, לא ידע מה יעשה. מאיר הקשיב רב קשב לסיפור האב ואחר כך יעץ לו לפנות למלך חוסיין ברבת־עמון. אולי הוא ישפיע על שלטונות עיראק לבל יתלו את הבן. חולייסי היה איש נכבד ממקורבי המלך. נסע האב אל המלך והתחנן על נפש בנו. זה התערב בדבר ואמר מה שאמר ומר המוות סר. בשובו ירושלימה לא מצא מלים להודות לבן־דב על עצתו הנבונה.

כאשר סיפר למאיר את מעשיו ברבת עמון אמר לו לפתע: צריך לנשק לכם לישראלים את הרגליים. שם בעיראק תולים אדם חף מפשע, ללא משפט. כאן לא ייעשה דבר כזה. להלן סיפר לחברי דבר ששמע מפי ידיד ירדני ששהה בעת ההיא כמה זמן בבגדאד. יום אחד ביקר שר הבריאות העיראקי בבית־חולים שבו אושפזו חיילים שנפצעו קשה במלחמה. הוא עבר בין המיטות ושאל את החיילים מה דעתם על המלחמה נגד איראן ואם יש טעם להמשיך בה. הכל השיבו כאיש אחד: אנחנו חיילים נאמנים. מה שהראיס סדאם חוסיין יצווה עלינו, נעשה בלב שלם ובנפש חפצה. השר המשיך לנוע באולם ועמד ליד מיטתו של חייל עיוור בשתי עיניו וחזר על שאלתו. השיב הלוחם: אני הייתי שם במלחמה הקשה ושתי עיני אבדו לי. מה טעם להמשיך בהרג ובשפך הדמים. מן הראוי להפסיק את האש ולעשות שלום.

ומה קרה? שאלתי אני את מאיר, וזה המשיך בשם חולייסי המספר לו מה עלה בגורלו של האיש הישר שאמר את אשר הוא חושב: הוציאו אותו אל החצר ושם הרגוהו, והכל הבינו את הרמז. עשה זאת שר הבריאות: צעק חולייסי. ואני נזכרתי בכל הסיפור הזה כאשר צפיתי בתכנית „כניסה חופשית" שעסקה השבוע בחיילינו הפצועים והנכים.

זה על קצה האצבע סיפורו של חאג' דאוד חולייסי וכמה מבניו. נכבד ירושלמי. את שאר קורותיו עתיד לספר מאיר בן־דב בספר שיכתוב על פגישותיו עם שכניו בירושלים. סיפורי אלף לילה ולילה, האמינו לי.

הבניה בשטחים (5)

תמרוני עיכוב במזרח ירושלים

מאת דני רובינשטיין

לפני שלוש שנים הוצגה חגיגית בעיריית ירושלים תכנית המתאר לשכונות הערביות. אבל בגלל יחס משרדי הממשלה לא מוציאים רשיונות בנייה לערבים. אז הם בונים בלי רשיון

מה שהתרחש בתחום הבניה במזרח ירושלים במשך 20 שנה, יכול לשמש דוגמה למה שעלול להתרחש בעתיד בשטחים. במסמך שחיבר לאחרונה האדריכל זאב ברן מירושלים, הוא מעלה טענות חריפות ביותר על ההזנחה בתכנון וברישוי לבניה במגזר הערבי בירושלים. מעבר ל„קו הירוק" בירושלים היו בעבר הפקעות קרקע גדולות ונבנו שכונות יהודיות מרווחות אוכלוסין – אולם בניה ערבית כמעט שלא היתה. השכונות הערביות זכו למעט מאוד תכנון – ולפיכך גם לא ניתנו רשיונות בניה.

בשלב מסויים – כתאר האדריכל ברן – במאי 1984, נראה היה כאילו חלה התפתחות. עיריית ירושלים כינסה ישיבה חגיגית, שהוצגו בה תוכניות־מתאר מפורטות לצפון־מזרח ירושלים – שכונות בית־חנינא ושועפט – שם מרוכזת רזרבה של קרקעות, ושם יש ביקוש לבניה ערבית. יזמים ערבים החלו להתארגן, השקיעו כספים ברכישה ובתכנון של פרוייקטים לבניה.

אולם, מאז ועד היום התכניות לא זזו. משרד הפנים ומשרד השיכון, המעוניינים לחסום בניה ערבית, ערמו קשיים והעלו טענות. לטענת האדריכל ברן, הגיעו לידיו ידיעות ששר הפנים דאז יצחק פרץ „חתם" על התכנית (במרכאות) – תוך שהוא מתנה את חתימתו בעיכוב הביצוע, על־ידי בדיקה מפורטת של כל תכנית ותכנית. בקיצור, רשויות התכנון של עיריית ירושלים נואשו מהמצב – חוסר־היכולת להתמודד עם משרדי הממשלה – וחדלו לטפל בקידום התכנון ובמתן רשיונות־בניה לערבים.

כאשר לא נתנו לערבים לבנות במזרח ירושלים במשך 20 שנה – מה קרה בפועל? האוכלוסיה הערבית הרי גדלה והתפתחה, יש אומרים שכמעט הוכפלה. אנשים הרי צריכים לגור במקום כלשהו. הפתרונות היו מגוונים: ראשית, צמחה בניה ערבית גדולה ובלתי־מסודרת במקומות שערבים יכלו לבנות בהם – סביב גבולות העיר: בעיקר בשולי בית־חנינא, שכונת הדואר (דאחיית אל־בריד) והכפר איראם. במקומות אלה, שהם בשטח הגדה, פשוט צמחה עיר חדשה. בניה גדולה היתה גם בערים הקרובות – בית־לחם, בית־ג'אלה, בית־סחור, רמאללה ואל־בירה – ובהגודת הכפרים שמדרום, ממזרח ומצפון לירושלים. (נתונים רבים על כך מצויים במחקרים של ישראל קמחי, שלום רייכמן ויוסף שביד – מטעם מכון ירושלים לחקר ישראל).

היו גם פתרונות אחרים – בניה בלתי־חוקית של כמה מאות יחידות דיור, ועלייה בצפיפות־הדיור בכמה מהשכונות. אולם החשובה ביותר היתה כניסתם של ערבים לדירות המצויות בכמה שכונות יהודיות. הדבר בולט במיוחד בשכונת נווה־יעקב. זוהי אולי השכונה היהודית המרוחקת ביותר ממרכז ירושלים, והיא מצויה בלב איזור ערבי גדול. כאשר ערבים החלו לשכור שם דירות – קמה מהומה. היו שם התנגשויות אלימות, דומות לאלה שאירעו לאחרונה ברמת־עמידר. גם לשכונות תלפיות־מזרח וגילה נכנסו מעט משפחות ערביות.

התופעה מוכרת כבר בארץ – מקומות כמו נצרת־עילית ועכו – וצריך שהדברים יהיו ברורים. משפחות ערביות אינן ששות להיכנס לשכונות יהודיות. ברוב המקרים אין זה נוח לערבים – במיוחד לא לנשים ולילדים – החשים ניכור וזרות, ולא פעם גם שינאה, מצד השכנים היהודים.

אם כן, מדוע עושים זאת הערבים? התשובה פשוטה – אין להם ברירה. נוסף לכך, הפיתוי הכספי עצום. בנווה־יעקב אפשר לשכור דירה ב־200 עד 300 ש"ח לחודש. באיזורים הסמוכים יש מעט דירות ובתים בבעלות ערבית, והמחירים גבוהים. כמגזר הערבי, אנשים אינם ממהרים למכור אדמות – אפילו כאשר מותר לבנות והמחירים גבוהים – מכיוון שאין דרך מסורתית אחרת לחסכון. וכי מה יעשו בכספי? יקנו אדמות חדשות?

קל וחומר כאשר התכנון מפגר ויש הפקעות והגבלות על בניה. ואז הפתרונות הם פתלתולים: בניה לא־חוקית, פיתוי גדול לשחיתות ושוחד (כמו החשדות נגד רפי לוי – הממונה על המחוז, של משרד הפנים בירושלים – והחשדות נגד פקידי לשכת התכנון, יהודים וערבים, במינהל האזרחי בגדה); והפתרון השלישי – חיפוש־דירות בשכונות היהודיות. אני מניח שאלמלא היה הציבור היהודי בקריית־ארבע מורכב ברובו מדתיים אדוקים „גוש אמונים" והרב כהנא – גם לשם היו מגיעות משפחות ערביות מחברון.

נובן שלמאבק ולתחרות על הבניה מעבר ל„קו הירוק" מתלווה – מן הצד הערבי – גם מימד לאומי. בחוברת על הבניה בגדה (ומסביב למזרח ירושלים) שהכינו שלושה ערבים – המהנדס יוסף חורי והארכיטקטים סלים זרו (מאוניברסיטת אל־נג'אח) ועביר גאזי – הם מספרים על תייר אמריקאי שפגש פועל־בניין ערבי־נוצרי, איש הכפר עין־עריק, שעבד בשיקום כנסיית נוטרדאם בירושלים. התייר שאל את הפועל: למען מי אתה בונה בניין כביר ויפה כל כך? הרי היהודים יקחו כאן את הכל. ענה לו הפועל: „אבות אבותי בנו עבור הצלבנים ועבור צלאח א־דין, סבי בנה עבור התורכים, אבי בנה עבור האנגלים – ואני בניתי בשביל הירדנים ובשביל הישראלים. הפוליטיקאים הולכים. אבל הבנאים נשארים".

הבניה נתפסת כתחרות לאומית, אבל אין זה ההיבט היחיד שלה. הצורך בתיכנון, בהכנסת סדר בשאלת הקרקעות ובמתן אפשרויות בניה ומגורים לכל יושבי הארץ – יהודים וערבים – הוא צורך אלמנטרי, שכלל אינו דורש הסבר. אשר לאלה המבקשים לקפח את הערבים ולהקשות עליהם ללא טעם – הם ימצאו את עצמם יורים בהם באדמות עוכריה, שורפים ברמת עמידר, מכים בנווה־יעקב ומקללים בנצרת־עילית. מי יודע? אולי יש מי שמעוניינים בכך?

חינוך פוליטי – לתוך הכיתה

מאת אליעזר שמואלי

אין טעם בשיבה לתקופת הזרמים בחינוך. תנועת המחנכים לקידום ערכי תנועת העבודה חייבת לתרגם את השקפותיה החברתיות הפוליטיות לפרקי לימוד מפורטים. אקלים של בית־ספר אפשר לשנות רק אם יש למחנכים מטרה ברורה

ביוזמת המרכז לחינוך ולתרבות ובהשתתפות ארגוני המורים, נערכה לא־מכבר ועידת המחנכים לקידום ערכי תנועת העבודה. הכל מתריעים שיש לעורר ולשאוף למהפכה חינוכית שתושתת על בסיס אידיאולוגי חדש־ישן. משתתפי הועידה דיברו בגעגועים על האקלים החינוכי שאיפיין את זרם העובדים ועל החינוך הערכי שנטע בתלמידיו.

תנועת המחנכים קראה, למעשה, להתחדשות חברתית וערכית, תוך העלאת נסיון בית־הספר גונן בירושלים, על נס, כעדות לכך שצמידות למטרה, מעורבות הורים ומורים ומטרה ברורה משתלמות וכי אפשר להגשים רעיונות מסוג זה שעלו בוועידה – בכל מערכת החינוך. הניסיון מלמד שיש היום הסכמה כללית על הצורך לבחון את מכלול הערכים שהנוער מתחנך עליהם. הסכמה זו כוללת את הדרישה לחינוך לשלום, לצדק, לאחווה ולשוויון. זאת הסכמה על ערכים כוללניים־מקיפים המקובלים במערכת החינוך הן בבתי הספר הכלליים לשעבר והן על בתי הספר של זרם העובדים לשעבר. מתברר שנחוצים לה, למערכת החינוך, ערכים יותר ספציפיים המעוגנים בהבנת המתרחש בחברה ובביטוי פתוח של השקפות פוליטיות באוזני התלמידים, על פי בשלותם והבנתם בכל גיל.

מורים מן השורה מתבצרים כיום בעמדות המעניקות להם בטחון. הם מקנים ידע ובוטחים יותר בעצמם, ביכולתם להרכיש את חומר הלימודים על פי שיטה זו או אחרת. לעומת זאת, כך נראה, אין לרבים מן המורים הבטחון ואף לא הידע להתמודד עם חינוך פוליטי, תוך הצגת הנושא על כל צדדיו ונקיטת עמדה ברורה.

מחנכים נכוו בעבר ברותחין בנושא זה ואין תימה בכך שהם נוהרים היום בפושרין. בוגרי הסמינרים והאוניברסיטאות ברובם אינם ערוכים להתמודדות ערכית־פוליטית. הם לא הוכשרו לכך ולרוב גם לא עודדו אותם להתמודדות אשר כזאת. שנים רבות מנעה המערכת מעורבות פוליטית. הגישה של מחנכי שנות החמישים, בעקבות החלת חוק חינוך חובה ובעיקר לאחר תשי"ג עם החלת חוק חינוך ממלכתי, היתה להתרחק, ככל האפשר, בנושאים שנויים במחלוקת, להימנע מהבעת דעה ולשאוף לכלליות מרבית שעיקרה חינוך נטול צבע ובה במידה נטול ויכוח פוליטי חברתי.

ייאמר בכנות שהשאיפה לממלכתיות קבעה כי „חינוך ממלכתי פירושו שהחינוך הוא שטח הנמצא ברשותה של המדינה, בתחום פעולתה וסמכותה המלאה. חינוך ממלכתי אין פירושו רק הגברת מרותה של המדינה על החינוך, או רק הוצאתו של החינוך מתחום הפולמוס והוויכוחי המפלגתי..." – כפי שביטא זאת ד"ר בן־ציון דינור עם הצגת החוק בתשי"ג. שאיפה זו הכתיבה את טיבו ואופיו של החינוך במשך שנות דור, רחוק מהמולת הפוליטיקה והמגזר בתוך ד' אמותיו שלו. בתגובה לאלה שחששו שמא ביטול זרם העובדים יסחף את הישגיה של תנועת העבודה ויבטל את ייחודה ואת התשתית החברתית והרעיונית שלה, טענו המחייבים שהחוק מאפשר להורים פעילות חינוכית יזומה שתוסיף ברבע מתוכנית הלימודים, על־פי השקפתם שלהם, בתאום עם משרד החינוך והתרבות והנהלת בית הספר.

במבט לאחור מתברר היום, מעל לכל ספק, שהנחה זו בשווא יסודה. ההורים לא גילו עניין בעבר, ומאז תשי"ג 1953 לא ניכרה תנועת הורים שהביאה שינוי כלשהו בתוכניות־הלימודים ולמעט נסיון בית־הספר גונן ופעילות הורים בתנועה הקיבוצית. אדישותם של ההורים בנושא הערכי־פוליטי־חברתי זועקת לשמים. ההורים מתעוררים לקרוא תיגר על מערכת החינוך, רק אם רמת הישגים וטיב ההוראה בבית הספר של ילדיהם אינם עונים על רמת ציפיותיהם.

על תכני ההוראה ועל ערכים ייחודיים נמצאו עוררין מעטים מאוד מאז החלת החוק ועד היום. נמצא, לפיכך, שלא נשמרו ערכיה המובהקים והייחודיים של תנועת העבודה, כשם שלא נמצאו הורים המגלים נכונות להוסיף שכם ולשאת באחריות לתוספת תוכני ההוראה והחינוך, כמתבקש מן החוק. מה תועיל, לפיכך, תנועת המחנכים ולאן פניה מועדות?

מקובל עלינו שכל התעוררות וטלטול המערכת, יש בהם כדי להועיל לעשיית מאמץ חינוכי וחשבון נפש. השיגרה המאיימת על בית הספר בימי קיצוצים מתמידים תיכלם אך ורק אם תגבר מעורבות ההורים ושיתופם של המורים להשגת פתיחות רעיונית בבית הספר והכנסת חינוך פוליטי כדת וכדין בכוח דרישת ההורים ומרוח החוק.

תנועת המחנכים אמורה להגדיר את נושאי עבודתה. אורבת לה סכנה של אנכרוניזם, סכנה של היתלות בסיסמאות שהיו יפות בשעתן, ערב הקמת המדינה, בקבוצות אוכלוסין שהיו ערוכות להתמודד איתן ולקבלן. היום יותר מבעבר, יש לפנות להורים, להבהיר להם את סכנת השיגרה והגזירות של בתי־הספר המאיימות על תלמידינו. מורים חייבים ללמוד בעצמם את הנושא הפוליטי ולעסוק על טיפוחו וקידומו בין כותלי בית־הספר.

כאן המקום לציין שלא מדובר בחינוך מפלגתי במובנו הצר, אלא בבניית השקפת עולם חברתית על בעיות החברה והקהילה. נושאים כמו שלום, דו־קיום, שוויון, דמוקרטיה, עזרה הדדית, חייבים לקבל תרגום מתודי. רק עם תוכנית לימודים מפורטת ומוסכמת המקובלת על ציבור ההורים המתמודדת עם אקטואליה חברתית ופוליטית, יש סיכוי להוצאת המערכת מן השיגרה ומן הדיכה שהיא נתונה בהן.

אינני מאמין בשיבה לתקופת הזרמים. בתנאיה של ישראל היום אין כל סיכוי ואין כל הצדקה, לדעתי, להשבת זרם העובדים על כנו. החינוך הממלכתי רשאי לעודד בתי ספר ייחודיים במתכונת המותרת על פי החוק.

במשך עשרות שנים שקטו הורים ומחנכים על שמריהם. החינוך שניתן לילדינו התנהל בצפוי ללא מעורבות פוליטית. מורים למדו ששומר נפשו ירחק מנושא פוליטי השנוי במחלוקת וכך נמצאנו מגדלים דור מנותק מהשפעת השקפתם ודעותיהם של מורים. תלמידים למדו היסטוריה ולא תמיד ניתן להם להתמודד עם מקבילות פוליטיות המבהירות תנאי התפתחותה. למדו אזרחות נטולת גוון פוליטי חברתי.

תנועת המחנכים – אם הנושא יקר לה – חייבת לתרגם את השקפותיה החברתיות הפוליטיות, לפרקי לימוד מפורטים, כתובים וערוכים בשיתוף קבוצות מורים הורים. אקלים של בית־ספר אפשר לשנות אך ורק אם יש למחנכים מטרה ברורה, הגיונה מהשקפותיהם החברתיות והפוליטיות, הנעזרת על ידי ההורים בכוח החוק ורוחו.

האלטרנטיבה – מלחמה

מאת טדי פרויס

הדברים ייקלטו אחרת אם יציג פרס במרכז פעולתו לא את הוועידה הבין־לאומית אלא את השלום; כי עיירות הפיתוח מתגברות את החילות הקרביים ומשלמות את מחיר הדם לא פחות מההתיישבות העובדת

בעיני הציבור מצטייר שמעון פרס כנאבק על ועידה בין־לאומית. הוא אינו מצטייר כנאבק על השלום.

ההבדל הוא כבין כיסא חשמלי לחשמל. בעוד שנגד חשמל לא יצא איש, לבד מאי־אלו אקולוגים מטורפים, יימצאו רבים שיתנגדו לכיסא. לשלום מוכן אפילו יצחק שמיר להעניק תרומה מילולית, בעוד שנגד הוועידה מדברים פה ושם גם במפלגת העבודה. בידי „חרות" עלה – הודות לשליטתה באמצעי התקשורת האלקטרוניים להציג את הוועידה כמאורה לרולטה רוסית ועינויים סיניים. בהימנעו מלומר „שלום" במקום ועידה, משחק יו"ר מפלגת העבודה על מגרשה של „חרות" עד שאפילו לא כל תומכיו מעיזים לצעוק „קדימה שמעון". כי, אכן כפי ששואל יצחק שמיר, רטורית, האם ועידה שתכניס את סין ותחזיר את ברית המועצות לאזור, שווה לשבור ממשלת אחדות לאומית?

הדברים ייראו אחרת אם פרס יציג במרכז פעולתו את השלום ולא את הוועידה. אולם לשם כך על מפלגת העבודה הרשמית לאזור עוז ולומר גלויות: אנו מפלגת השלום; הם מפלגת המלחמה. לא פיו כן פיה: ראשית, אם מציירים שמיר ואנשיו את פרס ומפלגתו כמוכרי יהודה ושומרון, אין הם יכולים למחות על הצגתם־הם כסרבני שלום. יתר על כן: חלפו רק חמש שנים מאז גררה אותנו „חירות" למלחמה, שאפילו חבריה אינם מרבים להתפאר בה היום.

פרס עצמו, כשהוא מדבר על מבוי סתום מעז להזכיר רק „פוטנציאל למלחמה", לא מלחמה בשמה המפורש. בכך הוא לא רק שוגה במשחק האלקטוראלי, אלא גם מסייע באופן פאסיבי ביצירת אווירה של „סבירות נמוכה", כה כבר נכווינו פעם, כש„חרות" לא היתה האשם העיקרי ביצירתה.

יש במפלגת העבודה המעיזים לומר לציבור יותר משאומר פרס („פוטנציאל למלחמה"). אבא אבן, מוטה גור, עוזי ברעם, משה שחל ועוד אחרים נועזים יותר ממנו לנוכח הסכנה שיוקעו כבוגדים ומוכרי אדמות מולדת תמורת נזיד ללא עדשים. הם מתבטאים מדי פעם באופן ספוראדי, אך תסריט פוליטי למה שעלול להתרחש הבין, יותר מכולם, „הממזר" בתנועת העבודה עזר ויצמן. הנחת היסוד שלו היא שאף כי כרגע בהירים השמים, הם עלולים להתכסות בחשרת סופה כמו בעידן הסבירות הנמוכה. מצרים נהנית מהשלום ושומרת עליו בקפידה, בהנחה כי לא תישאר יחידה במחנה השלום. ירדן נראית בשלה למשא־ומתן, אך מה יקרה אם נאחר את מועד ההבשלה? נחכה לקיץ הפוליטי הבא? עיראק סבוכה במלחמתה עם איראן, אך מלחמות במזרח התיכון פוסקות בפתאומיות כפי שהן מתחילות: ראה נאצר בתימן ב־1967 (והבריתות הפתאומיות עם סוריה וירדן) וסאדאת ב־1973. זה עלול לחזור על עצמו על גזרת השאט־אל־ערב. ארה"ב עדיין איתנה כלכלית, אם כי מורגש רפיון מסויים במשקל תעשייתה ובמאזן התשלומים שלה. המעצמות האירופיות (לדעת ויצמן גם איטליה) מונהגות על ידי מדינאים ידידותיים שמוכנים להטות כתף למען השלום: מרגרט תאצ'ר, פרנסואה מיטראן הלמוט קוהל. בנוסף לכל אלה מתרחשים שינויים מרחיקי לכת בברית המועצות ובסין שבסיכומו של חשבון הם חיוביים מבחינת השלום באזורנו. לכן יש לקום ולשוחח עמן, בין היתר במסגרת ועידה בין־לאומית.

לאורך זמן עלולים הדברים להשתנות. יכולתה ו/או רצונה של ארה"ב לסייע ולתמוך, אינם גורם נתון. בליגלוג מלווה בדאגה, מדבר ויצמן על מדינאינו שנוהגים בסין ובבריה"מ לא כאילו סטאלין ומאו כי אם הצאר וצ'אנג קאי שק שולטים שם עדיין ומחפשים כל מאמר והתבטאות במצרים כדי למצוא אישור לחרדותיהם. המסקנה של אלה היא סטאטוס־קוו ו„אין מה למהר" כדברי ראש־הממשלה שמיר. אבל מה אם הסטאטוס קוו, המוצא חן בעיני „חרות", אינו יפה כל כך בעיני מובארק, חוסיין ואסד? כאן טמון לא פוטנציאל אלא סכנה ממשית למלחמה שתקיף את האיזור כולו, כשגם מצרים לא תוכל שלא להיסחף במערבולת ושגם שלושה מיליון ערבים שבשליטת ישראל יתרמו בה את חלקם. ואז – בום.

עם תרחיש זה ועוד מרכיבים ומיתראלים מרים, סובב ויצמן בסניפי מפלגתו החדשה. גם נכבדים אחרים מוכרים פה ושם תסריט דומה, בין כתלי המפלגה. אולם, אל מעוזי „חירות", הכיכרות והשכונות, עדיין אין מביאים בשורת קסנדרה זו. מדברים על ועידה בין־לאומית, ואת זו אין „חרות" מתקשה לתאר כמיתכן מקץ 50 (כמעט) שנה. עם השלום, לעומת זאת, יהיה העניין שונה כפי שנקלטה בעיירות פיתוח העובדה, כי המחול מתנהל על חשבונן: אחרי לבנון לא יתקשו שם להבין כי ההתיישבות העובדת אינה עוד בנק הדם המרכזי של מדינת ישראל. עיירות הפיתוח נותנות את מלוא חלקן ומעלות את מלוא תרומתן לחילות הקרביים. ואם „חירות" שוב תקבל מנדאט מהעם, היא עלולה לנהוג כפי שנהגה ב־1982. בעל כורחן ייאלצו אשדוד ומעלות לשלם מחיר דומה לזה ששילמה בית־השיטה במלחמת יום הכיפורים.

זוהי המחלוקת בין העבודה ל„חירות", כי האלטרנטיבה למשא־ומתן אינה סטאטוס־קוו אלא מלחמה.

هكذا من الأصل

● מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים

ירידות שערים תלולות ושחיקה חריפה

חוסר עניין במתרחש במניות ומלחמת קרנות

מאת שמואל רוזנבלום

שוק המניות חזר אתמול למגמת ירידות שערים חריפות ביותר תוך חוסר נכונות לקלוט היצעים ואוירה בורסאית פסימית ביותר. פעילי השוק ועמם אתמול במיוחד על מלחמת קרנות הנאמנות שהתפתחה בימים האחרונים ומצאה ביטויה במניות ובאגרות בעיקר. בחודשים האחרונים היינו עדים מספר פעמים לטענות כנגד קרנות נאמנות של בנק גדול וכנגד בטוחה מקבוצת כלל. לא ניכנס לויכוח מי צודק, המשבר בבורסה כרגע בעיצומו ולפני שתתרחש מפולת של ממש יש לקוות שגורמים גדולים יתעשתו בטרם יהיה מאוחר. אין ספק לטענת מקורבי הבורסה, ששיטת המשתנים תרמה אף היא למגמה השלילית הזהה. יש לקוות שיחולו שינויים במהירות בשיטה זו. מיותר לציין שרעיונות כגיוס הון, הזרמת כספים לקרנות, פעילות בורסאית שקולה ומתונה, וכאלה רעיונות אידיאליים לבורסה סבירה עשויים להיגנז לחלופין בקרוב. אם מחר לא תחול התייצבות בבורסה עשוי מדד המניות לרדת באורח חד. אתמול בסוף המסחר עמד מדד המניות (ללא בנקים) על 135.26, כתום המסחר אתמול ירד המדד לסביבות 130–131 לערך. אין ספק שאם לא יהיה היום שינוי במגמה (אפילו שינוי טכני בלבד) עשוי מדד המניות לרדת בהמשך עד לסביבות 124–122. רמת מדד זו תשקף ירידה נוספת של כ־7% לערך. צפויים פדיונות ניכרים היום בקרנות הנאמנות.

שינוי שער במסחר – התנגמות בשערים

ירידות שערים נרשמו בבנקאיות שבהסדר תוך היצעים בינוניים. הכבידה בבנקאיות באה כתולדה עקב מכירות של קרנות נאמנות שמימנו חלק מהפדיונות במכירות בנקאיות. היצע בפי.בי. נקלט במחזור חלקי בירידה של 3.8% בלבד. היצע בפועלים משכנתאות נקלט במחזור סביר בירידה מתונה של 3%. היצע בפועלים 4 גרם לירידת שער בת 6.8% במחזור חלקי למדי. במניות דנבק נרשמו ירידות של 3% תוך נפח מחזורים גדול. בשורה ארוכה של מניות כברות וחצי כברות נרשמו ירידות חריפות. דוגמאות לכך ראינו בכלל סחר, אורים, אלקטרה, משכן, אפריקה, גבים, נכסי אורים, כלל אלקטרוניקה, ארית, חיפה כימיקלים, חברה לישראל, פריון, פועלים השקעות. תנודות שערים חריפות במיוחד בלטו כמובן במניות הקלילות, אוקטגון מוכרים בלבד, יעב"א 10%–, קרור 8.8%–, קריסטל 10%–, לאומי למשכנתאות 10%–, ודיינתן 9.5%–, גולדפרוסט 10%–. ירידות חריפות במיוחד בלטו במניות קונסורטיום, ערוכה, קינג, מים גליקו, התכוף אופציה, תוספות. מניות כור המשיכו גם אתמול לרדת 10%. נפח המחזור בכור היה כ־5100 ע.נ. בהשוואה להיצע בשיעור כ־15000 ע.נ. תופעת המחזורים החלקיים "מוזרה" ביותר. באים בהיצע יוצאים בירידה חדה, למחרת באים שוב בהיצע כאשר לא קיימת בכלל תקוה לביקושים, ויוצאים שוב בירידה חדה וחוזר חלילה. קיצורו של תהליך שנשחקים באופן חד מבלי לבצע בעצם מכירות בשוק, או במכירות מועטות בלבד במקרים רבים.

המסחר במשתנים – כלחשים ומהממטמים יותר

"מלחמת" קרנות הנאמנות מוצאת ביטוי בולט בזירת המשתנים עקב פקודות פעולה מינימליות של 5000 דולר. קרנות בל"ל שנלחמו במניות ים המלח ושופרסל מחזירות לקרנות פועלים מלחמה במניות הסנה וכלל תעשיות. מנהלי קרנות הפועלים שמכרו מניות המוחזקות יותר עם בל"ל־פיא טענו שהמכירות באות לצורך השבחת תיק ני"ע של הקרנות. מנהלי בל"ל־פיא מוחידים וטוענים שגם פעילותם נובעת מרצונם לאזן פערים בתיקי הקרנות שבניהולם. פעילות מסוכנת זו גוררת כמובן את הקטנים בשוק למגמת מכירות, במסגרת המנהג הידוע – שאין להקלע לאש באמצע שני לוחמים. תמהון גדול קיים בבורסה כלפי פעילות הגורמים הגדולים. אלה פורצו ורכשו סחורה בכספי כבר של מיליוני דולר רבים במניות מסוג – אי.די.בי. פיתוח, הבינלאומי, דלק, הכשרה, כלל נדל"ן, כלל ישראל, פטרוכימיים ומרכזיות. ביומיים האחרונים, כאשר נפח הפעילות וההיצעים קטן באורח משמעותי, התמיכה במניות הנ"ל קטנה אף היא באורח בולט לכרבה האגבורה. בסיבוב המסחר השלישי אתמול במשתנים ירדה מניית ים המלח ב־3%. נפח העיסקה שקבע את שיעור הירידה עמד על 270 ע.נ. או לחילופין כ־7000 ש"ח לערך, גיחוך מוחלט. הרוכשים במניות ים המלח לא הסכימו לרכוש את המניות בירידה של אחוז אחד. הסיבה לכך ברורה ומוכרת שכן בירידה קלה של אחוז יבצאו מוכרים רבים. דוגמה נוספת למסחר דל בירידות חריפות היתה בהסנה ששערה ירד בסיבוב השלישי 3% בנפח כספי של 12000 ש"ח בלבד. גם כאן לא היו נכונים הרוכשים לרכוש בירידה קלה מחשש שיימצאו מוכרים זריזים ושטוחים. בסיבוב הרביעי המשיך שער הסנה לרדת בנפח פעילות דליל. תרעומת רבה היתה אתמול בפי הסוחרים כלפי מנהלי הקרנות. מתחילת השנה עלתה הבורסה כ־75% תוך שהקרנות מנצחות על קונצרט עליות השערים והזהות. כשם שהקרנות הפכו לכרכיב מרכזי בעת העליות, כך במהירות מסתחררת הן הפכו, לטענתן, לגורם מעט שולי בעת הירידות כאשר תנודות הכספית שלהן גדולה. סיבוב המסחר הרביעי והאחרון אתמול במשתנים סימן גידול בנפח המחזורים ובמקביל גידול קל גם בירידת השערים הממוצעת שהיתה אתמול 2.83%–. מחזורי עסקאות יחסית גדולים נקשרו במניות דלק 4%– כ־481 אלפי ש"ח, נייר הדרה 3.75%– כ־461 אלפי ש"ח, דיסקונט השקעות 3.75%– כ־226 אלפי ש"ח, כלל תעשיות 3.75%– כ־241 אלפי ש"ח. מניות דלתא גליל, ישפרו, אגן, מרכזיות ותו השקעות ירדו בין 2.5% ועד 3% בנפח כספי שנע בין 5000 ועד 10000 דולר לערך. במסחר בכ"ע בשעות הצהריים נמשכה מגמת היצעים ועמם ירידות שערים נוספות במניות המשתנים. דוגמאות בולטות נראו במניות – כלל ישראל, דיסקונט השקעות ודלק.

הודעות בורסה

הנפקות – ועדת ני"ע של הבורסה המליצה לרשום עוד 4 חברות נוספות לרשימה המקבילה. החברות הרשומות הינן – איתי"ם, אמנונים, התכוף וישום. עקב הסיכון הקיים בהנפקות אלה הומלץ לרשמם ברשימה המקבילה.

לנדקו – עוזי פילוכסקי לשעבר מבעלי קופל הגיש שלשום לבהמ"ש המחוזי בת"א תביעה בסך 182 אלפי ש"ח כנגד לנדקו.

גזית – בנק לאומי מסר לבורסה כי מתנהל מו"מ למכירת אחזקותיו הכוללות בחברת גזית לקבוצת משקיעים בראשות אלפרד אקירוב. החזקות בל"ל מסתכמות ב־69.92% ממניות ההצבעה. הקניות יימכרו בעל מחיר הבורסה בכ־30% לערך. ערך השוק של גזית בהתאם למחירי מניותיה נע בין 1.6–1.7 מיליון דולר לערך.

דלתא גליל – החברה תחלק 100% מניות הטבה, יום האקס 29.6.87.

קריסטל – הוסכם לרכישת 50% ממניות קריסטל בין אלחנן פרידמן לכלל סחר בתחום.

מודול בטון – לצורך מכירת כל מניות מודול בטון לחברת האם אי.מי. הערך שווה כ־1,970,000 שקלים.

הדולר שחור – התעוררות ועליה

בימים האחרונים עקב הדיבורים אודות פיחות מורגשת מעט התעוררות במסחר בדולר השחור. שער השחור עלה ביום עד ל־1.65 לערך בהשוואה לשערו משבוע שעבר שנע סביב 1.60 לערך. עסקאות גדולות בדולר השחור אין. למרות זאת מורגשת קניה מצד מקבלי משכורות וציבור בסכומים של כמה מאות דולר לכל פעולה. ברגע שהדיבורים אודות הפיחות ירדו מהפרק ירד גם שער הדולר השחור.

גיוסי הון – אופטימיות?

מספר ניכר של הנפקות חדשות מתוכננות בזמן הקרוב. הגדולות שבהן – כלל תעשיות, דיסקונט השקעות ואתמול הודיעה גם כור על כוונתה להנפיק ני"ע. סביר להניח שבשוק ני"ע מרודד יהיו גורמים מועטים ביותר שיגלו עניין בהנפקות החדשות, אם בכלל. שוק ני"ע יורד אינו יוצר תנאים בסיסיים חיוביים לגיוס הון. גם כמות הכסף שתופנה לבורסה עשויה לקטון באופן ניכר. סביר להניח שחלק מההנפקות תידחנה למועד נוח יותר.

* הכותב מנהל תיקי השקעות

שערי המניות

מניה	שער	מחזור	שינוי	שינוי ב-%	הערך בשוק
בנקים מבוקרים וחברות אחזקה בנקאיות					
א.ה.ה. ש	21700	4	-200	-0.9	-4
הבנקאית 0.1	1600	6611	-30	-1.1	-4416
הבנקאית 0.5 א	1099 תב	4121	-71	-6.1	-7463
הבנקאית איש 2	הפסקה	מסחר			-29
כלל לא מבוקר	23100 תב	49	-1500	-6.1	-81
בנק צפאודי 1.0	הפסקה	מסחר			
בנק צפאודי 5.0	הפסקה	מסחר			
פ.ב.י. 0.5	7400	6101	-315	-3.8	-13058
דבכלאודי 5.0	6511	945	-322	-4.7	-1555
בנקים מסחריים וחברות אחזקה בבנקאיות (הכלולים)					
איגוד רג 100.0	47000	567	-600	-0.6	-213
איגוד ב 100.0	47000	1	-2000	-2	-5
איגוד בב 8 2.0	50000	5	-1000	-2.6	-7
איגוד 1 שח	7350	191			+19
דיסקונט ב	12570	17	-1900	-1.5	-105
דיסקונט א	12570	157	-300	-0.2	-167
דיסקונט שה ב	14997	5	-53	-0.4	-51
המזרחי ש	4040	620			-87
המזרחי ב	4095	44			-76
המזרחי שה 9	הפסקה	מסחר			-148
הפועלים מבב	4510		-997	-1.1	+6
הפועלים ש	8070	1647	-300	-0.5	-2590
הפועלים ב	8600	136	-199	-0.3	+161
כללי 1.0 א	17451	30	-890	-0.5	-39
כללי שה ד	5440	531	+110	+1.3	+375
כלל בכוין 100.0	42500	1734			-471
כללי שה 11	16000	201	-100	-0.6	-250
מיטון יסודי 1.0	56000 כה				
מיטון יסודי 5.0	27400	1	-600	-2.1	-1
בנקים למשכנתאות					
אדנים 0.1	25000	12	-1100	-4.2	-25
לאומי למשכנתאות	3055 כה	364	-995	-10	-960
לאומי למשכנתאות	4450	41			-86
כרמל ש	6075	250	-300	-3.2	-750
מרכל שה 1	3000	16	+5	+0.1	+134
בנין ב 5.0	הפסקה	מסחר			-89
פת בשב ש	2210	1992	-69	-3	-1466
משכן ב ש	3680 תה	1623	-300	-5.2	-3617
טפחות 0.1	18000	53	-600	-3.2	-73
טפחות מבב ש	23400 כה				
טפחות רג ש	22350	100	-1000	-4.3	-271
טפחות שה 1	9850		-50	-0.5	+50
טפחות שה 2	5000	100	-23	-0.4	+430
יהבמ 1.0	3450 תב	217	-60	-1.8	-178
יהבמ 5.0	1600	1117			
ירדיו 1.0	7817				-2
מוסדות מימון ענפיים					
מימון א ש	705		-50	-6.6	-23461
החקלאות בבב א	19000	35			5
החקלאות בבב ג	17000		-142	-0.8	-1
לאומי תעשיה א ש	12000 תב	70	-890	-6.6	-127
פיתוח תעשי בבב	16250	1	-1400	-0.9	-11
פת תעש בב ב	30000 כה		+3000	+8.3	+15
פת תעש בב ג	23000	5	+1300	+5.4	+15
פת תעש בב 133	23100		+800	+3.6	+16
פת תעש בב 7	23700		+200	+0.9	+5
פת תעש בב זד	60000 כב				
פרט קפלים 5.0	1012	11678			
תירות בב	19500	1			1
כלל ליסינג 0.1 א	30500	15	-164	-0.8	41
כלל ליסינג 0.5	1800 תב	292	-1800	-5	[illegible]
כלל ליסינג אגח	1700	114	-350	-2	-118
חברות וסוכנויות בטוח					
אררק ביטוח	160	5600	-8	-4.6	-5137
אררים 0.1	1281	150	-30	-2.3	-238
אררים א 0.5	910	871			-237
בטח נשבח 0.1	599 תב		-35	-5.5	-6431
בטח נשבח 0.5	233	13190	-12	-4.9	-36002
הדר 1.0	236	7404	-10	-4.2	-11822
הדר 5.0	176 תה	18047	-15	-8	-31647
הדר 5.0	221 תב	3080	-19	-7.9	12340
הפניקס 0.1	765	7350	-35	-4.4	11909
הפניקס 0.5	730	1760	+1	+0.1	+1767
הסנה־ישראל 1.0	5200 תב	231	-280	-5.1	-2611
הסנה־ישראל 5.0	3690	445	-170	-4.4	-1145
מנורה 1.0	2540 תב	610	-250	-9.1	-611
מנורה 5.0	1640	318	-30	-1.2	-318
מגדל ג 1.0	372 תב	10756	-25	-6.3	-13190
סהר ביטוח 0.1	1219	611	-21	-1.7	-608
צור ש	245	14300	-8	-3.2	-16092
ציון החזקות 1.0	8490 תה	18	-943	-10	-83
ציון החזקות 5.0	2135 תב	440	-237	-10	-440
המגה ש	297	9070	-11	-3.6	[illegible]
מסחר					
אלשר מאבקו 1.0	8000	65	-200	-2.4	-65
אלשר 5.0	3070 תה	1290	-220	-5.4	-3545
כאור שרא 1.0	851 תה	1696	-50	-5.6	-5017
כאור שרא 1.0	6510	[illegible]	-5	-0.8	-200
כלל סחר ופח	398 תה	46667	-31	-7.2	-93980
כלל סחר אופ ד	307 תה	14502	-33	-9.7	-48699
כלל סחר אגח ד	150	8000	-5	-3.2	-11690
כריסטל 1.0	838 תה	9665	-93	-10	-10799
רבק 0.1	24700	1	-300	-1.2	-33
רבק 0.5	11900	28	-10	-0.1	-55
שופרסל 2.0 א	12370	292	-237	-1.9	-292
אבוות	8897	301	-347	-3.8	-164
שרותים					
אבותא	370 תב	27240	-22	-6.4	-71259
הראל 1.0	1450	234			+134
מגנות המסקה 0.1	770 תה	2184	-45	-5.5	-4254
מגנות המסקה 0.5	289	6026	-15	-4.5	-16608
קרור 0.1	1185 תב	2031	-114	-8.8	-4715
קרור 1.0	267 תב	28106	-18	-5.9	-73948
מתמי עריכה 0.1	2465 כה		-131	-5	-729
מתמי עריכה 0.5	1100	4563	-15	-1.4	-6344
קנמודיטים 0.1	3040 כה		-160	-5	-734
קנמודיטים 0.5	2031 תה	677	-180	-8.1	-1110
קיפל 1.0	7400 תה	125	-650	-7.7	-278
דלק 3 0.1	2402 תה	2345	-132	-5.2	-4955
מלונאות ושרותי תיירות					
גלי הזהב 1.0	5051 תה	90	-559	-10	-276
גלי הזהב 5.0	3850 תה	181	-350	-8.3	-101
מלונות דן 1.0	הפסקה	מסחר			-107
מלונות דן 5.0	הפסקה	מסחר			+62
חוף האלמוג 0.1	6600	1540			-1430
כגב 0.1	3950	440			
מימית הירדן	2775	120	+56	+2.1	+149
מחשבים ושרותי מחשב					
איכות ופח	1122	1146	-30	-2.6	-2525
הנה מיכון 1.0	9700	155			-164
[illegible] 1.0	4480	602	-180	-3.6	-1239
זיבגו 1.0	5500 תה	64	-612	-10	-66
כלל מחשבים 1.0	10400 תה	40	-800	-7.1	-114
מ.ה.נ.ל. 1.0	14000	79	-420	-2.9	-79
מ.ה.נ.ל. 5.0	6250	175	-100	-1.6	-175
מטים 1.0	515	115	-8	-1.5	-399
מטים 1 שח	175 תה	110	-29	-7.2	-110
ניקוב ופח	1710 תה	331	-190	-10	-1111
ניקוב 5שח	864 תב	4760	-96	-10	-6705
ניקוב 5שח	4150	479	-20	-0.5	-49
תים מחשבים 1.0	7600 תב	2655	-60	-7.1	-7271

מניה	שער	מחזור	שינוי	שינוי ב-%	הערך בשוק
גדלן בינוי ופתוח					
אברהם בינוי 1.0	הפסקה	מסחר			
אברהם בינוי 5	הפסקה	מסחר			
ארץ בכבים 1.0	הפסקה	מסחר			-6865
ארץ בבנים 1.0	הפסקה	מסחר			-9096
אורים 1שח	1046 תב	3944	-105	-8.8	-64742
אורים אופ 1	829 תב	3444	-90	-9.8	-15373
אורים אגח 3	140 תב	20960	-12	-7.9	-51764
אילון 1.0	410	9609	-11	-2.6	-10206
אל־רוב 1.0	1470 תה	2110	-100	-6.4	-3120
אגוסים 1.0	6750	432			
אפריקה 0.1 שח	45424	199	-2000	-4.2	-308
אפריקה 1 שח	39000	746	-2000	-4.9	-1438
אפריקה אפ 5	30650 כה	75	-3000	-8.9	-184
אורים 1.0	3600 תה	1011	-220	-5.8	-1772
אילון 1 שח	3130 תה	1341	-309	-9	-3422
אילון 5 שח	3400	2303	-84	-3.4	-1153
בריקר גת 1.0	7191 כה		-378	-5	-801
ברנובין 1 שח	3419 תה	504	-291	-10	-861
ברנובין 5 שח	1900 תה	412	-170	-8.2	-1036
דנקור 1.0	6050	5401			+60
דוקר 1.0	2118 כה		-111	-5	-10029
דוקר 5.0	1991 כה		-105	-5	-8490
דרשי 0.1	300 כה	5416	-5	-2.4	-5400
דרשי 0.5	155	1540			+590
הסגהל 1.0	1425 כה		-75	-5	-939
הסגהל 5.0	939	5540			-550
ח.ל.ב. 0.1	הפסקה	מסחר			
ח.ל.ב. 0.5	הפסקה	מסחר			
חבי לידוכרוב 1	549 תה	19325	-30	-10	-41701
חברה כללית אפ	159 תה	30001	-9	-5.4	-62341
גבים 0.1	4381 תה	2504	-270	-5.8	-4544
גבים 0.5	3742	1045	-140	-3.6	-4543
ישראמים 1.0	1242 תה	835	-136	-10	-2672
ישרס 10.0	16155 תה	197	-1795	-10	-362
כנף פיתוח 1.0	9719 תה	74	-1081	-10	-134
להבי 1.0	4154	136	-86	-2	-538
להבי 5.0	3043 כה		-107	-5	-1769
מ.ה.ב. 1.0	378 תה	12247	-42	-10	-25254
מ.ה.ב. אפ 2	241 תה	4300	-35	-11.9	-8600
מ.ה.ב. אגח א	121	54000	-3	-2.8	-65133
מאור בניה 1.0	550 כה		-29	-4.9	-5095
מישמאל 5 שח	591 תה	5026	-32	-9.9	-5035
מישמאל 5 ש"ח	150 תה	25250	-25	-14.3	-4042
ממרם 5	2134	241			-521
מרלו 1.	770	2490	+10	+1.3	+1693
ליכשטין 1.0	422 תה	179	-30	-5.5	-2130
ליכשטין 5.0	301 תה	23795	-22	-9.9	-72140
ליפשיץ 1.0	הפסקה	מסחר			+316
ליפשיץ 5.0	הפסקה	מסחר			-1052
נאות אביב 0.5	11540 כה		-610	-5	[illegible]
נכסי אורים	295 תה	19800	-19	-6.1	-36310
מבר הזמנות 1.0	939	724	-11	-1.2	-724
מבר הזמנות 5.0	990 כה				
נכסי 1.0	5330	33			+33
נכסי 5.0	6300	115			-91
עמר הלש 0 1	441 כה		-26	-5	-32673
עדד 3.0	1300 כה	1810	-114	-6	-2864
קיסריה 0.1	3471	100	-105	-3	-100
קיסריה 0.5	1377 תה	1590	-153	-10	-3440
רומנבן 1 שח	395	3600	-16	-4.4	-7208
רומנבן 5 שח	305 תה	20403	-13	-6	-36797
רומנבן אפ 2	1113 תה	480	-70	-5.9	-482
רומנבן אגח א	127	32000			-35300
רסקו מבכבי	4500	170			+95
רסקו רג	3400	378			-175
נכסים ובנין	3050	1319	-150	-4.9	-1561
הבשרת הירוש ש	6054	162	-2561	-4	-190
ישפרו 1 שח	2955	436	-144	-0.2	-351
כלל נדלן 0.1	630	5295	-20	-3.1	-2600
חקלאות					
מבני הדר 0.1	5100 תב	1103	-343	-7.5	-1663
מבני הדר 0.5	2400	1075	-100	-3.3	-1075
מהדרין 0.1	6110	2050	-250	-3.9	-2777
מהדרין 0.5	4050	145			
מבני הנדים 1.0	1545	1591	-30	-1.9	-1591
פרי אור 0.5	2130	500	-80	-3.6	-800
שגיר 0.1 שח	2100 תה	1441	-145	-6.5	-3619
שגיר 0.1 שח	1165 תה	750	-120	-9.3	-3645
מזון וטבק					
אסם	1400	152			-71
בילוסרוס 1.0	2774 תה	75	-290	-9.7	-152
בילוסרוס 5.0	1640 תה	1366	-305	-10	-2152
בילוסרוס אפ 1	הפסקה	מסחר			

מניה	שער	מחזור	שינוי	שינוי ב-%	הערך בשוק
חבק מב ש	3580	3716	-170	-3	-3410
חבק מב ם	5685	1222	-175	-3	-1422
שלכל 1.0	857	800			+320
שלכל 5.0	723	615	-7	-1	-615
מירוב 1.0	הפסקה	מסחר			
מירוב 5.0	הפסקה	מסחר			
מגמר בירה 1.0	31500	92	-1500	-4.6	-164
מגמר בירה 5.0	26520	133	-1000	-3.6	-352
יטגר 1 שח	1370 תה	316	-30	-2.1	-1008
יטגר 5 א שח	760	4528	-35	-4.4	-5628
יטגר 5 ב שח	597	2990	-33	-5.2	-4631
כן 1 שח	663	1930	-27	-4	-3336
כן 5 שח	436 כה		-22	-4.9	-893
מגורסט 1.0	15550	60	-500	-3.1	-65
עסים 3 0.5	401	6304	-21	-5	12979
עגנל 1 שקל	3178	100			-178
עגנל 1 שקל	4750 כה		-250	-5	-1685
עליה 0.1	16380	644	-959	-5.5	-754
טכסטיל והלבשה					
אתא 1.0	561 תה	4871	-45	-7.4	-601
אתא 1.0	365	3500	-30	-5.2	-3500
אתא 1.0	112	10000	-2	-1.8	-16500
אופיס 1.0	946	703			-302
אסמה בנין 1 שח	610	3946	-10	-1.6	-490
אסמה בנין 5 שח	414 תב	2700	-40	-8.8	-4807
אסמה בנין 5 שח	437				
ארגמן רג ש	14500 תב	121	-1500	-9.4	-2168
דלתא גליל א 3.0	3367	3433	-140	-4	-3161
מוריה מגוחר 1	2100				
מוריה בגמר 5	915		-1	-0.1	-800
רוסלב 1.0	376	103	-4	-1.1	-1097
רוסלב 5.0	267	4130	+12	+4.7	+2900
חדיקון 1.0	5724 תה	125	-800	-9.5	-197
זיקית 1.0	2140	1353	-80	-3.6	-1218
זיקית 5.0	1680	4780	-50	-2.9	-7772
זיקית 5.0	1111	500	-80	-6.7	-1408
להריה 0.1	2801	150	-135	-4.6	-379
להריה 0.4	2290	520			+230
ליגה 1.0	318	1772	-7	-2.2	-13807
מים גליקו 1.0	1126 כה		-59	-5	-9288
מסק 0.1	4691	380	-300	-4.1	-830
מסק 0.5	2649	67	-1		-342
[illegible] 1.0	576	329	-1	-0.2	-751
[illegible] 5.0	260	2184	-12	-4.3	-4574
[illegible] 5.0	257 תה	8097	-30	-7.2	-52355
[illegible] 5.0	110	36408	-3	-2.7	-30128
פולגת 1.0	254 תה	9783	-28	-9.9	-12368
פולגת 5.0	150	9213	-20	-11.8	-15410
פולגת א 0.1	1756	4677	-45	-2.5	-3659
פולגת 0.4	1100 תב	10410	-80	-6.8	-22760
פולינון 0.5 א	4300 תה	153	-1000	-9.7	-781
פרטנר 1.0	742 תה	314	-83	-10.1	-714
ציבור מעריב	11475 תה	188	-1275	-10	-396
קיטן רגנקור 1.0	3430 תה	521	-150	-5.6	-461
דלתא גליל 1.0	3940	399	-60	-1.5	+298
מתכת ומתכתיה					
אקסטנג 5.0	2540 כב		-134	-5	-2739
אורדן 10.0	8100 תה	636	-450	-5.3	[illegible]
אורדן 50.0	7090 תה	235	-750	-9.6	[illegible]
אלונית 1.0	7100	50	-50	-0.7	-91
אלונית 5.0	6000	41	-30	-0.5	-40
כבלים ש	390	3590	-12	-3	-15190
התכוף 1.0	6642	527			+71
התכוף 5.0	4600	271	-242	-5	-890
התכוף אופציה	3900 תה	83	-594	-13.5	-360
דיקה 1.0	4250 תה	36	-350	-5.6	+107
דיקה 5.0	1109	261	+30	+2.1	+220
קוסמטקס פח 1.0	3800	3097	-300	-4.9	-5131
קוסמטקס פח 5.0	3481 כה	53	-34	-1	-31
מתכת כוהן 1.0	2100	5650	-5	-2.2	[illegible]
כבלי ציון 1.0	2690	118	-2	-0.1	-103
כבלי ציון 5.0	1689 תה	3023	-101	-6.1	-8087
כבלי ציון אקר	940	1672	-70	-6.9	-5401
מירבן 1.0	364 כב		-16	-5	-4513
מתכת קופלי אש	323	2438	-2	-0.6	-3095
מתכת קופלי לבה	190	11436			-7748
מוסטון 0.1	40000	13	+1600	+3.3	+13
מוסטון 0.5	16000	18	-500	-3	-60
מפרבתה 1.0	2613	1145	-70	-3.1	-980
קינג 1.0	977 כה	371	-80	-7.6	-1341
קינג 5.0	555 תה	1950	-40	-6.7	-2350
קליל 1.0	2176 כה	642	-242	-10	-1803
קליל 5.0	1730 תה	702	-190	-9.5	-1402
קליל 5.0	4611 תה	1930	-150	-14.3	-5048
[illegible] 5.0	114	[illegible]			[illegible]
[illegible] 5.0	9655 כה	301	-1910	-10	[illegible]
[illegible] 1.0	1110	234	-8	-0.7	-234

מניה	שער	מחזור	שינוי	שינוי ב-%	הערך בשוק
מחזיקות נכ"ס 5.0	665 תה	2330	-36	-3.1	-1119
מכונות חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה					
אלביט 3.0	503000	36	-10000	-3.5	-54
אלקו 0.1	1030	183	-410	-4.9	-455
אלקו 0.25 ס	4000 תה	485	-400	-4.1	-1756
אלקו 0.25 ב	4749 תה		-250	-5	-310
אלקטרה 0.1 אש	1040 תה	1529	-100	-8	-3765
אלקטרה 0.5 א	1411 תה	4743	-130	-8.4	-5706
אלקטרה 0.5 ב	1150	4704	+89	-7.2	-7464
אלקטרה 0.5 ג	1410 תה	21000	-14	-9.1	-30633
אלרון 3.0	393000	36	-10000	-2	-40
אמיית 0.02 אש	25000	620	-700	-2.7	-630
כלל תעש אלקטר	2307 תה	4406	-130	-5.3	-4073
אלקטרוניקס 1.0	1450	2300	-40	-2.7	-2980
אלקטרוניקס 5.0	1230	2122	-20	-1.6	-2422
מרקטור 1 שח	735	365	-5	-0.7	-605
מרקטור 5 שח	550 תה	6291	-30	-5.2	-5600
סיקלון 1 שח	2200	398	-37	-1.7	-138
סיקלון 5 שח	1150	317	-15	-1.3	-528
קנבוסון אלר 1	6380	800	-220	-2.6	-1003
קנבוסון אלר 5	5080	100	-160	-3.1	-250
ת.ה.א. 1.0	1377 תה	679	-153	-10	-614
ת.ה.א. 5.0	735 תה	5650	-45	-5.8	-16039
ת.ה.א. 1 שח	18000 תה	19	-1500	-7.7	-34
תדיא 1.0	756	2420	-35	-4.4	-4552
מוצרי בניה					
א.ק.ע. בנין 1	199	35674	-4	-2	-37774
א.ק.ע. אפר 8	680 תה	3621	-75	-9.9	-17903
א.ק.ע. אגח 8	126	21566	-6	-4.6	36566
אקרשטיין 1 שח	620	2029	-20	-3.1	-3455
אקרשטיין 5 שח	382 תה	2595	-43	-10.1	15236
אקרשטיין א שח	549	1300	-32	-5.5	-4630
אקרשטיין אגח 1	132	10000			-81255
בריטון 1.0	1199				
בריטון 5.0	640	1220	-15	-2.3	-1441
פרומוטסס 1.0	9168		-482	-5	-11
פרומוטסס 5.0	4800	560	-78	-1.6	-437
ב.ל.ב. 1.0	1011	150	+10	+1	+250
ב.ל.ב. 5.0	810	100			-1003
טלוהל השק בנ	680 תה		-36	-5	-770
מוטיקה ולפנן 1	22165 תה		-1167	-5	-11
מוטיקה ולפנן 5	16800	4	-200	-1.2	-9
מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק					
אליאנס 3	2379 כה	400	-120	-4.8	-100
גל תעשיות 1.0	982	2334	-20	-2	-3087
גל תעשיות 5.0	701	2284	-22	-3	-3025
דקסטר 1.0	2718	25	-1		-45
דשנים 0.1	4300	406	-150	-3.4	-438
דשנים 0.5	1740	3999	-60	-3.3	-3954
חיפה כימיקל 10.0	886	10537	-36	-4	-32352
ליפסקי 1.0	2380	257	-120	-4.8	-1097
מקסימה 1.0	8520		-30	-0.4	-30
מקסימה 5.0	6379 תה	425	-380	-5.6	-495
נגב 1 שח	7200 תה	53	-430	-5.6	-254
נגב 1.0	2281	59			-59
נגב 5.0	17190	111	-700	-3.9	-185
פריקלאס 1 שח	449 תה	16962	-50	-10	-21973
פריקלאס אגח 1	198	5489	-9	-4.4	-18445
קוה כימיקל 1.0	5390 תה	255	-550	-9.3	-678
ת.ג.ל. 1.0	2739		-20	-0.7	-138
ת.ג.ל. 5.0	2406				
תיא 5.0	4194	584	-120	-2.8	-614
פרוטרום 10.0	30746 תב	214	-3416	-10	-161
תדר 8 5.0	9425 תה	78	+857	+10	+447
תבן 5.0	1585	760	-95	-5.7	-644
טכס. 0.01 ש"ח	הפסקה	מסחר			-249
ים המלח 0.1	2599	1995	-77	-2.9	-1375
פטרוכימיים 10.0	660	1609	-50	-7	-18406
עץ ומוצריו נייר ודפוס					
כתר	234	11465	-11	-4.5	-21734
דפרון 1.0	1840 תה				
דפרון 5.0	5920 תה	38	-400	-6.3	-38
מ.ד.ב. 1.0	11750	96	-50	-0.4	-45
יעד 1.0	5750	60			-60
לביד השקעות 1	549 תה	2481	-60	-9.9	-5588
מילוב 3 0.5	5377	8			-27
[illegible] 1.0	3400	197	-100	-2.9	-197
רים 0.1	434 כה		-23	-5	-3584
יס 0.4	290 תה	1000	-16	-5.2	-3140
ואל 0.2	16100	136	-580	-3	-147
מפעל נייר 10.0	375000	29	-15593	-4	-77
קרגן 1.0	428	750	-12	-2.7	-3370
קרגן 5.0	209 תה	3377	-22	-9.5	-8204
הוצאת יד 1.0	3302	145	-50	-1.5	-245
ג.ב.מ.פלק 1 שח	1300	179			
ג.ב.מ.פלק 5 שח	1507	100			-1100
השקעה בתעשיה					
כור בכ 1.0	14531 תה	5130	-1615	-10	-15806
[illegible]	346	17552	-16	-3.9	-17018
מרכזיות 0.1 ב	10826	314	-278	-2.5	-329
כלל תעשיות 1.0	342	28801	-11	-4.4	-44674
חברות השקעה					
[illegible] ש	8100	172	-200	-2.4	-663
אינקבוצה 1 שח	78	37400	+1	+1.3	+101106
אלנב ש	14750 תה	178	-950	-6.1	-258
אלנב ב	14650	50	-700	-4.5	-50
אלרון ש	5500	125	+100	+1.9	+21
אזשר בכ 1.0	1200	950	-63	-5	-970
אפיק 1.0	439 תה	26002	-40	-8.5	-45164
אפיק 5.0	300 תה	5828	-34	-7.4	-13062
בחלת השקי 1 שח	1280	305	+31	+2.5	+1995
גפנאמרי 1 שח	781	1100	-19	-2.4	-1529
גפנאמרי 5ש	558	1153	-16	-2.8	-1653
חב לישראל 1ש	3411 תה	5423	-430	-9.7	-13759
חב לישראל 5ש	3634 כה	5094	-436	-10	-7156
חלמון 0.1	125050 כה				
חלמון 1.0 ש	23050 תה	136	-2000	-8	-214
[illegible] 0.5 א	22300	105	-633	-2.8	-160
מפעלים השק ש	860 תה	7414	-90	-9.5	-17487
[illegible] השק ש	34630	24	-9		-34
כור השק אגח 124	13915 כה				
אירון 1.0	2297 תה	610	-255	-10	-913
אירון 5.0	1400	1258	-30	-2.1	-1804
ישום השקעות 1ש	348	12780	-2	-0.6	-1846
[illegible]	14300	74	-300	-2.1	-74
ירדן 0.1 ש	1670 כה	345	-236	-11.4	-1076
כלל ישראל 50.0	1144 תה	3127	-127	-10	-2977
לנדקו 1 שח	1440 תה	350	-125	-8	-1236
לנדקו 5 שח	803 כה				
מבטח 1 שח	609	902	-1	-0.2	-4137
מבטח 5 א שח	414	1045			-1045
מבטח אגח ב	276	1000	-8	-2.8	-4000
מבטח אגח 1	127	21000	-3	-2.3	-24000
מת השק 2 0.1	3400	239	+40	+1.2	+231
מת השק 3 0.5	2143	193			-47
מגגד 0.1	8210	65	+128	+1.5	+59
מגגד 0.5	6350	461	-150	-2.3	-815
פרוך 2 0.2 ש	12300 תב	498	-989	-7.4	-793
פולין 1 ש	150	18707	-2	-1.8	-22206
פולין 5 ש	80 תה	12650	-7	-7.2	-7930
פולין 5 ש	150	48000	-1	-1.5	-80500
פולדר 0 2.0	9363	221	-317	-3.3	-404
אלקון ש	4687	341	-283	-5.4	-592
רשכלום בשק ש	2573	2496	-142	-5.2	-2872
כלל ישראל 10.0	1190	4349	+60	+5	-6403
מו השק ש	3000	334	-165	-5.2	-324
[illegible]					
[illegible]	[illegible]	[illegible]			+3000
חיפושי נפט					
דלק הדר אפר 1	5300	207	-130		-561
דלק הדר נפר 5	3080	846	-151	-4.7	-406
דלק נפט אגח 2	2205 תב	2128	-250	-9.8	-3428
נו חיפושי נפט	35595	43	-1700	-4.6	-301
נ.ח.א.ל. 5.0	834	12967	-40	-4.6	-25849
בתחת 1.0	6311 תה	162	-701	-10	-244
בתחת 5.0	3210	520	-200	-5.8	-1636
טלוגל ב 0.03	7085	42	-50	-0.7	-54
נפטא ש	2873000 תב	10	-319000	-10	-11
רשימה מקבילה					
בני הדר 1 שח	147	28166	-5	-3.3	-34509
בני הדר 1 שח	91	33459	-7	-7.1	-46611
רשף 1 ש"ח	1176	3701	-15	-1.3	-2698
תגל 1 ש"ח	455 כה		-24	-5	-23789
תעשיה					
אלקל 1 ש"ח	183 כה		-10	-5.2	-51246
[illegible] 1 ש"ח	739	13728	-21	-2.8	-15928
[illegible] 1 ש"ח	501 תה	2000	-36	-6.8	-5400

הלוח הכללי

דירות בשכירות · **עסקים** · **אולמות** · **הצעות עבודה** · **מכוניות** · **זיפות גגות** · **פוליש וניקיון** · **נרשמו לנישואין** · **שיעורים** · **הכרזות** · **שוק המציאות** · **דרושים** · **ריפוי והדיה** · **מכירות** · **רוצים לקנות** · **רהיטים** · **מקררים** · **הלוואות**

[illegible]

דרושים סוכנים עצמאים לחלוקת סלטים 052-22517

רכוש ספר מספרית דבר

הלוח הכללי
דרושים
★ מורה לחשמל
★ מורה לספרות
לכיתות ט'-יב'
לביה"ס המקיף שלאון בקרית־גת
פרטים בטלפון 051-888667, 051-882366

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
[illegible]	5476.43	5396.46
אבוקה	529.23	518.96
[illegible]	247.34	242.61
[illegible]	148.78	145.81
[illegible]	269.67	267.55
[illegible]	273.92	258.08
[illegible]	3616.54	3743.26
[illegible]	364.97	5247.17
[illegible]	731.09	716.49
[illegible]	600.21	587.97
[illegible]	657.92	644.56
[illegible]	102.10	100.06
[illegible]	356.55	349.53
[illegible]	173.62	170.04
[illegible]	181.44	177.91
[illegible]	242.74	240.49
[illegible]	545.19	531.99
[illegible]	543.28	532.53
[illegible]	303.02	297.23
[illegible]	1071.61	1056.30
[illegible]	426.89	415.09
[illegible]	9856.51	9716.36
[illegible]	405.84	401.97

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
[illegible]	491.60	482.11
[illegible]	238.51	231.50
[illegible]	1479.47	1452.57
[illegible]	263.21	257.38
[illegible]	378.54	372.32
[illegible]	437.13	428.87
[illegible]	413.37	409.73
[illegible]	529.67	520.62
[illegible]	2703.46	2645.04
[illegible]	20296.56	20003.11
[illegible]	18856.68	18564.96
[illegible]	528.22	517.89
[illegible]	158.45	154.97
[illegible]	210.37	206.31
[illegible]	140.14	139.58
[illegible]	6106.35	6030.31
[illegible]	424.47	416.40
[illegible]	404.43	400.52
[illegible]	420.22	411.76
[illegible]	354.22	347.45
[illegible]	135.16	132.15
[illegible]	637.76	626.13
[illegible]	256.60	252.13
[illegible]	121643.58	119633.93

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
לפיד	431.30	422.93
[illegible]	334.97	328.43
[illegible]	1252.74	1229.13
[illegible]	3661.94	3629.19
[illegible]	254.66	251.04
[illegible]	3594.55	3561.75
[illegible]	390.20	386.84
[illegible]	1975.69	1947.91
[illegible]	25707.25	25287.31
[illegible]	968.95	950.43
[illegible]	4594.10	4507.90
[illegible]	757.97	743.86
[illegible]	339.62	338.19
[illegible]	117.46	117.10
[illegible]	1252.68	1229.15
[illegible]	26047.16	27643.14
[illegible]	327.25	320.99
[illegible]	6637.78	6545.49
[illegible]	667.24	654.98
[illegible]	340.34	333.68
[illegible]	493.03	483.45
[illegible]	397.06	389.85

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
ספיר	183.84	182.95
[illegible]	381.07	374.09
[illegible]	821.90	806.25
[illegible]	2658.26	2637.22
[illegible]	457.73	447.69
[illegible]	136.69	134.27
[illegible]	575.69	564.31
[illegible]	485.86	476.30
[illegible]	119.93	119.46
[illegible]	18744.51	18593.58
[illegible]	124.36	124.10
רקפת	809.78	796.56
[illegible]	407.96	399.22
[illegible]	416.50	408.50
[illegible]	335.01	327.06
[illegible]	452.98	449.91
[illegible]	913.66	891.93
[illegible]	179.35	175.83
תאנה	252.50	250.29
[illegible]	574.04	571.18
תפוח	224.15	219.95
[illegible]	183.85	182.66
[illegible]	498.76	492.02

פועלי כל העולם, נא אשרו השתתפותכם בצערנו

דבר אחר

חדש
באוגוסט יפתח חוג
קרמיקה
בשיטת
אלכסנדר

העיתון המצורע ביותר • ד' בתמוז תשמ"ז • גליון מס' 198 • מוקדש לממשלת ישראל, שמתקשה להחליט על זה שהיא צריכה להחליט סוף סוף בעניין הלביא לכל הרוחות, נשבר כבר הז

קונצנזוס

השבח לשב"כ

חשב"כ חשף השבוע חוליה מסוכנת של „החזית" של ג'ורג' חבש.
– זה מראה, שלמרות כל מה שעבר על השב"כ, הוא עדיין נשאר חשב"כ, בהא הידיעה – והיעילות שלו לא נפגעה כלל.
לכן חובה עלינו וצריך להגיד מילה טובה על השב"כ ולעודד אותו קצת. בעיקר אחרי כל מה שעבר עליו, בפרשת אוטובוס 300 ובעניין כל השקרים והבידוי הראיות והעבודה־בעיניים על ועדת־חקירה וגם בגלל כל מה שקרה לשב"כ בפרשת נאפסו – ובכלל, שלחשב"כ היום, הוא כבר לא מה שהיה פעם חשב"כ.
אז כל הכבוד לשב"כ
ויפה שעה אחת קודם.

תיקון טעות

מהדיעה, שפורסמה כאן, בשבוע שעבר, על הבן של יגאל הורביץ שלא יעיר במשפטו על הבן של אמנון רובינשטיין וגו' – נשמטו בטעות הבן של רפי סוויסה ואבא של הבן של מיכה רייסר.

המערכת

לרוני מילוא
ולאריה דרעי
שפע ברכות
עד 120
מכל אלה שלא סובלים את שניכם

כותרות ראשיות

- פשרה בין דרעי למילוא: הקידומת 00 תוסף לתעודת הזהות של אריה דרעי ושל שאר כל הילדים שנולדו בשירותים.
- מעריצי אוקונור שפכו דיו על מתעבי ספטל.
- אגד חזר לנסוע, הנוסעים שוב סובלים.
- הושגה פשרה: על כל ח"כ של הליכוד, תחקור המשטרה שר וראש עיריה של המערך.
- וילנאי נקש יוסגר רק אחרי הבר־מצוות של הבן שלו.

דבר אחר
עורכים: תרזה איזנברג, יוני להב, שלמה ניצן, יצחק בר־נר
עורך גראפי: דני סמרל
אורחים: דני קרמון, אהרליק שמר, יאיר גרבוז, דניאל לפין, מושיק, יקי אלקריב, אבי גור, יוני בר־שלום, עודד בר־מאיר, תומר קרמון, אביר אלחסיד ואבנר כץ, יבל"א

תערוכת היהודים הבינלאומית תיערך ברמת־עמידר

המון זועם של חרדתים תקף דירה של רמת עמידרים

אמש תקף ציבור נזעם של חרדתים כמה דיירים ממוצא רמת־עמידרי, החיים בבית משותף ברחוב אחבת חשם 12 בחדרה. הרמת־עמידרים הושלכו מהחלון ונחבלו בכל חלקי גופם. לאחר מכן הציתו החרדתים את הדירה. המשטרה הגיעה למקום לאחר יומיים ופיזרה את החרדתים הנזעמים.

„נמאס לנו מהרמת־עמידרים המסריחים האלה", הסבירה גב' לוי, השכנה מלמטה. „כל היום הם שומעים את המוזיקה הרמת־עמידרית שלהם בפול ווליום, והם שולחים מכאים מלכלכים בכנות שלנו. לפעמים הם גם מביאים את המשפחות שלהם ועושים קומזיצים על הכלנות. אלה הרי אין להם תרבות, והם מתרבים כמו שפנים גם". השכנה ממול, סימה ג. ה., הוסיפה: „התנהגות שלהם זה לא יכול על הדירה. בהתחלה באים קצת רמת־עמידרים (הנוכחים צוחק בנקודה זו) – ואחר כך באות כבר כל המולות שלהם. תראו שבסוף הם עוד יזרקו אותנו מפה ליס".

רייגן יעבור עוד בדיקה לגילוי סרטן

– ואם גם הפעם לא ימצאו אצלו סרטן – אז יתחילו לחפש משהו אחר. בכל אופן, ככה זה לא יכול להימשך.

[illegible]

הכלב של בריז'יט בארדו ששהה ב„הילטון" ירושלים בזהות אחרת: „לא יכולתי להסתובב ברחובות ת"א. הכל מלא שם חרא של כלבים"

חצי שעה אחרי הרגע האחרון

שלושה מטוסים של מצדדי האף־16 הופלו על־ידי שלושה מתומכי הלביא

עיריית ת"א המציאה את החופש הגדול

בתמונה: ילדי ת"א משתעשעים ברחובות, בימי הקיץ החמים ובונים בובה מזבל

ניחום אבלים

לכל האבלים היושבים שבעה ואינם יכולים לגדל זקן ב„שלושים" – אנחנו מספקים יהודים שיגדלו זקן במקומם.
נא להתקשר
02-822035
(עבור תשלום)

מנסים לשכנע את דפי סוויסה להצטרף לליכוד

משלחת אנשי הליכוד ביקרה בימים אלה כמה פעמים במזכירות בת־ים, במטרה לנסות ולהעביר את דפי סוויסה, מי שהיה ח"כ מטעם המערך ואחר כך נציג שירות בתי הסוהר, לשורות הליכוד, תמורת מקום בטוח בכנסת הבאה.

בליכוד מקווים כי אם יצליחו מאמצי השכנוע וסוויסה אכן יצטרף אליהם, תוכח באופן סופי עמדתם כי המשטרה נשלטת על ידי ורק לאנשי הליכוד ומתעלמת מעבירות חברי המערך.

עצור ליד המחסום וחשוב

(חידת קונצנזוס)

בעקבות הצלחתה הפאנטאסטית של הגדר שהוקמה בהר־דישה, כדי למנוע השלכת אבנים על אוהבים שלווים ותמים מפשע, הוחלט להקים גדר דומה גם בכבישים רמות, כי –
- כי הגדר בהר־דישה זה רעיון טוב רק לערבים שמכינים רק כוח – ורע לחרדים שהם, בעצם, העילית הרוחנית שלנו.
- כי אסור לערבים לזרוק אבנים על יהודים שומרי־שבת – ומותר ליהודים שומרי־שבת לזרוק אבנים על יהודים מחללי־שבת?
- כי כל יהודי מחלל־שבת הוא כופר עלוב־נפש וכל חייל במדים הוא גיבור?
- כי זה מה שיש.

מהי התשובה הנכונה?

התשובה (במהופך):
כל התשובות נכונות – ולכן כדאי שתעשה תשובה.

מכתב למדור נפתרים

פתור יקר,
בשבוע שעבר שאלה שהציגה בפני הפותרים את חנה שיגולה, חנה לסלאו, חנה רוט וחנה סיניורה, כשאלת מהן היא לכאורה יוצאת־דופן.
הפתרון שהצעת, הפוך ככל שיהיה, הוא, לעניות דעתנו, פתרון שגוי. לדעתנו יוצאת הדופן מכל החנות היא חנה שבעת בניה, מפני שלמרות שהיו לה שבעה בנים, לא היה לה שם־משפחה.
נכון, גם עיר בה דוד חנה היא יוצאת־דופן – אבל מכיוון שזה פתרון שמתאים ל„גליון ירושלים" לא העזנו לחצוא אותו, כי גם אנחנו יודעים שכשעבר זמנו, בטל פתרונו.

בברכת „צפנת פענח"
שלושת הפותרים מיד חנה

אבו אלבנאת הירושלמי

כרע רבץ כלביא

שוב שואג מעל ראשינו
סמל לו, עצמה, תקומה.
אין לביא כלביאנו –
הוא יטוס ויהי מהו

כי מטוס שני לו אין,
לא תמצא לו חלופה.
לא היה כמוהו עדיין
בתולדות התעופה.

מין חזון פורש כנפים,
שכמותו עוד המריא,
חלליו קרועים אפים –
נקובים בדרורים.

כבר חצי מכמ"ל הבריא,
וחתר כמו במחמאה.

את חצי מעמס הפמפ"צ
פריצת ההמראה.

הוא, כמו אש על כתותינו,
הוא מצמיץ מגבה רב.
ומפליא להטתנו –
מי יוכל לו ביום קרב.

כמה הגלם על יוצרו
המטוס על מיצרו.
טכנולוגיה מתקדמת,
מתחכמת, מרשמת.

אם הוא טוב על כל בגדנו,
ירעו כי משקענו.
במקום בו אין לביא –
יהיה לנו לביא.

שבתאי, אלסי וכו' / אבנר כץ

פרק י"א: סטניסלאו אורבאק הוא לייבל – ואלסי היא לא דודה

רבים המה השערים שאותם פתחתי לפני קוראי – ורבים אף נעלתי. ומבטיח אני לכם נאמנה, כי כהנה וכהנה עוד אפתח ואנעל, אנעל ואפתח כאוות נפשי, שכן העט אשר אוחזות אצבעות כף ידי, העט המרקד והמפזז ממש ברגע זה מעל גבי הנייר הלבן, כלב חפץ ובנפש שוקקה – עט זה ברשותי הוא, והיו נא סמוכים ובטוחים כי איש מלבדי לא יובילנו, אלא אם כן יעשה זאת על גבי גופתי המתה.

וכמה דברים אמורים?

ובכן, מילים למכביר העמסתי עליכם, גבירותי ורבותי, מאז הפרק הראשון, הפותח סיפור־רומן זה ועד כה: אותיות, מילים, משפטים וסימני דקדוק לרוב הולכים ונערמים להם, דוחקים ומרחיקים יותר ויותר את אותו פרק צנוע אך רב־משמעות – וכבר־כבר, אם תרצו או לאו, נשכחים מכם הפרטים השונים, חלקם משניים וחלקם שחשיבותם מרובה להבנת הכתוב. ובאמת, חושש אני מאוד, כי עובדת היות אלסי דודתו של שבתאי, אותה עובדה שאולי לא נתתי לה את הדגש הראוי, נעלמה מראשיכם כליל ועתה מורטים אתם את שערות ראשיכם ואומרים לעצמכם: או־הה! הכיצד, הכיצד קרה הדבר?

ולמה אכחד? האמת ניתנה להיאמר: אף אני, עבדכם (הנאמן, אלא מהו), הרחקתי יפה־יפה פרט מביך זה עמוק אל קרן זווית, עמוק־עמוק אל נבכי מרתף זכרונותי, שכן קיווה־קיוויתי בסתר ליבי, כי לא אזדקק לו. אולם, חושבני, שאם יש מי מן הקוראים (וגם אם אחד ויחיד הוא ואין בלתו), שעל אף כל אותם מאורעות מסעירים, המפרידים כאורח טבעי בינו ובין אותו פרק: מי מן הקוראים הזוכר קירבה משפחתית זו, הרי שמן הראוי הוא כי אתן לו שירות מינימאלי וכי אסביר לו מי־מה־מו – וזאת אמנם אעשה מייד, בטרם נלווה את שני גיבורינו אל השוק. שאם לא אעשה כן, ייסרני מצפוני עד מותי – ואם, חלילה, יש אף חיים לאחר המוות, אזי לא יהיה מסכן ממני.

אודה והתוודה, כי עת הרבקתי לאלסי את התואר „דודה", נגררתי גם נגררתי אחרי סחף ריגשותי (ובסוגריים אוסיף, כי יוצאי ארץ פולין נוהגים היו משום־מה לאמץ אל משפחתם, בקלות יתירה, כל מיני ערב־רב של אנשים, נשים וטף – ואני, לכשגדלתי וצמחתי והוספתי שנים וחכמה, נוכחתי לדעת, לאכזבתי הרבה, כי יד נעלמה סילקה כבר־סתם מרוב המון הדודים והדודות של ילדותי את ייחוסם המשפחתי ומה שנותר מדמויות מטושטשות אלה, היה אף התואר המפוקפק, לאמור: „מכרי", „בן־עירי", „חבר ותיק" ועוד מיני כאלה שמות־תואר, אשר בינם ובין בן־משפחה קרוב, אין ולא כלום).

ואמנם, אלסי לא היתה כלל דודתו של שבתאי, אלא שבמקרה הנדון לא הרחיק הסופר עד כדי כך, שכן בעלה, מכוח היותו אחי־אימו המנוחה, היה גם היה, לכל הדעות, ראוי לתואר „דוד", עם כל מה שכרוך בכך.

אותו דוד, אותו איש מוזר, אשר הסתבך בחובות כבדים וברח מן הארץ באישון־לילה ובעור שיניו, התיישב בסופו של דבר באחד מפרבריה היותר־נידחים של לוס־אנג'לס – ואחרי שנים לא מעטות של עבודה מפרכת שיקם את עצמו די יפה. אלא שאז (ועוד קצת לפני כן), כבר לא היה שמו לייבל יותר, כי אם סטניסלאו אוורבאק, חרט־אמן, אשר את רוב הונו עשה בעשר אצבעותיו ובעזרת מערכת מפסלותיו. וכה נתפרסם שמו ברבים, עד כי היו באים אליו אספנים רציניים וחמורי־סבר, ואף מחוץ ליבשת באו, ומטרה אחת לפניהם: לרכוש את תחריטיו הנפלאים, וכסף רב היו מוכנים ומזומנים לשלם בעבורם.

באלסי פגש עת שימשה זו כמוזגת לעת־מצוא באחד הבארים המצויים בעיר לרוב – ויש לשער, כי הפליאה במאוד־מאוד למזוג את משקאותיו, שכן כבר באותו יום, סמוך לחצות, הציע לה הדוד נישואין והוא שיכור כלוט ואלסי מיהרה גם מיהרה לתת הסכמתה, אם בשל בעיות כלכליות מסויימות שהכבידו עליה ואם בשל מועקת הבדידות הקשה מנשוא.

על עברו לא הירבה לייבל, הוא סטניסלאו אוורבאק לדבר – וזה נשאר סתום ונעול בפני סקרנותה של אלסי, שלא היססה לחקור על אודותיו.

אם כך ואם אחרת, אותו לייבל סטניסלאו אוורבאק, אותו חרט־אמן, אהב את אלסי בדרכו המיוחדת – ודי אם אומר כאן, כי מייד לאחר טקס נישואיהם עקר הלה מדירת הרווקים הצנועה שבפרבר העלוב ותחת זאת רכש דירת־מרתף עצומת ממדים ומרובת חדרים לאין ספור, אשר השתרעה מתחת לכל שטחו של בית־דירות ענק ודי אם אוסיף ואומר גם, כי רגש האהבה, הוא־הוא אשר העניק לו את ההשראה ודחף אותו לכסות את כל קירות מרתפו, עד אחד, בצבע וורוד – ובכך רצה לבטח להביע או לרמוז לאלסי שלו, עד כמה מאושר הוא, שכן הצבע הוורוד סמל מובהק הוא לאושר ולתקווה.

זאת ועוד: כל צינורות הבניין העצום שמעל המרתף חצו את חדריו הרבים, לאורך ולרוחב ואף ירדו מן התקרות שמעל, על רצפת הפרקט, הוורוד אף הוא, שלמטה.

ואת מערכת הצינורות הסבוכה והצפופה הזו, צינורות המים הקרים וצינורות המים החמים וצינורות הגאז והביוב והאשפה הטחונה ועוד, צבע החרט הנלהב בצבע התכלת, שברוב תרבויות העולם הוא סמל לשלוות הנפש ולמזל טוב ומגן מפני שדים ורוחות ומזיקים שונים ומשונים בפרט, ומפני עין הרע בכלל.

וכאשר נכנסה אלסי אהובתו לאותה מאורה צבעונית, היכה בה המראה מכה כה עזה, עד כי ראשה נסתחרר עליה פתאום ומיליוני תולעים לבנות ושחורות שטו נגד עיניה ועוד רגע־קט וכבר עמדה להתעלף. אלא שסטניסלאו אוורבאק הזדרז לתמוך בה בשתי ידיו קודם שצנחה ארצה.

הגדיל לעשות אותו אמן חולה־אהבה ואת שולחן האוכל העגול בנה סביב לצינור עבה שירד מטה וניצב במרכז החדר הגדול כעמוד שיש תכול ואותו, את השולחן הזה, החשיב האמן לפאר יצירתו ולפסגתה, יען כי השכיל ברוב חכמה ובשום־שכל להתקין את לוח העץ הכבד כך, שלבד מן הצינור העבה דבר לא תמך בו.

והנה, לאותו צינור אף היה שימוש נוסף, שכן ניקז הוא את כל הביוב של הבית הגדול הנישא מעל – וכאן, אם תרשו לי, אעיר הערה אישית־משהו: אין ספק, לסטניסלאו זה היה חוש הומור מיוחד במינו. אלא, שאלסי בעוונותיה לא הבינה אותו כראוי ובשעה שישבו שניהם מסביב לשולחן הפלא נטול־הרגליים לסעוד את ליבם, הנה כל אימת שרצתה הכלה־זוה־מקרוב להכניס דבר־אוכל אל פיה, עלו ובקעו מן הצינור שבמרכזו קולות פיעפוע עזים וקול השיקשוק העמום של הצואה והשתן עבר לכל אורכו מלמעלה עד למטה ועד למעמקי מבוך תעלות הביוב העוברות מתחת לעיר הגדולה והשוקקת־חיים, תעלות המובילות את שפע הסחי והרפש והפסולת אל האוקיינוס השקט.

גם הצינורות האחרים חגגו ומכל עבר נשמעו קולות השיכשוך והביעבוע והקידקוש החלולים וכה מאושר היה לייבל סטניסלאו אוורבאק לשמוע הקולות הללו, עד כי מלא עוד ועוד את כוסו ביין ואותה חזר והשיק בצינורות ההומים שמסביב ועד מהרה נתן קולו בזמר עליז ורגליו הקצרות מקפצות בצעדי ריקוד סוער.

אלסי השביתה את השמחה באחת. בשתי רגליה התייצבה מול החרט המפזז ובקול חד דרשה בתוקף לעזוב לאלתר את המרתף המגעיל הזה. „המרתף המגעיל" – כך בדיוק אמרה ואף הוסיפה כי היא, אלסי, איננה מוכנה בשום פנים ואופן לגמור את כל חייה בתוך צוללת העוברת רק על שתן ועל חרא.

האמן המפזז הפסיק את ריקודו העליז ושירתו אף היא גוועה. הוא כה נעלב מן הדרישה שהעמידה בפניו אלסי, עד כי ללא אומר ודברים החל לבכות ואחר־כך גרר את רגליו ונעלם בתוך סבך צינורות התכלת או בתוך אחד החדרים הוורודים. ארבעה ימים תמימים לא הראה את פניו ובבוקר היום החמישי הופיע לפתע ומזוודתה של אלסי בידיו, ובפנים סמוקות זרק אותה לרחוב וציווה על האשה המזועזעת לצאת מן המרתף וללכת בעקבות המזוודה המושלכת על המדרכה הסואנת.

„אשה אשר אינה יודעת ואשר אינה מסוגלת לחיות בתוך תוכה של יצירת אמנות, אינה ראויה לחיות לצידי", הכריז בקול רועד וסגר בפני האומללה את דלת המרתף הוורוד לנצח.

לא אתאר עתה את הסבל הרב שעברה אלסי עד שהגיעה אל דירתה הקטנה שמתחת לדירתם של דודה יוגה ובנה המאומץ. אין הזמן מתאים לכך. עוד אחזור אל זה בעתיד. הבאתי קטע עגום זה אך לסבר, כאמור, את אזניכם באשר לאותו ייחוס משפחתי שאותו העניקותי ברוב פזיזות.

ועתה, אם כן, אחזור לאלסי, שעם קול שיקשוק המים היורדים אל האסלה היתה חלחלה עוברת בכל גופה ואותם ימים ורודים במחיצת החרט מלוס־אנג'לס, אשר לגבי דידה היו שחורים משחור, שבים וחוזרים אליה בבהירות אכזרית ושוב, כאז כן עתה, היו הדמעות חונקות את גרונה וכבר ידעה מנסיונה, כי הבכי עומד לבוא בכל רגע. אלא, שהנה, נפתחה הדלת אט־אט ופרצופו הנבוך והמתנצל של שבתאי הופיע מבעד לסדק הצר.

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

השבוע בספורט: רמת־עמידר ללאומית!

מיהי הדמות שהעסיקה השבוע את דמיונם המשתולל של עורכי עמודי הפנים בעתוני ישראל? • מניין היא באה ולאן היא הולכת, ועם מי? • איך הגיעה ליהדות ומדוע ועם מי? • הכל על –

אליזבט („ליזי") טיילור – האיש ומעשיו

מוסף מיוחד של 'דבר אחר' עם בואה חצמוי של הכוכבת לתערוכת הכינים הבינלאומית

הכוכבת לאחר הפיצה

אליזבט („ליזצ'וק") טיילור („טיילושקה") נולדה ב־1879 בלייפציג, נוואדה, ככת לתורים דו־מיניים – אבא זכר ואמא נקבה. כבר בגיל הגן חשה משיכה עזה לדראמה, לעם היהודי ולכינים. בגיל בית הספר ניסתה לשלב את אהבותיה השונות, כאשר השתתפה במחזה „בינתו של משה רבנו", מחזה מוסיקלי המספר על הכינה שטיילה על לוחות הברית ואשר בגינה ניפץ משה את הלוחות על ראשו של עם ישראל, שבאמת נהייה מאז קצת דביל.

בגיל 15 התגייסה אליזבט („נחצ'ה") למארינס וכבשה את קמבודיה. כבר אז חשה משיכה עזה לעם היהודי, למשחק התיאטרון ולכינים. ובאמת, בגיל 16 הותתמה על חוזה כחבות „פאראמנוט". לאחר כשבועיים נישאה בטקס יהודי לבעלה הראשון, המפיק מאיר מאייר, ואף התגיירה לצורך כך, בשל אהרתה את העניין היהודי. שכן, כבר אז חשה משיכה עזה ליהדות, לדראמה ולכינים.

בת 18 התגרשה מבעלה הראשון, וכתה באוסקר על סירטה החושפני „השד מיניק פעמיים" ונישאה לסוחר הלולבים, הכומר ארגר כרונקמן מקימהון ג'וניור השניים־עשר. כבר אז, היא אומרת, חשה דחף עז להכיר מקרוב את ערכי היהדות ואת עולמה הקסום של הכינה.

בת 20 כבר היתה אליזבט („אבור־זקן") טיילור („כהן־גן") מוכרת כ„כינת הסקס של הוליווד" וחוזים שמנים הוצעו לה על ימין על שמאל, ומרוב שהיתה פונה ימינה ושמאלה לכל חוזה שהוצע לה, נתפס לה הצוואר, ועל כן שקעה אליזבט („שולה") במשבר אישי חמור, שבעקבותיו גילתה את היהדות, התגיירה, התגרשה ונישאה בשלישית לבעלה, המולטי־מיליונר המונגולי, מונגו־ג'רי חלואו־לאו השניים־עשר. כבר אז חשה משיכה עזה ליהדות, לפירסום ולזכויות הפרט של הכינים.

בגיל 58 גילתה אליזבט („עראפת") טיילור („בן־גוריון") את היהדות, בעקבות משבר אישי קשה שפקד אותה, שבעקבותיו התהלכה ברחובות ריו־דה־ז'אניירו עם מלפפון חמוץ בפיה. כתוצאה ממשבר אישי קשה זה זכתה ב„אוסקר" על סירטה המפורסם „אל תקרא לי סרונקעל" וביקרה בכותל, ביד ושם, בלונה־גל ואצל יצחק שמיר. בשלב זה של חייה הקימה חווה מבודרת בטקסס ואספה לשם כינים יתומות שגורדו מאוזניים של חתולים וכלבים. „מאבקי העיקרי כיום הוא לפקוח את עיני העולם", ציינה ליזי („אליזבט") טיילור („שמיילור"), אשר התגרשה ונישאה בעשירית לנכדה בן השמונה, דבר שבעקבותיו גילתה את היהדות וביקרה ביד ושם והתארחה בתכנית „ממני", יחד עם קוסם חירש וצייר גיבן וכדורסלן גמד ורמטכ"ל ניו־זילנדי טרנאנסווסטיט שהוא גם ציוני מומר.

אליזבט („שמליזבט") שיילור היא ידידת העם היהודי והעם היהודי הוא ידידה של שמל־זבט.

הכוכבת בלוויית שני הפודלים הקטנים שלה

הכוכבת חותמת לאחד המעריצים (משמאל)

ליז בודקת את אחת המתחרות שהגיעו לתחרות

חוזכה בתחרות הכלבים מסרב ללחוץ את יד ליז, עד שיביאו לו את ב.ב.

ירוקת

שוב הוצאה דירת ערבים בר"ג

אתמול בצהרים פרץ סכסוך־שכנים בין משפחת כהן לבין משפחת שולצהיימר. שתי המשפחות מתגוררות ברחוב הירדן ברמת־עמידר. הסכסוך פרץ בעקבות מחלוקת אשר הלכה ונמשכה בין שתי המשפחות: זה מספר חודשים שהגברת נאווה כהן (קומה ב') ביקשה מהגברת גרטרוד שולצהיימר (קומה ג') לתאם עימה את שעות תליית הכביסה שלה, כדי למנוע את הרטבת כביסתה. הגברת שולצהיימר התעלמה מבקשה זו בעקביות ועשתה ככל העולה על רוחה.

המתיחות בין שתי המשפחות הגיעה לשיא אתמול בצהריים, כאשר הגברת נאווה כהן יצאה למרפסת האחורית שלה כדי להוריד את הכביסה שלה מהחבל. לא רק שהכביסה שלה נספה מים, אלא שגם הושלכה על ראשה תכולתו של דלי ספונג'ה. הגברת שולצהיימר רוקנה את המים העכורים ישר על הפרמאננט של הגב' כהן. הגב' כהן בכתה מזעם והטיחה דברי גנאי כלפי הגב' שולצהיימר („יא חתיכת לא־בסדרית אחת", „יא מכשפה־דעה אחת" וכו'). ועקות אלה הרתיחו את דמו של מר שלמה שולצהיימר, בעלה של גרטרוד, והוא הוריד מחוטות על הכביסה של משפחת כהן. דליה כהן, בעלה של נאווה, לא נשאר חייב. הוא עלה למעלה ושבר ביצה על ראשו של שלמה שולצהיימר. כך הלכו הרוחות והתלהטו, עד שלבסוף האחים הערבים אחמד וסעיד עג'איד, המתגוררים בקומת הקרקע של הבניין, שרפו את הדירה של עצמם, כי הם לא יכלו לראות איך שיהודים רבים ביניהם ומקללים אחד את השני. הערבים נעצרו להמשך החקירה.

פוזיטיב

אהרן שמי

חצי שלב אחר
הרגע האחרון

1

פתיחת תעלת הלביא תפתח את פתיחת פסטיבל אירועי ה־40 למדינה

2

תא המעצר של ויליאם נקש ייהפך למקום קדוש ולאתר עליה לרגל

3

חתן פסטיבל הכלבים הבינלאומי לא יפגוש את כהנא

4

נדון למוות הורד מעמוד התלייה מחשש לפיקוח נפש

מכתבים אחרים

יש חכם כבעל נסיון

„דבר אחר" נכבד,

הרשו נא לי למחות בתוקף על רשימתכם המטעה והמסוכנת, „עשר שיטות לשרוף ערבי חי" („דבר אחר", 17.8.87, עמ' 73). דומה שלא אטעה, אם אציין כי הפעם הרחקתם לכת בקיצוניותכם, ביהירותכם, בפזיזותכם ובחוסר אחריותכם. זוהי רשימה פזיזה ומסוכנת, שפורסמה מתוך להיטות ז'ורנאליסטית צעקנית להיות ראשונים.

כבעל נסיון רב ומתוך אחריות ציבורית, אני יכול לומר לכם, כי לפחות שתיים מעשר השיטות שהצעתם, השניה (עם הברגים וחוטי הברזל) והששית (כשקושרים את הידיים לרגליים) זה פשוט לא פועל. נסו ותיווכחו: פשוט לא פועל.

אני משוכנע, כי הוטעיתם והטעיתם.

בכבוד רב
ובברכת „והיה מחנך טהור"
עמי דר,
קריית ארבעים וארבע

חנון ורחום

„דבר אחר" יקר,

מכיוון שיכול להיות, שעוד לפני ראש השנה יקבלו שלושת חברי המחתרת, שנידונו למאסר־עולם על הרצח במיכללה האיסלמית, חנינה – ומכיוון שאם הם יקבלו חנינה, הם יסתובבו חופשיים ברחובות ויסכנו את שלום הציבור – אני מציע שתפרסמו את התמונות של הרוצחים האלה, כדי שהציבור ידע להיזהר מהם.

ישראל נצח,
רח' בטחון ישראל,
ת"א

תשובת המערכת:

מי אתה ועל איזה תמונות אתה מדברז אם אתה מתכוון לתמונות אלה –

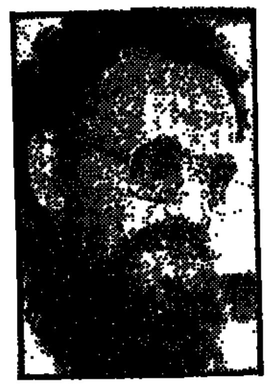

מנחם לבני

שאול ניר

עוזי שרבף

– או הן פורסמו כבר עשרות פעמים, ובכלל, לא צריך להיזהר מהם: הם לא רוצחים יהודים. הם רוצחים רק ערבים. או מה אתה מתערב?

שאלון לזכרון ליעקב הראשון והציון לאברהם השלישי

כב' הרבנים,

ר' משה שטרן, שגנב 15 מיליון דולר ונידון לשבע שנות מאסר, ושותפו ר' יהושע הלפרין, הנאשם בגניבה ובמירמה והממתין למשפטו, תרמו כידוע הרבה כספים לישיבות ולמוסדות תורה ודת.

– ואני שואל: למה העולם התורני והרבני לא מפרסם גילוי־דעת בגנות מעשיהם?

יעקב תם,
רחוב שאלת 60 אלף הדולר
קריית תרומות

תשובה:

עתון זה נועד רק להצחיק, קראנו את שאלתך חוזר וקרוא – ולא מצאנו בה שום דבר מצחיק. על כן, לצערנו, לא נוכל לפרסם את מכתבך, נסה שוב בשבוע הבא.

בארבע עיניים עם ראש הממשלה

שאלות נוקבות ותשובות חד משמעיות למר יצחק שמיר וממנו בנושאים קיומיים

„דבר אחר": אדוני רה"מ, אני מודה לך מקרב־לב על שהסכמת לקבל אותי לעשר דקות ולשמוע את אשר בפי, למרות שהדברים מרים וכואבים [illegible]

רה"מ יצחק שמיר: כן, ואני רוצה להוסיף ולומר לך [illegible]

חדש!
פרוסות בטעם לחם

להשיג בחנויות המובחרות

50,000 ש"ח
גרדת כבר?
הכי משתלם לגרד חישגד דומינו
יחידת הפרסום

סיכום המחצית הראשונה של 87':

השקעה בקרנות נאמנות מתמחות במניות – הטובה ביותר

מאת מאיר תדמור

סיכום ראשון של תשואות קרנות הנאמנות במחצית הראשונה של השנה מצביע על כך, שאפיק השקעה זה היה הטוב ביותר, על אף הירידות החזקות בשערי המניות בשבועיים האחרונים.

עליית המדד בששת החודשים הראשונים של השנה מסתכמת ב־8 אחוזים (מדד יוני מוערך בחצי אחוז). גם הדולר עלה בתקופה זו בשיעור דומה.

כל קרנות המניות הניבו תשואה שבין 16 ל־38 אחוזים, כלומר פי שניים עד ארבעה ויותר מעליית המדד או הדולר. שיעור תשואה כה גבוה לא ניתן היה להשיג באפיק השקעה אחר, כך להשל בניירות הבנקים שבהסדר עלו ב־17–18 אחוזים. הין היפני התחזק לעומת השקל בכ־18 אחוזים; רק חלק מהקרנות המתמחות בצמודים עברו את סף ה־10 אחוזים והוא הדבר גם בקרנות המתמחות במט"ח, אף כי הישגיהן של אלה טובים יותר.

סיון: מחיר הכסף גבוה מדי ופוגע בכושר התחרותיות בחו"ל

הוצאת הייעוץ להשקעות מהבנקים יפגע בחסכון

מאת סופרת „דבר"

מחיר הכסף בארץ גבוה מדי ופוגע בכושר התחרותיות של המשק בחו"ל. לא ניתן לפעול בשיעורי ריבית אלו לאורך זמן, אמר עמירם סיון, יו"ר הנהלת בנק הפועלים בכנס למלאת חמש שנים למכללה הפיננסית.

לדבריו, הממשלה גורמת למחיר הגבוה של הכסף באמצעות מעורבותה בשוק ההון, הן כמגייסת הון בריביות גבוהות והן בשל החובה המוטלת על הבנקים להפקיד חלק ניכר מהכספים שהם מגייסים כחלק מהמדיניות המוניטרית.

יו"ר הנהלת בנק הפועלים ציין כי חל תהליך התפכחות בכל המשק ובמערכת הבנקאית המתבטא בלקיחת אחריות של האחראים למערכות ובהתייעלות כשבנק הפועלים יצא הראשון מהמשבר בסמוך לפרסום מסקנות ועדת בייסקי.

סיון מתנגד להוצאת פונקציות שונות מהבנקים וטוען שהיא מנוגדת למגמה בעולם. הוצאת הייעוץ להשקעות מהבנקים יגרום לכך שרק יחידי סגולה, בעיקר במרכז הארץ, ייהנו מייעוץ לגבי חסכונותיהם כה שיפגע בחסכון.

המערכות השלטוניות לא קלטו את המהפך הניהולי ואינן מודעות מספיק לכך שהחלטות ניהוליות צריכות להתקבל בתוך הבנקים.

סיון נבחר לאיש השנה הפיננסי ע"י כתבים כלכליים.

ברון: נטל המסים יקטן ב־3 מיליארד

מאת מאיר תדמור,

נטל המסים השנה יהיה קטן ב־3 מיליארד שקל לעומת הנטל ב־1986, כך אמר הממונה על הכנסות המדינה ישראל ברון, בכנס לציון חמש שנים למכללה הפיננסית.

ברון אמר, שהקטנת הנטל מקורה בהפחתה של 1.1 מיליארד שקל בחיובי הביטוח הלאומי, הקטנת שיעורי מס הכנסה ב־900 מיליון שקל, מס מעסיקים 300 מיליון שקל, הקטנה וביטול של מסים עקיפים, מכסים, הפקדות היטלים שונים.

ברונו: הריבית תיקבע בתחרות בין הבנקים

מאת אמנון אסר

בנק ישראל צופה שהריבית במשק תיקבע על ידי תחרות בין הבנקים המסחריים בהתאם למצב נזילותם. כך אמר נגיד הבנק, פרופ' מיכאל ברונו בדיון בוועדת הכספים של הכנסת.

לדברי ברונו מתכוון בנק ישראל להפחית את השימוש בהלוואות שהוא מעניק לבנקים כמכשיר לקביעת הריבית במשק.

פיקוח בנק ישראל על שיעורי הריבית יצטמצם להשפעה על מצב נזילותם של הבנקים. לשם כך מתכוון הבנק המרכזי להגביר את פעולות הקניה והמכירה של איגרות חוב בבורסה ולהגדיל את מכירות איגרות המלווה קצר־מועד.

ועדת הכספים אישרה השבוע את בקשת האוצר ובנק ישראל להגדיל את כמות המלווה קצר־מועד ממיליארד שקלים לשלושה מיליארד שקלים. בעתיד יוכל האוצר להגדיל את הכמות הזו בשלושה מיליארד שקלים נוספים, לאחר קבלת אישור מוועדת הכספים.

הגדלת כמות המלווה טעונה עדיין אישור מליאת הכנסת.

הקמת חברת הגג לסולל בונה ולשיכון עובדים – ב־15 ביולי

מאת מוריה אבנימלך

הקמת חברת־האחזקות שתאגד את סולל בונה ושיכון עובדים תהיה במועד המתוכנן, 15 ביולי הקרוב.

הצוות המקצועי המשותף לחברת העובדים, לסולל בונה ולשיכון עובדים, שבראשו אהוד קילה, וחברים בו אהוד אליאב משיכון עובדים ומרדכי ויסבורד מנהל המחלקה הכלכלית של חברת העובדים, יגישו את ההצעה המגובשת לוועדה המנהלת של חברת העובדים, אשר תחליט, כאמור, על תחילת פעולתה של חברת הגג.

נושאים שנויים במחלוקת, כמו מינויים חדשים ושינוי מיבנה, ידונו לאחר הקמת החברה.

תגובת הבנקים על ההסכם עם סולל בונה וחברת העובדים צפויה להיות בעוד שבועיים. ההסכם יתייחס למכירת נכסים, בעיקר קרקעות, החזר חובות לבנקים, מחיקת חלק מהריבית והעמדת הון חוזר של 25 מיליון דולר לסולל בונה.

בירורים מוקדמים שערכו ראשי חברת העובדים עם נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו ועם המפקחת על הבנקים, גליה מאור, העלו כי הקמת חברת הגג לא הרע את מעמד הקבוצה כלווה יחיד, ויש סיכוי שאף תשפרה.

הצלחה להנפקת התק"ם

מאת מוריה אבנימלך

חלקה הראשון של הנפקת התק"ם של אגרות חוב לציבור בערך נקוב של 20 מיליון שקל הסתיימה בהצלחה עם התייקרות יתר של 25%.

ההנפקה הוצעה במכרז שהשיג 99.5 אחוז מהערך הנקוב, בחצי אחוז מעל מחיר המינימום שנקבע כשהתמורה הכוללת הגיעה ל־19.9 מיליון שקל.

הקליטה הטובה של ההנפקה בלטה על רקע ירידות שערים הנמשכות כמה שבועות, ועל רקע ירידות מחירים גבוהות שלשום (יום ב'), כאשר כמה קונצרנים המבקשים להנפיק בימים אלו, בחרו להשהות את ההנפקה.

הסדרה השניה של ההנפקה, בהיקף של 10 מיליון שקל, תצא ב־5 ליולי.

הנפקת התק"ם היא במסגרת הרפורמה בשוק ההון. הצלחת ההנפקה הראשונה התקבלה בתק"ם כהבעת אמון בחוסנו הכלכלי והיא פתח לשימוש רחב בעתיד בשוק ההון כמקור לגיוס הון.

מחיר הכסף לתק"ם בהנפקה זו הוא 8.55%, ולאחר הוצאות ההנפקה 9.8%, כשהמשקיעים יקבלו 8.7% ולאחר דיסאג'יו.

תוצאות הנפקת התק"ם יזרזו, כנראה, את הנפקת קיבוצי השומר הצעיר, שטיוטת תשקיף שלה על הנפקת אגרות בסך 40 מיליון שקל נמצאת בהכנה.

כור משקיע 12 מיליון דולר במפעל הבקבוקים בירוחם

מאת דני גוב

קונצרן כור החליט להשקיע סך של 12 מיליון דולר בהרחבת כושר הייצור במפעל הבקבוקים של הקונצרן בירוחם. ההשקעה הצפויה במפעל דרושה נוכח תחזית הביקוש הגדול לבקבוקים בעיקר עבור משקאות קלים.

מנכ"ל כור, ישעיהו גביש, אומר כי תוצרת המפעל, לאחר הרחבה כושר הייצור תבוא לידי ביטוי רק לקראת סוף השנה הנוכחית. גביש אומר, כי הקונצרן החליט להרחיב את כושר הייצור במקום לייבא בקבוקים.

בשנתיים האחרונות הולך וגדל מדי שנה הביקוש לבקבוקים בעיקר בתקופת הקיץ, המשמשים למשקאות קלים. גביש אומר כי לכור לא היו אמצעי ייצור להגדיל את כלל התפוקה בתחום זה. ב־1986 מכר הקונצרן בקבוקים ב־17 אלף טונות יותר מהשנה הקודמת, כלומר גידול של של 32%.

קואופ ביטלה בלעדיות תנובה ב„לב הנגב"

המפקח על ההגבלים העסקיים: „הסכם כובל"

מאת סופרת „דבר"

הממונה על ההגבלים העסקיים, זאב גלמור, קבע כי הסכם השותפות בין תנובה לקואופ מיום 24.2.84 הינו הסדר כובל. אף שהנושא נמצא כיום בהליכים משפטיים ומתברר בבית משפט השלום, הורה הממונה לשים קץ למצב.

הנהלת הקואופ החליטה לציית להוראות הממונה ולהפסיק מתן בלעדיות למוצרי תנובה. מעתה ימכרו ב„לב הנגב" מוצרי כל הספקים, כולל מוצרי שטראוס וחוגלובק, השותפים לתביעת משרד התעשייה.

לתנובה יש הסכם בלעדיות גם עם קואופ הצרכן חיפה, ופסיקת ביהמ"ש עשויה להיות תקדים שיחייב גם שותפות זו.

שר האוצר: מס היסף לא יוארך, מס קניה וחוק שטינברג – לא יבוטלו

מאת דני גוב

מס היסף לא יוארך מעבר לדצמבר הקרוב, מס הקנייה לא יבוטל בינתיים וכן לא יאוחדו מנגנוני הביצוע של מס הכנסה ומע"מ, בשל החשש לגרימת זעזוע לנישומים. חוק שטיינברג למיסוי בתנאי אינפלציה לא יבוטל. כך אומר שר האוצר משה ניסים.

השר, שרואיין לדו־ירחון „מיסים", הרואה אור בימים אלה אומר, כי הוא חושש ממצב שבו תשוב האינפלציה לשעורים בלתי סבירים, בפרט לאור הדרישות האחרונות לתוספות שכר גלובליות ולתוספות בתקציבי הבטחון, ההשכלה הגבוהה ואחרים. עם זה, ניסים אינו צופה כי שעורי האינפלציה ב־1987 יהיו גבוהים מאלה של 1986.

ניסים אומר בענין הפרת זכויות הפרט של נישומים על ידי מס הכנסה, כי אף שבאופן עקרוני אין פסול בשימוש בכל אמצעי לבדיקת העלמות מס, יש להיזהר ולהקפיד בנושאים המהווים פגיעה בפרטיות וכי „אין לרדת לכיסיו" של הנישום.

חילופי תפקידים בסאיטקס

ג'דלר דהון התפטר מתפקידו כמישנה לנשיא ומנהל כספים ראשי בסאיטקס והרבית תפקידיו עברו לסמנכ"ל לכספים, אמנון נויבך.

ג'דלר דהון, שעבד בסאיטקס 19 שנה, עוזב את החברה.

אמנון נויבך הצטרף לסאיטקס לפני שנה, עם ביצוע הרוטציה בתפקיד ראש הממשלה, לאחר שקודם היה יועץ כלכלי לראש הממשלה שמעון פרס. בתפקידיו הקודמים היה סמנכ"ל כספים בתלכור וסגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר.

לא יוסר הפיקוח על קרינה רדיואקטיבית במוצרי מזון מיובאים

מאת דני גוב

משרד הבריאות אינו מתכוון להסיר בשלב זה את הפיקוח על קרינה רדיואקטיבית במוצרי מזון המיובאים לישראל מחו"ל. יבואני המזון תבעו באחרונה ממשרד הבריאות להסיר את הפיקוח האמור בטענה שחלף כבר זמן רב מאז אסון צ'רנוביל וכי יש להפסיק את הפיקוח על קרינה רדיואקטיבית. משרד הבריאות הודיע באחרונה ליבואני המזון כי מאחר וגם בארצות השוק המשותף עדיין חייבים היבואנים לעמוד בדרישה ולבדוק זיהום רדיאקטיבי במוצרי מזון, הרי שגם ישראל לא תסיר את הפיקוח.

משרד הבריאות אומר כי מאחר ומוצרי מזון עם כמות קרינה גבוהה מסתובבים בשוקי אירופה אין בדעת המשרד להחליש את הפיקוח. המשרד, כך נמסר נמצא בקשר מתמיד עם נציגי השוק המשותף ומאמץ את דרישותיהם.

כדאי להשקיע בבורסה במקסיקו

מי שסבור שעליה של 70 אחוז במדד הבורסה, כפי שאירע בבורסה של ישראל מתחילת השנה ועד סוף מאי היא גבוהה ומכאן התחייבה הירידה התלולה, לא מכיר את הבורסה של מקסיקו סיטי.

מתחילת השנה עלו שם שערי המניות בשיעור שיא של 176%, העליה המהירה ביותר של בורסה כלשהי בעולם כולו, במונחים דולריים, בפחות מחצי שנה עד כמה ראויה הבורסה המקסיקנית לתוארה, על כך תעיד העובדה שגם בכל שנת 1986 היא עלתה באורח נאה ביותר – 105% במונחים דולריים.

מבין הבורסות הגדולות, זו של טוקיו צברה עליה של 43% במונחים דולריים, הבורסה של לונדון עלתה מתחילת השנה ב־44%, והבורסה של ניו יורק ב־29%. הבורסה של תל־אביב כסיימה את המחצית הראשונה של השנה בעליה דולרית של יותר מארבעים אחוז, לא רע לעומת הבורסות הגדולות.

מאיר תדמור.

יבואנים: החמרת הבדיקות מצברי התנעה מייבוא מנוגדת להסכמי סחר

מכון התקנים החמיר הבדיקות כדי להגביל יבוא

מאת דני גוב

מכון התקנים החמיר באחרונה את דרישות ובדיקות התקן של מצברי התנעה מיובאים וגורם בכך לנזק רב ליבואני המצברים על ידי הטרדתם וגרימת הוצאות כספיות מיותרות. לטענת יבואני המצברים, אין בבדיקות הללו כל תועלת לצרכנים או למשק. לפי מיטב ידיעתם של יבואני המצברים, ישראל היא המדינה היחידה בעולם המבצעת בדיקות תקן מחייבות למצברי התנעה ביבוא.

יצוין כי עד לאחרונה ערך מכון התקנים בדיקות דגם של המצברים מדי שנתיים ובדיקות חלקיות וזיהוי לגבי כל משלוח. בדצמבר האחרון, קובלים היבואנים, פרסם המכון תוספת לתקנות וזה קבע כי: "שחרור משלוח מהמכס לפני תום הבדיקות יעשה תמורת הפקדה כספית במשרד התעשייה והמסחר".

היבואנים טוענים עתה כי התוספת הזו לנוהלי בדיקת מצברי התנעה מיובאים מהווה הגבלה לא מכסית חמורה בהליך יבוא המצברים ונעשתה ללא כל צורך וסיבה מוצדקת. ההגבלות הללו נעשות בניגוד להסכמי סחר עליהן חתומה ישראל והן עלולות לגרום לפעולות תגמול כנגד היצוא הישראלי.

ביטוח / דן שלם

המבטחים: אין להפלות עצמאי

חברות הביטוח עדיין מנסות לשכנע את האוצר לסגת מהתקנות שקבע לגבי פוליסות משתתפות ברווחים. לאחרונה נוסף להם סיוע מארגון העצמאים „להב", הטוען שאין להפלות בין כספי ביטוח סוציאלי של עצמאי ושכיר. באחרונה גילתה גם לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים התנגדות להפליה בין שכירים ועצמאים. טענה נוספת של ראשי חברות הביטוח היא ששוק ההון במצבו כיום אינו מציע אלטרנטיבה בטוחה להשקעת כספי החסכון לטווח ארוך, הן בשעורי התשואה והן בהיקף. גופים הזקוקים להשקעות צמודות מדד מעדיפים עדיין לרכוש צמודי מדד ממשלתיים על פני אגרות החוב הקונצרניות גם כאשר יש פערים בתשואות.

רוצים להתרפא בחו"ל על חשבון חברת הביטוח

בביטוח נוסעים לחו"ל ישנה, כצפוי, התעוררות מסויימת לקראת עונת הנסיעות. מספר החברות המתחרות על הנוסעים גדול, בין היתר אררט, מנורה, הפניקס, שילוח, כלל וחברות נוספות. ריבוי הנוסעים לחו"ל מעורר גם בעיות בנושא הזיות.

באיגוד חברות הביטוח התקיים לאחרונה דיון בבעיות הענף, כאשר מתברר שעיקר הבעיה היא להתמודד עם התביעות שמקורן בתיירות יוצאת, זאת כיוון שהתביעה מוגשת בדרך כלל באיחור, ולא תמיד יכולים לבדוק באופן יסודי את פרטי האירוע ובנוסף לכך סכום התביעה אינו כבדיקה ביקורת שמאי.

בתביעות להחזר הוצאות רפואיות, תקופת הכשרה של חצי שנה אינה מהווה אינדיקציה למצב הרפואי של המבוטח, ויש לנסות להביא לשינוי בתקנות אלו.

בנושאי אישפוז בבתי חולים קרו מספר מקרים של אישפוז יתר שגרם להוצאות מופרזות למבטח, ובשל כך יש באיגוד כוונה להביא לכך שבפוליסה יוגבלו מספר ימי האישפוז, ייקבע סכום מקסימלי לכל יום של אשפוז, וקביעה ברורה של סוגי הטיפולים שייכללו או אלו שייקבעו כחריגים.

הכוונה לתת למבוטח טיפול רפואי ברמה סבירה, אך למנוע קבלת טיפולים רפואיים שאותם יכול המבוטח לקבל עם שובו לארץ. הכוונה גם להתייחס לעובדה שהסתברות הגשת תביעה רפואית עולה, ככל שעולה גיל המבוטח, ויש למצוא לכך פתרונות כמו הגבלת זמן והגבלת סכום הביטוח.

המגמה הניכרת בענף היא ליצור הפרדה מוחלטת בפוליסת הנוסעים בין ביטוח המטען והביטוח הרפואי, זאת כדי לשמור על הרווחיות.

המבטחים מבקשים אישור האוצר להעלאת תעריפים של 38 אחוז

בפגישה עם שר האוצר ביקשו חברי איגוד חברות הביטוח אישור מהאוצר להעלאה בשעור של 38 אחוז, לנוכח התוצאות העגומות שהושגו ברבעון הראשון ב־1987. ב־1986 ובתחילת 1987 גדלו בהרבה היקפי התביעות בהשוואה לממוצע שהיה מקובל עד כה, וכדי לא לגרום גרעון תקציבי יש צורך בהעלאה דרסטית. בקרוב יוקם צוות מומחים שיגבש המלצות כיצד לשפר את התעריפים ובאיזה שיעור להעלותם. נודע כי גם בחודשיים האחרונים אין שיפור מהותי בשעורי התביעות והעלאה בתעריף רכב חובה אינה נמנעת.

חברות הביטוח יקנו מסוק למשטרה

איגוד חברות הביטוח יקציב בקרוב $100.000 שישמשו לרכישת מסוק, שישמש את המשטרה באיתור מהאויר של רכוש גנוב, ובעיקר כלי רכב שחלק ניכר מהם עוברים תהליך ציגון באזור הרצועה ולאחר מכן נעשות פעולות להחזרם לשימוש חוזר בכבישי ישראל.

רכישת המסוק המתוכננת, היא במסגרת שיתוף פעולה בין האיגוד והמשטרה לצמצום נגע הגניבות, זוהי הפעילות הראשונה אך לא האחרונה המתוכננת.

חברות הביטוח יבדקו אפשרות ליהנות מהסכמי הסחר החופשי

השבוע יתבקשו בארץ ועדת מומחים משותפת לארה"ב וישראל, לדון בשילוב אפשרי של ענף הביטוח במסגרת ענף הסחר החופשי. בפגישות הללו תיבדק האפשרות שחברות ביטוח אמריקאיות וישראליות יעסקו בו זמנית בשתי הארצות. אפרים רבות ממשרד האוצר ירכז את המגעים.

בענף הביטוח מעריכים כי ענף הביטוח במתכונתו כיום אינו כשיר להיכלל במסגרת הסכם הסחר החופשי, כיוון שהשוק האמריקאי שונה לחלוטין מהשוק הישראלי, בעיקר בביטוחי חיים. נסיונות קודמים של פעילות אמריקאית בישראל הראו שמבטחים אמריקאים נסוגים לאחר שהם צוברים הפסדים. מנגד, קשה לראות, חברות ישראליות המצליחות לחדור לשוק בארה"ב, גם כשמדובר בשוק היהודי.

עד כה הקשרים בין ישראל וארה"ב הם שוליים, לחברת „פיירמנס פאנד" מיופת כח בישראל חברת סקוריטס המצליחה להשיג תוצאות עסקיות נאותות שנים רבות, חברת פרנק ב. הול הפסיקה למעשה את פעילותה בארץ באמצעות אושיות ומנגד רכשה חברת הראל בעבר אחזקות בחברה אמריקאית המוכרת ביטוחים לנשים בארה"ב. כמובן שיש גם עיסקי ביטוח משנה גם בארה"ב של הסנה והחברות אחרות שנושאים בו"כ הפסדים.

בינתיים לא נראה כי ענף הביטוח ייכנס למסגרת הסכם הסחר החופשי בטווח קרוב.

מנורה חודרת לביטוח מחשבים

חברת הביטוח מנורה הצליחה בעת האחרונה לחדור לפלחי שוק גדולים בתחום ביטוחי המחשבים ומערכות עתירות מיחשוב בישראל. חברת מנורה שפיתחה תוכניות ייחודיות לביטוח מחשב, חדרה לפלחי שוק שונים בתעשיה ובמסחר ועם לקוחותיה נמנים התעשיה הקיבוצית בצפון, מפעלי תעשייה גדולים, וחלק מרשתות השיווק. היקף העסקים הגיע ליותר ממיליון דולר בשנה האחרונה.

הפוליסה למחשבים מציעה כיסוי נרחב לכל הנזקים כולל חלפים.

חברות ביטוח יגייסו הון בבורסה

חברות הביטוח שוקלות יציאה לבורסה בעת הקרובה. חברת הביטוח „אליהו" מתכוונת להנפיק לראשונה לציבור מניות וכנראה גם אופציות. היקף ההנפקה כ־2 מיליון ש"ח תמורת כרבע משווי החברה. בענף מעריכים כי המחיר גבוה מדי.

כן צפויות בקרוב הנפקות בדרך של זכויות של חברות הביטוח הדר, החברה לביטוח משנה, וכנראה גם ציון אחזקות שמבקשת להעדר הון מספיק על פי תקנות הפיקוח.

משק עולמי / ביל כספי

הדולר נחלש

אמון המשקיעים בדולר נחלש בשבוע האחרון כשהשוק מעריך מחדש את סיכוייו לעלות. ההערכות לא הסתיימו עם הדולר, נוצרו היצעים, והמטבע של ארה"ב נחלש ביחס לכל המטבעות החשובים במערב אירופה.

המשקיעים סבורים שאין שום הצדקה להמשך עליית שער הדולר, כשהגרעון המסחרי של ארה"ב בחודש אחד מגיע ליותר מ־13 מיליארד דולרים. הגרעון המסחרי הגדול של ארה"ב מנטרל כל השפעה חיובית של המדדים האחרים, אשר מתוכם אפשר להבין שמצבו של המשק האמריקאי משתפר.

ההיצעים הדולריים במשך השבוע גם הושפעו מהמעורבות של הבנק המרכזי של ארה"ב בשוקי הכספים.

מתברר שהבנק המרכזי שאינו מרוצה מעליית שערו של הדולר, מכר דולרים בשוקי העולם כדי לבלום את עליית שערו. זאת ועוד גם שר האוצר האמריקאי ג'יימס בייקר התייחס בשלילה לעוד עליות בשער הדולר, באומרו שזה יפגע במשק האמריקאי.

בעקבות התפתחויות אלה נחלש שערו של הדולר כאמור אם כי הוא עלה ביחס ליאן וזה בעקבות הפעולה של הבנק המרכזי של יפן, אשר מכר יאנים ורכש דולרים כדי להוריד את שערו של היאן.

גם בלירה שטרלינג היו התפתחויות דראסטיות. שערו של המטבע הבריטי ירד לשפל שבועי של 1.5875 דולר, ירידה של 2.5 אחוזים יחסית ליום הקודם וזה בעקבות היצעים מימושים חזקים ביותר. הלירה שטרלינג התאוששה יפה עד לסוף השבוע, כי המשקיעים הבינו שאין שום הצדקה לירידות שערים כל כך חזקות.

השינוי בשער הדולר

מטבע	שער	שינוי
ליש"ט בריטית	1.610	0
מרק גרמני	1.827	-0.1094
פרנק שוויצרי	1.515	-0.3289
פרנק צרפתי	6.095	-0.1638
גילדן הולנדי	2.0535	-0.3155
יאן יפני	146.3	+1.0359
דולר קנדי	0.7505	-0.6032
שקל ישראלי	1.606	+0.2497

מיפגש אופ"ק העלה מחירי הנפט

שרי הנפט של מדינות אופ"ק מכנסים בג'נבה לוועידה חצי שנתית שלהם ויש אפשרות שאחת מתוצאות הוועידה תהיה החלטה על הקטנת תפוקת הנפט ברבעון האחרון של השנה.

על פי המידע המגיע מהדיונים, מבקשות המדינות החברות להעלות את מחירי הנפט ולצורך זה לקצץ את התפוקה. על פי ההסכם שהושג בינואר השנה בוועידה הקודמת של אופ"ק, נקבעה תפוקה יומית של 15.8 מיליון חביות ליום. מכסת התפוקה זו לא נשמרה וכיום התפוקה מגיעה לקצת פחות מ־18 מיליון חביות ליום, בממוצע. אך בשוק מורגשת עצבנות שמא תחליט אופ"ק להוריד את התפוקה ועל ידי כך תעלה את המחירים ובינתיים רוכשים נפט למטרות השקעה.

עליה חזקה נרשמה גם במחיר התה, אחרי כמה חודשים טובים של ירידות מחירים חזקות. בסוף השבוע נמכר קילו תה ב־1.58 לישט"ס, עליה שבועית של 11.27 אחוזים וזה לאחר עליה בביקוש וירידה במשלוחים מסרי־לנקה. עליה נרשמה גם במחיר הקקאו ל־1314.5 לישט"ס הטונה, בגלל בצורת באיזור הגידולים במערב אפריקה. מלבד עליות אלה מרבית מחירי הסחורות האחרות ירדו: הזהב, הכסף והפלטינה בגלל העדר ביקוש השקעתי, מחירי המתכות הבסיסיות בגלל העדר ביקוש תעשיתי, ומחירי המזון בגלל העדר ביקוש צרכני.

מחירי הקומודיטיס

זהב (אונקיה)	447.80	דולר
כסף (אונקיה)	6.951	דולר
פלטינה (אונקיה)	552	דולר
נחושת (טונה)	994.5	ליש"ט
אלומיניום (טונה)	893	ליש"ט
קפה (טונה)	1257.5	ליש"ט
סוכר לבן (טונה)	181.2	דולר
גרעיני חיטה (בושל)	2.5975	דולר
כותנה (ליברה)	0.7143	דולר
נפט ברנט (חבית)	19.20	דולר
נפט דובאי (חבית)	17.25	דולר

נמשכת היציבות בשוקי האשראי

היציבות בשוקי האשראי נמשכה גם השבוע ולא היו שינויים מהותיים ברמת שערי הריבית בעולם.

בשוק ההון הדולרי לא זזו שערי הריבית. הריבית הקבועה, זו שמשתנת על פי החלטה של הבנק המרכזי או של הבנקים המסחריים לא שונתה וגם הריבית הניידת היתה ללא שינוי בחישוב שבועי.

הריבית על הקרנות הפדרליות אשר משקפת את רמת הנזילות במערכת הבנקאות האמריקאית היתה 6.63 אחוזים, בדיוק כמו ביום ששי בשבוע הקודם ואילו ריבית הליבור המשקפת את הביקוש והיצע לאשראי דולרי מחוץ לארה"ב גם היא היתה ללא שינוי בחישוב שבועי – 7.38 אחוזים.

במקומות אחרים היו תזוזות קלות. הריבית הניידת בבריטניה עלתה במקצת וזה בעקבות הירידה בשער הלישט"ס, אך גם בגלל העליה בביקוש לאשראי בממלכה המאוחדת.

במדינות אירופה, שהמטבעות שלהן מאוגדות במסגרת ההסדר המוניטרי האירופי היו ירידות קלות בשערי הריבית בעקבות מגמות סכניות.

בשוק ההון היפני אין שינויים וריבית הליבור־יאן היתה ללא שינוי – ארבעה אחוזים לשנה וזה למרות השמועות על כוונת הבנק המרכזי להוריד את שערי הריבית ביפן.

ריבית דולרית	
ריבית לנבחן שטרות	5.5
ריבית בסיסית (PRIME)	8.25
ריבית לקרנות פדרליות	6.63
ריבית ליבור חצי שנתית	7.38
ריבית ליבור – חצי שנתית	
ליש"ט בריטית	9.13
מרק גרמני	3.88
פרנק שוויצרי	3.94
גילדן הולנדי	5.56
יאן יפני	4

גם בגרמניה גרעונות תקציביים

מערב גרמניה נזהרה תמיד מהוצאות יתר ממשלתיות ודאגה לאזן את ההוצאות עם ההכנסות. מדיניות זו מבוססת על הפחד של הגרמנים מהאינפלציה עוד מתקופת ההיפר־אינפלציה של גרמניה לפני למעלה משישים שנה. למרות האזהרות של הבנק המרכזי, הבונדסבנק, גרמניה המערבית עשויה להכנס לעידן הגרעונות התקציביים, כדי להמריץ את כלכלתה, שכן בכוונתה לקצץ במיסים ב־14 מיליארד מרקים, דבר העשוי להגדיל את הגרעון התקציבי של הממשלה הפדרלית ל־50 מיליארד מרקים. בשנת 1986 הגרעון התקציבי הסתכם ב־11 מיליארד מרקים בלבד ואילו בשנת 1985 בכמעט אפס.

בבונדסבנק חוששים מאינפלציה, שכן הממשלה מתכוונת להגדיל את תקציבה בשנת 1988 למרות שהכנסותיה ממיסים יקטנו.

וול סטריט / שולה פרומר

מימוש רווחים לאחר עליות שיא

לאחר עליה רצופה של 11 ימים, כאשר בתוכם נשברים חמישה שיאים חדשים, נשברת המגמה במחצית השבוע. ההסבר המקובל – מימושי רווחים ותיקונים טכניים. העליה – כמגמה – מוסברת בעיקר במצבו היציב של הדולר ושוק אג"ח חזק. הבחורים – כתופעה – מצטמצמים בצרכה, במיוחד לאחר התנופה המבולבלת של האופציות. למרות זאת קיימת תחושה שהשוק מסתפר בתהליך הדרגתי אישי תוך אוירה חיובית.

בעקבות הגבוה של הדולר בשוקי המטבעות בעולם נותן תחושה ששוק המניות בוול־סטריט עומד בפני „בום" חדש של עליה. הסבר נוסף לאוירה הטובה – סיומו של הרבעון השני של השנה. משקיעים ובנהלי תיקים מעוניינים להציג נתוני סוף־רבעון חיוביים ומהדרים להיפטר מיתרות המזומנים שבידיהם על מנת לרכוש מניות. הרבעון השני של 1987 אופיין בעליה מרשימה של כ־145 נקודה, זאת בהשוואה להסגר הדלים של הרבעון הראשון.

המגמה החיובית נשברת במחצית השבוע, כאשר מרבית האנליסטים מברכים על התופעה. התאור „עייף" מתאים לתחושה הכללית של השוק, אם כי עדיין מוקדם לומר אם התופעה היא רמז לתיקון טכני ממושך או תיקון טכני רגעי המופיע באופן נורמלי לאחר כלכליים חיוביים (כמו מדד המודדים לצרכן שעלה עליות רצופות. עייפות השוק מתבטאת באגרסיביות פחותה, ופרסומים 0.3% בכאי) לא משפיעים על האווירה בשוק. פגישת שרי אופק בסוף השבוע בווינה יוצרת מצב של אי בעיות ומעט חוסר בטחון למרות שלא צפוי כל שינוי דרסטי במדיניות החברות.

מניות המכונות – בירידה, חברות שוק המשתנות בעליה ניכרת, מניות הבנקים בירידה על רקע מימושי רווחי שלושת השבועות שקדמו לנוכחי, כן נרשמת מגמה מעורבת בסקטור התעופה.

שערי מטבע חוץ ביום 30.06.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	+0.004	1.56	1.63	1.56	1.64	1.56	1.63	1.5990	1.6190	1.5990	1.6190	1.5980	1.6181	1.6088
1 מארק גרמני	+0.001	0.85	0.89	0.86	0.90	0.85	0.90	0.8742	0.8852	0.8747	0.8857	0.8737	0.8847	0.8790
1 ליש"ט	+0.016	2.50	2.62	2.53	2.65	2.53	2.65	2.5739	2.6061	2.5752	2.6074	2.5752	2.6076	2.5861
1 פרנק צרפתי	—	0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2621	0.2654	0.2622	0.2655	0.2617	0.2650	0.2634
100 ינים יפאניים	-0.004	1.06	1.11	1.07	1.12	1.06	1.12	1.0876	1.1012	1.0865	1.1001	1.0878	1.1015	1.0942
1 גולדן הולנדי	—	0.76	0.79	0.76	0.80	0.76	0.80	0.7763	0.7860	0.7770	0.7867	0.7757	0.7855	0.7810
1 פרנק שוויצרי	—	1.03	1.07	1.03	1.08	1.03	1.08	1.0527	1.0658	1.0534	1.0665	1.0516	1.0649	1.0583
1 כתר שוודי	—	0.24	0.26	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2504	0.2535	0.2506	0.2537	0.2500	0.2531	0.2517
1 כתר נורבגי	—	0.23	0.24	0.23	0.25	0.23	0.25	0.2385	0.2415	0.2383	0.2413	0.2381	0.2411	0.2396
1 כתר דני	—	0.22	0.23	0.23	0.24	0.22	0.24	0.2305	0.2333	0.2304	0.2333	0.2301	0.2330	0.2316
1 מארק פיני	+0.001	0.35	0.37	0.35	0.37	0.35	0.37	0.3590	0.3635	0.3589	0.3634	0.3585	0.3630	0.3611
1 דולר קנדי	+0.002	1.17	1.22	1.18	1.23	1.17	1.23	1.1985	1.2135	1.1992	1.2142	1.1979	1.2129	1.2066
1 דולר אוסטרלי	+0.003	1.08	1.19	1.11	1.19	1.11	1.19	1.1518	1.1662	1.1511	1.1654	1.1499	1.1644	1.1584
1 ראנד דרא"פ	+0.001	0.51	0.61	0.47	0.79	0.49	0.69	0.7798	0.7896	0.7889	0.7906	0.7889	0.7907	0.7857
10 פרנקים בלגיים	—	0.41	0.43	0.41	0.43	0.41	0.43	0.4197	0.4249	0.4210	0.4263	0.4210	0.4263	0.4236
10 שילינגים אוסטריים	+0.001	1.21	1.27	1.22	1.28	1.22	1.28	1.2420	1.2576	1.2448	1.2603	1.2428	1.2585	1.2585
1000 לירטות איטלקיות	+0.001	1.17	1.24	1.18	1.26	1.18	1.26	1.2060	1.2211	1.2068	1.2218	1.2051	1.2203	1.2124
1 סל"י (ECU)	+0.002	—	—	—	—	—	—	1.8107	1.8334	1.8085	1.8311	—	—	1.8218
1 דינר ירדני	+0.010	4.48	4.76	4.53	4.82	4.55	4.86	—	—	—	—	—	—	4.6173
10 לירות לבנוניות	—	—	—	0.12	0.13	0.08	0.11	—	—	—	—	—	—	0.1119
1 לירה מצרית	+0.002	0.65	0.69	0.71	0.76	0.66	0.72	—	—	—	—	—	—	0.7288

هكذا من الأصل

יום רביעי, ד' בתמוז תשמ"ז, 1 ביולי 1987

صحفنا من الداخل

● ה"לביא"

ההחלטות: תהליך רצוף מחדלים

הממשלה אמורה להחליט ביום ראשון הקרוב על עתיד פרוייקט ה"לביא". דו"ח מבקר המדינה על תהליך קבלת ההחלטות של הפרוייקט אינו מוסיף לו נקודות זכות. אף שהדו"ח אינו נוקט עמדה באשר לכדאיות ייצור ה"לביא" הוא חושף מחדלים, אינטרסנטיות, העדר חשיבה כלכלית, חוסר תיאום ודו"חות לא מהימנים – בפרוייקט, שהוא לכל הדיעות אחד המשמעותיים ביותר במשק מאז ראשית קיומו ואשר היקפו למעלה מ־6 מיליארד דולר.

כותרת הדו"ח מיוחדת לסוגיית "תהליך קבלת ההחלטות" בפרוייקט ה"לביא" למן ההחלטה המקורית על ייצורו בפברואר 1980 על ידי שר הבטחון דאז עזר וייצמן. משתמע מהדו"ח שיתכן והיה נמנע מעם ישראל הוויכוח הנוכחי על הפרוייקט ואובדן ההשקעות בסך של יותר כבמיליארד דולר שכבר נעשו בו, אם במועד קבלת ההחלטות היו מובאים השיקולים כולם בצורה מהימנה וכוללת, לרבות שיקולי תעסוקה, מימון וסיכויי היצוא לעומת חלופות אחרות.

בשלבים שונים של ההחלטות על ה"לביא" עסקו בו כל שרי הבטחון מאז 1980: עזר וייצמן, מנחם בגין, אריאל שרון משה ארנס ויצחק רבין. משקל רב למחדלים ביוחס לשרים הראשונים ברשימה. כך למשל עזר וייצמן: החלטתו על בניית ה"לביא" בפברואר 1980 לא נבחנה בהיבטים כלכליים ומשיקולי מימון ותעסוקה וגם לא נבדקו השפעות ההחלטה של פיתוח וייצור המטוס על שאר התכניות של מערכת הבטחון, מהיבטים של כלל צורכי המערכת כנגד תקציבים רב־שנתיים העומדים לרשותה. שבע שנים מאוחר יותר, לאחר שכבר הוצאו מיליארד דולר נעשית בדיקה כזאת המביאה את מערכת הבטחון וצה"ל להתנגד ל"לביא", במיוחד אם לא יובאו תקציבים נוספים לבטחון, כדי שלא ייפגע פיתוחם של אמצעי לחימה אחרים.

הדו"ח כגלה פערים משמעותיים בין ההחלטות להתרחשויות בפועל, חלקם גם בשל הערכות תקציביות מוטעות על עלות הפיתוח והייצור של ה"לביא" ושינויים שנעשו בתכולתו וביעודו המבצעי. למשל התברר כי אף על פי שהדרישה המבצעית של חיל האוויר חרגה מהתפיסה שאושרה ב־1980 על ידי שר הבטחון וועדת שרים לענייני בטחון, היא לא הובאה לאישור מחודש של הוועדה. המשמעות: התעשיה האווירית עסקה בפיתוח מטוס ברמה ובהיקף שלא הוחלט עליו.

מבחינה כספית, גם בשל הערכות חסר על עלות הפיתוח והייצור והפערים בין ההחלטות לביצוע – חלו חריגות משמעותיות בתקציב ה"לביא". למעשה, תקופה ארוכה לא נקבע אפיון סופי למטוס (לביא קטן, לביא גדול כפיר כשופר וכו') כך שהדרוזה למקבלי ההחלטות לקה בחסר. כתוצאה מכך, רק ב־1985 הובא בפני מקבלי ההחלטות המידע, כי למעשה כבר הצטברה חריגה של למעלה מ־100 אחוז בעלות הפרוייקט וכי בדיעבד התברר שהוא יקר ב־2 עד 2.5 מיליארד דולר מתוכנית חלופית של F-16.

לא כך היה הרושם בתחילה. בדו"ח שהכינה התעשיה האווירית במארס 1980 הוערך שמטוס ה"לביא" יהיה זול עד כדי 70 אחוז כמטוס F-16 של חברת ג'נרל דיינמיקס. דו"ח זה התברר כמרי אופטימי ולדעת מבקר המדינה מאחר והיה ידוע שהוכן על ידי התעשיה האווירית הנוגעת בדבר, לא ניתן היה לראות בו כבדיקה כלכלית אובייקטיבית מחייבת ויסודית שתפקידה לסייע בקבלת החלטות.

דו"ח מבקר המדינה עומד גם על אי שיתופו של משרד האוצר בתהליכי קבלת ההחלטות הקשורות ל"לביא", זאת למרות השפעתו המכרעת של הפרוייקט על משק המדינה. כתוצאה מכך, למרות הסתייגויות שהיו למשרד האוצר, הוזנו מקבלי ההחלטות במידע של גורמים הנוגעים בדבר, שלעתים היה חד־צדדי.

מדו"ח מבקר המדינה מתברר כי הגידול בעלות המשוערת של הפרוייקט נעשתה בששה שלבים: בכל שלב הוגש דו"ח המעריך את ההוצאה בסכום גבוה יותר. מהערכה ראשונית של פיתוח בהוצאה של כ־1.060 מיליארד דולר שהוגשה על ידי התעשיה האווירית באוקטובר 1980 קפצה ההוצאה לכ־2.410 מיליארד דולר ביוני 86' (הכל במחירי 1984).

הדו"ח מגלה כי מן ההיבט הצבאי גרידא העדיף צה"ל, ובראשו חיל האוויר כבר בתחילת דרכו של ה"לביא" מטוס שאינו דווקא "לביא" אלא חלופה אחרת, אך חלופה כזו לא נבדקה. גם החלופות שעמד להציע הממשל האמריקאי לא הבשילו עד לכלל הצעה מגובשת, בגלל ההחלטה שהתקבלה בראשית 1980 על ה"לביא".

גם ההחלטה שהתקבלה על מנוע ה"לביא" היתה פרשה בפני עצמה. דו"ח מבקר המדינה מעיר כי הבדיקה הכלכלית שקדמה להחלטה על המנוע לקתה בחסר, מאחר שלא עמדה על מלוא המשמעות של שינוי המנוע על המשך התוכנית ועל עלותה. התעשיה האווירית, שתחילה צידדה במנוע של חברת פרט אנד ויטני שינתה לאחר מכן את העדפתה למנוע של ג'נרל דיינמיקס והתיישרה על פי הערכת צה"ל מחשש שכפיית המנוע על צה"ל עלולה לפגוע בכל סיכויי תוכנית ה"לביא".

דו"ח מבקר המדינה מטיל ספק בשאלה האם כל אותם שיקולים ערכיים, שאינם נכללים בהשוואת ה"לביא" לעומת חלופות אחרות – פועלים לטובת המשך פרוייקט המטוס. בין השיקולים האלה שקשה לכמתם בכסף מונה הדו"ח את תרומת הפרוייקט לתעסוקה, תרומתו לטכנולוגיה, סיכויי יצוא, הסיכויים להקטנת התלות בארה"ב והיבטי מימון שונים לרבות האפשרות להמיר לשקלים חלק מכסף הסיוע.

בקשר להיבטים אלה מעיר הדו"ח כי כיום ברור ש־50 אחוז מייצור ה"לביא" אמורים להתבצע בארה"ב, דבר שיש לו השפעה מצמצמת על התעסוקה המקומית והערך המוסף של הפרוייקט והשפעה מרחיבה בכיוון התלות בארה"ב. כיוון שחלק גדול ממרכיבי המטוס, הטכנולוגיה המשמשת בייצורו ומימונו באים מארה"ב תהיה לכך השפעה שלילית על הקטנת התלות והסיכויים ליצוא חופשי מוגבלות השיקולים של ארה"ב.

מול סיכויי היצוא של ה"לביא" צריך היה, לדעת מבקר המדינה להציב את סיכויי היצוא של מערכות נשק חלופיות שהן זולות וקטנות יותר והמגבלות המדיניות עליהן חמורות פחות.

לסיכום: תהליך קבלת ההחלטות בפרוייקט ה"לביא" היה פגום, רצוף מחדלים ונעדר גישה כלכלית אובייקטיבית. הדו"ח אומר כי מקבלי ההחלטות הוזנו בנתונים שהיו לעתים מגמתיים, או הוצגו באופן מגמתי, דבר שפגע בהליך קבלת ההחלטות. ניתן היה לצפות גם ממשרד מבקר המדינה שיתעורר מוקדם יותר בקשר לפרוייקט זה, לפני שכבר הוצאו מיליארד דולר למימון פיתוחו.

למותר לציין כי משרד הבטחון והתעשיה האווירית חולקים על מרבית מסקנות הדו"ח ועל הקביעות הביקורתיות שלו. בתשובתם לביקורת, הם מציינים כי תוכנית ה"לביא", הזו מהגדרת הדרישה המבצעית על ידי חיל האוויר ועד היום, עברה בדיקה דקדקנית על ידי גופי משרד הבטחון וחיל האוויר, תוך מעקב צמוד של ועדות החוץ והבטחון של הכנסת, הן מההיבטים המבצעים טכנולוגיים והן מההיבטים הכלכליים. לטענת המשרד גם אנשי האוצר שותפו לתהליך קבלת ההחלטות ומנכ"ל האוצר עזרא סדן ועוזר השר יקיר פלסנר הסכימו לניתוח על הפרוייקט הצפוי כבר בסוף 81' ובעקבות כך הצטרף שר האוצר אריהו להחלטת שר הבטחון להמשיך בפרוייקט. משרד הבטחון מוסיף כי בשלב מסוים נוצר הרושם שאנשי האוצר אינם רוצים ומתחמקים מלקחת חלק בניתוח הכלכלי ובקבלת ההחלטות הקשורות בפרוייקט.

● משרד המשטרה

מחדלי מודיעין

מחדלים ביורוקרטיים בתחום עדכון חומר מודיעיני מסווג במחשבי יחידות המודיעין של המשטרה נחשפים בדו"ח המבקר. ממצאי הביקורת מצביעים על כך שביחידות שנבדקו קיים פיגור מצטבר של יותר מחודש מקבלת החומר המודיעיני עד להזנת נתוניו למחשב. חלק מרכזי המודיעין לא קיבלו הכשרה מתאימה לתפקידים והדבר נתן אותותיו בדרכי ההפעלה של מקורות המודיעין ובטיב הידיעות שנשאבו ממקורות אלה. הקשר עם המקורות המודיעיניים הקבועים לא תמיד היה רצוף ולעתים עברו מספר חודשים בלי שקיים קשר עימם. תיקי היעדים המודיעיניים לא תמיד נוהלו בהתאם להוראות ולנהלים. בחלק מן היעדים היתה תדירות הביקורים של אנשי המודיעין נמוכה. חלק ניכר של הידיעות המודיעיניות טופל באיחור ומסתבר כי למשך הזמן יש השלכה על טיב תוצאות הטיפול בידיעה המודיעינית.

בתגובתו מציין השר הממונה כי הליקויים תוקנו והוצאו הנחיות לגבי אי־הישנות הליקויים שצויינו.

הדו"ח מתייחס בחומרה רבה למצב מחלקות המודיעין בשירות בתי הסוהר. מתברר כי מחלקת המודיעין של השירות לא הוציאה נהלים והנחיות במשך עשר שנות קיומה. יתרה מזאת, לא תמיד מונו לתפקידי הקמ"נים האנשים המתאימים ביותר: לעתים מונו קצינים שהיה צורך לפתור את בעיית שיבוצם. מעולם, מציין המבקר, לא קיים שירות בתי הסוהר קורס לקציני מודיעין. כמו כן כרטסות המודיעין למשל לא היו מעודכנות ונמצאו בהן ליקויים רבים.

הביקורת ערכה בדיקה בענף ביטחון שדה של שירות בתי הסוהר. היא נסבה בעיקר סביב נושא טוהר המידות ושיתוף פעולה פלילי בין סוהרים לאסירים. לדעת ראש מחלקת המודיעין בשירות, שעימו שוחחו אנשי מבקר המדינה, "בכל היחידות קיימים משתפי פעולה – זהו נגע המערכת". שיתוף הפעולה מתבטא בעיקר בהברחת סמים או משקאות חריפים על ידי סוהרים תמורת כסף המשולם להם בחוץ על ידי קרובי האסירים. חלק ניכר מהמידע בתחום זה מגיע מקרב האסירים או במכתבים עלומי שם. המבקר טוען כי הענף עוסק בהיקף נרחב של בדיקות ותחקירים לסוגיהם ואיננו מסוגל לתכנן את פעילותו לתקופה סבירה מראש. למעשה, יש כאן פעילות של "כיבוי שריפות" ומעבר מנושא לנושא לפי הלחצים.

במחלקה לחקירות פנים של משטרת ישראל סובלים תיקי חקירה מ"סחבת", הנמשכת כמה שנים. הסיבה היחידה לוקה במחסור חריף בכוח־אדם.

מבקר המדינה מציין, כי על פיקוד אגף החקירות לדאוג שבעתיד לא יצטבר פיגור שאי אפשר להתגבר עליו ללא מבצעים מיוחדים ובטיפול מאוחר וחלקי בלבד.

בדו"ח השנתי של משטרת ישראל אין מתפרסמים נתונים על מספרי המעצרים ולא על אורך תקופות המעצר. הדבר פוגע בזכות הציבור לדעת את היקף המעצרים שהמשטרה מבצעת. אומנם ברור כי בשנים האחרונות קטן מספר מעצרי־השווא שמבצעת המשטרה, אך יחד עם זאת מציין המבקר כי נמצאו גם מקרים הפוכים – חשודים נחקרו ונכלאו להמשך חקירה, אולם במשך תקופת הכליאה לא נעשתה פעילות חקירתית כלשהי (חקירה נוספת של החשוד, מסדר זיהוי או חקירת עדים), או שזו לא הביאה לשיחרורם סמוך לסיום החקירה אף כי היה מקום לכך.

המבקר מציין כי אין בידי המשטרה סטטיסטיקה תקופתית השוואתית – מספר כתבי האישום שהוגשו לעומת מספר המעצרים שבוצעו – ולכן לא ניתן להסיק בכמה מהמעצרים אפשר היה לוותר על הכליאה.

המבקר מציין לגנאי את הזנחת הטיפול בתנאי הכליאה השוררים במיתקנים מסויימים – בית־המעצר "הקישון" באיזור חיפה ובית־המעצר בבאר־שבע – אך מציין לשבח את שיפור תנאי הכליאה בבית־המעצר באבו־כביר.

בתשובתו למבקר מציין שר המשטרה כי בית־המעצר בבאר שבע שופץ בעת האחרונה. באשר לבעיית כליאתם של עצירים ללא סיבה – הוצאה הנחיה למניעת הישנות מקרים של מעצרי שווא, כמו אלה שהובאו בדו"ח.

● משרד העבודה

עבריינים כמדריכים

עבריינים המעורבים בפעילות פלילית מועסקים כעובדי חברות הנוער המטפלים בבני נוער ומבוגרים בני 14־25, מגלה מבקר המדינה. חלק מעובדי חברות הרחוב באים במגע עם סמים.

יש קטינים, חסרי מסגרות של לימודים או עבודה, שנמסרו לפיקוחם של קציני מבחן בגלל עבירות של שימוש בסמים ועבירות אחרות. במהלך הטיפול בהם התברר שהם ממשיכים להשתמש בסמים. הבעיה לא טופלה כראוי, והנערים לא נגמלו מהשימוש בסמים.

מעיון בתיקי חוסים במוסד "נווה חורש" התברר, שהמעון מחוסר כלים ואמצעים לטפל בגמילה של נערים שהתמכרו לסמים. חוסים במעון "מצפה ים" המכורים סמים לא טופלו כנדרש וסיכנו בהתמכרותם זו חוסים אחרים השוהים במחיצתם. המבקר מגיע למסקנה שהמעונות אינם מסוגלים להתמודד עם בעיית השימוש בסמים. הוא מציע להקים מסגרת מרכזית שתטפל במומחיות הדרושה במכורים לסמים.

שר העבודה והרווחה, משה קצב, מציין בתגובתו על הממצאים: "שירות המבחן לנוער מטפל במשתמשי סמים, שהם בדרך־כלל צרכנים של סמים קלים ואינם מחייבים טיפול לשם גמילה. לגבי הנערים המסויימים שיש צורך בטיפול מתמחה בהם, יפעל שירות המבחן להגביר את ההשתלמויות לעובדים לגבי הנערים הבעייתיים, כדי לאפשר להם התמחות רבה יותר".

● צה"ל

חוסר משמעת – והתוצאות

לראשונה בדק דו"ח המבקר את נושא המשמעת בצה"ל. מימצאי הבדיקה הזאת כבר מטלטלים את הצבא זה כמה חודשים, מאז נודעו עיקרי הדברים והועברו לעיונם של בכירים במערכת. הדו"ח בעניין זה פורסם אתמול – בעיצומם של נסיונות לשרטט מחדש קווי התנהגות לאכיפת משמעת בצבא – ומימצאיו חמורים ביותר.

צוות מבקר המדינה בדק גופים שונים – לשכת הרמטכ"ל, אגפי המטה הכללי, מפקדת חילות־השדה, מפקדות חילויות ראשיות וכן מפקדות פיקוד הצפון והמרכז (על עוצבותיהן ויחידותיהן). המבקר בדק את האינדיקטורים לרמת המשמעת – הליכים משפטיים וביצוע פקודות ואכיפתן. כמו־כן נבדקו ההשלכות השליליות של חוסר משמעת – על פעילות מבצעית, על תאונות ועל אבטחת נשק ותחמושת.

הדו"ח מותח ביקורת נוקבת ביותר על ליקויים שנחשפו בתחום הטיפול בפקודות בנושא משמעת – ידיעה, תיוקוד, ביצוע ואכיפה. הוא מצביע על הוראות של דרגים גבוהים – הרמטכ"ל ומפקדים בכירים – שלא בוצעו, בגלל היעדרם של נוהלים (אכיפה ודיווח־ביצוע) מסודרים. בנושא אכיפת ביצוע־הוראות, קובע המבקר: "התגובה המשמעתית שיש לנקוט במקרה של אי־קיום הוראה, או אם בוצעה ברשלנות, היא לבקש הסבר, לברר עובדות, ולהטיל עונש במידת הצורך. ויתור על אכיפת הוראות מסייע להתפשטות נורמות שליליות בעניין הזה לקיימן.

הדו"ח מציין כי "ביקורת שערך המבקר בשתי מחלקות של אג"א, במחלקת אג"ם במפח"ש ובמחלקת אג"ם בפיקוד הצפון, מצביעה על ליקויים". לדברי צוות המבקר, עלו ליקויים אלה באבדן חיי אדם ואמצעי לחימה, ובנזקים אחרים. על־פי הנתונים עולה, כי בשנת 1985 היה רכב צבאי מעורב ב־287 תאונות דרכים עם נפגעים – המספר הנמוך ביותר מאז 1978. מספר תאונות האימונים בשנת 1985 היה זהה למספרן בשנת 1984 – וקטן ב־15% ממספר התאונות בשנת 1983. לעומת זאת, גדל מספר הנפגעים בשבעה אחוזים לעומת שנת 1983 ובחמישה אחוזים בהשוואה לשנת 1984.

"בניגוד לתפיסה הרווחת, לפיה משמעת מזוהה בעיקר עם הקפדה על כללי לבוש ועל הופעה חיצונית של חיילים – פירושה האמיתי הוא ציות לפקודות בכל התחומים. מכאן מתבקש, כי אחריות המטה הכללי לטיפוח המשמעת תהיה בכל תחומי פעילות הצבא. האחריות לקיומה של משמעת בצה"ל מורכבת מאחריות ישירה של המפקד, בכל דרג שהוא, ומאחריות־מטה עקיפה...", כותב המבקר ומוסיף: "בדרג המטכ"ל אין אחריות מרוכזת מתוך ראייה כלל צה"לית להתמודדות עם עניינים מתחום המשמעת ששורשיהם והשלכותיהם חורגים אל מחוץ לתחומי האחריות של היחידות...". הדו"ח מזכיר עשרות פעמים של העלאת נושא התרופפות המשמעת בפורומים הבכירים ביותר – בעיקר בדיוני מטכ"ל – ואת העובדה שבשיחות עם עשרות מפקדים בכירים הביעו אלה את דעתם, שהנושא פרוץ ודחוף מאוד.

המבקר קובע כי חוסר המשמעת הינו הגורם העיקרי לתאונות. הוא בדק מחצית מהתיקים המתייחסים לתאונות החמורות ביותר (מסוגים שונים), ובדיקתו מעלה כי 76 אחוזים מהנפגעים נפגעו בתאונות שנגרמו עקב אי־מילוי הוראות או עקב התרשלות. מרבית הנפגעים נפגעו בתאונות דרכים, אימונים, נשק, התחשמלות, נפילה וטביעה. רק 15% נפגעו בפעילות מבצעית. "התוצאות הקטלניות של חוסר המשמעת מחייבות היערכות כוללת להתמודדות בתופעה, ולא רק טיפול בבעיות הספציפיות של בטיחות בדרכים או של בטיחות באימונים", כותב המבקר.

במאי 1985, למשל, קבע המטה הכללי לגבי הסיירות המובחרות כי חייליהן שיתפסו בהופעה מרושלת יעזבו את היחידה ויועמדו לדין. המבקר קובע, כי הוראה זו לא בוצעה כלל – למרות תזכורות. "הוראת הרמטכ"ל התמוססה במהלך ביצועה, ולא שימשה כמנוף לשיפור ההופעה החיצונית של חיילי הסיירות בפרט ושל צה"ל בכלל", קבע הדו"ח.

אי־סודרים – יחידת אחזקת המטוסים המרכזית של חיל האוויר – הדרג הגבוה ביותר לתחזוקת כלי־טיס ושיפוץ מכלוליהם – נבדקה אף היא. ביחידה זו משרתים אלפי חיילים ואזרחים עובדי צה"ל. המבקר מצא כי בשנים 85־1984 לא עמדה היחידה בתוכנית־העבודה השנתית, מבחינת מספר המטוסים שבוצעו בהם עבודות אחזקה ושינויים. גם משך ביצוע העבודות היה ארוך מן המתוכנן. תוכנית־העבודה לשיפוץ פריסים, שהכינה מפקדת חיל האוויר, היתה שגויה ולא נעשה בה שימוש. היחידה פעלה על־פי תכנית שהכינה בעצמה, ללא אישור מפקדת החיל וללא בקרה מטעמה. בשנת 1985 היה השיעור הממוצע של ניצול כוח האדם – 75 אחוזים בלבד. המבקר מצא, כי באחת המחלקות ביחידה משתמשים בחומרים רעילים לצורכי עבודה. לדעתו עלולה להיווצר תקלה, שיכולה לסכן את העובדים וסביבתם. נמצאו ליקויים רבים בהיערכות היחידה לאפשרות של תקלה כזאת. ביחידה מבוצעת בדיקה מסויימת בעזרת מיכשור הפולט קרינה מסוכנת. הביקורת העלתה ליקויים בשמירה על הבטיחות ומצאה כי הבדיקות השנתיות אינן מבוצעות כנדרש.

גם בחיל הים נערכה בדיקה. בדו"ח שנתי קודם חשף מבקר המדינה את עובדת הימצאותה של כמות גדולה של חומרי־נפץ במצבור של חיל הים. בניגוד לכל ההוראות, מצוי המצבור בסמוך לשכונות מגורים. המבקר קבע אז כי המתקנים מהווים סיכון בטיחותי חמור לסביבה האזרחית המתפתחת. שנתיים מאוחר יותר, מוצא המבקר שלא נעשה כל צעד ממשי לביטול הסיכון – וכי הסכנה גברה, ככל שהולכת ומתרבה הבניה האזרחית בקירבת המיצבור. המבקר רואה זאת בחומרה רבה – וקורא למערכת הבטחון לנקוט צעדים מיידיים לפינוי המתקנים, נוכח הסכנה הבטיחותית הגדולה.

פרק נפרד עוסק ביישום המלצות שעלו מחקירת שריפה במבנה מגורים. בשריפה, שאירעה בחודש דצמבר 1985, נספו שמונה חיילים ונפצעו שבעה. לאחר האסון מונה צוות־בדיקה, בראשות קצין בדרגת תא"ל. בנובמבר 1986 בדק משרד המבקר את יישום המלצות צוות הבדיקה והמלצות הפרקליט הצבאי הראשי. בעת ביצוע הביקורת, עדיין לא נקבע תקן־מחייב – בתיאום עם מכון התקנים – לעמידות מבנים בפני אש. התברר, כי עוד בפברואר 86 הגיש יועץ־הבטיחות – שהועסק על־ידי מרכז בינוי – חוות־דעת והמלצות־על, המסתמכות על תקן אמריקאי למבנים מן הסוג שנשרף. מרכז בינוי, שבחן את העלות הכלכלית של המלצות אלה, קבע כי ההשקעה במבנים המיועדים למגורים תגיע ל־1.3 מיליון דולאר. בינואר 1987 הודיע אג"א למשרד המבקר כי נושא התקינה מצוי עדיין בבחינה. צוות הבדיקה המליץ להתקין גלאי־עשן בכל מבני המגורים – וכבר בפברואר 1986 נרכשו 3000 גלאים, שהותקנו לאחר בחינה. בשנת 1987 עומדים לרכוש עוד 2000. ההמלצה להסיר את הסורגים, כדי לאפשר דרכי מילוט במקרי דליקה, בוצעה במלואה.

> בהכנת עמודים אלה השתתפו סופרי "דבר" (לפי סדר הא"ב): מריה אבנימלך, אמנון אבנר, אריה ארד, חיים באור, דני גוב, דנקה הרניש, טלי ליבנר, דוד מרשיוב, יעל פישביין, יקיר צור, טובה צימוקי, נתן רועי, דני רובינשטיין, דוד שרביט

● משרד הבטחון

ביזבוזים

מבקר המדינה בדק במשרד הביטחון בין השאר את אגף הכספים ואגף התקציבים בעניין הרכב עודף ההרשאה בתקציב של כל אחת משנות התקציב 1983־1985 שהועבר לשנת כספים עוקבת: נערכה סקירה של ההוצאה למעשה בשנת הכספים 1985 ושל תהליך אישור התקציב לשנה שאחריה; נערכה ביקורת על ביצוע תקציב חיל האוויר, במסגע מקומי, לשנת הכספים 1984 ועל ביצוע תקציב החינוך לשנת הכספים 1985. עוד נבדקו ביצוע הגבלת התקשרויות, נבדקה ההתקשרות עם מפעלים תעהלי הקמת מערכת כלשהי, הזמנת נעליים במנהל הרכשה, נוהלי קבלת החלטות בצה"ל ובמשרד בקשר להקמת מבנים, קשרים עם קבלנים ועוד. הביקורת העלתה הוצאות כספים בלתי בדוקות, לא מבוססות, ללא מעקב, ללא תכנון רב־שנתי בתחומים חיוניים כמו הקצאת שטחי אימונים לצה"ל ובאי־סדרים לא מעטים.

בבדיקה של תקציב חיל האוויר העלה המבקר כי אי־תקצוב מספיק של התייקרויות בגין עבודות משנים קודמות, וקיומו של מלאי עבודות משנים קודמות בתעשיה האווירית בהיקף של 70 אחוז מהתכנון השנתי, שעבורן שילם החיל סכומים גבוהים, גרמו חריגות בתקציב חיל האוויר בשנת הכספים 1984. המבקר מציין שהמסקנות הוסקו וביצוע תקציב 1986 יהיה אבן בוחן להצלחת האמצעים והשיטות בהם נקטו החיל ואגף התקציבים במשרד הביטחון למניעת היווצרות גרעונות.

כך גם בעניין בדיקת הקמת מבני משרדים בקריה, שעלותם כ־9.6 מיליון דולר ושהוקמו, לדברי המבקר בעקבות החלטה לפתרון צפיפות בדיור שלא הוכחה. דיון חוזר על עצם הצורך בהקמה נעשה כשהעבודה היתה כבר בעיצומה וביטולה היה גורם הפסדים כספיים גדולים. תקציב ההוצאות להקמה נכלל בתקציב הביטחון ללא גילוי של העובדה שהוקצבה לפרוייקט "ייעודי", כלולים גם מבני המשרדים שאינם חלק ממנו וגם אינם דרושים לפרוייקט. דבר ההקמה של מבני המשרדים לא הובא לידיעת משרד האוצר והוועדה המשותפת של הכנסת ומליאה לא קיבל את אישורה המוקדם.

בבחנו פרוייקט של צה"ל באחריות ביצוע של משרד הביטחון, מצא המבקר תקלות ומהן גזר על נוהלי הקמת פרוייקטים בכלל. המבקר קובע כי על מטות פרוייקטים לבצע מעקב תקציבי שוטף וצמוד, ולעדכן באופן שוטף את ההזמנות כדי למנוע שהקצבות המיועדות למטרות מסויימות ינוצלו לכיסוי התחייבויות אחרות. המבקר מצא כי אין במסמכי משרד הביטחון ביסוס לבדיקה מפורטת של הסכום שהתחייב המשרד לשלם לקבלן הראשי, 8 מיליוני דולר, ועל המשרד לתת ביסוס מפורט במסמכים לכל מרכיב שהוא משלם כדי לאפשר בדיקה מפורטת של סבירותו.

בחודשים נובמבר ודצמבר 1985 בדק המבקר 71 הזמנות לאספקת נעלי צבא לגברים ולנשים שמסרה מחלקת הנעלה וחגור במערכת ההספקה במינהל הרכשה והייצור של משרד הביטחון בין השנים 1980–1985 וערכן בשקלים היה שווה ערך לכ־22 מיליוני דולר. לדעת הביקורת קיים חשש של הידברות מוקדמת לתיאום עמדות של יצרנים לפני הגשת הצעותיהם ועל משרד הביטחון להשהות מסירת הזמנות נוספות עד לסיום הבדיקה בעניין זה. "במשך תקופה ארוכה לא ערך המשרד בדיקה של עלויות ייצור נעליים ותוצאות בדיקות שנעשו לאחר זמן העלו שהמחירים ששילם המשרד בעד רכישת הנעליים עלו בהרבה על עלותן וגרמו הפסדים של מאות אלפי דולר", קובע המבקר.

בסודרי ההתקשרויות של משרד הביטחון עם הרשות לפיתוח אמצעי לחימה, מוצא המבקר שיבושים, חריגות ממסגרות התקציב ומהקצאות, ותקלות אחרות שתוצאותיהן בזבוז כספים. חלק ניכר מהבעיה טמון בעובדה שרפא"ל הינה גם יחידת סמך של משרד הביטחון והמשרד הוא גם לקוח עיקרי שלה. נוצרים ניגודים וכפילויות אינטרסים.

● המינהל האזרחי בשטחים

שחיתויות אצל קמ"ט פנים

- ליקויים חמורים בגביית מסים מערבים ומיהודים גילה המבקר בפעולות קציני המטה במנהל האזרחי בשטחים. המבקר חושף שאיבת יתר של מים בשטחים ואי סדרים בפעולות הממונה על הרכוש הממשלתי ורכוש הנפקדים. כן מגלה המבקר מתן טובות הנאה, רשלנות וכספים הנעלמים מ"אגודת הכפרים", פיגורים וחוסר מדיניות תכנון ברורה כנוגע לבנייה ואי קיום נוהלים מסודרים במועצה האזורית (של המתנחלים) "מטה בנימין".

● מיסוי: בשטחים גובים "מס בלו נוסף" המקביל למס ערך מוסף בישראל. המבקר מגלה שהביקורת והפיקוח על גביית המסים לא הצליחו לבצע את תוכניותיהם. נתפסו מאות עוסקים שלא רשומים במערכת ונפתחו להם תיקים אבל התפשרו איתם ורבים מפסקי הדין נגדם לא בוצעו. חוסר הסדרים בגביית מס ואכיפת פסקי דין היו במיוחד בתחום הסחר והתיווך במקרקעין. המדובר בסוחרים ישראלים וערבים שביצעו או נחשדו בעבירות חמורות בהיקף כספי גדול.

● רשויות הבניה: המבקר מקדיש תשומת לב גם לאזרחים ישראלים הנרשמים בשטחים ומבצעים בהם עסקות. לאלה נתנו אפשרות להירשם לצורך גביית המע"מ או בישראל או בשטחים ומסתבר שחלק מהם ניצלו את המצב לרעה והתחמקו מרישום.

● מים: חרף פעולות הפיתוח הנרחבות, יש רשלנות בפיקוח על השאיבה שהביאה לשאיבת יתר וחריגות ניכרות מהמכסות שנקבעו.

● הממונה על רכוש ממשלתי ונטוש: עבודתו חלקית בלבד. היחידה מנהלת בפועל רק 10 אחוזים מנכסי הנפקדים והשאר מוחזק בידי קרובי משפחה של הנפקדים. מחוסר תקציב וכוח אדם לא מצליח הממונה לקיים פיקוח על כל הנכסים שהוא מופקד עליהם. רק 52 אחוז מהקרקעות שנחשבות רכוש ממשלתי מוסדרות ורשומות כדין כבעלות המדינה ולממונה אין נתונים מרוכזים על הקרקעות שבאחריותו. כמו כן אין לממונה מידע מספיק בדבר ניצול הרכוש הממשלתי על ידי גורמים שונים.

סופר "דבר" מעיר כי רשויות המדינה ניסו בשנים האחרונות להפוך את כל הקרקעות הלא־מעובדות ולא מוסדרות בשטחים לאדמות מדינה. לצורך זה יש צורך במשאבים גדולים של צוותי מדידה ורישום.

● קצין מטה לענייני פנים: הממצאים החמורים ביותר בדו"ח הם בתחומי פעולתו של קצין המטה (קמ"ט) לענייני פנים. בלשון יבשה ומעודנת יחסית מספר הדו"ח על השחיתויות ב"אגודת הכפרים" שחלקן הוסל מאז הכנת הביקורת, אי הסדרים במתן רשיונות בניה (יש להוסיף כי לפני כחצי שנה נפתחה חקירה משטרתית בחשדות לשחיתות של הפקידים הערבים והיהודים המועסקים בקמ"ט פנים, ועבודת היחידה המעניקה רשיונות בניה לערבים מוקפאת מאז). רמזים לכך נמצאים בדו"ח הביקורת. אין מדיניות תכנון ברורה, אין תוכניות מאושרות, ניהול לשכת התכנון לקוי בגלל אי תיאום בין מנהל הלשכה והממונה על התכנון (שאחד מהם הושעה בינתיים מעבודתו). למתכננים ניתנות הוראות סותרות וחוות דעת סותרות גם לראשי המנהל האזרחי.

המבקר מוסיף ומצביע על ליקויים חמורים בפיקוח על העיריות וכן על המועצות הכפריות. לדעתו יש לעיין במתן מענק מוניציפאלי לכפרים כדי שיוכלו לתת שרותים ולהסדיר את עבודת המוכתרים. מסתבר שגם הדיווחי הפיקוח על בניה יהודית (והתנחלויות) בשטחים לקוי. ניתנים רשיונות בניה שאין להם תוקף והסיכום נדמה על פי הדו"ח שבתחום הבניה שוררת ביהודה ושומרון אנדרלמוסיה. (אם כי המבקר איננו משתמש בכינוי זה).

● סמים

לא ידעו, לא חקרו נכשלו בטיפול

בארץ יש 15,000 נרקומנים ו־200,000 משתמשים בסמים באורח חד פעמי ומזדמן, אך רק כ־500 מהם מטופלים ומשוקמים בצורה מסודרת. חוסר התיאום בין המשרדים השונים העוסקים בסמים, כמו משרד העבודה והרווחה, משרד החינוך והתרבות ומשרד המשטרה, הוא עקב אכילס של הטיפול הכושל.

דו"ח מבקר המדינה מגלה כי נגע הסמים פוגע באורח קשה ביותר בעיקר בצה"ל, אך אין על כך ממצאים מדוייקים. המשתמשים שידועים לצבא הם אלה העומדים לדין, כ־400 כתבי אישום לשנה, לאחר שנחשפו על ידי מחלק הסמים במשטרה הצבאית. אולם אין לצבא רשימה של כלל נוטלי תחליפי הסמים (אגודל). אין גם תקן לאיש מודיעין בתחום הסמים במשטרה הצבאית היכול לכוון את הפעילות הדרושה בתחום זה כמו תוכנית איסוף, גיוס מקורות, וניתוח מידע בתחום הסמים. על רקע מצב זה בולט מחדל הדרכתה של הצבא.

המבקר קובע: המדור (מדור הסמים במשטרה הצבאית) מיעט לערוך חקירות סמויות תוך הפעלת אמצעים מיוחדים. בשנת 1985 כמעט שלא הופעלו כלבי סמים ביחידות הסודות. רוב החקירות שניהל המדור בשנה זו היו גלויות ולא מורכבות. המדור גם לא הכין תוכנית עבודה לשנת 1985 לביצוע פעולות מנע. לא נקבעו הסדרים מספיקים שיאפשרו לרכז את הפעילות ולאגור את המידע הדרוש.

המשטרה היא המופקדת על אכיפת החוק ותפקידיה כוללים מניעת יבוא הסם, הסחר, האחזקה והשימוש בו והעמדת העבריינים המעורבים לדין. המשטרה תפסה בשנת 1985 4500 ק"ג חשיש, 6.8 קילוגרם הרואין ונפתחו 2800 תיקי סחר בסמים ו־5200 תיקים למשתמשים. המבקר מותח ביקורת על המשטרה אשר עד סיום הביקורת לא השלימה הכנתו של "חומר תורתי" על מאבק בסמים. מדור הסמים במטה הארצי (שהוא יחידת מטה מודיעינית האחראית מבחינה מקצועית לפיתוח תורה בנושא המאבק בסמים), לא ערך פיקוח מקצועי ובקרה על דרכי עבודתן של היחידות העוסקות בנושא בשטח. למדור לא היו, למשל, פרטי מידע מפורטים על סוגי הסמים שנתפסו דבר שמנע הוצאת סקרים מודיעיניים.

המבקר מציין פרט שסוקר בהרחבה בעיתונות והוכחש פעמים רבות: "במחוז תל־אביב טופלו רק כמחצית מהידיעות המודיעיניות בנושא הסמים. כן היה ידוע במחוז על פעילותן של עשרות תחנות סמים במשך תקופה ארוכה אולם לא נעשה דבר להפסקת פעילותן."

המשטרה, אומר המבקר, הכריזה על הלחימה בסמים כיעד מועדף אולם בהיערכותה בשטח הוזנח הטיפול ברמת ההפצה הקמעונאית של הסמים ולא נעשה די למניעת החדרתם לארץ. בשירות בתי הסוהר המצב טוב יותר מאשר במשטרה. השב"ס נתן דעתו לבעיית הסמים עוד בשנת 1975 והחל בביצוע פרוייקט טיפולי בנגועי סמים במסגרות המרכז לבריאות נפש שליד שב"ס. אולם שב"ס לא קבע תוכנית כוללת בנושא הסמים בתחום ההדרכה, ההסברה, הביטחון ואכיפת חוק. בשב"ס אף לא נמצאו נתונים מרוכזים על נגועי הסמים ועל התפלגותם לפי בתי הסוהר ולפי רמת הטיפול שהם מקבלים ותוצאותיו.

המבקר דן בדו"ח שנתפרסם בשנת 1978 בבעיה והמליץ על הקמת ועדה בין־משרדית לטיפול. בתוכנית אב משנת 1983 המליץ להקים רשת סמים אולם היא לא הוקמה. מטה המאבק בסמים הוקם במשרד העבודה והרווחה אך תרומתו היתה שולית. במשרד הבריאות לא נערך מחקר מקיף על ממדי הבעיה. משרד החינוך לא ידע כמה בני נוער משתמשים בסמים. קיים, על כן, פיגור בגיבוש דרכי ההתמודדות החינוכית ועיצוב תוכניות המניעה החינוכיות. גופים שהוקצבו במשרד החינוך עוד בשנת 1982 לצורך קידום ההסברה בתחום הסמים לא פעלו מעולם בקרב בני נוער.

אפס סיכויים לטענות של חולים

לאפס שואפים סיכויי חולה הטוען נגד רופא או אחרים, הנמנים עם צוותים רפואיים או פרה־רפואיים, ומחפש את הצדק בדרך קובלנה למשרד הבריאות. "לפי קצב הטיפול בקובלנות עד כה, יעברו שנים רבות עד שיסתיים הטיפול באלה שכבר הוגשו" – קובע דו"ח המבקר. בעת הביקורת נמצאו במשרד קובלנות שעוד לא התחיל בהן כל טיפול: אחת משנת 1980 ותשע מ־1983 נגד רופאים; חמש מ־1983 נגד רוקחים ואחת מ־1981 נגד אחות. בסך הכל מצא המבקר קובלנות לא מטופלות במשך שנים: 58 נגד רופאים, 15 נגד רופאי שיניים, חמש נגד רוקחים ושבע נגד אחיות ואחרים.

יותר כשליש מתיקי התלונות שנבדקו והתייחסו לטיב טיפול רפואי, תשובת המשרד ניתנה למתלוננים כשנתיים מקבלת התלונה. הועלו מקרים, שהתשובות של המשרד למתלוננים לא תאמו את הצעדים שנקט בעקבות תלונותיהם. נמצאו מקרים, שוועדות בדיקה ציינו חוסר תיעוד או אבדן של מסמכים ואפילו תיק רפואי שלם, וסירוב עובדים ומוסדות רפואיים להמציא מסמכים; לא ננקטו צעדים נגד מנהלי אותם המוסדות, כאחראים להימצאות תיקים ומסמכים רפואיים כחוק.

הדו"ח משקף גם את המציאות העגומה בתחום מאגר כוח אדם רפואי. "בארץ יש רופא אחד ל־400 תושבים, שיעור בין הגבוהים בעולם". אין איזון גיאוגרפי מספיק בהתפלגות מקומות המגורים של הרופאים ואין איזון בין מקצועות הרפואה שלהם. יש מחסור ברופאים בנגב ובגליל וברופאים במקצועות אחרים (גריאטריה, פתולוגיה, הרדמה, רנטגן ואיזוטופים).

בהערות שרת הבריאות לממצאי מבקר המדינה בנוגע לטיפול המשרד בתלונות ובקובלנות נאמר, כי באחרונה ננקטו מספר צעדים להחשת הטיפול. בין השאר מונתה פקידה, המרכזת את כל עבודת המזכירות הקשורה בקובלנות, ומונתה פרקליטה המרכזת את כל הקשור בטיפול בבחינה מקצועית. בנושא מאגר כוח אדם רפואי במדינה העידה שרת הבריאות, בין היתר, כי באפריל השנה הוקם צוות היגוי שתפקידו לבחון ולתכנן את מערך כוח האדם במערכת הבריאות וגם נתמנתה ועדת משנה שתבחן את ההיבטים האופרטיביים של נושא זה.

● משרד האוצר

עלות סמויה הגבילה הוצאות הממשלה

במסגרת הסיוע הממשלתי שניתן לענפים ולמפעלים במצוקה לאחר הפעלת התוכנית הכלכלית מיולי 1985, אישרה הממשלה בסוף מארס 1986 גם תוכנית הבראה וסיוע לסולל בונה. במסגרת הסכם הסיוע נקבע בין היתר כי חברת העובדים, שהיא הבעלים של סולל בונה, תגדיל את הון המניות של החברה בארבעים וחמישה מיליון דולר. לצורך זה הסכים האוצר שחברת העובדים תמכור מניות בנקים שהיו ברשותה. זו פנתה לאוצר בבקשה לאשר לה למכור את המניות בשוק או ישירות לממשלה. האוצר, משיקולים של מיחזור פדיון מניות הבנקים, נמנע ממתן ההיתר.

לאחר הסדר מניות הבנקים הוגדרו המניות שבידי חברת העובדים כמניות "נוסטרו", כלומר, מניות שבבעלות הבנקים המוסחרים. בהתאם לתנאי ההסדר נאסר על הבנקים לסחור במניות אלה ללא הסכמה מוקדמת של האוצר ובנק ישראל. סירובו של האוצר להתיר את מכירת המניות בשוק נבע מהחשש שהיתר כזה עלול להיחשב תקדים למכירת מניות "נוסטרו" בבורסה.

הימנעותו של האוצר מרכישה ישירה של המניות תמורת מזומנים הייתה קשורה לכוונה המשרד להגיע בעתיד לידי הסדר להחזור לטווח ארוך באמצעות איגרות חוב של כלל המניות שהוגדרו "נוסטרו". במקום זאת פעל האוצר לביצוע מכירת המניות בדרך של פעולה סיבובית מסובכת באמצעות צד שלישי. במסגרת זו מכרה חברת העובדים את המניות לארבע קרנות הפנסיה הקשורות אליה ואלה מכרו את המניות לממשלה. קרנות הפנסיה התחייבו לרכוש בכספי התמורה ממכירת המניות איגרות חוב ממשלתיות מיוחדות לתקופה של עשרים שנה. בהסכם המקורי סוכם כי כל רכישת איגרות החוב תבוא על חשבון האמצעים החופשיים של הקרנות. עם התחלת ביצוע העסקה הוחלט "עוזר" כי רק חלק מאיגרות החוב יירכשו מהאמצעים החופשיים של הקרנות. השליש הנותר נלקח מהמכסה המכוונת להשקעה במניות פיננסיות. כדי למנוע פגיעה אפשרית בקרנות ובעמיתיהן כתוצאה מהעסקה, סוכם שהקרנות יקנו את המניות מחברת העובדים במחיר מופחת וימכרו אותן לממשלה במחיר השוק. עסקת הקנייה והמכירה בין הממשלה, חברת העובדים וקרנות הפנסיה בוצעה במהלך החודשים יולי-דצמבר 1986. ממצאי המבקר מורים כי הסדר זה היה כרוך בעלות סמויה לממשלה הנובעת מההפרש בין המחיר המופחת שבו יכלה הממשלה לרכוש את המניות מחברת העובדים ובין מחיר השוק ששילמה הממשלה לקרנות הפנסיה. גם עיתוי רכישת המניות לא היה מוצלח מבחינת הממשלה. הרכישה הראשונה, בהיקף של חמישה-עשר מיליון דולר, בוצעה כאשר מחיר המניות בבורסה היה הגבוה ביותר שבו רכשה הממשלה מניות בנקים מאז המשבר ב-1983.

תשובת אגף שוק ההון באוצר היתה כי הקנייה במחיר השוק היתה כדאית לממשלה כשה האפשרות למחזר את פדיון המניות לתקופה ארוכה מאוד. נוסף על כך מצאה הביקורת כי חיוב הקרנות לרכוש את המניות מהאמצעים החופשיים הקטין בצורה ניכרת את מכסת האמצעים שמותר להן להשקיע בשוק החופשי. פעולה זו אינה עולה בקנה אחד עם הרפורמה המתוכננת בשוק ההון הדוגלת בהקטנת מעורבות הממשלה בשוק זה.

ליקוי נוסף שנמצא בביצוע העסקה היה מתן אישור לקרנות הפנסיה לרכוש איגרות חוב לא ממשלתיות, בניגוד להסכם המקורי. לפי חישובי משרד מבקר המדינה העלות הנוספת המיותרת הנובעת מרכישות אלה מסתכמת בהוצאה חד-פעמית של מאה ושמונים אלף דולר ועוד ארבע מאות ושמונה-עשר אלף דולר ששילם האוצר לחברות המנפיקות כעמלות במשך עשרים השנים הבאות.

● משרד התעשיה והמסחר

רשיון היבוא ל„גב' ברזל"

משרד התעשיה והמסחר אישר רשיונות ליבוא ברזל לבניה בבחירה. נהנו מכך גורמים שונים בשיטה של כל הקודם זוכה, אלה הם חלק מממצאי דו"ח מבקר המדינה על פרשת רשיונות יבוא הברזל הזכורה בציבור בקשר ל„גב' ברזל".

„גב' ברזל" היתה אחת מהיבואנים המאושרים שזכו באישור משרד התעשיה והמסחר לייבא מוטות ברזל לארץ. מעולם לא עסקה בכך בעבר ונראה כי שימשה "פרונט" של יבואן המקורב למשרד לקבל אישור מפלה. דו"ח מבקר המדינה אינו שופך אור על קשריה הסמויים של „גב' ברזל" עם המשרד אך מבקר בחריפות את העובדה כי שינוי המדיניות שנהגה לפיה, שאין מתירים יבוא ברזל לבניה, נעשה ללא מתן פומבי, כך שנהנו ממנה כמה יבואנים שהיתה להם קירבה למשרד.

הדו"ח מעיר כי כאשר מתירים יבוא מוגבל בכמותו וקיים הפרש גדול בין המחיר מייצור מקומי למחיר היבוא, יש לתת פומבי למדיניות החדשה, כדי שתהיה אפשרות לכל המעוניין לייבא. בפועל הקצה המשרד את הרשיונות בשיטה של כל הקודם זוכה, שיטה המחוסרת בסיס כלכלי ואף נוגדת כללי מינהל תקין באשר היא מאפשרת למי שמקבל מידע מוקדם על המדיניות החדשה, באופן לא מוסמך, אם ממקורות פנימיים של המשרד ואם בדרך אחרת, להזדרז בהגשת בקשה וכך לזכות ברשיון.

מבדיקת הפרשה מתברר עוד כי הכמות שאושרה לכל אחד מהיבואנים, לא נומקה ואינה ידועה הסיבה להבדלי הכמויות שאושרו למקבלי הרשיונות. יבוא הברזל לבניה נועד ללחוץ על מפעלי הפלדה המקומיים להוריד מחירים, אך לדעת דו"ח המבקר הכמות שהותרה ליבוא היתה נמוכה ביותר שלא היה בה כדי להשפיע לאורך זמן על מחירו של המוצר בארץ בעוד שגם לא ננקטו צעדים ליעול הייצור בארץ ולהוזלתו.

שרון ופורר האשי להטבות למפעל חיפה כימיקלים

שר התעשיה והמסחר אריאל שרון חתם על אישור למתן הקלות מיסוי ומענק כספי למפעל תעשייתי, ואת תוך הפרה לכאורה של הכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים והוראות ועדת אשר. מבקר המדינה פנה בעניין זה לוועדת הכנסת לענייני ביקורת המדינה.

הדו"ח אינו נוקב את שמו של המפעל התעשייתי שבו מדובר, אך בכל הנראה הכוונה למפעל „חיפה כימיקלים" שהשליטה בו נרכשה באוקטובר 85 על ידי קבוצת גביגר. במאי אותה שנה הגיש המפעל בקשה לאישור השקעה בסך כ-10 מיליון דולר במתקן אחסון. חטיבת הכימיה במשרד המליצה שלא לאשר את הבקשה ולנטרל את ההשקעה מחישוב ההשקעות המאושרות של המפעל.

בפברואר 86, תחת הבעלות החדשה של קבוצת גביגר, הגיש ערר על ההחלטה לדחות את הבקשה. אף שהחוק לעידוד השקעות הון קובע שאין לדון בערר המוגש 60 יום לאחר ההחלטה המקורית, התבקשה חטיבת הכימיה במשרד לשוב ולדון בבקשה, אך היא חזרה והמליצה שלא להעניק הטבות כלשהן לתוכנית המוצעת.

ועדת הערר שדנה בנושא החליטה להמליץ לפני השרים לאשר את ההשקעה במתקן האחסון כתוספת להשקעה מאושרת מיולי 84 ולא כהרחבה נוספת של המפעל. לתוספת להשקעה מאושרת משמעות נוחה יותר במתן הטבות מאשר הרחבה מאושרת של המפעל.

בתחילת מאי 86 דואג מנכ"ל המשרד יהושע פורר שהיה גם יו"ר ועדת הערר לשנות את ההחלטה של הועדה. הוא מודיע למנהל מרכז ההשקעות כי בשיחה טלפונית שקיים עם שניים מארבעת חברי הועדה הוא השיג את הסכמתם לשנות את ההמלצה המקורית ולהכיר בהשקעה כהרחבה נוספת של המפעל. פרוטוקול הועדה שונה כך, שאינו משאיר סימן להחלטה המקורית, אף ששינוי ההחלטה נעשה ללא ידיעת כל חברי ועדת הערר. שר האוצר משה נסים לא חתם על ההקלות ל„חיפה כימיקלים" כך שבקשת המפעל טרם אושרה. פעילותו התמוהה של השר שרון ואנשי משרדו בפרשה עדיין טעונה בדיקה.

מדוע נמנע יבוא בשר כבש ?

משרד התעשיה והמסחר מנע יבוא בשר לארץ, גם בתקופות של מחסור בבשר זה מייצור מקומי, דבר שגרם את האמרת מחיריו בארץ ופגיעה בצרכנים. מניעת יבוא הבשר לארץ נעשתה למרות החלטה עקרונית של ועדת מנכ"לים לוויסות אספקת בשר בארץ לאפשר יבוא שנתי של בין 500 ל-1000 טון בשר כבש קפוא.

דו"ח מבקר המדינה הסוקר פרשה זו אינו עוסק במניעים הסמויים לאיסור יבוא בשר כבש, אם כי כלל היו כאלה על פי מה שנרמז באמצעי התקשורת בשנים האחרונות. עם זאת הוא מציב סימני שאלה כבדים על מדיניות המשרד ושיקוליו ואומר כי המחירים הגבוהים השוררים כיום בענף עלולים לעודד נוקיים לא יעילים להיכנס אליו, דבר העלול להנציח חוסר יעילות בענף ומחירים גבוהים לצרכנים.

מדו"ח מבקר המדינה מתברר כי עד 1983 נהג משרד התעשיה והמסחר להתיר בכל שנה יבוא בכמות מוגבלת של בשר כבש וועדה ממשלתית מיוחדת המליצה להתיר יבוא כזה גם בשנים 1984-1986. אלא שמנכ"ל משרד התעשיה והמסחר יהושע פורר לא כינס את ועדת המנכ"לים שהיתה אמורה לאשר את היבוא. פורר לא כינס את ועדת המנכ"לים במשך שלוש שנים ובדו"ח מבקר המדינה אין הסבר לתופעה זו.

● משרד החקלאות

איך הסתבכו ארגוני הקניות

דו"ח המבקר, המתייחס למצב הכספי הקשה של הישובים החקלאיים, מושבים וקיבוצים מציין, כי היקף החובות של המגזר החקלאי המשפחתי המושבי מסתכמים ב-840 מיליון דולר לפי דו"ח ועדת גבתון, בהתאם להתפלגות הבאה:

חובות ארגוני הקניות לבנקים לזמן ארוך – 190 מיליון דולר; חובות ארגוני הקניות לבנקים לזמן קצר – 120 מיליון דולר; חובות ארגוני הקניות לספקים – 130 מיליון דולר; חובות למוסדות גמ"ח – 40 מיליון דולר; חובות ישירים של האגודות לבנקים – 230 מיליון דולר; חובות אחרים (כולל, „שוק אפור") (הערכה) – 130 מיליון דולר; ס"ה חובות מגזר המשק החקלאי המשפחתי – 840 מיליון דולר

במבוא לדו"ח ועדת גבתון, צוין שבמהלך עבודתה נתקלה הוועדה בקושי להשיג נתונים מעודכנים ומהימנים על מצבו הכלכלי של המגזר המושבי וכי עד למועד הגשת הדו"ח לא נתקבלו נתונים מפורסמים על אמצעי הייצור שבידם וערך התפוקה החקלאית. משום כך לא יכלה הוועדה להצביע על מוקדי הבעיה ולהתוות תוכניות קונקרטיות לא ברמה אזורית ולא ברמה של מושבים בודדים. בהמשך דבריו אומר מבקר המדינה:

הנתונים בדבר גובה חובות קצרי המועד של המושבים נתקבלו, בדרך כלל, מארגוני הקניות בהם הם חברים ואילו ערכי התפוקות הנורמטיביות חושבו כמכפלה של גורמי הייצור שברשות המושבים במקדמי תפוקה נורמטיביים. על סמך הנתונים כאמור ניתן היה לאתר את הישובים שיחס חוב/תפוקה שלהם עלה על 0.5 ולהכלילם במסגרת המושבים להם יושט הסיוע וכן להסב את סכומי ההלוואות.

המשרד לא בדק ולא אימת בצורה מוסמכת ברישומי הנהלת החשבונות של ארגוני הקניות ושל המושבים את מצבת חובותיהם ולכן נתון זה עלול שלא לשקף בהכרח את המצב הממשי.

ועדה שמונתה על-ידי שר העבודה והרווחה לבחינת תפקודם ודרכי פעולתם של ארגוני הקניות של המושבים קבעה במבוא לדו"ח שלה כי הגורמים שהביאו להסתבכותם הכלכלית של ארגוני הקניות ובין היתר, חריגה מתחום תפקודם המקורי כספקי תשומות לחברי הארגון והרחבת תחום פעילותם לנושאי השקעות, מימון ואספקת שירותים. עוד נסקר הנושא של התהפוכות הכלכליות שהתרחשו במדינה והשפעת האינפלציה ששררה במשק באותה העת. בדו"ח הובאה שורה ארוכה של המלצות לשיפור תפקודן של ארגוני הקניות בתחומי הארגון, המינהל, המימון וההשקעות.

בהתייחסו לסיוע כל הממשלה למגזר החקלאי מציין דו"ח מבקר המדינה: הממשלה הושיטה בעבר סיוע למגזר החקלאי בדרך של פריסת חובות, מחיקת חובות והגדלת מכסות, אולם הסיוע שניתן לא מנע הידרדרותו של מגזר זה לסיוע נוסף לאחר מכן. כיום מצוי שוב מגזר זה במצוקה כלכלית חריפה. היקף החובות של מגזר המשק החקלאי המשפחתי נאמד על ידי ועדת גבתון בהיקף של 840 מיליון דולר. החובות של המגזר הקיבוצי טרם נאמדו בצורה מוסמכת.

בשנת 1985 ובמהלך שנת 1986 הקצו המשרד והסוכנות היהודית לארץ-ישראל, במסגרת מספר תכניות סיוע, סכום של כ-240 מיליון דולר לצורך הושטת סיוע למגזר החקלאי. ההקצאה של כספי הסיוע בהיקף של 100 מיליון דולר ו-27 מיליון דולר לא נעשתה בהסתמך על נתונים בדוקים של היקף החובות וערכי התפוקה של הישובים. בכל הקשור בהקצאת סיוע בהיקף של 25 מיליון דולר לא שותף משרד החקלאות כפי שבכן הראוי היה לעשות.

הסיוע, שאמור היה להינתן למושבים במסגרת תכנית הסיוע של 100 מיליון דולר, טרם נתקבל על ידם. הכספים הועברו לפני למעלה משנה לארגוני הקניות במקרבות עד להסבתם כהלוואות לזכות המושבים.

בסוף שנת 1986 החלה לפעול ועדת היגוי עליונה לבחינת המצב המשקי של המושבים ואישור תכנית הסיוע לאותם מושבים. במועד סיום הביקורת היתה ועדת ההיגוי בשלבי סיכום מסקנותיה והמלצותיה.

המפעלים האזוריים

על המפעלים האזוריים של המגזר החקלאי קובע דו"ח מבקר המדינה:

מהנתונים עולה, כי בתי האריזה לפירות נשירים והמנפסות ניצלו בשיעור יחסי גבוה, ואילו שאר המפעלים האזוריים שנסקרו – בתי אריזה לפרחים, משחטות ומכוני תערובת – ניצלו בשיעור נמוך. במספר משחטות ומכוני תערובת היה שיעור הניצול נמוך במיוחד: חמש משחטות בכושר ייצור כולל של 45,500 טון לשנה ניצלו ב-1984 בשיעורים שבין 17% לבין 39%. שלושה מכוני תערובת בכושר ייצור כולל של 504,000 טון ניצלו בשיעורים שבין 24% לבין 35% מכושר הייצור שלהם, אחד לא פעל כלל. כושר הייצור של המשחטות חושב לפי הפעלה במשמרת אחת ליממה. בהתאם למסמכי האגף לתכנון הניצול של משחטות יושג בהפעלה של שתי משמרות ליממה. כושר הייצור במכוני התערובת חושב לפי הפעלה בשתי משמרות. בהתאם למסמכי האגף לתכנון, הניצול המיטבי יושג בהפעלה של 2 משמרות וחצי. יוצא איפוא, ששיעור הניצול הממשי של משחטות ומכוני התערובת הוא אף נמוך מהנתונים שצויינו לעיל.

בהערת שר-החקלאות נקבע, כי למרות שבמשחטות ההשקעות בנכסים קבועים הן גבוהות יחסית, המפעל הוא עתיר עבודה, ולדעת המשרד לא כדאי – בנסיבות כוח האדם הקיים – להפעיל את המשחטות במשמרת שנייה.

מאגר מי התהום במישור החוף נפגע

בהתייחסו למקורות המים בישראל ולניצולם בחקלאות, בתעשיה ובצריכה ביתית ועירונית קובעים ממצאי דו"ח מבקר המדינה, כי ניהול משק המים בשנת 1970 ואילך פגע בעתודות המים של ישראל כדי להיענות לצרכים מיידיים של החקלאות. כתוצאה מצריכת יתר נדלדלו מקורות המים הללו וירידה חמורה באיכותם. נזקים אלה עלולים להתגלות בחלקם כבלתי הפיכים. תיקון המצב הנוכחי יהיה ממושך, יקר וקשה הן למשק המדינה הן למשתמשים בבית, בראש וראשונה לחקלאים.

● משרד הבינוי והשיכון

מינויים פוליטיים ב„שיכון ופיתוח"

המבקר מתריע נגד מינויים פוליטיים בחברות ממשלתיות ומתייחס למינויים של ארבעה עובדים בחברת שיכון ופיתוח המזוהים מבחינה פוליטית מפלגתית ושניים מהם הם קרוביו של שר השיכון דוד לוי.

המינויים, אומר המבקר, נעשו משיקולים זרים ולא בשל טובת החברה. ניהול המו"מ והחתימה על הסכמים אלה נעשו בלא שיתוף מנכ"ל שיכון ופיתוח ובלא שיו"ר הדירקטוריון היה מוסמך לכך. העובדים החדשים – מזכיר ליו"ר הדירקטוריון, פקיד מכירות בצפון, מזכיר לחברה וסגן מנהל כללי לתיאום – מונו בניגוד להחלטת הממשלה בדבר איסור מינויים פוליטיים-מפלגתיים בחברות ממשלתיות אגב הפרת חובת הנאמנות לחברה של הדירקטורים והמנכ"ל של ש"פ שהיועץ המשפטי לממשלה עמד עליה בחוות דעתו בעניין זה.

לשם מינוי המנכ"ל לתיאום נגררה החברה לשורת חריגות המעלות חשדות לפגיעה בטוהר המידות ולהפרת חובת האימון שהדירקטורים חייבים בה. היו"ר יחד עם עוזר השר שלא היה מוסמך ניהל מו"מ עם העובדים וחתם על שני הסכמים בלא שתהיה לו סמכות לכך ותוך עקיפת סמכויות המנכ"ל. הובטחו הטבות כספיות ניכרות לעובדי החברה תמורת הסכמתם למינוי העובד אף תוך פגיעה בחוק יסודות התקציב ובהחלטת הממשלה שלא לחרוג מהסכמי השכר.

היו"ר מנע מידע מהדירקטוריון על ההסכמים וזה מצידו התעלם מהחלטות הממשלה והיועץ המשפטי.

נציגות העובדים הסירה אף היא את התנגדותה לאחר שהוצעו לה הטבות מפליגות.

המבקר אומר כי כל המינויים פסולים ויש לבטלם מיד.

בישובי קו העימות בצפון הוטל על משרד הבינוי והשיכון ביצועם של פרוייקטים בהיקף כולל של 14 מיליון דולר. המשרד ביצע, על-אף החלטות הממשלה, פרוייקטים בסכום של 10.3 מיליון דולר בלבד. היו פרוייקטים שלא בוצעו כלל, והיו שלא בוצעו בהיקף הנדרש – ואת לאחר הפינוי מלבנון, שחייב היערכות חדשה וחיזוק כושר העמידה של ישובי הצפון. בין הפרוייקטים הלא מבוצעים, גם כמה פרוייקטים בעלי אופי ביטחוני. לדוגמא, לא הושלמה סלילת כביש ראש-פינה-צפת; בקריית-שמונה נבנו 47 חדרי ביטחון, במקום מאה.

סיוע המשרד לזכאי דיור בישובי קו העימות היה גבוה במגזר הכפרי מזה שניתן במגזר העירוני.

במוסדות ציבור מסויימים ניבנו חדרי ביטחון, למרות שבסמוך להם קיימים מקלטים ציבוריים.

בתשובתו להערות המבקר בדבר הבנייה למגורים, אומר גד יעקבי, כי הדירות מהפעלתה נבעו מסיבות של תכנון ומציאת יזמים – ולא מחוסר יזומה וסיוע מצד המשרד. כיום, נמצאות בבנייה 80 יחידות דיור נוספות בנהריה; בקרוב יוחל בבניית כ-50 יחידות דיור במעלות.

לגבי הקמת חדרי ביטחון, אומר יעקבי כי לא נמצאה הצדקה לבניית חדרי ביטחון נוספים בקריית-שמונה מכיוון שמדובר בהוספת חדר ביטחון בדירות שקיים בהן כבר חדר ביטחון אחר.

בבדיקת פרשת העיר עמנואל בשומרון, אומר המבקר כי משפחות רבות שרכשו דירות בעמנואל לא עברו להתגורר בהן בגמר הבנייה. חלק מהדירות עברו ריקות ורבות אחרות אוכלסו לא על ידי המשפחות שרכשו אותן בראשונה. בכך, אומר המבקר, הופרו התנאים, שקבע המשרד למתן הטבות מוגברות לרכישת הדירות, וגם נפגם עקרון בסיסי להקמת ישוב חדש המחייב גרעין יציב של מתיישבים.

המבקר העלה ליקויים חמורים במתן סיוע לרוכשי הדירות בעמנואל בקשר להלוואות העומדות והמשכנתאות. במקרים אחרים ניתנו על ידי הבנק הלוואות אף על פי שהיו ליקויים בהסכמי המכר, שעליהם התבסס. הליקויים התבטאו בהעדר חתימת החברה הבונה או תאריך המכירה.

שר הכלכלה, גד יעקבי, המשיב בשם משרדי הממשלה על ממצאי הדו"ח, אומר בעניין זה כי בכל המקרים שבחוזים שהומצאו היו חסרים פרטים, לא מילא הבנק אחר הנחיות המשרד. המשרד, הוא אומר, נוקט אמצעים למניעת אי מילוי הנחיות על ידי עובדי הבנק. יצוין כי הבנק מייחס העדר פרטים בחוזים בסורים מאי שימת לב של פקידיו.

● שירות התעסוקה

נכשלו המטות למאבק באבטלה

שירות התעסוקה אינו מצליח לצמצם במידה משמעותית את ממדי האבטלה, קובע המבקר. בעקבות כשלונם של מטות התעסוקה האזוריים עשה השירות נסיון להקים מטות תעסוקה מקומיים בערי הפיתוח, אך גם אלה אינם פעילים.

המבקר מונה כמה בעיות המקשות על תפקודו של שירות התעסוקה:

★ דמי אבטלה גורמים הקטנת המוטיבציה של המובטל לעבוד במשך התקופה בה הוא זכאי לדמי אבטלה. ההפרש הנמוך בין השכר נטו הממוצע לדורשי עבודה ובין דמי האבטלה המוענקים למובטלים משפיע על נטיית המובטל שלא לקבל את העבודות המוצעות לו.

★ תקנון שירות התעסוקה קובע כי דורשי עבודה יופנו למקומות עבודה על-פי תור הנקבע בהתאם לתקופת אבטלתם ומצבם הסוציאלי. ואולם הקפדה על השמה על-פי התור גורמת הפניית דורשי עבודה שאינם עונים תמיד על ציפיות המעסיקים, לפני דורשי עבודה מתאימים מהם.

★ שירות התעסוקה מתקשה לאייש הזמנות עבודה רבות, עקב רמת השכר הנמוכה ותנאי העבודה הקשים המאפיינים אותם. קושי זה בולט במיוחד בערי הפיתוח.

האבטלה בישראל, מציין המבקר, פוגעת בעיקר בשתי קבוצות מקרב כוח העבודה: צעירים גילאי 18-24 ותושבי ערי פיתוח. לאבטלה גבוהה בקרב קבוצת הצעירים משמעות חמורה: היא עלולה ליצור מרירות, תסכול ותחושת קיפוח על רקע ציפיות התעוררות לאחר שחרור מהצבא ולחזק את הפיתוי בקרב קבוצת גיל זו לרדת מן הארץ.

שר העבודה והרווחה, משה קצב, מציין בתשובתו לדו"ח המבקר כי בשל שיעור האבטלה הגבוה בקרב צעירים, ניתנה עדיפות לחיילים משוחררים, במיוחד תושבי עיירות פיתוח, בקליטה במערכת הקורסים המקצועיים שמקיים האגף להכשרה ופיתוח כוח-אדם.

● רשות השידור

„מצב גובל באנרכיה"

סכסוכי עבודה והשבתות שידורים של הרדיו והטלוויזיה הם תופעה שכיחה. כתוצאה מכך נמנע בציבור משלמי האגרות השירות המגיע לו, קובע מבקר המדינה.

בשנתיים וחצי האחרונות, מציין המבקר, הגיע מספר סכסוכי העבודה שהתבטאו בשביתות, בעיצומים ובשיבושים בעבודת הרשות לכ-50, מהם שיבושים שנמשכו אף בחודש ימים.

בשנת 86' התגברו השיבושים בשידורי הרדיו והטלוויזיה, על רקע הסכמי שכר שתוקפם פג. אך חלק מסכסוכי העבודה פרצו על רקע של תחרות מתמדת בין קבוצות העובדים השונות. חלק פרצו באקראי: לדוגמא – שיבושים מצד עובדי הדירוג המינהלי בגלל החלטתו של מנהל מחלקת הספורט בטלוויזיה לאסור כניסתם לבניין בשבת כדי לצפות בשידורי הכדורגל.

זה שנים קיימת ברשות השידור אבטלה סמויה, מציין המבקר. למשל, תפוקתם של תשעה מבין 10 במאי פילם – נמוכה ביותר. לגבי 25 במאי הרדיו – מקצתם עובדים באופן שוטף מכסה מלאה ושעות נוספות, מקצתם עובדים בתוכניות קבועות ומקצתם אינם עובדים כלל.

במשך שנים לא הגיע הוועד המנהל להחלטה בעניין האבטלה הסמויה ברשות השידור ואף לא יפה את כוחה של ההנהלה לפתור את הבעייה. עם זאת, בשנה האחרונה פרשו מהרשות שלושה במאים שהיו במשך שנים רבות סמל לאבטלה גלויה.

רשות השידור היא גוף הסובל מהצטברות של בעיות רבות על פני תקופה ארוכה ביחסי העבודה ומקשיים וליקויים רבים בתפקוד, מסכם המבקר. המצב ברשות גובל לעיתים באנרכיה וגורם בזבוז בניצול משאביה של הרשות.

● משרד החינוך

בית ספר כנופשון צמרת

צמרת משרד החינוך השתמשה בבית-ספר כמעון קיץ לתקופת קיץ ואירחה בו בכירים ממשרדי ממשלה אחרים, במחירים שלא כיסו את ההוצאות.

בית-הספר מבואות-ים משמש בתקופת הקיץ לנופש לעובדי משרד החינוך ומשפחותיהם. התעריף שנגבה מהעובדים נמוך במיוחד כשההפרש בין העלות הריאלית למחיר הנגבה מהנופשים משולם מתקציב המדינה.

בסידור מיוחד איפשרה הנהלת בית-הספר לבכירי משרד החינוך על משפחותיהם להתארח מדי שנה, בניגוד ליתר העובדים שיציאתם מוסדרת בהגרלה. ההנהלה איפשרה לבכירי משרד החינוך להזמין לנופש המוזל אורחים פרטיים ובכירים ממשרדי ממשלה אחרים.

במקביל לסידורי הנופש מעוררי התמיהה, מציין המבקר, התברר שבית-הספר חרג מתקציבו במאות אלפי שקלים, בעיקר בגלל משכורות מנופחות ששולמו לכמה מעובדי ההוראה. התשלום התאפשר, בין השאר, „הודות" לכך שוועדה פנימית של משרד החינוך, שמונתה שלא כהלכה, אישרה העסקת מורים מעבר להיקפי המשרות המותרים וללא התחשבות בתקציב בית-הספר.

כמו כן התגלו ליקויים חמורים בהקצאת דירות שרד בבית-הספר ובניהול מחסני הציוד והכלאי.

שר החינוך מסר בתגובתו למבקר שהליקויים שנתגלו בניהול בית-הספר ובתחשיב תשלומי הנופש תוקנו.

מבקר המדינה ערך בדיקה של הצטיידות בתי-הספר במחשבים. ב-46 בתי-הספר שלו בדקים נמצאו מחשבים של 15 יצרנים. נמצא שהליך קבלת ההחלטה על רכישת המחשב היה לקוי. במקרים רבים נתקבלה ההחלטה בידי המנהל או המנהל וסגנו לבדם בלי שצוות בית-הספר או המפקח שותפו בהחלטה. המבקר מרשים את משרד החינוך שלא פעל בהדירות הדרושה ואיבד את יכולתו להשפיע על רכישת מחשבים לבתי-הספר.

● משרד התקשורת

סדרים במהלך הארגון מחדש

שורה ארוכה של אי-סדרים בביצוע אירגונו מחדש של משרד-התקשורת נחשפים על-ידי מבקר-המדינה. מסתבר, כי לקראת שינוי מבנה המשרד עם הקמת חברת „בזק" לא עשתה הנהלת המשרד לאירגונו, כדי שיוסיף ויפעל ביעילות ובסדירות ללא הפרעה.

המבקר קובע, שהנהלת המשרד פעלה שלא בהתאם לתקשי"ר להעברת מנהל שירותי הדואר מתפקידו. לאחר שהמשרד לא הצליח במאבק המשפטי, נאלץ לפצות את המנהל פיצוי יקר מאוד: הוא הוצא לחופשה בשכר לחמישה חודשים; נשלח להשתלמות בשכר, אגב העמדת רכב צמוד לרשותו, בלי שלמשרד יהיה צורך בהשתלמות; הוא הוחזר למישרה בכירה נטולת תוכן ממשי. מהלך עניינים זה הביא לעיכוב ההליכים לאירגונו מחדש של המשרד.

עוד אומר המבקר, כי עובדי אגף ההנדסה שהושקמו היו ברובם חסרי ידע מקצועי, הדרוש לצורכי האגף. גם המנהלים של אגפי ההנדסה והפיקוח של „בזק", שהוקמו אחר כך, אינם בעלי תואר הנדסי, הנדרש לתפקידים אחראיים ומורכבים כאלה.

בחודש פברואר 1984 הוקמה „בזק" תוך העברת חלק גדול מיחידות משרד-התקשורת אל החברה. המבקר קובע, כי מכלל 13,096 עובדי המשרד נותרו בו רק 5,022. הנהלת המשרד היתה צריכה לדאוג לא רק שהמשרד יקטן, אלא שגם משימותיו ישתנו. אולם הביקורת העלתה, שלא נעשה די לשינוי במשימות המוטלות על היחידות, בכפיפויות של היחידות, ובתיאורי התפקידים של עובדיהן. לא הוכנה תכנית לאירגון מחדש של המשרד בד בבד עם הקמת החברה, כדי שהמשרד יוסיף ויתפקד בצורה תקינה. תוך כדי כך נותר עודף עובדים ונוצר יעילות באגפי המינהלה והכלכלה של המשרד.

המשרד התקשר עם חברה פרטית, מציין המבקר, הקשורה עמו בקשר עבודה שוטף לקבלת שירותי ייעוץ. תוך כדי ביצוע ההתקשרות הזאת הועסקה החברה בנושאים נוספים, שהמעורבות בהם יכולה להקנות לה יתרון על מתחריה בתחומי התקשורת. גם לחברת „בזק" נמסר תיכנונו של פרוייקט גדול, שבביצועו יכול להיות לחברה אינטרס עסקי. דבר זה מקנה לחברה יתרון על מתחריה-בכוח לקבלת הביצוע. כן נמצא, כי מנהל אגף ההנדסה במשרד הושאל מ„בזק". בתפקידו במשרד מאשר מנהל האגף פרוייקטים גדולים שימומנו מתקציב המשרד. המבקר קובע, שזה מקרה מובהק של ניגוד אינטרסים.

● הביטוח הלאומי

הנפטר קיבל קצבת זקנה

שמונה שנים המשיך נפטר לקבל קיצבת זיקנה. המוסד לביטוח לאומי העביר לזקן המופלג, ש„גילו", על פי רישומי המוסד, עלה על 100 שנה, את הקיצבה היישר לחשבון הבנק. לולי חריצות עובדי משרד מבקר המדינה, שערכו בדיקה מדגמית של מקבלי קצבות שהם בני 100 שנה ויותר, היה הזקן המופלג ממשיך לשבור שיאים בתוחלת חיים. ניפטרים אחרים הספיקו לקבל קיצבה רק חודש עד שלושה חודשים אחר מותם, לפני ש„נתפסו" על ידי הביקורת.

גם עם החיים היטיב המוסד לביטוח לאומי ושילם כפל קצבאות זיקנה ושארים. גם יוצאים מן הארץ המשיכו לקבל קצבות שלא כדין.

בעוד בני מזל נהנו מקצבות שלא כדין, לא תמיד מיצו בני אדם את זכאותם. למשל, גימלאים בני 70 ויותר שאינם מקבלים כל גימלה. הנהלת המוסד לביטוח לאומי מאשימה בטעויות את קובץ האוכלוסין של מישרד הפנים ואת ההקפאה בכוח אדם ובתקציבים שנכפתה עליה.

מחצית הזכאים, 50 אלף משפחות, לא קיבלו החזר קיצבת ילד ראשון.

תכנית הזירוז הכלכלית הטילה קיצוץ בקצבאות ילדים שתושג על ידי ביטול קצבת ילד ראשון למשפחות שלהן עד שלושה ילדים או שהכנסתן אינה עולה על 80 אחוז מהשכר הממוצע. חוק ההסדרים לזמן חירום פיצל את האחריות להחזר הקיצבה לזכאים בין המוסד לביטוח לאומי לבין המעסיקים, כאשר שכירים בעלי הכנסות נמוכות אמורים לקבל את הקיצבה לילד ראשון באמצעות המעסיקים. הקיצוץ היה אמור לחסוך 37 מיליון דולר. המוסד לביטוח לאומי עמד בתכנית הקיצוץ ואף עבר אותה ב-25 מיליון דולר, וחסך לתקציב המדינה 62 מיליון דולר. מסתבר כי 50 אלף משפחות, שהן כמחצית ממספר הזכאים להחזר לא קיבלו את הקיצבה.

● מינהל הספנות

גם הוצאות – גם רכב שכור

מינהל הספנות שבמשרד-התחבורה הורה לגבות תשלומי יתר ששולמו למנהל נמל חדרה בגין החזקת רכב, בזמן שנסע ברכב שכור על חשבון המשרד. הדבר נעשה, לאחר שמבקר המדינה גילה, כי בחודשים יוני 1982 עד ספטמבר 1984 שכר המנהל לסירוגין מכונית על חשבון הנמל ובאותה עת שולמו לו גם דמי החזקת רכב. ההוצאות הקבועות שולמו לו גם כאשר הרכב השכור היה ברשותו חמישה חודשים רצופים, מפברואר עד יולי 1983.

יתירה מזאת, למנהל הותר לשכור רכב רק בזמן שעגנו אניות בנמל, אך למבקר הוברר, כי הנחיה זו לא נשמרה והרכב הוחזק בידי המנהל גם כאשר לא היו אניות בנמל. למבקר לא הובהר כלל הצורך בשכירות הרכב, שכן ברשות המנהל רכב פרטי, שבעבורו קיבל החזר הוצאות.

משרד-התחבורה קבע, כי אכן היתה חריגה מההנחיות והורה לגבות את תשלומי היתר מהעובד.

הרכבת: ליקויים בחקירת תאונות

המבקר גילה מספר ליקויים בחקירת תאונות תפעוליות. בין היתר קבע, כי באחדות נגרמו נזקים חמורים משום שנהגי קטרים לא הקפידו על נסיעה במהירות המותרת.

משרד-התחבורה אומר, כי אגף ההנדסה מקיים ביקורת קפדנית של כרטיסי המהירות. כל נהג שאינו מקפיד על המהירות המותרת, נענש.

עוד מצא המבקר, שהודעות על עשרות תאונות רכבת הועברו באיחור רב מהיחידות ללשכת הפיקוח, שתפקידה לארגן את חקירת הרכבות. האיחור הגיע ל-10–65 יום, לפי ממצאי המבקר. האיחור היה בהוצאת המבריקים, אך ההודעות נמסרו טלפונית והחקירות אכן נפתחו במועדן.

מבקר המדינה מצא, כי בעוד הנוהל מחייב להגיש מסקנותיו של חוקר תאונה תוך 14 יום, במקרים רבים ביקשו חוקרים פרטים ביחידות שונות רק כעבור 16–38 ימים אחרי התאונה ובמקרה אחד רק כעבור ארבעה חודשים. במקרים רבים נמשכה החקירה אף כעבור 14–18 חודשים ובמקרים אחרים נסגר התיק רק 6–17 חודשים אחרי התאונה.

משרד-התחבורה מעיר, כי לא בכל המקרים אפשר לקבוע מראש את הפרטים שיידרשו לצורך החקירה ולא תמיד אפשר לקבוע באופן מוחלט את הסיבה לתאונה. עם זאת מספרם של מקרים אלה קטן יחסית, לדברי המשרד.

● רשות שדות התעופה

חריגות מעבודות פיתוח בנתב"ג

חריגות בשלוש עבודות פיתוח בנמל-התעופה בן-גוריון בשנים 1981-1985 נסקרו על-ידי מבקר המדינה בדו"ח על רשות שדות התעופה. המבקר בדק שכירת מכ"ם ורכישת מערכת ממוחשבת לפיקוח על הטיסה, הקמתו של מגדל פיקוח חדש והרחבת אולם הנוסעים היוצאים. ההשקעה בשלושת הפרוייקטים הללו הסתכמה ב-7.6 מיליון דולר.

המבקר קובע, כי הרשות לא הוציאה מיכרז לרכישת המערכת הממוחשבת, שעלתה במיליון דולר. גם לא נמצא תיעוד על כך, שנערכו בירורים עם מינהל התעופה האמריקאי בדבר האפשרות של שילוב מערכות ממוחשבות מסוגים אחרים במכ"ם שהושכר לרשות. רכישת המערכת הממוחשבת נעשתה בניהול מו"מ עם ספק יחיד. בתוכניות הרשות ובמגעים עם יצרן המערכת לא נדונה האפשרות לשכור אותה במקום לרכוש אותה.

עוד אומר המבקר, כי לא נמצא תיעוד על ניהול מו"מ על האפשרות לרכוש מכלולים חדשים למערכת הממוחשבת, שהיו אז בפיתוח, כדי להבטיח את שילובה של הרשות בשיפור המערכת. גם לא נמצא תיעוד על הבטחת מערך התחזוקה והסיוע לאחר שהמערכת לא תהא עוד בשימוש בארה"ב, כצפוי.

המבקר מצא, כי בתחשיב שמסרה הרשות למנכ"ל משרד-התחבורה נאמר, כי הרכישה תאפשר ביטול יחידת בקרה ותביא לחיסכון של 290 אלף דולר בשנה. היחידה לא בוטלה לבסוף בשל התנגדות חיל-האוויר ומספר העובדים גדל בשלושה.

המבקר קובע, כי יו"ר רשות שדות התעופה חתם לבדו על שניים מבין שמונה נספחים לחוזה, בניגוד לנוהל. רק כעבור שנה אישרה המועצה בדיעבד סמכות ליו"ר לחתום לבדו על הנספחים הללו.

אשר לשכירת מערכת המכ"ם, בשל חוסר תשומת-לב ראויה לפרטים, ממשיך המבקר, נגרמה לרשות הוצאה נוספת של 18 אלף דולר כתוצאה מטעות בחישוב מחירי החלפים. בנוסף אחר נמצאה אי-התאמה בין דמי-השכירות ובין פירוט הציוד שהתקבל, דבר שהתבטא בתשלום נוסף של 6,000 דולר לשנה, בלי שהרשות עמדה על אי-התאמה זו במגעים עם מינהל התעופה של ארה"ב.

המבקר מצא פיגור ניכר בהקמת מגדל הפיקוח ואולם הנוסעים: שמונה חודשים בראשון ושנה ורבע באחר. שלושה מתכננים ויועצים הועסקו עוד בטרם נחתם חוזה עימם. משנחתם החוזה ניתנו תנאי תשלום עדיפים לשני מתכננים. כן ביקשה הרשות הצעה לביצוע עבודה במגדל הפיקוח מקבלן שלא היה רשום בפנקס הקבלנים לביצוע אותו סוג של עבודה. לבסוף הופסקה עבודת הקבלן בשל פיגורים. כיוון שהרשות לא סיכמה את כל התביעות הכספיות בעת חתימת החוזה על הפסקת עבודתו של קבלן זה, נאלצה בבוררות לא רק לוותר על תביעותיה בסכום 20 אלף דולר, אלא אף חוייבה להוסיף לו סכום של 50 אלף דולר.

هكذا من الأصل

יום רביעי, ד' בתמוז תשמ"ז, 1 ביולי 1987

صكنا من الاهل

כוכבים ולילות

סיום והתחלה

התזמורת הסימפונית ירושלים מסיימת את העונה ומפרסמת את תוכנית העונה הבאה

סיום העונה: בקונצרט האחרון בסדרת המנויים של התזמורת הירושלמית הופיע לראשונה בבירה הפסנתרן הדגול לאון פליישר. פליישר, שנאלץ לפרוש מבימת הקונצרטים בשיא הקריירה שלו, באמצע שנות השישים, בגלל קשיים בתפעול השרירים בידו הימנית, חזר לנגן, בעיקר רפרטואר פסנתרני ליד שמאל.

הופעתו כסולן בקונצ'רטו ברה מג'ור ביד שמאל מאת ראוול היתה מזהירה - בטכניקה ובפרשנות רגישה ובהבלטת יסודות הג'אז שביצירה. סרג'ו קומיסיונה ניצח על ביצוע אינטנסיבי ורב־עוצמה של הסימפוניה השנייה במי מינור, הרגשנית עד לריכוך, מאת רחמנינוב.

פסק זמן: ובין עונה לעונה תצא התזמורת (באוגוסט) לסיור בגרמניה ובשוודיה.

עונה חדשה: בעונה הבאה תציע התזמורת תוכנית אחת למנויים: סדרה הכוללת עשרה קונצרטים, ותוספת "סי היגה", קונצרט מיוחד - הסימפוניה השלישית של מאהלר בניצוח יורי אהרונוביץ (ביוני שנה הבאה).

חידוש ראוי לציון: כל קונצרט שבסידרה יבוצע שלוש פעמים (בימים ג',ד' ובמוצאי שבת).

בין המנצחים: האקדפבלו איסקיירדו מצ'ילה, דיוויד זינמן מהולנד, ג'ראלד שוורץ, סרג'ו קומיסיונה, ג'ון נלסון, ולוקאס פוס מארה"ב, נועם שריף, דוד שלון ותנג'ר נורינגטון. בין הסולנים: אורורה נאטולה־גינסטרה (צ'לו), בבכורה ישראלית של הקונצ'רטו השני לצ'לו מאת המלחין הארגנטינאי הנודע חינסטרה. הפסנתרנים מישה דיכטר, בוריס ברמן, נטשה טדסון, אנדרה מיכל־שוב. הגיטריסט קלוס בונל והכנרים זהר ויינמן ויגאל טונה.

היצירות הישראליות שסובצו לביצוע: "הגות" מאת סתר, "מטמורפוזות על כוראל של באך" מאת אבני, "לה פוליה" ואריאציות לתזמורת מאת שריף ו"תרועת מלך" לקלרנית ולתזמורת מאת הירדו.

ברפרטואר בולטים: "מוסיקת גשם" מאת סטיבן אלברט, "אן סאגה" מאת סיבליוס, הרביעיה לפסנתר בסול מינור מאת בראהמס בתיזמור ארנולד שנברג ו"סוויטה" מאת רוסי.

בנוסף לסידרת המנויים תקיים התזמורת קונצרטים נוספים: סדרה פופולרית "קלסיקל", "ימי מוסיקה קולית" (שבוע הליטורגיקה) בדצמבר־ינואר, קונצרטים לנוער ולמשפחה ו"מפגשים" - מלחינים מנצחים על יצירותיהם.

ישראל דליות

תיאטרון

בינוניות עשויה היטב

תיאטרון באר־שבע מציג „תמונות צייד" מאת מרטין שפר. עברית: תום לוי. בימוי: מיכה לבינסון. תפאורה: משה שטרנפלד. תלבושות: עדנה סובול. מוסיקה: דן הנדלסמן. תאורה: נתן פנטורין. משתתפים: מרגלית סטנדר, הוגו ירדן, רוברט הניג, עידית טפרסון, יעל עמית, יצחק אביטל, ששי סעד, חנה ריבר, קונסטנטין אנטול, חנן שפטוריק, חגית דסברג, יגאל שדה, שרון הכהן.

„תמונות צייד" של המחזאי הגרמני־באווארי מרטין שפר עוסק בציד מכשפות בכפר קטן בבאווריה, ב־1948. „המכשפות" בכפר הם יוצאי הדופן: נער מפגר אחד, ההומוסקסואל ושגון עודו כרמז על מוצא לארגרמני; המחזה העולה לראשונה ב־1966, כשגרמניה כבר היתה מאוכלסת ב„עובדים־אורחים" מתורכיה) חונת הכפר. מתחת למסווה המהוגנות והמוסר הקתולי שמפגינים תושבי הכפר, מסתתר כל הרע שבעולם: צביעות התנהגות, אטימות וצרות מוחין, התבצרות בדעות קדומות, סתגלנות עיוורת וסירוב עיקש לראות ולדעת.

לא בכדי נטע שפר את מחזהו בבאווריה, ולא בכדי עיגן את העלילה בשנת 1948, שלוש שנים אחרי המלחמה. באווריה השמרנית, מבצר הלאומנות וההבדלנות לפני הרייך השלישי ואחריו, באווריה שהמלחמה לא טילטלה אותה ואת תושביה, היא כר טבעי להתרחשות העלילה של שפר. שלוש שנים אחרי הזוועה אנשים לא למדו דבר ולא שינו דבר בתפיסת עולמם ובמנהגיהם. אבל דווקא ההתמקדות במקום ובזמן עלילה אקוטיים – באווריה, 1948 – מפקיעה את המחזה מן המקום והזמן. הדמויות של שפר מוכרות וצפויות כל כך עד שכל צופה יזהה בהן את מכריו. אין כפר שאין עם שיש להם מונופול על הבערות, האטימות, ההתבהמות, צרות המוחין והשינאה העיוורת לשונה ולזר. הסיטואציה המתרחשת בכפר באווארי קטן אפשרית בכל מקום שיש בו אנשים, ומה ששפר מבקש לומר הוא שהזוועה לא היתה אירוע חד־פעמי. צירוף מקרים אירוני הוא שרודי דוטשקה, ממנהיגי תנועת הסטודנטים השמאלנים נרצח ביום שבו התקיימה בכורת „תמונות צייד" בוופרטאל.

יעל עמית ויגאל שדה: „תמונות צייד"

שפר בוחר באמירה ישירה, נאטורליסטית עד פשטנות. נראה שגם הבחירה שלו ב„מכשפות" הכפר – המפגר, ההומוסקסואל והזונה – לא היתה מקרית. אלה היו הקורבנות הראשונים במסע הטיהור של היטלר. מבחינתנו אין באמירה של שפר כל חידוש. מיכה לבינסון (שקיצר את המחזה) לא השכיל להציג שום תפיסה חדשה מעבר לנאטורליזם הבוטה של שפר. באין תפיסה כזאת, נשאלת השאלה מה טעם ראה תיאטרון באר־שבע בהעלאת ההצגה. התוצאה היא בינוניות עשויה היטב. ואכן יש בהצגה כמה מעמדים מרשימים, ואף בלתי נשכחים הודות לעבודה טובה מאוד של מעצבי התפאורה והתלבושות משה שטרנפלד ועדנה סובול, אך בעיקר הודות לצוות שחקנים משובח. כל איזכור של שחקן בודד יעשה עוול לאחרים. כל השחקנים עיצבו דמויות אמינות מאוד. נראה שתיאטרון באר־שבע, יותר אולי מתיאטרונים אחרים, מתמודד בהצלחה עם משימות התובעות עבודת צוות. ובהצגה הזאת הוכח שאין תפקידים קטנים. אך דווקא בשל הנכס הזה, יכול תיאטרון באר שבע להרשות לעצמו המראה לגבהים מרשימים יותר.

מירי פז

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 טלסקסט: עד כאן.
09.05 שעת כושר.
09.15 גברת פלפלת: עץ האורן.
09.25 בחשון: כלב חכם ונבון.
09.30 הלב: סדרה באנימציה בת 52 פרקים.
09.55 הרפתקאות באי הבזים: סדרת הרפתקאות בת 13 פרקים, המתרחשת על אי קטן באוסטרליה.
10.30 רואים שש שש: בחירות בטלוויזיה החינוכית – כל מה שרצית לעשות בו ולא ידעת ממי לבקש – בשידור ישיר בהנחיית קובי מידן. אורח באולפן מוטי קירשנבאום: צופים שופטים במוקד שידור ברוחב הארץ „כפי אתה" תכתב הזירה, פרסים יקרי ערך. בבחינת הסטטיסטיקאים גם ד"ר מינה צמח וד"ר קמיל פוקס.
2.00 טלסקסט: עד כאן.
2.05 ישר ולעניין: סדרה העוסקת בבני נעורים ובבעיותיהם.
2.20 מגע 3,2,1: 4 צעירים סקרנים מפגישים את הצופים עם תגליות ותהליכים מדעיים, טכנולוגיות וחומרים שונים המשפיעים על חיי היום יום של כולנו.
2.50 הפגע בערוץ ומסת המייל, פרק 29: מקרים הגנים.
3.40 200 שניות למועצת הלול: טלסקסט.
3.45 שעת כושר.
3.55 טוב טוב הגמד: סדרה באנימציה המספרת על טוב טוב הגמד ואשתו טוטו החיים ביער באושר ושלווה עם ידידיהם העופות והחיות. על השועל זריזי מגיע טוב טוב לכל קצווי תבל להגיש עזרה לנזקקים. בפרק הראשון נראה כיצד מנסים הטרולים הרעים להתנכל לטוב טוב הגמד.
4.20 פיצוחים: אלוף האלופים.
5.00 ערב חדש. מנחה: גדעון רייכר.

כללית

5.30 „סמיניות באוויר" – עם ילדי רמת הגולן בשידור חי. תוכנית אחרונה לפני יציאתה של התוכנית לחופשת קיץ.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 על ספרות ותרבות – ד"ר שמעון בלאס ידבר על ספרו החדש „היורש" ועל ספרות ערבית חדשה בארצות השכנות, ובייחוד בסוריה: מרק אגי, מנהל אליאנס פרנסז בירושלים, ידבר על הפרנקופוניה, פסטיבל ספרות ותרבות צרפתית: אביטל ענבר, מתרגם, ידבר על תרגום ספרות זרה לעברית, ובייחוד ספרות צרפתית בת זמננו (תרגום לעברית).
7.00 בקו הבריאות – מחלות עיניים ביוניות, הנגרמות מסוכרת ממושכת או מזקנה ומגיל מתקדם.
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 משהו יהודי מזהרמים –
8.30 „תצפית" – ענייני טבע, מדע ורפואה: על וירוס האיידס ועל הגבלה שלו במערכת החיסון של הגוף וכן על תרופה ישראלית חדשה, שמקורה בביצה שאנו אוכלים, בניסיון להתגבר על המחלה. על אינקובטור חדש ומשוכלל לפגים, כולו תוצרת „כחול לבן" וכן על ה„גמביט" מסוס קל חדש שפותח אף הוא בארץ.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 מוקד.
10.05 נשף המסכות – אופרה בשלוש מערכות מאת ג'וזפה ורדי עם לוצ'יאנו פברוטי בתפקיד ראשי. חלק שני, מערכה שנייה: אמליה וריקרדו מתוודים על אהבתם ולפתע מגיע רנטו לעצור את הקושרים הנמצאים סמוך לארמון. לתדהמתו הוא מגלה, שאשתו נמצאת בחברת ידידו, ומאמין שהם בוגדים בו. הוא מחליט להצטרף לקושרים. מערכה שלישית: אמליה מנסה לשכנע את בעלה בתמימותה, הוא מחליט לא להרגה אלא להרוג את ריקרדו בנשף המסכות. ריקרדו מחליט לנתק את קשריו עם אמליה. בשעת הנשף רנטו דוקר את ריקרדו. רנטו בעצב, אך ריקרדו מצווה לשחררו ומשביע אותו, כי הוא ואמליה היו כל הזמן נאמנים לו.
11.30 חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – רוסיני: פתיחה ל„מוחמד השני" (פילהרמוניה/ק. שימונה); מוצארט: „חטות" (הקמ. הסקסית/ר. לפרד; המל: ארג'ז ונושא עם וריאציות אופ. 102 (הקמ. האנגלית / ר. לפרד; הולסט: סויטה סנט פול (תז. בורנמות/ג. הרסט; צ'ייקובסקי: וריאציות רוקוקו (מ. רוסטרופוביץ'/תזמ. בוסטון/ס. אוזאווה); רימסקי־קורסקוב: סימפונית „אנטר" (תזמ. פילהרמונית רוטרדם/ר. צינמן).
09.00 קונצרט בוקר – מוסיקה מאת מלחינים פיניים – קוקונן: סימפוניה מס' 5 (תז. רדיו פינלנד//פ. ברגלונד); פלמגרן: קונצ'רטו מס' 2 לפסנתר ולתזמורת „הנהר" (א. סנגו/תז. פילהרמונית הלסינקי/י. פנוילה); קלאמי: סויטה „קלבלה" (תז. פילהרמונית הלסינקי/י. פנוילה); מאטי ראוטה: „דיברטימנטו" (מ. ראוטו/תז. האקדמה ע"ש סיבליוס/א. אנגרבן); סלינן: „בודלה" (תז. פילהרמונית הלסינקי/י. פנוילה; סיבליוס: סימפונית קולרבו (א. ליזה – נאומנן/י. היניגן מקהלה אסטונית מקה. הגברים של אוניברסיטת הלסינקי/תז. הפילה של הלסינקי/פ. ברגלונד).
11.57 פינת השיר – משירי רן פנים.
12.00 מן הגרסיה – היידן: סונטה מס' 2 ברו מג'ור (א. ורדי); ברהמס: שלישייה בלה מינור אופ. 114 לקלרנית, צ'לו ופסנתר (ע. אבן/מ. הרן/ע. קרסובסקי); היידן: רביעייה אופ. מס' 2 (ג'. ברים – גיטרה/+ נגנים. מתוך רביעיית קרמונה); היידן: סונטה בסול מג'ור מס' 4 (א. ורדי).
13.05 בהאזנה נינוחה – ברובינר: סימפוניה ברה מג'ור (התז. הקמ. של לוס אנג'לס/ג. שוורץ; היידן: רביעיה ברה מג'ור לחליל, כנור, ויולה וצ'לו אופ. 5 מס' 1 (נגנים מתוך האנסמבל הקמ. של הפיל. הוינאית; בטהובן: קונצ'רטו מס' 4 בסול מג'ור לפסנתר ותזמורת אופ. 58 (ו. אשכנזי הסימפ. של שיקאגו/ג. שולטי; שומאן: סימפוניה מס' 2 בדו מג'ור אופ. 61 הפיל. הוינאית/ז. מהטה.
16.00 אנתולוגיה – ל. סונה מפראג י. סונה, כנור, ר. פוסטר, צ'לו, יונתן זק, פסנתר – צ'ייקובסקי: 6 רומנסות; פרוקופייב: סונטה לכנור סולו, אופ. 115; שוסטקוביץ': 7 רומנסות למילים של א. בלוק אופ. 127.
17.30 קשת של צלילים – ברוק צרפתי – מיצירות: שרפנטייה, ז'אק ריפלי, באמטרטייה, מרן מרה (להקת „האומנויות היפות", גוסטאב לאונהרדט, „מוסיקה דולצ'ה", „מוסיקה אנטיקה קלן".
18.00 אנתולוגיה בצליל – מוסיקה כנסייתית פרוטסטאנטית בגרמניה של תקופת הרנסנס והבארוק.
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד – רגעי מוסיקלי.
20.30 קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית ירושלים רשה"ש – מיצירות ברהמס פתיחה אקדמית חגיגית (פ. קפלוהנה); וריאציות על נושא של היידן; ורדי: רקויאם גרמני (א. רינס, ג'ון ברשלר//המקה. של שטוטגרט/ג. ברתיני) – היידן: אריאטה עם וריאציות (הפסנתרן מינדרו כץ).
22.30 מג'ז הלאה.
23.00 דור הזהב – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות גלן גולד, זו (תכנית ראשונה) – בטהובן: סונטה בלה מג'ור לצ'לו מס' 3 אופ. 69 (ל. רוז – צ'לו); שלישייה ברה מג'ור, לכנור צ'לו ופסנתר, אופ. 70 מס' 1 „שלישיית הרוחות" (ל. רוז – צ'לו/א. שומסקי, כנור.

רשת א'

08.27 משפט המאזין – שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים.
15.00 צבעי הקשת – הפעם: שירי עדות.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה.
16.05 ארץ לא נודעת.
19.05 שער מתניא.
22.05 יש לי חלום.

רשת ב'

18.06 ורקה.
19.35 השבוע בכנסת.
20.05 שורשים – ענייני עדות ופולקלור.
22.05 עבריים מעורבים.
23.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים.

רשת ג'

18.06 קליבר.
20.05 לי ולך – שיר וברכה.
21.05 מופע רוק.
23.05 מסביב לחצות.

גלי צה"ל

09.05 פתוח.
13.05 פסק זמן.
14.05 יום יומית.
16.05 ארבע אחרי הצהריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
19.05 שירים מכאן.
19.05 רדיו רדיו (צה"ל 2).
20.05 יער משודר – ענייני צבא ובטחון (ש.ח.).
20.05 סבבבבטים (צה"ל 2).
20.55 פינה חמה ללב.
21.30 אוניברסיטה משודרת – מבוא לתורת המוסר – האם יתכן אגואיזם מוסרי.
22.05 מסע הקסם המסתורי – „באר יהודי" (ש.ח.).
23.05 קול הג'ז הזה (צה"ל 2).
23.55 שיחות חצות – עם המשפטן מרדכי קרמניצר.
00.05 ציפורי לילה מבלות.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 חובה.
09.05 סלדריו.
10.05 פניני בוקר.
11.05 רגע של עברית.
11.10 שידור יומי לבתי־הס'.
11.30 שירי עמים.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
17.10 שירים עבריים.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום מתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.06 „שמע ישראל".
06.12 התעמלות בוקר.
06.22 לחקלאי.
06.30 סקירות מאמרי המערכת.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.40 הרקעות.
12.10 „אא בב".
12.50 מה נשמע.
13.00 מחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רגעי קסם.
15.51 לוח מודעות.
16.05 תוצרת הארץ.
16.55 קראתי ספר.
17.05 יומן כלכלה.
17.30 על מספרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בתורה לאור.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 כאן לי.
10.05 שיחיה.
11.05 30 בצל.
13.05 כל טוב.
14.06 בסן גב.
16.05 מוסיקה לעניין.
17.05 משקפיים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 הפסקת עשר.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 מקום טוב באמצע.
14.05 דו רה מי.
15.05 מה יש.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 הודעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
שימו לב לשידורי F.M.

אין כמו יפו בלילות

אות הפתיחה ייתן הערב לקול צלצולי פעמוני הכנסיות ואירועי "לילות יפו" יצאו לדרך. שבעה לילות ואירועים לכל המשפחה. מחול, מוסיקה, תיאטרון ותיאטרון רחוב, אמנות פלסטית, מיצגים.

הערב, יום ד', 1.7
★ שירי נשמה עם העבריים מדימונה – רחבת הכנסיה, 21.30
★ הסינפונייטה של באר־שבע מארחת את תזמורת "הטיילת" – גן הפסגה, 21.30
★ אנסמבל מוסיקה נובה – כנסיית סט. פיטר 20.30
★ מקהלת הקיבוץ הארצי – כנסיית סט. ג'ורג', 21.30
★ ג'אז: להקת קומבו – רחבת קדם, 22.30
★ השתף – מיצג מחול. כיכר קדומים, 20.30, 22.30 (וכן בתאריכים 2,4־7 ביולי)
★ ספרות ישראלית בקולנוע – דיון וקטעים מתוך סרטים – "החוויה הישראלית", 22.00
★ מוצרט הילד (בליווי שיקופיות) – גלריה ריכטר
★ מחזה ומחזמר – אלברט כהן מארח את יעקב בנאי בקטעים ובשירים ממחזות – "החמאם", 23.00

יום ה' – 2.7.87
★ שלמה גרוניך מלווה בפסנתר סרטים אילמים – רחבת הכנסיה, 21.30
★ להקת "בת שבע" בקטעים מתוכניותיה – גן הפסגה, 21.30
★ שלישית יצחק שטיינר: מוסיקת ג'אז בכנסיית סט. פיטר, 20.30
★ ירושת סקרלטי – עם גילה ירון ושלו עדאל – כנסיית סט. ג'ורג', 21.30
★ ג'אז: רבעיית אבי אדריאן מארחת רביעיה קולית בהדרכת צביקה שרף – רחבת קדם, 22.30
★ תיאטרון בקולנוע – דיון וקטעים מתוך סרטים – "החוויה הישראלית, 21.00
★ ערב בארוק עם יונית וייס, משה אפשטיין וסולנים – גלריה ריכטר
★ ערב יחיד של השחקנית רוזיה ישראלי – "החמאם", 23.00

בכורה: „אלבום משפחתי"

מוצאי־שבת, 4.7.87
★ מאגמה־קבוצת מחול – רחבת הכנסיה 21.30
★ פייסטה יפואית – סילביה דוראן ולהקתה – גן הפסגה, 21.30
★ חמישיית המתכת הישראלית – כנסיית סט. ג'ורג', 21.30
★ חמשיית ג'אז: גילי דור, גיא בר־ברק, גורי אגמון, אריה וולינץ ויעקב מירון – רחבת קדם, 22.30
★ מוסיקה בקולנוע – דיון וקטעים מתוך סרטים – "החוויה הישראלית", 22.00
★ אגן הים התיכון – מוסיקה ים־תיכונית עם הזמרת אלינוער – גלריה ריכטר
★ אריק לביא ושושיק שני במערכונים ושירים – "החמאם", 23.00

יום א' – 5.7.87
★ מרתון רוק ישראלי עם "בושם", "טנגו", קורין אלאל, סי היימן, אהוד בנאי והפליטים, "הרמוניקס מונדי", "פונץ'", "תופעת דופלר", "פורטר" – גן הפסגה, 19.00
★ זמרי המדריגל ירושלים – כנסיית סט. פיטר, 20.30
★ נשפני הקמארית הישראלית – כנסיית סט. ג'ורג', 21.30
★ ג'אז: חמשייתו של עמיקם קימלמן מארחים את אלברט פיאמנטה – רחבת קדם, 22.30
★ וידאו קליפס – מיצג מחול בביצוע אבי לפידות ולהקתו – כיכר קדומים 20.30, 22.30 (וכן בתאריכים 6, 7־7 ביולי)
★ פוליטיקה בקולנוע – דיון וקטעים מתוך סרטים – "החוויה הישראלית", 22.00
★ ערב יפאני עם זמרת הסופראן אצוקו סוזוקי – גלריה ריכטר

יום ב' – 6.7.87
★ תזמורת הטיילת של תל־אביב מארחת מתופפים – רחבת הכנסיה, 21.30
★ "ריתה מערבית" – אריק הדיך מגיש מוסיקה אלקטרונית בליווי מחשבים. משתתפים נוספים: ז'אן פול זימבריך ויוסי בוזין והרקדנית סאלראן פרידלנד – גן הפסגה, 21.30
★ סטאבאט מאטר (האם הדואבת) של פרגולזי – כנסיית סט. פיטר, 20.30
★ הדואו הבלתי אפשרי – סטיב הורנשטיין בסקסופון ועדינה הר־עוז בבבל – כנסיית סט. ג'ורג', 21.30
★ ג'אז: שישייה של אלברט פיאמנטה – רחבת קדם, 22.30
★ מתח בקולנוע – דיון וקטעים מתוך סרטים – החוויה הישראלית, 22.00
★ רנסנס – עם חמשית טרובאדור – גלריה ריכטר
★ ערב לכבוד צאת ספרו של חנוך לוין "מה אכפת לציפור" עם אהרוה חריפאי ואלברט כהן שיבצעו קטעים מתוך הספר – "החמאם", 23.00

יום ג' – 7.7.87
★ להקת קולן – רחבת הכנסיה, 21.30
★ התזמורת הסימפונית חיפה בלהיטי אופרה משולבים במוסיקה קלאסית – גן הפסגה, 21.30
★ בעיקר אימפרוביזציה – יצחק שטיינר בפסנתר – כנסיית סט. פיטר, 20.30
★ רימון של ג'אז – אנסמבל וקאלי מבית־הספר רימון – כנסיית סט. ג'ורג', 211.30
★ להקת הפלטינה – רחבת קדם, 22.30
★ חזיון בקולנוע – דיון וקטעים מתוך סרטים – "החוויה הישראלית", 22.00
★ אימפרסיוניזם – פנינה זלצמן, רסיטל – גלריה ריכטר
★ מה קורא? "קברט ספרותי. ירון לונדון מראיין – "החמאם", 23.00

בכל ערב

לילדים:
★ "עלילות דון קישוט" – מופע רחוב לבובות ולשחקנים
★ מר־טר־טיר־רו־לירו־לה – מופע מוסיקאלי לילדים המורכב משירי עם. ★ מוסיקה לריקודים – ברחבת הכנסיה

אמנות פלסטית
★ אופנה פיסולית – תערוכה שבה משתתפים 117 מעצבי אופנה ישראלים המתמודדים בשני נושאים: "מתווה לשטח הגדול" ו"פנטזיות אופנה ביפו". היצירות מוצגות ב"בית החרושת לסבון".
★ חגיגת פיסול – 150 אמנים לוקחים חלק בפיסול סביבתי, קרמיקה פיסולית, קדרות, שטיחים אמנותיים, פיסול רך, מיצגים, תפאורות.

פסטיבל תיאטרון מקורי

חמש הצגות בכורה והצגות אורחות, בתיאטרון "הסימטה".

1.7 – "רחמים־רחמים" מאת דניאל לנזיני ובבימויו (22.30, 20.30)
"בורי" שכתב ומבצע מדב בר־יהודה (21.30)
2.7 – "4 כוסות תה וחצי כוס מים" – מאת רועי רשקס ובבימויו של שלומי מוסקוביץ (21.30)
"כמעט נוגעים" – מאת ובבימויו של רועי יבין
"מחכים ומצפים" מאת שרלי אבוטבול ובבימויו של נפי סלאח (20.30)

בכורה: „כמעט נוגעים"

"עפרונות צבעוניים" – שכתב, ביים ומבצע אנטול קונסטנטין (24.00)
4.7 – "רחמים־רחמים" (23.00)
"יחמדו ובנו" – מאת יצחק בוטון, בימוי זכריה טובי (20.30)
"כמעט נוגעים" (22.00)
5.7 – "יחמדו ובנו" (20.30)
"נשים בפארק" – מאת וולטר אניכהופר, נעם מאירי וריבי פלדמסר ובבימוי ריבי פלדמסר (23.00)
"שאלו שלום ירושלים" – בביצוע להקת סולם יעקב (21.30)
6.7 – "יחמדו ובנו" (22.30)
"4 כוסות תה וחצי כוס מים" (20.30)
"כמעט נוגעים" (21.30)
7.7 – "אלבום משפחתי" – מאת נפתלי יבין ובבימוי תנן יבין (20.30, 22.30)
"4 כוסות תה וחצי כוס מים" (21.30)
"אוידיפוס רקס־סופוקלס" בתרגום: ט. כרמי, עיבוד ובימוי: עודד בארי
בכל ערב בשעות 20.30 ו־22.30 במועדון "כליף"

שלושה ימים וזמר

כאלפיים זמרים, שחקנים, חבורות זמר ומחול ישתתפו השנה בכ־120 מופעים ואירועים שונים במסגרת חגיגות הזמר העברי בערד שיפתחו ב־20 ביולי ויימשכו 60 שעות רצופות (שלושה ימים). גולת הכותרת של החגיגות יהיה פסטיבל הזמר והפזמון הישראלי תשמ"ז, שיחדש את ימיו כקדם אחרי הפסקה של שבע שנים, בהנחייתה של נעמי שמר, שבעבר היתה אחת המתנגדות הבולטות לאירוע. הפסטיבל, שיכלול 12 שירים, יועבר בשידור חי ברדיו ובטלוויזיה.

המנהל האמנותי החדש של החגיגות, המלחין יאיר רוזנבלום, מסר אתמול בהלך מסיבת עיתונאים בבאר שבע, כי השנה ינהגו מספר חידושים באופיים של האירועים ובהיקפם. "החלטנו לשמור את הרוח הספונטאנית של האירועים והקהל יוכל לקחת חלק באירועים החל בשירה על הדשא ועד לשירה מסודרת ומהוקצעת באולמות". החגיגות, הנערכות זו השנה החמישית, יחולקו למספר קטגוריות, שכל אחת מהן הופקדה בידי במאי אחר. כך למשל, מופע הראווה המרכזי שייערך באיצטדיון העירוני ובו יחזו כעשרת אלפים צופים, בוים על ידי שי לביא בעוד שמלאכת הבימוי של כל מופעי ההוצאות הופקדה בידי צביה הוברמן. אגב, המופע המרכזי יהיה שאו הנקרא "שירים הם זכרונות" מחרוזת של שירים מכל התקופות בביצוע להקת זמר מדימונה, עם "אמני חיזוק" מקצועיים כמו יפה ירקוני, חיים משה, מאיר סימה וחני נחמיאס.

במהלך אירועי הזמר העברי יתקיימו 90 מופעים ב־18 מוקדים שונים בעיר, בהם כ־50 חבורות־זמר מהסוכות בארץ. חידושים נוספים: "קפה־זמר", מעין שביל בינעים בין שירה בציבור ומופע רשמי. ישיבה ושירה מסביב לשולחנות עם מנחה (גבי ברלין ואחרים), בשילוב אמנים שיופיעו עד לשעות הקטנות של הלילה. מופע של שירי אידיש ושל שירים רוסיים, הרקדות ושירים על הדשא בבתים פרטיים בערד. בבריכה העירונית יתקיים במשך 48 שעות רצופות פסטיבל רוק, בהשתתפות מיטב אמנים בתחום זה, כולל יהודית רביץ, במופע הבכורה של תכניתה החדשה. במוקד אחר תוקם קרית הילדים "ילדודס" במסגרתה יתקיימו במשך היום הצגות תיאטרון, מופעי רחוב וסדנאות יצירה. לשלושת ימי החגיגות יקדם אירוע ייחודי הנערך לראשונה בארץ: תחרות להקות נוער תובבניות וכן שיחזור חי של תכנית הרדיו "תשואות ראשונות".

ראש המועצה המקומית ערד, אברהם שוחט והמנהל ומפיק החגיגות, דני מעיין, מסרו אתמול כי תקציב האירועים הנה הוא כ־400 אלף ש"ח ועל פי התחזיות ישתתפו בהם לפחות כ־30 אלף איש, שיגיעו לערד מכל הארץ.

אמיר רוזנבליט

סרטים

תל־אביב
אבטור: מחוץ לתחום 9.45, 7.30, 5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
בית ליסין: הנבואה 11.15
בקירוהדה: זכרונות בשדה הקרב 9.30, 7.15, 5.00
גורדון: ניסואציה של בריה בראה 9.30, 7.30
גת: בלוז לחופש הגדול 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: פושע מבוכל וילדה קטנה 9.50, 7.30, 5, 1.30, 11
דיזנגוף 2: סירותים אישיים 9.50, 7.30, 5, 1.30, 11
דיזנגוף 3: שיחות מלוכלכות 9.50, 7.30, 5, 1.30, 11
דקל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15, 5
דרייב־אין: המבוכל בטיסו 10, 6. חצות סקס
הוד: המבוכל בטיסו 9.30, 7.15, 5
הקלנוע (בית ציוני אמריקה)
חן 1: בי"ס למשמר אזרחי 9.55, 7.55, 5.30
חן 2: חנות קטנה ומטריפה 9.50, 7.45, 5.30
חן 3: אני והחבורה 9.50, 7.50, 5.30
חן 4: סיפור מתחים 7.15, 5.10, / אנשי הפח 9.40, 2, 11
חן 5: אל תקרא לי לבן 9.55, 7.45, 5.40, 2, 11
לב 1: נרדפי החוק 9.50, 7.40, 5, 2
לב 2: בקצב השעון 9.50, 7.40, 5, 2
לב 3: מלו 9.50, 7.40, 5, 2
לב 4: חליפת ערב 9.50, 7.40, 5, 2
לימור: פלאטון 9.30, 7, 4.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים / מוזיאון: מותו של סוכן 9.30, 7, 4.30
מקסים: משימת התאבדות 9.30, 7.30, 5
פריז (לשעבר אלנבי): משהו פראי 9.40, 7.30, 5 / חגות מים מים
סינמה 1: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 5
סינמה 2: זכרונות אהבה מפירנצה 9.30, 7.15, 5
סמדר: סגור לרגל שיפוצים / הסינמטק הישראלי: נעלים אדומות 7.15
אהבה בגרמניה 9.30
פאר: ימים של תהילה 9.30, 7.30, 5
פריז: בטי בלו 9.30, 7, 4, 2, 11.45 / 11.45 סיפורים מהחיים
צפון: שם הורד 9.45, 7, 4.30
שחף: ימי הרדיו 9.30, 7.15, 5
תמר – רמת־אביב: רזי 9.40, 7
האחים מרקס בקרקס – חצות
תכלת: החצות מעבר לפינה 9.50, 7.40, 5.30
תל־אביב: הברברים 9.30, 7.15, 5

ירושלים
אדיסון: קוטרמן 9.30, 7.30, 4.30
אורנע: בי"ס למשמר אזרחי 9.15, 7.15, 4.30
אוריון 1: ריטון חי 9.15, 7.15, 4.30
אור 2: משהו פראי 9.15, 7, 4.30 / 10.30 קרוקודיל דנדי / 11.15 בנופע הקלנוע של רוקי
אור 4: קרוקודיל דנדי 9.15, 7, 4.30 / 11.15 חנה האחיות
אור 5: ללא רחמים 9.15, 7 / 4.30, 10.30, נשר הברזל / 11.15 ראסטי ג'יימס
אור גיל: הרומן שלי באוקספורד 9.15, 7.15, 5
בית אגרון: מרי פופינס 5.00
אהבה בשחקים 7.30
דונה פלור בשואה לשניים 9.30
האולם הקטן בבנייני האומה: סגור
הבירה: ספורים ספרותי לאמא 9.30, 7.30
כפיר: שם הורד 9.30, 7, 4.30
מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15
סמדר: קריאת העורב 9.15, 7
עדן: המבוכל בטיסו 9.30, 7.30, 4.30
רון: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.30, 4.30
תיאטרון ירושלים: מלו 9.15, 6.45

חיפה
אורה: פושע מבוכל וילדה קטנה 9.15, 7.00, 4.30
אורלי: שם הורד 9.30, 7
אמפיתיאטרון: מעבר לשיא 9.15, 7, 4.30
ארמון: סגור
חן: קרוקודיל דנדי 9.15, 7.00
עצמון 1: המבוכל בטיסו 9.15, 7.15, 4.30
עצמון 2: ימי הרדיו 9.15, 7, 4.30
פאר: בי"ס למשמר אזרחי 9.15, 7, 4.30
קדיאור: נערת ליווי 9.15, 7, 4.30
רון: כיפול נפריץ 9, 7, 4.30
רב גת 1: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7, 4.30
רב גת 2: חנות קטנה ומטריפה 9.15, 7, 4.30

קריות חיפה
ספיר: הזבוב 9.30, 7.15
סביון: בי"ס למשמר אזרחי 9.15, 7
אורות: פושע מבוכל וילדה קטנה 9.15, 7
בית העם: מעבר לשיא 9.15, 7
הזהב: קוטרמן 9.15, 7
כרמל: שיחות מלוכלכות 9.15, 7

אשדוד
אסתר: בי"ס למשמר אזרחי 9.30, 7.30
אשדוד: מעבר לשיא 9.30, 7.15

אשקלון
אסתר: חנות קטנה ומטריפה 9.30, 7.15
מאור: מעבר לשיא 9.30, 7.15
רחל: דיברון חי 9.30, 7.30

באר־שבע
קרן: קוטרמן 9.30, 7.30, 5.00

קרית אונו
מרכזית: מפריז מוסקבה 9, 6.30

הרצליה ורמת השרון
היכל: סמבי בריז לטורה 9.30, 7.15, 5
כוכב הצפון: קדץ 9.30, 7.15
כוכב: אהבה בטוקיו 7
קריטה: בתולה 9.30
בילבי 4.45, 11

עפולה
מנופולין: מעבר לשיא 9

חולון, בת ים
ארמון: הבוקר שאחרי 9.30, 7.30
מגדל: בי"ס למשמר אזרחי 9.45, 7.45, 5
מתנ"ס קרית שרת: סגור
סביר: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
רינה: המבוכל בטיסו 9.30, 7.15
עצמאות: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30

טבריה
אביב: צחוק מי שצוחק אחרון 9.15, 7.15

כפר־סבא, רעננה
עמל: מעבר לשיא 9.30, 7.15
תל: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15
אורות: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 5
בית ברל: ימים של תהילה 10.00, 8.00

לוד רמלה
אורלי: סגור
בית זית: פלאטון 9.30, 7.15
אורך: בי"ס למשמר אזרחי 9.30, 7.15

נהריה עכו
הוד: פלאטון 9.30, 7
רון: מעבר לשיא 9.30, 7.15
אמפיתיאטרון: סגור

נתניה
סמדרה: בלוז לחופש הגדול 10.00, 8.00, 6.00
רמבו הפיל המעופף ב־11.00
אסתר: קוטרמן 9.15, 7, 5
שרון: אנשי הפח 10, 8, 6
11.00 תעתועי שחור הזקן

קרית אונו
מתנ"ס: מפריז מוסקבה 9, 6.30, 4.30

פתח־תקווה
שלום: כל אהבותי 9.30, 7.15
היכל 1: המבוכל בטיסו 9.30, 7.15, 4.30
היכל 2: ימי הרדיו 9.30, 7.15, 4.30
היכל 3: קוטרמן 9.30, 7.15, 4.30

ראשון־לציון ורחובות
ג.נ. רון 1: המבוכל בטיסו 9.30, 7.15, 5
ג.נ. רון 2: סמבי בריז לטורה 9.30, 7.15, 5
בעמק: סגור
ראשון: גושע אהבול והיום 9.30, 7.15
בית העם: האינספלטור 9.30, 9.15
הוד: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
חן: צבע הכסף 9.30, 7

רמת־גן וגבעתיים
אורדע: מסעים סכלב 9.45, 7.30
ארמון: בי"ס למשמר אזרחי 9.45, 7.45, 5.00
לילה: אהבה במחתרת 9.30, 7.30
הוד: ילדים חורגים לאלוהים 9, 7, 4.30
רב גן 1: ימי הרדיו 9.45, 7.30, 5.00
רב גן 2: משהו פראי 9.45, 7.30, 5.00
רב גן 3: אני והחבורה 9.45, 7.30, 5.00
רב גן 4: קרוקודיל דנדי 9.45, 7.30, 5.00
שביב: חנות קטנה ומטריפה 9.30, 7.30

دفار ٢/٧/٨٧

מכתבים למערכת דבר

עניין שמיטה לבחירות

השערוריה המבישה של עיסקת השמיטה מעלה צחנה של מקח פוליטי היאה לאופורטוניסטים האחוזים בשלטון, שמגמתם היחידה היא הכסא הדבוק לגופם.

מי שפרשת פולארד, נפסו השב"כ לא הצליחו לנתקם מכסאם – שנתם אינה נודדת כשיבולי הדיסה של המדינה נתונים בסכנה של ירידה לטימיון. שום בעיה ציבורית או לאומית אינה כלולה במסגרת אחריותם המיניסטריאלית. לשם שימור כסאם הם מוכנים לכל זיווג, גם עם שונאי המדינה הדתיים.

הפיסוראציה המקאברית היא שבידי הבוחרים אין כל שליטה על המקח והממכר בשוק הכסאות. המסקנה: אם לא נגדרו לשמוט את שטיח הקסמים מתחת רגליהם – סופנו שנחליק במדרון שנפער לרגלינו.

שיטת הבחירות, לכנסת חייבת להשתנות – כך שהציבור יכיר את נציגיו באורח אישי, ועליהם תוטל אחריות ישירה כלפי ציבור בוחריהם. כך תיפסק ההזדקקות לקואליציה עם הגורמים הדתיים – וזו בלבד סיבה מספקת לפעילות נמרצת מצד ציבור הבוחרים החילוני.

שושנה כהן
תל־אביב

★ ★ ★

האם אין לנו דאגות אחרות אלא לשסות יהודי ביהודי ולעודד ריב אחים? באם אסרה הרבנות סחירת חיטים של שמיטה? או הורתה על ייצוא חיטי שביעית, ואת על יסוד שיקוליהן העסקיים? וכן ההלכת המאפיה, שלא לקנות קמח מגידולי שביעית?

על מה, איפוא, מתבסס כל אותו מסע הסתה נגד הרבנים. הם אינם פוסקים אלא לשואליהם, המבקשים פסיקה על יסוד ההלכה. "היתר המכירה" של אדמת ארץ ישראל לשנת השמיטה, שניתן בשעתו, היה הוראת שעה שחלפה עם ייסוד המדינה.

אם הכריעו שיקולי המאפיות והסתוגות לטובת ההתחשבות בשומר שביעית סימן כי הללו אינם מיעוט כה מבוטל, כפי שמנסים מחרחרי הריב להציגם.

גרשום הרפנס

ערעור על תקנה

אמנון לורד מתריע ("דבר" 14.6.87) על ריבוי מקרה חקיקות המשנה באמצעות תקנה, לעומת החקיקה על־ידי הכנסת, הקובעת חוקים. צודק לורד בטענה כי בכך מתמעטת השפעת הכנסת על החקיקה.

ערעור על תקנה יכול, במצב הנוכחי, להעשות בשני מקרים: כאשר לדעת המערער חורגת התקנה מסמכות השר – ואז יכול הערעור להעשות באמצעות בית־משפט, או כאשר הערעור הוא לגבי תוכן התקנה – ואז יכולה הכנסת עצמה לערער באמצעות חקיקה המחייבת שינוי.

בכל מקרה הצעת ערעור דורשת אישור מוקדם של ועדת הכנסת הנוגעת לעניין, ועל הוועדה להעביר החלטה למליאה. זהו הליך מסורבל ולא מעשי.

נראה לי כי יהיה די בקביעת הליך שיאפשר לכנסת לבטל תקנה או להעביר החלטה למליאה בטרם כניסתה לתוקף, לאחר תקופת המתנה מסויימת. חשוב שזכות הערעור על תקנה תהיה לא רק לחברי הוועדה הרלוונטית אלא לכל ח"כ שיפנה לוועדה.

כך תוחזר לכנסת השליטה בחקיקה, ובכלל זה חקיקת המשנה, ויוקל העומס הרב בעניין זה.

אליעזר בוכני
גבעתיים

פורוש לאוגנדה

הרב פורוש הפתיענו בעצת מצוה באמרו כרדיו: "בעיית החיטה והשמיטה לא היתה מתעוררת אילו מימשו הציונים את הצעת הרצל והלכו לאוגנדה".

ש"ס עם "אגודת ישראל" מהווים רק 5 אחוזים מהבוחרים ויש להם שישה חכ"ים. כל שאר האחוזים, ובכללם המפד"ל, תומכים במדינה יהודית־ציונית־דמוקרטית בארץ ישראל.

לכן, על פורוש וחבריו לפרוש מאתנו ומהארץ ולהתיישב באוגנדה. מיליונרים רבים במטבעות מגוונים "ידיגור" להם סכום שיאפשר רכישת אדמה בגודלם של הגולן או סיני, ושם יקימו לעצמם מרכז דתי.

ביושבם על שפת אגם ויקטוריה יוכלו להקים לעצמם בית־מקדש שיאפיל בפארו על זה של הורדוס ואולי יתחרה עם הטאג־מהאל בהודו. המקומיים יוכלו להיות גויים של שבת, והמדיניות תהיה כולה שלהם: ידקדקו במצוות עד קוצו של יוד.

ואנו נאמר: ברוך שפטרנו.

מלאכי ש.
באר־שבע

"אגד" זקוק לסיבסוד

תשובת משרד האוצר לסבסוד עם "אגד" היא שוב סרוב מחולש לסבסד את פעילות הקואופרטיבים, וקורבן השימוש בשוק השכיחות הוא האזרח.

"אגד" זקוק לסיבסוד משום שבכל שנה גדל מספר האזרחים הרוכשים כלי רכב פרטיים, ובכך פוחתת תפוסת הנוסעים באוטובוסים. על "אגד" מוטלת גם חובה להסיע חיילים במחיר סמלי ואת החיילות ללא תשלום. לעתים מהווים אנשי צבא אלה את רוב הנוסעים.

כך נגרמת ירידה בהכנסות "אגד", שחייב למרות זאת להפעיל קווים סדירים בשעות קבועות. על הממשלה לקחת בחשבון בעיות אלה ועל "אגד" ומשרד התחבורה למצוא יחד נוסחה גואלת כדי לקיים תחבורה סדירה ורווחית.

חיים חצורי
אילת השחר

תפריט משמים בטלוויזיה

"הנוסיק דולבעס מונסיק דולבעס" – אומר שיר יידי עממי. שמעת את כל ימי השבוע, ובכלל – תפוחי אדמה. לצערי מתאים השיר לטלוויזיה שלנו.

בימים של פסטיבל ספורט לאומי או אולימפיאדה עוד אפשר להבין את הריבוי העשהי שבו אנו שבויים, אך בשבוע רגיל – גם או מוקדשות שעות של מרקע למשחקי כדורגל וכדורסל. כל השבוע האחרון הייתי קרבן למשחקים, אוסטו מרווזיום ולבסוף בכל־ואנו־ממשחקים.

הסדרות שאין להן קץ? עד שנפטרתי מ"דאלאס" וכבר באה "שושלת" וכך אני מתרוצץ על פני המרקע ללבנון ולירדן, רק סיימתי סדרה שם והנה מודיעים שהיא תשודר אצלנו.

אולי "בערוץ השני" המסחרי יאלצו לשמוע מזמן לזמן את דעתם של הצופים; משלמי האגרה? בינתיים "תפוחי האדמה" מייגעים.

מ. גולדברג
חיפה

"תורת הזוטארים" והמדיטציה

בקשר לדברים שפורסמו ב"דבר" (14.6.87) בנושא המדיטציה יורשה לי להבהיר שעוד ב־1953 המצאתי את "תורת הזוטארים" היכולה להסביר מבחינה פיסיקלית גם את המדיטציה וגם את כל התורות האחרות.

תורתי בנויה על ההנחה שקיים חלקיק זעיר, שהמסה שלו קטנה מזו של האלקטרון, והוא מהיר כהאור. הוא נמצא בכל מקום ביקום, אשר אינו ריקני אלא הוא מלא, ולכל הכוחות יש השפעה עליו, ובכלל זה כוחות רוחניים הבאים מכל מקור שהוא.

כך מוסברות כל התופעות הרוחניות והשפעתן הפיסית. "הזוטארים" הקטנטנים הנמצאים בכל מקום ובכל זמן נושאים עמם את כל ההשפעות הפיסיות והרוחניות של החי, הצומח והדומם ומשפיעים עליהם בפעולת גומלין.

תורת הזוטארים מגשרת בין מדע לאמונה ומכניסה תחת גג אחד את כל הכוחות הפיסיקליים והאמונות המיסטיות. לכן אין לדבר על אמונות שקר או כל כתות הבל. מדובר בעובדות פשוטות שהיו ידועות לפני אלפי שנים.

עמי ליבנה
עין־הוד (מאוחד)

כל אחד והראיסה שלו

להפתעה גדולה גרמה הופעתה הראשונה של אשת גורבאצ'וב, ראיסה, במערב אירופה. בפני הקהל המערבי הופיעה אשה נאה, מטופחת, לבושה לפי מיטב האופנה האחרונה. והתנהגותה תאמה את נימוסי החברה המערבית. העולם המערבי לא הורגל לתופעות כאלה.

מאז מרבה גורבאצ'וב להופיע עם רעייתו במסעותיו בחו"ל. הדבר מקנה לו תוספת יוקרה.

כנראה שהדבר עשה רושם רב גם על ראש ממשלתנו יצחק שמיר, שצירף את רעייתו שולמית למסעו בארצות באפריקה.

אני מקווה ששולמית שמיר הרשימה את מארחיה כמו ראיסה. מאחר שנציגינו מרבים לצרף את נשותיהם למסעותיהם בחו"ל – יש לומר: כל אחד והראיסה שלו.

צבי ארזי
כפר בלום

מתי נפתחות הגלריות

לפני כשנה יצאתי לגימלאות אחרי שנות הוראה רבות, וכצפוי גליתי פנים לכאן ולכאן. אחת מהן רצון שהיה בי משכבר לבקר בגלריות לאמנות ולעקוב אחרי התערוכות המתקיימות בהן.

שעות הפתיחה המקובלות בגלריות – מ־11.00 עד 13.00 ומ־17.00 עד 20.00, מנעו ממני לאורך השנים לממש את רצוני. בבקרים עבדתי ובשעות אחרי הצהריים עסקתי בפעילות הקשורה לזמני פתיחות החנויות, המספרה, רופא השיניים וכו'. בקיצור: הייתי אדם עובד.

תערוכות רבות החמצתי משום שלא יכולתי להתאים את עצמי לשעות פעילותן, ולא אחת נזכרתי בגעגועים בימים שבהם היו הגלריות פתוחות בשבת (כפי, שדרך אגב, נוהג עד היום מוזיאון תל־אביב, למרות שוק בו כרוך הדבר בענייני ממון).

האמנם רואות הגלריות בגימלאים שכמותי את קהל היעד? האם לא עדיף שינהגו כאולמות התיאטרון, הקונצרטים ובתי הקולנוע ויאפשרו גם לאדם עובד לבקר בהן?

אסתר בידרמן
הרצליה

23

לפני 60 שנה

שאלה בפרלמנט על מעשה "נורי"

לונדון. היום שאלה צירת הפועלים סיוון לורנס את מיניסטר המושבות אמרי בדבר מעשי האכזריות של המשטרה בשומרת "נורי". אמרי ענה כי אין הדבר ידוע לו. השאלה של לורנס באה כתוצאה מהטלגרמה שנשלחה ע"י הועד הפועל של ההסתדרות לח' י. אולשן מאיי, מזכיר הועדה הפוליטית של ברית פועלי ציון־צ"ס בלונדון, שמונה מבין הפועלות שהוכו, עדיין חולות.

סכנת שביתת המורים טרם חלפה?

ממרכז המורים מודיעים לנו כי המורים אינם מוצאים כל סיפוק בתשובת ההנהלה הציונית והם עומדים על דרישתם שההנה"צ תקבע מועד ותתחייב בכתב לתשלום משכורת שלושת החודשים הנותרים משנת תרפ"ו. ממקור נאמן שמענו כי על כל פנים לא תוכרז השביתה היום.

בירד – לקוטב הדרומי

פאריס. בירד הודיע כי עוד השנה יעוף אל הקוטב הדרומי, לאחר שעף כבר מעל לקוטב הצפוני.

דבר

לפני 40 שנה

הועדה רואה בגאולת שממות הנגב בכוח היצירה היהודי

שממת ההרים בין חברון לבאר־שבע, כדבר באר־שבע עד מעבר לרביבים, המאמצים החלוציים העבריים שגילו ומוסיפים לגלות אמצעים להפרות את השממה – הם המראות העיקריים שראתה ועדת או"ם לארץ ישראל אתמול, ביום החמישי לסיורה בארץ. 600 ק"מ עשתה שיירת המכוניות של הועדה עם השופט סנדסטרם בראשה.

"אנצו סירני" חוזרת לבסיסה

ספינת המעפילים "אנצו סירני" (אודינה) הפליגה אתמול מנמל חיפה לאיטליה. זוהי ספינת המעפילים הראשונה החוזרת לבסיסה הקודם. השלטונות ויתרו על תביעת ההחרמה לאחר שהתובע הכללי לא מצא אסמכתא משפטית בחוק להביא את התביעה לפני בית הדין ולאחר שחבר העובדים של הספינה זוכה באשמת הובלת עולים בלתי־חוקיים.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

הדסה מעניקה פרס

שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ (בתמונה) יקבל את פרס הנרייטה סאלד, העיטור הגבוה ביותר שמוענק על ידי ארגון נשי הדסה. הפרס יוענק לו על ידי נשיאת הדסה הגב' רות פופקין במהלך הועידה השנתית של הארגון המתכנסת בשבוע הבא בבולטימור, מקום הולדתה של מייסדת הדסה הנרייטה סאלד. ארגון נשי הדסה, הארגון הציוני הגדול בעולם המונה 385 אלף חברות, בחר בשולץ כחתן הפרס על תמיכתו העקבית להשכנת שלום במזרח התיכון ובעולם כולו ופעילות הנמרצת למען זכויות האדם בכלל ויהדות ברה"מ בפרט. בין מקבלי הפרס בעבר היו דוד בן־גוריון, גולדה מאיר, אלי ויזל, ג'ין קירקפטריק ונתן שצ'רנסקי.

יורם לוי

זה יהיה בצפת

נתן שצ'רנסקי (בתמונה) משלים בימים אלה כתיבת ספר דוקומנטרי על שנות הסבל הארוכות שעבר בכלא הסובייטי בטרם עלה ארצה. הספר יצא לאור בהוצאת "ידיעות אחרונות" ויתורגם לשורה ארוכה של שפות. הוא יופץ בעת ובעונה אחת בארץ ובחו"ל. בשבוע שעבר החליט שצ'רנסקי היכן ישהה לצורך כתיבת פרקיו האחרונים של הספר ולצורך השיפוץ האחרון. זה יהיה בצפת. שצ'רנסקי הודיע על כך במהלך ביקור שערך עם אמו, אשתו ובתו בעיר הגלילית. בני משפחת שצ'רנסקי הגיעו לעיר כמעט "אינקוגניטו" וסיירו במוזיאונים ובאתרי התיירות והאמנות של העיר. במהלך ביקור במוזיאון "המאירי" בצפת, הודיע שצ'רנסקי כי התאהב בעיר ובאווירה בה והחליט כי כאן ישלים את ספרו. על מגורי קבע בצפת סירב העולה החדש המפורסם ביותר להתחייב.

שמעון וייס

בעוד ברמת־עמידר מתמשכת אווירת הטרור והעויינות בין יהודים לערבים, שתלו ילדי נעמ"ת מבאקה אל גרבייה ופרדס־חנה עץ זית המסמל את השלום. במסיבה משותפת שהתקיימה בפרדס־חנה לרגל סיום שנת־הלימודים שרו הילדים ואמותיהם את "שיר השלום" בעברית ובערבית ואליהם הצטרפו מזכ"ל נעמ"ת **מאשה לובלסקי**, ראש מועצת באקה אל גרבייה **סמיר דרוויש**, וראש מועצת פרדס־חנה **שלום ברזילי**. בתמונה: מזכ"ל נעמ"ת מאשה לובלסקי רוקדת בחברת הילדים.

חתול שחור

"שלומי אמוני ישראל", סיעת ח"כ הרב מנחם פורוש הנמנית עם הפלג הליטאי באגודת ישראל, הסרה, למרותו הבלעדית של הרב אליעזר מנחם שך, עומדת לעשות תפנית ולקשור קשרים עם אדמו"רי החסידים העומדים ביריבות עם החוגים הליטאיים.

"החתול השחור" שעבר בין חצרו של הרב מנחם פורוש ובין הפלג הליטאי בבני־ברק שגרם לקרע ביניהם נוצר על רקע "מבחן הילדים בדיני שמיטה" שארגן "דגל ירושלים", אחד המוסדות של ח"כ פורוש, ושהתקיים בבנייני האומה בירושלים.

במודעות הבולטות על האירוע מטעם "דגל ירושלים", שפורסמו במשך השבוע בעתונות החרדית, קופח "יתד נאמן", עתונו של הרב שך. במיוחד חרה לליטאים פרסומן של תשע מודעות הקשורות במבחן שערכן נאמד ב־10,000 דולר, אשר פורסמו ביום האירוע בעתון "המודיע" ולא בבטאון המתחרה "יתד נאמן".

נח זבולוני

אינו מתכוון לרוץ

מסתבר שלא כל פוליטיקאי אמריקאי המבקר בארץ מתכנן לרוץ בעתיד לבחירות נשיאות ארה"ב: מושל מדינת ג'ורג'יה, מדינתו של ג'ימי קרטר, ג'ו פרנק הריס, בן 49, אשר מבקר בארץ עם בני משפחתו ופמליית נושאת תפקידים ואנשי ביטחון, השיב אתמול בביקור במשרדי צים, שאין בדעתו להתמודד בעתיד על תפקיד הנשיא. הריס אמר, כי מאז שקרטר נבחר לנשיא שומעים בעולם על מדינת ג'ורג'יה. ג'ו פרנק

הריס מבקר בארץ על פי הזמנת משרד החוץ הישראלי והוא כלל בתוכנית ביקור בחברת צים, משום שזו חברת הספנות הגדולה ביותר שאוניותיה פוקדות את נמל ג'ורג'יה. האורח הודה למארחים על שקראו את אחד מאוניותיה הגדולות של החברה בשם "צים־סבאנה" כשם הנמל העיקרי סבאנה ג'ורג'יה, וציין את צים כדוגמה של חברה שלא התמוטטה במשבר העולמי הפוקד את הענף. מושל מדינת ג'ורג'יה הסביר כי מדינתו התפתחה בקצב מואץ מאז שנת 1975, ולא היתה בתחומה שום העלאת מסים, הלוואי עלינו. בתמונה: ג'ו הריס במשרדי צים.

יוסף מיכלסקי

מי רצח את ג'יי.אר.?

העתונאי תום פרידמן, המייצג כיום את ה"ניו יורק טיימס" בישראל ושכיהן בעבר ככתב העתון בביירות – גרר אתמול גלי צחוק מצד מאזיניו בשעה שנשא את הרצאתו בסימפוזיון על מדיניות ארה"ב במזרח התיכון הנערך בימים אלה באוניברסיטת תל אביב. הוא סיפר על מקרה שבו נעצרו שני כתבים אמריקאיים על ידי מחסום של המיליציה הדרוזית במערב ביירות מיד אחרי מלחמת לבנון. בתקרית זו התבקשו שני הכתבים להציג את תעודותיהם שמהן התברר שאחד מהם הוא ביל וורס, נציג עתון יומי בטקסס. שומר המחסום שאל בטון מאיים את שני הכתבים מי מהם הוא העתונאי מטקסס. כאשר הזדהה ביל וורס בתור הכתב הטקסאני הצמיד הדרוזי את אקדחו לרקת העתונאי שרעד כולו מפחד ושאל אותו: מי רצח את ג'יי.אר. מסדרת הטלוויזיה הפופולארית "דאלאס"? על חוויותיו מתקופת שירותו בישראל סיפר תום פרידמן ספק בבדיחות הדעת ספק ברצינות, כי הוא נדהם להיווכח כי שביתת הרדיו והטלוויזיה נתקלה באדישות מוחלטת מצד הציבור. הוא הגדיר זאת האירוע העתונאי החשוב ביותר שהתרחש השנה בישראל.

דן אבידן

פיתוי לעליה

האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ גיבשה הצעה להקמת חברת השקעות ציבורית חדשה בבעלות התנועות הקיבוציות ועוזבי קיבוצים, בעיקר עוזבי קיבוצים שירדו מן הארץ. ההצעה הוגשה לאחרונה לעיונם של מזכירי התנועות הקיבוציות. ח"כ אברהם כץ־עוז, יו"ר האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ שמסר על כך ציין, כי מדובר בניסיון רציני להציע לבני קיבוצים שעזבו את הקיבוץ וירדו מן הארץ, דרך ואתגר לחזור לארץ, להיקלט בה ולפעול לקידומה ולפיתוחה. מתברר, כי לא פחות מאשר 2000 בני קיבוצים נמצאים כיום באזור החוף המערבי של ארצות הברית, בעיקר בסן פרנסיסקו. כדי להחזירם ארצה יש צורך להציע להם הצעות שיהוו "פיתוי" עבורם, ואחת מהן היא להקים בשותפות עם התנועה הקיבוצית חברת השקעות שתשקיע במפעלים שונים בארץ.

המדור נערך ע"י אורה זרניצקי

הוועידה השמינית של "הנוער העובד והלומד"

כולם היו בניין

מאת עודד בר־מאיר

"אני די נבוך לקבל את הפרס", אמר לנו שולי יחזקאל, מזכיר הנוע"ל בראשון לציון, כשהתבשר על זכייתו בפרס השירות מטעם ההסתדרות. לראשונה בתולדותיה הכירה המערכת ההסתדרותית בעובדה שיש להוקיר את הטובים שבה ולהעריך את פעילותם הציבורית. בהסתדרות מקווים להפוך את הענקת הפרס למסורת של קבע.

"יש לי גאווה עצומה", מתרגש שולי האומר לנו, "שאני מייצג בכך את כל תנועת הנוער שלנו והפרס לגבי הוא למעשה בשם כל פעילי המערכת התנועתית העושים, לדעתי, עבודת קודש".

שולי יחזקאל (39) עשה את ימי ילדותו באזור ולמד בתיכון בתל־אביב. לא היה צריך הרבה לשכנע את שולי להצטרף לתנועת הנוער ובהיותו בן 15 מצא עצמו מצטרף לסניף שבבית דב הוז בתל־אביב. "הנוער העובד" היה בשבילו "הבית השני".

"רק בערבים הייתי מגיע הביתה", נזכר שולי בימים עברו. "מבית הספר הייתי הולך ישר לסניף ובילה שם ימים כלילות. היה כייף לא רגיל". וכמו כל חניך תנועה טוב ומגשים היה זה אך טבעי ששולי יתגייס לנח"ל במסגרת גרעין לקיבוץ מסילות. השירות הצבאי עשה משהו לנח"לאי הצעיר ושולי נענה לקריאה להתגייס לשירות קבע. הימים הם ימי מלחמת ששת הימים וההתשה וצה"ל נדרש היה לשרותי קבע רבים. אודות אותם ימים הקלה על שולי להחליט הוא שרת שש שנים רצופות כרב־סמל פלוגתי ביחידה קרבית.

עם שחרורו בשנת 1971 פנה שולי למרכז הנוע"ל לברר אפשרות העסקתו כמדריך בתנועת הנוער. "התנועה וההדרכה היו טבועים בי", אמר שולי יחזקאל, "וכשהשתחררתי מהצבא ראיתי לנגד עיני רק את הדרכת הנוער כמקצוע ואתגר בחיים".

ב"נוער העובד והלומד" זכרו לשולי חסד נעורים. זכרו את עובדת היותו מדריך טוב ואיש תנועה בכל נפשו. שולי חזר לכור מחצבתו. בתחילת עבודתו הוא משמש כרכז חברתי בבי"ס התעשייתי "דרך" ובבית הספר "בית־חנה" ולאחר מכן הוא מקבל תחת טיפולו ואחריותו גם את חניכי בתי הספר "אורט" בקרית ספידא ו"מקס פיין".

לא רק בהדרכה "קונה" שולי את לב חניכיו. כבוגר מכון וינגייט הוסמך שולי להיות מורה לחינוך גופני ופעולות הספורט שלו העניקו לו אוהדים רבים בבתי הספר ובתנועה כולה. ואם נוגעים אנו בצד הספורטיבי של שולי, הרי כאן המקום לציין שהנ"ל כיכב בשעתו בקבוצת הכדורגל של הפועל תל־אביב, כשזו ידעה ימים טובים יותר מבעונה הנוכחית. בין חבריו לקבוצה אז היו השחקנים הבינלאומיים שייע פייגנבאום וזהר פרימו. פרט פיקנטי הוא שכוכבה העכשוי של הפועל ת"א, משה סיני, היה חניכו של שולי ב"נוער העובד והלומד" במסגרת החטיבה המקצועית.

עם השנים מתחתן שולי יחזקאל, מקים משפחה וקושר את גורלו עם ראשון־לציון. רעייתו היא בת המקום ושולי שעסק אותה תקופה בנושא ההכוונה לנערים העובדים נוטש משרה זו לטובת תפקיד מזכיר היישוב בראשון־לציון. ספק רב אם פעילותו של שולי יחזקאל בראשל"צ יש לה אח ורע ביישוב אחר בארץ. פעילותו כאן היא משהו מעולם אחר. כל חניכי תנועות הנוער בעיר החל מ"הנוער העובד והלומד" וכלה ב"השומר הצעיר" ו"מחנות העולים", נערים לומדים ועובדים כאחד חוסים תחת כנפיו של שולי. "אני מאמין באיחוד מסגרות ותנועות", אומר לנו שולי, "כוח כאחד נוכל להירתם לכל משימה". איכפת לו מהנוער המקומי. הוא משמש כאן כ"אבא" לכל הנערים והנערות חניכי תנועות הנוער השונות. "איכפת לי", מדגיש שולי, ש"הנער יקבל מסגרת חינוכית ותנועתית לאחר שעות הלימוד בבית הספר והעבודה ושלא יסתובב ברחובות בחוסר מעש".

בתוקף תפקידו ולפעמים גם מתוך אחריות ותחושה אישית מוצא עצמו שולי לא אחת מעורב בפתרון סכסוך בין הורים לחניכים, סכסוך בין מעסיקים לנערים עובדים, בעיות בין מורים לתלמידיהם. סיפור ידוע הוא בחוצות ראשל"צ אודות העלמותו של נער צעיר מביתו עקב הפסקת לימודיו כשהוריו המודאגים נעזרים בשירותיו ובקשריו הטובים של שולי לאיתור הבן האובד. הנער הנעלם אותר לבסוף בחוף אילת ורק לאחר שיחה בטלפון עם שולי ניאות לשוב הביתה לחיק משפחתו ולספסל הלימודים.

הלימודים חשובים לשולי. ימים כלילות הוא עושה על מנת להשיב לספסל הלימודים נערים שנפלטו ממסגרות לימודיות רגילות. נערים שהלימודים היו רחוקים מהם כרחוק מזרח ממערב מוצאים עצמם היום בזכותו של שולי יושבים ולומדים לקראת בחינות בגרות.

חניכיו של שולי יודעים להעריך זאת. המפגשים הבלתי אמצעיים של שולי עם צעירי העיר על המדרכה, על כוס קפה במזנון, בבית הספר, בסניף, בקן ובביתו וההערכה לה זוכה שולי בכל רחבי העיר הם עדות נאמנה לכך שיש שכר לפעולה.

עירית גבעתיים
לתנועת
"הנוער העובד והלומד"
לקיני בורוכוב גבעתיים
שלוחה ברכת אחים נאמנה
הרחיבו השורות
והמשיכו פעולתכם הנהדרת
בשליחות התנועה והעם
יצחק ירון
ראש העיר

עירית בת־ים
מברכת את
"הנוער העובד והלומד"
לרגל כינוס הועידה ה־8
בברכת עלה והגשם!
אהוד קינמון
ראש העיר

ל"נוער העובד והלומד"
ברכות ואיחולים
לועידתכם ה־8
עלו והגשימו!!
בית נאות־מרדכי

נצרת עילית
מברכת את
"הנוער העובד והלומד"
לרגל כינוס הועידה ה־8
המשיכו בעשייתכם
ויצירתכם הברוכה
מ. אריאב
ראש העיר

ל"נוער העובד והלומד"
בועידתו
ברכות
מבית
ספרית פועלים
ספרי איכות בחינוך, בפרוזה, בשירה ובהגות
ספרי ילדים ונוער
להשיג בחנויות המובחרות
מערכת והפצה ראשית: רח' חומה ומגדל 2 תל־אביב

ל"נוער העובד והלומד"
ראשיה, מדריכיה
וחניכיה
לרגל כינוס הועידה השמינית
שלוחות מיטב ברכותינו
על פעלכם בקרב בני הנוער.
★ סעדיה אלוס
מזכיר מ.פ. אופקים
★ יוסי בוסבול
מזכיר מ.פ. דימונה
★ סמי שושן
מזכיר מ.פ. מצפה־רמון

לועידה השמינית של
הסתדרות
"הנוער העובד והלומד"
ברכת
אחים ברוח
להתחדשות רעיונית
סמינר אפעל

לתנועת
"הנוער העובד והלומד"
שלוחות מיטב ברכותינו
לרגל כינוס
הועידה השמינית
להמשך הצלחה בפעלכם
קיבוץ
מעלה החמישה

هكذا من الأصل

صكنا من الاحل

„חיי היו טובים מאד אבל לכל דבר טוב יש גם סוף"

לאה מנוחין־כהן (65) חברת מעגן מיכאל התאבדה מרצונה כדי לא להגיע לזיקנה • היתה חברה באגודה בריטית הגורסת את ריבונותו של אדם להחליט על מועד מותו • הותירה מכתב לחברי המשק: „היו שלום ואל תצטערו עלי"

מאת סופר „דבר"

חברת קיבוץ מעגן מיכאל, לאה מנוחין־כהן, בת 65, התאבדה בשבוע שעבר „כדי לא להגיע לזיקנה", כפי שהיא כותבת במכתב שהופץ לאחר מותה בין חברי הקיבוץ. המנוחה היתה חברה באגודה בריטית הגורסת, כי האדם ריבון להחליט אם יתכן למותו מזיקנה, או אם יסיים את חייו במועד הנראה לו.

במכתבה, שהתפרסם אתמול ב„דף הירוק" של „על המשמר", כותבת לאה מנוחין־כהן בין השאר: „לי הזיקנה אינה קוסמת. אני מודעת לכך שאחרים חושבים אחרת, ומותר לאדם לשקול יתרונות לעומת חסרונות. יש הרבה יתרונות לחיים – החל מקשרי המשפחה ואהבת הילדים, הנכדים, בן הזוג, אחות, וידידות שהן כאחיות לי (...) יש גם אהבת בית במובן הרחב – הקיבוץ, החברים, הנוף – וכל מה שיש בו טוב ויפה. לעומת זאת, השאלה היא איך אתה חי את כל אלה בתנאים של זיקנה על מגבלותיה, הפיסיות והנפשיות, ובשלבים הולכים ומתקדמים – העומס שאתה חש מתחיל עתה להיות על הקרובים לך וגם על החברה כולה.

„אני אדם בריא בסך הכל (...) גם אין לי משברים נפשיים. גם אין לי יאוש מהדרך, מהחברה שבה אני חיה. אינני מצטערת על החיים שבחרתי ומה שהשתתפתי ביצירתו. לכן לא הייתי רוצה שיסתבכו בבוות הפרטי שלי באיזה שהוא חלק מהאורגיה הכללית של ציבורנו שנדמה לו שהוא אפוף בשברים, שבעיני אינם משברים כלל, אלא חלק נורמלי מהתפתחות החברה. (...) אני מסתכלת סביבי, רואה את בני גילי – ובטוחה בליבי, שבעצם אני בדיוק כזאת וזה לא לטעמי. אפילו שאני מתפקדת פחות או יותר כהלכה – אין חוש מחושי שהוא מחודד כפי שהיה. אפשר להמשיך זמן רב גם בעזרת כדורים, או בקהות הולכת וגוברת של חושים ומחשבה. מה שקשה לשאת, אלה דווקא פרצי הזעם הפנימיים, שלא תמיד אני מצליחה לכבוש אותם, שהם ללא פרופורציה הגיונית לאובייקט שלהם, וקשה לחשוב על כך שאתה הופך ממשען של בני המשפחה והחברה למעמסה.

„אני מפחדת לדחות את מותי יותר מדי. היום זהו מעשה שלא מעורר בי פחד או סלידה (...) מי יודע אם כך ארגיש גם בעוד שנה, שנתיים או יותר? אני רואה וראיתי זקנים רבים שבעצם היו חרדים למות, לו לא פחדו מעצם המיתה, הכאבים שקשורים בה, הפחד להיכשל וכו'. מניין לי שלא אהיה כזאת גם אני?

„ומכיוון שכפות המאזניים כבר כיום אינן מוטות בבטחון לזכות החיים, להיפך, יש הרבה קסם במחשבה של חדלון – הגיעה השעה.

„אני קוראת במודעות אבל – 'מותו הטרגי', 'מותו בטרם עת'. ובכן, לא זה ולא זה. לגמרי לא טרגי עבורי, מאוד הייתי רוצה שלא יהיה כזה עבורכם. ואשר לטרם עת, מי קובע את העת? לפי בחירתי – עכשיו היא העת. אינני עושה מעשה בחופזה וחוסר שיקול דעת, או בדיכאון, עלבון או כעס. חיי היו טובים מאד, אבל לכל דבר טוב יש גם סוף

„היו שלום, ואל תצטערו עלי".

תדהמה בתיאטרון חיפה מהתגובות על הסכסוך עם עופרה ויינגרטן

מאת אריאלה ראובני סופרת „דבר"

בתיאטרון העירוני של חיפה נדהמו אתמול מעוצמת התגובות בעיתונות ובציבור על החלטתה של ההנהלה שלא לחדש את חוזה העסקתה של השחקנית עופרה ויינגרטן לאחר שסירבה לגלם את תפקיד הזונה הנאצית במחזה „לילות פרנקפורט העליזים" של יוסף מנדי. המחזה אמור לעלות על בימת התיאטרון בראשית העונה הבאה.

נודע כי לתיאטרון התקשרו אישי ציבור ומנויים רבים שטענו כי מקוממת עמדת הנהלת התיאטרון, אשר אמור להיות תיאטרון מחאה „הדוגל בחופש הביטוי והיצירה", בסכסוך עם השחקנית. ועד השחקנים (רות סגל, אילן תורן, ויוסף באשי) אמורים להיפגש היום עם מנכ"ל התיאטרון כדי לקבל הבהרות.

מנהל התיאטרון, נועם סמל, והמנהלים האמנותיים שלו, יהושע סובול וגדליה בסר, פרסמו אתמול הודעה רשמית על הסכסוך שבה הם מציינים כי בסירובה של ויינגרטן למלא את התפקיד שהוצע לה, יש הפרת ההסכם הקיבוצי של התיאטרון. עוד צוין כי היא חתמה על הסכם עונתי שיפוג ב־31 ביולי וכי אין כוונה לחדשו. הודגש כי ההחלטה על אי חידוש ההסכם נעשתה בתיאום עם נציג ועד השחקנים באשי ובידיעתו. בהמשך ההודעה טוענת ההנהלה כי עופרה „מסלפת" ביודעין או מתוך חוסר הבנה את תוכן המחזה של מנדי וכי התפקיד שהוצע לה איננו „זונה נאצית" אלא מאהבת של בעל מועדון לילה.

לסופרת „דבר" נודע כי באחרונה בוצעו במחזה כמה שינויים של סצנות חריפות. ויינגרטן טענה, כזכור, כי סרבה למלא את התפקיד משום שהוא בניגוד לעקרונותיה ומשום שאינה מסוגלת למלא תפקידים סאדו־מאזוכיסטיים. עם זאת אמרה כי היא קשורה לתיאטרון ורוצה לעבוד בו: „הוא חינך אותי להיות מה שאני. אני מסכימה ואוהבת את הקו האמנותי שלו. אולם בתיאטרון מחאה, שאינו מאפשר לשחקנית ותיקה כמוני להביע מחאה אישית ומוסרית, אני רואה משום רמיסת הדגל של עצמי".

ניסים שרם, חבר מועצת עיריית חיפה (מערך) וחבר מועצת המנהלים של התיאטרון אמר אתמול כי הנהלתו האמנותית מתנהגת ההיפך ממה שהיא מצפה שינהגו עימה. הוא מצפה, אמר, מההנהלה שמדברת על דמוקרטיה, שתנהג על פיה. יותה יהב, היו"ר החדש של מועצת המנהלים של התיאטרון, אמר כי המחזה של מנדי לא הובא עד אתמול לאישורה של המועצה אם כי בדיון על הרפרטואר מסרה ההנהלה כי מתנהל משא ומתן עם המחזאי על העלאת מחזה מפרי עטו והדבר יובא לאישורה של המועצה ברגע שיהיה מגובש יותר. יהב אמר כי תיאטרון ציבורי מסוגו של תיאטרון חיפה חייב להתנהג לפי אמות מידה ציבוריות יותר והעלאת המחזה היא בפירוש עקיפה של מועצת המנהלים.

שינויי־תנועה במרכז ירושלים – החל מהיום

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

במרכז ירושלים יחולו מהיום שינויים בהסדרי התנועה בעקבות פתיחתו של החניון התת־קרקעי בגן העצמאות.

כביש גן העצמאות יהיה חד סטרי, אך כיוון התנועה ישונה וניתן יהיה לנסוע רק מכיוון רחוב אגרון להלל. רחוב בן סירא, בהמשך לרחוב הלל, יהיה מעתה רחוב חד־סטרי לכיוון צומת ממילא. הפניה הנוכחית ימינה במורד רחוב שלומציון המלכה לרחוב בן סירא תבוטל ובמקומה תותר כניסה ימינה מרחוב שלומציון המלכה דרך פינת רחוב בקשטה לתוך רחוב בן סירא. כיוון הנסיעה יותר רק לרחוב הלל ותיאסר התנועה בכיוון הנגדי, כפי שהיה עד אתמול.

שינוי חשוב נוסף יהיה בצומת ממילא. תבוטל הפניה שמאלה מהצומת לרחוב שלומציון המלכה ולרחוב בן סירא. נהגים שירצו להגיע למרכז העיר מכיוון רחובות אגרון, דוד המלך או ממילא, יוכלו לעשות זאת דרך הכביש החוצה את גן העצמאות.

צו עיקול זמני על נכסיו של יפת (4 מיליון ש"ח) לבקשת בל"ל

(עו). – צו עיקול זמני על סך ארבעה מיליון ש"ח על כספיו ונכסיו של ארנסט יפת, לשעבר יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי, הוצא אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב, לבקשת הנהלת הבנק.

הצו הוצא במעמד צד אחד. ב"כ הבנק, עורכי הדין חיים צדוק ומישאל חשין, טענו בבקשה, כי הבנק הגיש בשעתו תביעה כספית נגד יפת והטלת העיקול על נכסיו דרושה כדי לאפשר את התשלום עם מתן פסק דין לזכות הבנק. זאת, במיוחד בשים לב לעובדה שהנתבע שוהה בחו"ל מזה כמה חודשים ואין ידיעה אם ומתי ישוב.

לבקשה צורף תצהיר של יועץ משפטי ראשי בבל"ל, זאב שר. כן צויין בבקשה, כי הבנק שומר לעצמו את כל זכויותיו כלפי הנתבע יפת, בין היתר זכויותיו לעכב תחת ידו ולקזז כספים, ניירות ערך, תוכניות חיסכון, חשבונות, פקדונות וזכויות אחרות של הנתבע.

הבנק ביקש לעקל את נכס המקרקעין של יפת ברחוב רבין 20 בתל אביב, דירה בבית משותף ברחוב אורי, כספים, ניירות ערך, תוכניות חיסכון, חשבונות, פקדונות וכו'.

השופטת רות אליעזר־שטרנברג נענתה והוציאה את הצו הזמני המבוקש, אך על ארבעה מיליון ש"ח בלבד ולא על מלוא סכום התביעה של הבנק, הגבוה בהרבה. כן הורתה כי לא יעוקלו חשבונות ש"ש החו"ד של יפת. ב"כ הבנק התחייבו על ערבות של 500,000 ש"ח בגין הוצאת העיקולים הזמניים.

סקר מציין ההזנחה בפנימיות

חוסר תיאום והעדר רשות מרכזית אחת מכבידים על קיום בקרה הולמת • מציעים אכיפה יעילה של החוקים הרלוואנטיים והקמת רשת של „נאמני שלום הילד"

מאת אריאלה ראובני סופרת „דבר"

על הזנחה הקיימת עדיין בפנימיות שונות לילדים ולעתים, אף על מקרים של התעללות בילדים, על העדר רישום מקיף ומסודר של כניסה ויציאה אל הפנימיות ומהן ועל הפעלתן, עדיין של פנימיות ללא רשיון ובכמה מהן על מניעת בקרה ופיקוח הולמים מתריע סקר של המועצה הלאומית לשלום הילד על ילדים במוסדות פנימיתיים שפורסם באחרונה.

על פי הסקר מוחזקים כיום כ־15,000 ילדים בגילאי 10־14 במסגרות חוץ־ביתיות וכ־2000 מהם מסודרים במשפחות אומנות ויתרם במסגרות פנימיתיות. עורכי הסקר מציינים כי עדיין קיים מחסור בפנימיות לילדים עם צרכים מיוחדים והם גדלים במקרים רבים בפנימיות, שאינן ערוכות להתמודד עם צרכיהם ועל כן הן ממלאות תפקידי אחזקה בלבד.

חוסר תיאום פעולה בין הגורמים השונים המטפלים בנושא והעדר רשות מרכזית אחת לטיפול בילד אינם מקדמים, לדעת עורכי הסקר, את הנושא, להיפך: הם מכבידים על קיום בקרה הולמת של שמירת רווחתם, שלומם וזכויותיהם של הילדים. הבעיה, מציינים העורכים, איננה בחקיקה, שכן קיימים חוקים בנושא הפיקוח, הטיפול וההשגחה בפנימיות וכן חוק החוסים אשר יש בהם כדי לתת מענה מתאים לצרכי הילד וזכויותיו, אולם לא נעשה, לטענתם, די לאכיפתם של החוקים הללו. החוקרים ממליצים, איפוא, לאכוף את החוקים ולהעמיד לדין מוסדות המשיכים לפעול ללא רשיון. הם גם ממליצים להגביר את מערך הפיקוח ולכלול במסגרתו ביקורי פתע גם בשעות הערב והלילה. עוד הם ממליצים להקים גוף נוסף למערכת הפורמלית של מפקחים, רשת של „נאמני שלום הילד" שתוסמך לבקר בפנימיות ולבדוק לאשורו את מצבם של הילדים.

וייס מבקש ממלץ לבדוק טיפול האוצר בנכי רדיפות הנאצים

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

מבקר המדינה השופט יעקב מלץ יבדוק את דרך טיפולו של משרד האוצר ב־20 אלף נכי רדיפות הנאצים המתגוררים בישראל. זאת, בעקבות פניה והעברת חומר על ידי ח"כ שבח וייס, ללשכת המבקר.

ח"כ וייס שלח למבקר מכתב ששלחה לו נכה שטופלה בידי המחלקה הרלוואנטית באוצר. במכתבה היא מגוללת מצב שבו „מאכערים" מטריפים את התשלומים התבעים לנכי המלחמה בנאצים, ביורוקרטיה פורחת ועוד. כותבת הנכה: „יש מאכערים המסתובבים במשרד הראשי. חלקם עורכי דין קטנים, חלקם לא ברור מה מקצועם. הם מופיעים במשרד, ניגשים חופשי אל הפקידים, מקבלים תיקים לעיון ובדרך כלל מרגישים כמו בבית. פקיד שבאמת רצה את טובתי הסביר לי מדוע כדאי לפנות אל אחד כזה ואף נתן שמות של שני עורכי דין 'המומחים' בענייני נכים. לפני שנים רבות נתן לי פקיד אחר ביד את התיק שלי, מבלי שהלחמתי על כך שאבקש, וקראתי בו את כל חוות הדעת הרפואיות. אנשים אלה יכולים, לפי התרשמותי, לקבל גישה חופשית אל כל תיק שמבקשים".

מ. פרידמן, מנהל הלשכה לשיקום נכים במשרד האוצר, ענה על כך לח"כ וייס: „אין בדעתי להיכנס ליתר פרטי התלונה כגון קיום 'שתדלנים', 'עורכי דין קטנים' שבכינוי 'מסדרים' עניינים. לכל אלה אין אחיזה במציאות".

„מקפת סובלת מגרעון אקטוארי של כ־30 אחוז"

„הודעתה של קרן הפנסיה 'מקפת' כי מצבה איתן, אינה נכונה" – טען אתמול גורם המקורב למערכת הפנסיה ההסתדרותית.

לדבריו, „מקפת" סובלת מגרעון אקטוארי, כלומר מעודף התחייבויות לעומת הנכסים, הנע סביב 30 אחוז. נוסף על כך, צויין, חלה ב־1986 ירידה דרסטית בעודף ההכנסות של הקרן לעומת ההוצאות (לאחר שערוך). עודף זה הסתכם ב־329 מיליון שקל בלבד, לעומת 882 מיליון ש"ח שנה קודם.

בהגרלת הלוטו אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 19, 25, 28, 35, 36, 88. המספר הנוסף: 18.

מידע על כרטיס טיסה לאתונה לאסיר עולם צבי גור לא הועבר למפקד הכלא

מידע חדש על נסיבות בריחתו של גור הכלוא על רציחת הילד אורון ירדן מתפרסם היום בדו"ח מבקר המדינה

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

במהלך שנת 1985 הגיע לקצין המודיעין של כלא איילון ברמלה מידע מודיעיני אמין ביותר על פיו מתכנן אסיר העולם צבי גור להימלט מהארץ ואף הוכנו לו כרטיסי טיסה לאתונה ללא תאריך מוגדר. אך מידע זה לא הועבר למפקד כלא איילון, גונדר משנה יוסי פולאק, ואיש לא מנע ממנו לעבוד בחופשיות בצביעת חומות הכלא – מתחוור מדו"ח מבקר המדינה המתפרסם היום.

המבקר מביא מידע חדש על נסיבות בריחתו של גור, שהורשע בחטיפתו וברציחתו של הילד אורון ירדן. בתיק האישי המודיעיני של האסיר, כספר המבקר, צויין כי: "הוא אסיר ברחן וברח בכל הזדמנות ויש לערוך עליו חיפוש יסודי בהוצאתו ובהחזרתו". בתיק נרשם עוד כי מוברחים אליו מכתבים בכתב סתר על תכנון בריחה וכי קיים מידע שהוכנו דרכונים וכרטיסי טיסה לאתונה ללא תאריך. על אף כל זאת הועסק הנ"ל במשך תקופה ארוכה מרבית שנת 1985 מחוץ לחומות הכלא. כשנחקר על כך אמר קצין המודיעין הבלתי עירני כי כלל לא הכיר את תיקו של גור.

יתרה מזאת: מספטמבר 1985 הועסק גור ללא שמירה צמודה מאחר שמנהל כלא איילון, גונדר משנה יוסי פולאק, החליט להוריד את האבטחה הצמודה בנימוק של חוסר כוח אדם. יציאתו וכניסתו לבית הסוהר נרשמו רק בבוקר ובערב, כאשר במשך היום הוא יצא ונכנס כרצונו ללא פיקוח. מצב אבסורדי זה, מציין המבקר, היה ידוע לכל הגורמים בשירות בתי הסוהר: לנציב, לראש מינהל הביטחון, להנהלת כלא איילון וכן למחלקת המודיעין במטה הארצי של המשטרה וכל השאר, ואיש לא הניע ולא מנע את אשר אירע.

דניאל כץ הורשע במעשי אונס בנסיבות מחמירות

(עו). – דניאל כץ (37) מרמת־גן הורשע אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב בשני מעשי אונס בנסיבות מחמירות, בשלושה נסיונות לאונס, בפריצה לדירה, בגניבה, בהחזקת סם מסוכן ובבריחה ממשמורת חוקית. לכץ יוחסו מעשי אונס ונסיונות לאונס בשנים 1984־1986 כאשר נהג לעקוב אחר נשים ולארוב להן בדרך לבתיהן ברמת־אביב ובתל־אביב ומבצע זממו בכוח ותוך איומי סכין. בכמה מקרים לא הצליח לבצע מעשהו עד תום ובאלה הואשם בנסיונות לאונס.

עיריית תל אביב־יפו · החברה לפיתוח יפו העתיקה · קרן ת"א לפיתוח

לילות יפו

מוסיקה • תיאטרון • מחול • קולנוע • אמנות פלסטית

זה מתחיל הערב...
מנהל אמנותי: יצחק שטיינר

יום רביעי 1.7.87

מוסיקה ומחול
הסנפונייטה הישראלית באר־שבע מארחת את תזמורת "הטיילת" של ת"א מנצח דוד קריבושי. 21.30 אמפיתאטרון גן הפסגה.
העבריים מדימונה. 21.30 רחבת הכניסה.
ג'או – להקת קומבו. 22.30 רחבת קדם.
מוסיקה לריקודים. 20.30, 22.30 רחבת המוזיאון.
מקהלת תן השומרון. 20.30 גן שער רעמסס.
אנסמבל מוסיקה "נובה". מנצח: נועם ייני. 20.15, כנסיית סט. פיטר ⓣ
מקהלת הקיבוץ הארצי. מנצח: אהרון חרל"פ 21.30 כנסיית סט. ג'ורג ⓣ
מוצארט הילד. אראלה תלמי – חליל, יואב תלמי – פסנתר 22.00 גליה ריכטר ⓣ
"מחזה ומחזמר" אלברט כהן מארח את יעקב כנאי. 23.00 החמאם ⓣ
"השותף" – ביצג מחול – נטע פלוצקי. 20.30, 22.30 גן הגלריה הפתוחה.

ילדים
מר־טר־טירו־לירו־לה. מופע מוסיקלי לילדים. תרגום וכתיבה: אורן נאמן. ביצוע: הלנה קורקין. עיבוד מוסיקלי: מירון מינסטר 20.00, רחבת קדם.
עלילות דון קישוט
בימוי ועיצוב בובות: רמי רינולסקי 20.00, 21.00 רחבת החויה הישראלית.

תאטרון ⓣ
"רחמים רחמים" – מאת דניאל לפני. בבמוי: דניאל לפני 22.30, 20.30 תאטרון הסמטה.
"בור" כתב ומשחק: מרב בן יהודה. יעוץ: שאול כהן 21.30 בעליית הגג תאטרון הסמטה.

קולנוע
ספרות ישראלית בקולנוע
22.15 "החויה הישראלית" ⓣ
מפגשים: ערב שירי משוררים עם ציונה ליוזן 21.00 גלרית הקיבוץ.

יום חמישי 2.7.87

מוסיקה ומחול
להקת המחול בת־שבע – 21.30 אמפיתאטרון גן הפסגה.
ג'או – רבעיית אבי אדריאן 22.30 רחבת קדם.
מוסיקה מהמוזיאון 22.30, 20.30 רחבת המוזיאון.
"השותף" – נטע פלוצקי 22.30, 20.30 גן הגלריה הפתוחה.
החמישיה הקאמרית של ברנדה אלוני 20.30 גן שער רעמסס.
שלישיית יצחק שטיינר – אילהורים ת"א בכנסיה 20.15 כנסיית סט. פיטר ⓣ
ירושת סקרלטי – גילה ירון – סופרן. שלי־עדאל – צ'מבלו 21.30 כנסיית סט. ג'ורג' ⓣ
ערב באדוק – 22.00 גלרית ריכטר ⓣ
שלמה גרוניך – במוסיקה לסרטים אילמים 21.30 רחבת הכניסה.

ילדים
מר־טר־טירו־לירו־לה 20.00, רחבת קדם.
"עלילות דון קישוט" – בימוי 20.00, 21.00 רחבת החויה הישראלית.

תאטרון ⓣ
ערב יחיד של השחקנית דויה ישראלי 23.00 החמאם
תבי – בחזות בן הטרגדיה היוונית "אדיפוס רקס" – סופוקלס "אנטיגונה" – סופוקלס 22.30, 20.30.
תאטרון הקומה השלישית
"מחכים ומצפים" מאת ישראל אבטבול בימוי ופי סאלח 20.30 הסמטה
"4 כוסות תה וחצי כוס מים" מאת: רוני רשקס בבמוי שלומי מוסקוביץ 21.30 הסמטה.
"כמעט נוגעים" מאת רוני יבין בימוי: רוני יבין 22.30 הסמטה.
"צפרונות צבעוניים" מחזה בימוי ועיצוב: אנטול קונסטנטין 24.00 הסמטה.

קולנוע
תאטרון בקולנוע – 22.15 החויה הישראלית ⓣ

"יולי יפו 87" – תערוכת פיסול
150 אמנים ותיקים וחדשים יקחו חלק בהתרחשויות
אוצר: משה עמר

ת – הכניסה בתשלום
הכינו כרטיסים מראש.
המופעים בתשלום – באולפות קונים.
כרטיסים להשיג ב"הדרך" ובמשרדי הכרטיסים.

1־7 ביולי מ־8 בערב ועד חצות

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך · בית־הספר לפעילי ההסתדרות ע"ש ז. ארן

פגישת
החוג הרעיוני המרכזי

תדון בנושא: **אתגרים עתידים של התנועה הציונית**
המרצה: **עקיבא לוינסקי** – גזבר הסוכנות היהודית
ביום חמישי, י"ב בתמוז תשמ"ז, 9.7.87, בשעה 16.00, באולם הישיבות של הועד הפועל (קומה 7).
ולא כפי שנכתב בהזמנות.
השינוי מסיבות בלתי תלויות בנו.
הציבור מוזמן.

ריכוז החוג
פני שומר, אהרן ברנע

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י – הועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך
המחלקה להשכלה גבוהה

ערב עיון
עדתיות פוליטית

עם הופעת ספרה של ד"ר חנה הרצוג „עדתיות פוליטית" (הוצאת "יד טבנקין" והקיבוץ המאוחד) יתקיים היום, יום ד' 1 ביולי 1987 בשעה 18.00 באולם הישיבות של הועד הפועל (קומה 7) רח' ארלוזורוב 93 תל־אביב.

בדיון משתתפים:
ח"כ **ישראל קיסר** – מזכ"ל ההסתדרות
פרופ' **משה ליסק** – האוניברסיטה העברית – ירושלים
פרופ' **אליעזר בן רפאל** – אוניברסיטת תל־אביב
ד"ר **חנה הרצוג** – אוניברסיטת תל־אביב
מנחה – **שמעון אביזמור** – יו"ר המחלקה להשכלה גבוהה.

...המשרד לענייני דתות

אוזן קשבת – לב שומע

חייג – 02-551000
02-551009
בימים ראשון ורביעי
בין השעות 18.00-22.00

תיענינה פניותיך ושאלותיך בנושאים ערכיים ורוחניים ובנושאים מעשיים טכניים וארגוניים הקשורים לשרותי הדת בישראל.
השרות ניתן לציבור ע"י המשרד לענייני דתות בסיוע תנועת אל – עמי.

קרא ביום שישי ב ידיעות אחרונות

יהודית רביץ • חשיפה אישית

„אף פעם לא סיפרתי את כל סיפור נעורי... אני רוצה שייצא מהראיון הזה אדם עם חולשות... אני מדברת על אחד שבולע את כולי"

10 שעות הקלטה בין אדם ברוך ליהודית רביץ – לקראת תוכניתה החדשה „באה מאהבה"

מיוחד ל ידיעות אחרונות

לחברנו אליהו נאווי
משתתפים באבלך
על מות
האם ז"ל
בית קופת־חולים

קהילת "עמל"
משתתפת באבלו הכבד של החבר
יוסף עמי יו"ר המועצה המייעצת ע"ש י' אלון
במות רעייתו
לאה
השתתפותנו באבל המשפחה כולה

ממשלת ישראל
מביעה את צערה העמוק
על מותו של
שמואל תמיר
(כצנלסון)
לשעבר שר המשפטים
ומשתתפת באבלה הכבד של המשפחה

בית אולפן עקיבא נתניה
משתתף בצערה העמוק
של מנהלתנו **שולמית כצנלסון**
במות עליה אחיה היקר
שמואל תמיר (כצנלסון)
ומביע תנחומים כנים
לאם בת־שבע כצנלסון
ולמשפחת תמיר־כצנלסון

הנהלת האולפן.
צוות המורים והעובדים.
תלמידי האולפן. בוגריו
וידידיו מהארץ ומחו"ל

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

[illegible]

swissair

עיריית תל־אביב־יפו · החברה לפיתוח יפו העתיקה · קרן ת"א לפיתוח

לילות יפו
מוסיקה • תיאטרון • מחול • קולנוע • אמנות פלסטית
1־7 ביולי 87 מ־8 בערב עד חצות

שרות מיניבוסים בחינם לבאים ל"לילות יפו"

עיריית תל־אביב הכשירה חניונים מיוחדים לנוחות המבקרים ב"לילות יפו". החניונים נמצאים מול גן צ'רלס קלור. מיניבוסים מיוחדים יסיעו אותך אל יפו העתיקה וממנה והכל – **ללא תשלום!**

שים לב לשינויים בתנועה! (החל מהשעה 19.00).
* כביש החוף (הרברט סמואל,) אחרי צומת בית הטכסטיל – יהפוך חד סטרי לכיוון יפו.
* לנוסעים לחולון ולבת־ים מומלץ לא לעבור דרך יפו בדרכם ליעדם.
* אזור יפו העתיקה יחסם לתנועה.
* חניונים נוספים לרשות הקהל ברחוב עזר ומרזוק ובנמל יפו. (ראה מפה).

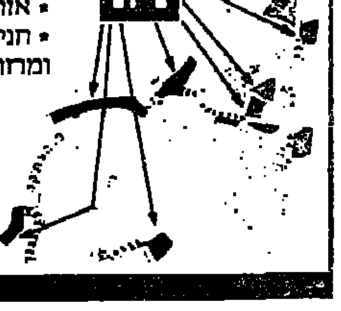

* רכב שיחנה בניגוד לחוק ינעל בסנדלי דנוור.